Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 13 Ιανουαρίου 2019 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 538* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ

Να ανοίξουμε γέφυρες με την τ/κ κοινωνία

Ψηφοδέλτιο με τον Τ/κ δημοσιογράφο Σενέρ Λεβέντ και ίσως με τον γ.γ. της συντεχνίας των Τ/κ δασκάλων Σενέρ Ελτσίλ επιχειρεί το Κίνημα Οικολόγων με τη Συμμαχία Πολιτών, αναφέρει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης. Όπως επισημαίνει θέλει να ανοίξει γέφυρα με την τ/κ κοινωνία και με Τ/κ που μοιράζονται τις ίδιες αντιλήψεις με τους ίδιους. Σημειώνει πως με το Κυπριακό να υποχωρεί ως πρωτεύον ζήτημα το Κίνημα Οικολόγων θα δώσει περισσότερη βάση στην οικολογική του δράση. Μιλάει και για την αποτυχία κοινού ψηφοδελτίου στον Ενδιάμεσο. **Σελ. 7**

Υπό αμφισβήτηση το κράτος δικαίου

Ο πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου και έξι τουλάχιστον εφέτες εκτίθενται από την επιστολή Ν. Κληρίδη

Τεράστια ερωτηματικά για την αμερόληπτη απονομή της δικαιοσύνης, αφήνει η επιστολή του δικηγόρου Νίκου Κληρίδη, διά της οποίας δίνει τελικά τις εξηγήσεις που του ζητήθηκαν από τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο (ΠΔΣ), μετά από σχετική επιστολή του Ανωτάτου Δικαστηρίου, το οποίο βρέθηκε εκτεθειμένο μετά από ανάρτηση του κ. Κληρίδη, αρχές Δεκεμβρίου στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με την οποία έλεγε επί λέξει: «Η ευνοιοκρατία έχει δυστυχώς επεκταθεί και στο Δικαστικό Σώμα. Τα δικαστήριά μας ελέγχονται από το δικηγορικό γραφείο Πολυβίου & Χρυσαφίνης. Δεν υπάρχει δικαστής του Ανωτάτου Δικαστηρίου που να μην έχει παιδί στο δικηγορικό γραφείο που προωθεί τα συμφέροντα των τραπεζών». Στην επιστολή του ο Νίκος Κληρίδης αναφέρεται σε έξι μέλη του Ανωτάτου, τους Σ. Ναθαναήλ, Λ. Παρπαρίνο, Α. Κραμβή (τέως μέλος), Μ. Χριστοδούλου, Κ. Παμπαλλή, Α. Λιάτσο και Τ. Οικονόμου καθώς και στον πρόεδρο Μ. Νικολάτο κατά του οποίου εξακοντίζονται ισχυρισμοί ότι αποζημιώθηκαν για αξιόγραφα αδελφή και θυγατέρα του. Και τα ερωτήματα που προκύπτουν πλέον είναι ποιο δικαστήριο μπορεί να δικάσει τους εφέτες, αν όντως ελέγχονται; Πόσες αποφάσεις ενδεχομένως να ανατρέπονται; Και ποιος θα αποκαταστήσει το κύρος της Δικαιοσύνης στη χώρα; **Σελ. 4**

Ψήφισε «ναι» η ΠΓΔΜ, μένει η Ελλάδα

Με τις ψήφους 81 βουλευτών ολοκληρώθηκε την Παρασκευή και το τελευταίο βήμα κύρωσης της συμφωνίας των Πρεσπών από την πλευρά της ΠΓΔΜ, με την έγκριση των συνταγματικών αλλαγών που θα οδηγήσουν στη μετονομασία της χώρας σε «Βόρεια Μακεδονία». Η ψηφοφορία στη Βουλή της ΠΓΔΜ στρέφει ουσιαστικά το διεθνές ενδιαφέρον στην Ελλάδα, καθώς στις επόμενες ημέρες η Αθήνα θα πρέπει να ανακοινώσει το χρονοδιάγραμμα προώθησης του νομοσχεδίου κύρωσης της συμφωνίας των Πρεσπών. Εξάλλου, «εντυπωσιασμένος από το θάρρος των δύο πρωθυπουργών» Ελλάδας και ΠΓΔΜ δήλωσε ευθύς αμέσως μετά την ψηφοφορία στα Σκόπια, ο πρόεδρος της Κομισιόν Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ. **Σελ. 20**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Τώρα «στόχος» η επανεκκίνηση

Μετά και τη δεύτερη γεώτρηση της ExxonMobil στον στόχο «Γλαύκος» και με τις επόμενες να οριοθετούνται τέλος 2019 αρχές του 2020, διπλωματικές πηγές τονίζουν πως ανοίγει ένα παράθυρο όπου Αναστασιάδης-Ακιντζί πρέπει να επικεντρωθούν στο Κυπριακό. Η κάθοδος Λουτ, ωστόσο, δεν έχει οριοθετηθεί και τα Η.Ε. δεν επιδεικνύουν την αίσθηση του επείγοντος. **Σελ. 8**

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ

Οι μεταρρυθμίσεις μέσω συμπληγάδων

Το 2019 θα είναι έτος μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονισμού του κράτους, διαβεβαίωνε ο Νίκος Αναστασιάδης. Ο δρόμος των μεταρρυθμίσεων, ωστόσο, δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα με το ένα μέτωπο να ανοίγει μετά το άλλο. Υγεία, παιδεία και τοπική αυτοδιοίκηση προκαλούν αντιδράσεις. **Σελ. 6**

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ Ν. ΚΟΤΖΙΑ

Το διαζύγιο με Καμμένο άργησε

Ο τέως υπουργός Εξωτερικών, όχι μόνον πρωτοστάτησε στη συμφωνία των Πρεσπών, αλλά άνοιξε σχεδόν όλα τα μεγάλα θέματα, κερδίζοντας εγκώμια και προκαλώντας εξίσου πολλές αντιδράσεις οι οποίες έφτασαν ώς τη δραματική παραίτησή του από το υπουργείο. Στη συνέντευξή του στην «Κ» απαντά για όλους και για όλα. **Σελ. 19**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ Σελ. 2
Το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΤΑΓΚΟΣ Σελ. 9
Μακιαβελικό σενάριο «Νομπέλ»

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ Σελ. 10
Δέκα καυτά ζητήματα για το 2019

ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ Σελ. 16
Με το βλέμμα στον επόμενο...

ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ Σελ. 16
Περί πατριωτισμού

Και τα φάρμακα στο πλαίσιο ΓΕΣΥ

Αισιόδοξη η κυβέρνηση

Στη συζήτηση για το ΓεΣΥ μπαίνουν και τα φάρμακα, αλλά και η στάση των φαρμακοποιών. Πόσο θα πληρώνει ο κάθε ασθενής, οι ανησυχίες των φαρμακοποιών για τη βιωσιμότητά τους και πώς ξετυλίγεται ολόκληρο το κουβάρι των αλλαγών που έπονται. **Σελ. 15**

Συγκυβέρνηση σε διαρκές βέρτιγκο

Ακροβασίες από Καμμένο

Εικόνα παρατεταμένου βέρτιγκο εμφανίζει η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ με τις συνεχείς παλινωδίες του υπ. Αμυνας Πάνου Καμμένου, υπό την ανοχή του πρωθυπουργού, εξέλιξη που πλήττει καίρια την εικόνα της, με αποτέλεσμα υπόγειες αντιδράσεις και εντός του ΣΥΡΙΖΑ. **Σελ. 18**

Εμφαση σε κουλτούρα και ποιότητα

Σάββας Περδίος: Να αναβαθμίσουμε το τουριστικό μας προϊόν

Προορισμός με κουλτούρα να καταστεί η Κύπρος, τονίζει ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίος. Επισημαίνει ότι τα επόμενα χρόνια θα δοθεί περισσότερη έμφαση στα ποιοτικά παρά στα ποσοτικά στοιχεία στον τουρισμό. Στη πρώτη συνέντευξή του από την ημέρα της ανάληψης των καθηκόντων του τονίζει ότι θα ήταν σφάλμα να πιστέψουμε ότι όλα είναι τέλεια στον τουρισμό, προσθέτοντας ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Απαριθμεί ως σημαντικότερα την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, τη ρύθμιση των καταλυμάτων Airbnb και την αναβάθμιση της αισθητικής και του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών. **Οικονομική, σελ.4**

Η Κύπρος κτύπησε το μαύρο χρήμα

Αυτό θα φαίνεται και στην αξιολόγηση της Moneyval

Σημαντικά βήματα στον τομέα της καταπολέμησης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες έχει κάνει η Κύπρος. Αυτό αναμένεται να αναμένεται να διατυπωθεί στη νέα αξιολόγηση της Επιτροπής Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης, η οποία αναμένεται εντός του τρέχοντος έτους. Πηγές από τη Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης της Κύπρου υπογράμμισαν ότι η έκθεση της Moneyval θα περιλαμβάνει κάποιες συστάσεις, όπως συνηθίζεται για την κάθε χώρα. Η Κύπρος έχει διώξει από το σύστημά της λογαριασμούς αξίας 5 δισ. ευρώ, κυρίως ρωσικούς. **Οικονομική, σελ. 3**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Σπεύσατε

Σε κανονικές συνθήκες, όταν ο πολίτης βρεθεί εντός της δικαστικής αίθουσας και ενώπιον μια ζωντανής δικαστικής διαδικασίας νιώθει δέος, καθότι εκεί απονέμεται δικαιοσύνη. Εκεί η Θέμιδα με τα μάτια δεμένα και τη ζυγαριά στο χέρι δεν λογαριάζει πλούσιο και φτωχό. Δίνει και στις δύο πλευρές το δικαίωμα να εκφράσουν ανεπηρέαστα τη θέση τους, να παρουσιάσουν την υπόθεσή τους και να δεχτούν την αμερόληπτη απόφασή της. Όταν ο θεσμός αυτός τίθεται υπό αμφισβήτηση με κατηγορίες εξαιρετικά σοβαρές που εμπλέκουν επτά από τα μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του προέδρου του περιλαμβανομένου, όπως αυτές που εκτέθηκαν γραπτώς από ένα δικηγόρο με 40 χρόνια παρουσία στα δικαστήρια, όπως ο Νίκος Κληρίδης, τότε η Προεδρία της Δημοκρατίας και η Βουλή των Αντιπροσώπων, δεν έχουν άλλη επιλογή από το να σπεύσουν προς αναστύλωση του χαμένου κύρους της Δικαιοσύνης.

Τι τριάντα, τι σαράντα, τι πενήντα...

Οι ηλικιωμένες γυναίκες αναμένεται να «εξαφανιστούν στα παρασκήνια», όπως η πανεπιστημιακός Τζόαν Ουίλιαμς, καθώς θεωρούνται αόρατες, εξαιτίας της χρονικής απόστασης που τις χωρίζει από τη σεξουαλική τους ακμή. Οσοι εκτιμούν ότι οι απόψεις αυτές τείνουν να εξαφανιστούν, ας αναλογιστούν το κρούσμα του Γάλλου συγγραφέα Γιαν Μουά, ο οποίος δήλωσε ότι δεν παρατηρεί καν τις γυναίκες άνω των 50 ετών. Πάντως στις ΗΠΑ αυξάνονται οι γυναίκες που αρνούνται τον ηλικιακό ρατσισμό στην εργασία και όχι μόνον. Στη φωτογραφία η ηθοποιός Γκλεν Κλόουζ, 71 ετών, κέρδισε τη Χρυσή Σφαίρα, επικρατώντας τεσσάρων νεότερων συναδέλφων της. **Σελ. 23**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Η Εθνική Βιβλιοθήκη στη νέα εποχή

Χάρη στο σπάνιο υλικό της η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδας επιδιώκει να πρωταγωνιστήσει στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από το 1821. Στα 22.000 τ.μ. υπάρχουν στούντιο για μουσικές πρόβες, οκτώ μεγάλα αναγνωστήρια και εργαστήρια βιβλιοδεσίας και συντήρησης τεκμηρίων. **Ζωή, σελ. 1**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ο Διον. Σαββόπουλος με τραγούδια άλλων

Με τραγούδια άλλων συνθετών έρχεται στην Κύπρο ο Διονύσης Σαββόπουλος, ο οποίος μίλησε στην «Κ» για την παράσταση «Τα τραγούδια των άλλων». «Επιδιώκω την ψυχαγωγία σας. Δεν θέλω να κάνω μάθημα, θέλω να δείτε τη δική μου ματιά πάνω στον Τσιτσάνη τον Χατζιδάκι και τόσους άλλους». **Ζωή, σελ. 3**

ΝΤΙΖΑΪΝ

Αισθητικά άρτιες εκδόσεις, 11 εκδοτικά διαμάντια

Λέγεται ότι ένα βιβλίο δεν πρέπει να το κρίνεις από το εξώφυλλό του. Σε κάποιες περιπτώσεις, όμως, ένα καλό βιβλίο μπορεί να το καταλάβεις από αυτό. Η «Κ» επιλέγει και παρουσιάζει δώδεκα αισθητικά άρτιες ελληνικές εκδόσεις που κυκλοφόρησαν τη χρονιά που πέρασε. **Ζωή, σελ. 4**

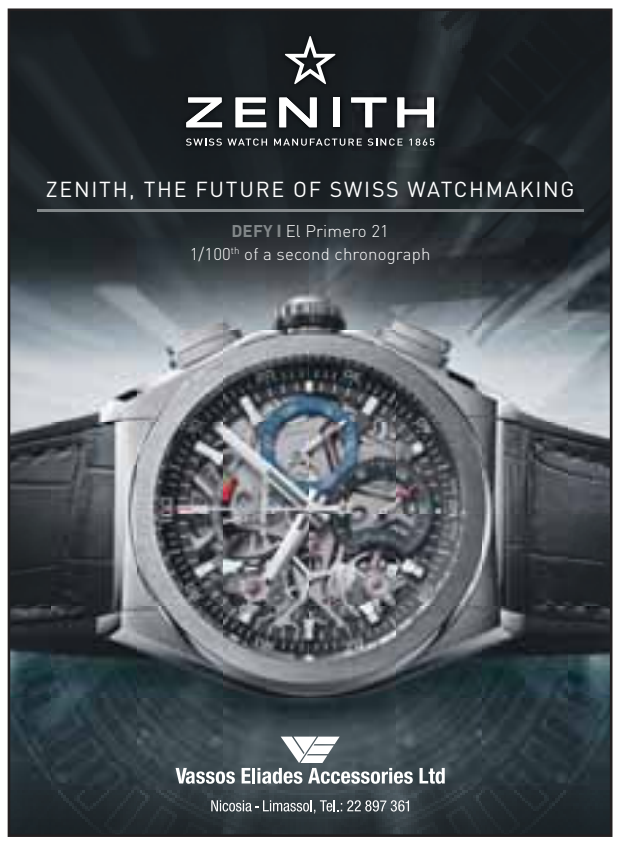

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια

Αν συμφωνήσουμε με τον Ζίγκμουντ Φρόυντ ότι «Το πρώτο προαπαιτούμενο του πολιτισμού είναι η Δικαιοσύνη» και υποθέσουμε ότι ευσταθούν τα μισά από όσα ισχυρίζεται ο δικηγόρος Νίκος Κληρίδης στην επιστολή του (11.01.2019) προς τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο (βλ. σελ. 5), τότε αντιλαμβάνεστε ότι ζούμε σε μια πολιτεία όπου ο πολιτισμός ατροφεί επικίνδυνα. Η ύπαρξη πολιτισμού σε τούτο τον τόπο καταμαρτυρείται από αρχαιοτάτων χρόνων με αποτυπώματα σε Χοιροκοιτία, Σαλαμίνα, Σόλους και Κούριο, ενώ ως ιθαγενείς σεμνυνόμεθα να λέμε ότι ο στωικός φιλόσοφος Ζήνων (334 π.Χ. - 262 π.Χ.) ήταν Κιτιεύς, δηλαδή εκ Λάρνακος. Μάλιστα, ο Ζήνων έχει σειρά έργων (σώζονται αποσπάσματα), τα οποία είναι επιτομή πολιτισμού, όπως, τα «Πυθαγορικά», «Η Πολιτεία», «Η Λογική», «Περί παθών», «Περί του καθήκοντος», «Περί ελληνικής παιδείας», καθώς και το «Περί νόμου», καθότι η δικαιοσύνη από τότε ήταν αναπόσπαστο στοιχείο της δημοκρατίας στους πολιτισμούς που την αντιλαμβάνονταν ως τον άξονα της ευνομούμενης πολιτείας. Μελετώντας περεταίρω τα πράγματα ανακαλύπτει κανείς ότι η δικαιοσύνη ανέκαθεν αντιμετώπιζε προβλήματα στην πολιτισμένη Ευρώπη. Ο Άγγλος ουμανιστής φιλόσοφος Τόμας Μουρ (1478-1535) είχε γράψει ότι: «Δύο κακά, η απληστία και οι κλίκες είναι η καταστροφή κάθε δικαιοσύνης». Εμείς, με την παρέλευση έξι αιώνων, βλέπουμε σήμερα την πατρίδα του Ζήνωνα, να κυριαρχείται από έλλειψη λογοδοσίας –κυρίως των αρχόντων και τη συνεπακόλουθη ατιμωρησία να έχει οδηγήσει σε ένα καθεστώς ασυδοσίας, που μεταφράζεται σε ανεξέλεγκτο και συχνά παράνομο πλουτισμό. Η βαρβαρότητα αυτή, υπό τη μορφή ενός «μοντέρνου» τεχνοκρατικού μοντέλου, δεν ήταν παρά ο μηχανισμός που αποκαθήλωσε τη δικαιοσύνη και την ενέταξε στα εμπορεύσιμα είδη. Έτσι προέκυψαν λειτουργοί της Θέμιδας να πλουτίζουν άχρι χλιδής, έχοντας απολέσει το μέτρο και κάθε σχέση με την κοινωνία, σε σημείο που να καταλύεται το αξίωμα ότι, ο αληθινός πολιτισμός οικοδομείται ακριβώς εκεί όπου κάθε άνθρωπος αναγνωρίζει σε όλους τους άλλους κάθε δικαίωμα που διεκδικεί για τον εαυτό του. Πόσω μάλλον το δικαίωμα στη δικαιοσύνη. Αυτά που παρατίθενται στην επιστολή Κληρίδη φαίνεται να αποκαλύπτουν πέραν της προσβολής του πολιτισμού και μια τραγικά βιασθείσα Κύπριδα Θέμιδα, που μοιάζει πολύ με τις βιασθείσες κατά την τουρκική εισβολή Ε/κ γυναίκες, τις οποίες αυτή η πολιτεία εγκληματικά άφησε στη χλεύη και στην εγκατάλειψη να λαθροβιούν εδώ και 45 χρόνια. Αν και οι γυναίκες εκείνες της ασήκωτης σιωπής, για τις οποίες κάποτε έγραψα, μια μέρα θα πεθάνουν «λυτρώνοντας» αυτή την πολιτεία από το βάρος της ύπαρξής τους, η δικαιοσύνη δεν μπορεί να πεθάνει. Αν και λογικά –μετά τις δημόσιες καταγγελίες Κληρίδη, περί συνδιαλλαγών μελών του Ανωτάτου Δικαστηρίου με δικηγορικό οίκο όπου εργάζονται τέκνα Εφετών, προς όφελος τραπεζικού ιδρύματος– θα ανέμενε κανείς ότι το Ανώτατο θα αντιδρούσε στοιχειωδώς, λόγω της τεράστιας προσβολή στο πρόσωπό του, εντούτοις παρέπεμψε την υπόθεση στον ΠΔΣ και από κοινού λειτούργησαν στη λογική του, «να περάσουν οι γιορτές και βλέπουμε». Πέρασαν οι γιορτές και ο κ. Κληρίδης με την επιστολή του δίνει τις εξηγήσεις που του ζητήθηκαν. Αν ευσταθούν έστω και κάποιες από αυτές, τότε θεωρούμε ότι ο κύριος θεματοφύλακας του Συντάγματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, έχει να κάνει πολλή δουλειά. Το ίδιο και η Βουλή ως ο έτερος εντολοδόχος του λαού. Διότι, «αν απουσιάζει η δικαιοσύνη, τι άλλο είναι η πολιτική εξουσία, παρά οργανωμένη ληστεία;», όπως λέει ο Ιερός Αυγουστίνος (354-430 μ.Χ.). Έχουν ρόλο τα ΜΜΕ; Φυσικά, διότι το δις εξαμαρτείν δεν είναι μάθημα αλλά πάθημα. Κι όταν μετά την κατραπακιά του 2013, η επιβίωση των ΜΜΕ αφήνεται ξανά στο έλεος μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων, με την πολιτεία περί άλλων να τυρβάζει, τότε και η δικαιοσύνη μπορεί να χαλιναγωγηθεί, αλλά και η δημοκρατία. Ποιος είναι λοιπόν ο δικός μας ρόλος; Να δώσουμε στη βιασθείσα δικαιοσύνη αυτό που δεν έδωσε η κυπριακή πολιτεία στις βιασθείσες του ’74, το δικαίωμα στην αξιοπρέπεια.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η γυμνή Θέμιδα, το λευκαρίτικο του Βέμπερ και η έφοδος του Τσακ Νόρις

Τα πάνω κάτω έφερε ο αδελφός του γενικού εισαγγελέα Νίκος Κληρίδης με την απάντησή του στον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο. Στην επιστολή του υπάρχουν και ονόματα και... διευθύνσεις. Προκάλεσε μάλιστα από την πρώτη, πρώτη στιγμή την αντίδραση του Κρις Τριανταφυλλίδη, το όνομα του οποίου αναφέρεται στην επιστολή-απάντηση. Ο Κρις στην πρώτη αντίδρασή του επιφυλάχθηκε να απαντήσει εκτενώς στη «χαμηλού, απαράδεκτου και επαίσχυντου επιπέδου» επιστολή Κληρίδη, ενώ πληροφορούμαι πως και άλλοι ετοιμάζουν τις δικές τους απαντήσεις. Η επιστολή-βόμβα του Νίκου Κληρίδη έπληξε αρκετούς, αφού σε αυτή φιγουράρουν αρκετά μέλη του Ανωτάτου Δικαστηρίου, τα παιδιά τους αλλά και άλλοι δικαστές και δικηγόροι. «Δυστυχώς καταρρέει και η δικαιοσύνη στην Κύπρο. Η Θέμιδα είναι πια γυμνή, όχι γυμνώστηθη...» αναφώνησε γνωστός δικηγόρος της Λευκωσίας όταν διάβασε τις επιστολές Κληρίδη και Τριανταφυλλίδη. Και διερωτήθηκε: «Τι θα απαντήσει άραγε τώρα το Ανώτατο Δικαστήριο; Τι θα απαντήσει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, θεματοφύλακας του Συντάγματος και του κράτους δικαίου; Πώς θα τοποθετηθούν οι λαλίστατοι για κάθε ανούσιο θέμα κομματάρχες και βουλευτές;»

«Fouli μου, απλά... κέντησες!»

Ένα άλλο σημαντικό ερώτημα είναι κατά πόσον ο ίδιος ο γενικός εισαγγελέας Κώστας Κληρίδης θα τοποθετηθεί στην όλη ιστορία. Όπως είχε δηλώσει στην «Κ» θα αναμένει να δοθούν οι εξηγήσεις από τον αδελφό του και αν παραστεί ανάγκη τότε θα προβεί σε δηλώσεις...

Ακόμα πιο κοντά ήρθε η συνάντηση του Νίκου Αναστασιάδη με τον πλανητάρχη Τραμπ. Όπως μαθαίνω από έγκυρη πηγή μου, άτομα-κλειδιά είναι αισιόδοξα πως αυτή τη φορά οι δύο πρόεδροι θα μπορέσουν να τα πουν τετ-α-τετ τον ερχόμενο Μάρτιο που ο Αναστασιάδης θα βρεθεί στις ΗΠΑ. «Όλα βαίνουν καλώς προς το παρόν!» ήταν η σχεδόν θριαμβευτική απάντηση που δόθηκε από την Αμέρικα σε ερώτηση κυβερνητικού στελέχους στον Λόφο της Εξουσίας.

Τέσσερα ηχηρά όχι στο ΓεΣΥ δόθηκαν την περασμένη Παρασκευή, μετά τις συναντήσεις στο Προεδρικό με τον ΠΙΣ και την επανέναρξη του διαλόγου. Το πρώτο και μεγαλύτερο όχι δόθηκε πανηγυρικά από τον ΠΙΣ, μετά τη συνεδρία του Συμβουλίου Ιατρικού Σώματος, ακολούθησε η Παγκύπρια Γυναικολογική και Μαιευτική Εταιρεία και η Χειρουργική Εταιρεία Κύπρου και λίγο αργότερα ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων. Καλή συγκομιδή μετά τις συντονισμένες ενέργειες του Healthy, του υπουργού Υγείας και του ΟΑΥ για συνεννόηση με τους γιατρούς, δεν νομίζετε;

Πραγματικά εξωτική ήταν η πρώτη προεκλογική περιοδεία του υποψήφιου για την προεδρία της Κομισιόν Μάνφρεντ Βέμπερ. Και αυτό για δύο λόγους: α) Επειδή άρχισε από την Κύπρο και β) Επειδή τον συντονισμό της είχε προσωπικά ο Αβέρωφ Νεοφύτου, προσωπικός φίλος του Βέμπερ και πρόεδρος του ΔΗΣΥ και δραστήριος τουΐτεράς. Την Περασμένη Πέμπτη ο Βέμπερ γνώρισε πώς οι Κύπριοι κόβουν τη βασιλόπιτα, αφού έκοψε ο ίδιος τη βασιλόπιτα του ΔΗΣΥ με δώρα όχι ένα, ούτε δύο, ούτε τρία αλλά δέκα ολόκληρα ταξίδια προς τις Βρυξέλλες! Την επομένη, αφού είδε τον Αναστασιάδη στο Προεδρικό και περιόδευσε στη γραμμή αντιπαράταξης, λέγοντας σε κάθε ευκαιρία ότι οραματίζεται μια Κύπρο χωρίς κατοχικό στρατό, ταξίδεψε μέχρι τα Λεύκαρα. Πέρασε και από τη Σκαρίνου όπου τον υποδέχθηκαν με καπνιστήρια και μερέχες. Στα Λεύκαρα συναντήθηκε με μια ομάδα από Λευκαρίτισσες κεντήτριες και δεν.... αντιστάθηκε στον πειρασμό να πάρει το βελόνι και να προσπαθήσει κι αυτός να κεντήσει λευκαρίτικο! Και τα κατάφερε! Και μάλιστα on camera! Και όλα αυτά με ηθικό και... φυσικό αυτουργό ποιον άλλο, τον πανούργο Πάφιο Φούλη. Ο οποίος λίγο αργότερα ανάρτησε το βίντεο στο αγαπημένο του Twitter με τη λεζάντα: «Επιτυχής η πρώτη προσπάθεια κεντήματος... Λευκαρίτικου! Στις Βρυξέλλες ο φίλος Manfred θα κεντά... πολιτικά!» Δεν είχε άδικο αυτός που αναφώνησε όταν είδε την ανάρτηση: «Ο Φούλης... κέντησε στην κυριολεξία αυτή τη φορά!».

Αν ο Βέμπερ εκλεγεί τελικά στην προεδρία της Κομισιόν βλέπω κάθε υποψήφιο πρόεδρο να επισκέπτεται για την πρώτη προεκλογική του εκστρατεία τον Φούλη, για γούρι. Και να τρέχει για κέντημα στα Λεύκαρα! ΚΟΥΪΖ: Αληθεύει ότι ο Οδυσσέας-Τσακ Νόρις έκανε την περασμένη εβδομάδα έφοδο στην ίδια την Προεδρία της Δημοκρατίας την οποία έλεγξε; Θα μάθουμε το αποτέλεσμα της εφόδου; Άραγε μετά τις τελευταίες εξελίξεις στη Δικαιοσύνη να ετοιμάζει και κάποια έφοδο στο Ανώτατο ή και στη Νομική Υπηρεσία;

NEO JEEP® RENEGADE

Jeep®
THERE'S ONLY ONE

1.6 DIESEL ΑΥΤΟΜΑΤΟ

ΑΠΟ €19,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

Jeep® Renegade 1.6 Diesel Αυτόματο:
Μικτή κατανάλωση από 5.0 l/100km | Εκπομπές CO2 από 130 g/km.
* Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370 www.jeep-cyprus.com

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στα γιλέκα. Τελικά πόσους συντονιστές κίτρινων γιλέκων έχουμε στην Κύπρο; Γιατί κι από αυτούς έχουμε, διαμαρτυρόμενους να τα φοράνε κίτρινα γιλέκα δεν έχουμε. Ως συνήθως, ανθούν οι προϊστάμενοι, εκλείπουν οι εργάτες.

2 Στο γεύμα. Στις 15 του μήνα θα παραθέσει γεύμα ο αρχιεπίσκοπος στους διευθυντές/διευθύντριες, Μέσης, Γενικής, Τεχνικής Εκπαίδευσης. Σχολείο δεν έχει τότε Επιχειρησιακότατε; Ή μήπως είναι ώρα να βάλουμε έναν Healthy στα κάρβουνα; Άρα μετά τους διδασκάλους να συμφάμε και με τους ιατρούς.

3 Στο επιτέλους. «Ευχαριστώ κύριοι του Συνδέσμου Αρχιμαγείρων και θα πω μια λέξη. Είσαστε λεβέντες. Εν βαρετή κουβέντα, αλλά είσαστε λεβέντες. We respect you και είμαστε δίπλα σας». Τα δε έφη Περδίος, κατά την πρώτη του εμφάνιση. Και κάποιος που είπε απλά ένα ευχαριστώ. Είναι μια αρχή...

4 Στο γούρι. Ήρθε ως υποψήφιος ο Γιούνκερ στον Αβέρωφ, έφυγε, νίκησε. Ήρθε ο Βέμπερ ως υποψήφιος για την Κομισιόν, έφυγε, και θα είναι ο επόμενος Γιούνκερ. Όχι γιατί θα τον ψηφίσουν, αλλά γιατί πήρε την ευχή του Αβέρωφ. Κι αυτό το γούρι είναι ίσον 1000 ψήφοι.

Μόνος του πήγε ο Βέμπερ να πιάσει να πλέξει, εγώ θα μπλέξω τώρα;

5 Στις ζιβάνες. Πάντως ο Γερμανός κάνοντας τη βόλτα του στη Σκαρίνου, δεν τις γλύτωσε τις ζιβάνες. Γερμανός γαρ θα τις άντεξε, αποκλείεται να του πέσανε βαριές. Τόσο που έπιασε το βελονάκι να κεντήσει κιόλας. Ρε, τι σου κάνει ο Αβέρωφ! Μέχρι και λευκαρίτικο....

6 Στο ΓεΣΥ. Και όμως η σιωπή είναι κυρίαρχη στο ΓεΣΥ. Ο ΠΙΣ δεν μιλά με τον υπ. Υγείας, ο τελευταίος επίσης δεν μιλά με τον ΠΙΣ, οι μισοί γιατροί που θα μπουν με τους άλλους που δεν, αλλά κατά τα άλλα θέλουν να τα βρουν και να κάνουνε ΓεΣΥ. Ρε ΜΑΖΙ δε μπορούνε, ΓεΣΥ θα κάνουνε;

7 Στο sms. Είδαμε το sms του ΠΙΣ προς γιατρούς, αλλά τελικά παραλήπτης ήταν ο Healthy και επί της ουσίας του έγραψε Piss Off ο ΠΙΣ και μάλιστα μετά που τον συνάντησε. Έτσι Respect, πρώτη φορά. Ε Φίλιο;

8 Στον ύπνο. Και βγήκαν στη φόρα όλα τα παρασκηνιακά για το δικαστικό σύστημα. Ποια αρρώστια ποιο ΓεΣΥ... Νοσούμε παντού σαν κοινωνία, αλλά έχουμε αντανακλαστικά. Ο χαμός στα social media που ακολούθησε δείχνει πως μπορεί να μην είμαστε τόσο τεχνικά αναλφάβητοι όσο σίγουρα είμαστε κοιμισμένοι και ξαφνικά «ξυπνήσαμε»...

9 Στις προσλήψεις. Όσοι πάντως τα βάζουν με την ανάπτυξη και το ότι δεν έχει περάσει στην πραγματική οικονομία, ας ξαναδούν τις προσλήψεις που έχει κάνει μόνο ένα δικηγορικό γραφείο. Είναι μετά να μη σπουδάσεις δικηγόρο το παιδί σου; Α ρε πατέρα, α ρε πατέρα!

10 Στην παραγωγή. Τα των δικηγόρων, πάντως, πρέπει να τα πάρει το Netflix και να τα κάνει υπερπαραγωγή. Ίντριγκες, οικογένειες, βολέματα, λεφτά, τράπεζες και αποζημιώσεις επιλεκτικά σε αξιόγραφα; Έτσι μιξ γκριλ ούτε να βάλεις μέσα στο Narcos το House of Cards και λίγο Peaky Blinders, δεν το βγάζει η Netflix που να σπάσει...

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

PANERAI

TECHNICAL BUT THIN

PANERAI.COM

LABORATORIO DI IDEE.

Vassos Eliades Accessories Ltd

NICOSIA - LIMASSOL . TEL: 22 897 361

Ο πρόεδρος του Ανωτάτου και έξι εφέτες στο «εδώλιο»

Η επιστολή Κληρίδη έφερε στην επιφάνεια κεφαλαιώδη ζητήματα στη Δικαιοσύνη

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟΥ**

Η αμεροληψία στη δικαιοσύνη, η ανυπαρξία μηχανισμών ελέγχου και προστασίας των διαδίκων από ενδεχόμενες κακοδικίες, ο έλεγχος από άλλο σώμα του Ανώτατου Δικαστηρίου, όπως προϋπήρχε το Συνταγματικό Δικαστήριο που καταργήθηκε με την επίκληση του δικαίου της ανάγκης, καθώς και η ανυπαρξία της Σχολής Δικαστών είναι μερικά από τα ζητήματα που αναδύονται ως αναγκαιότητες για την αναστύλωση του χαμένου κύρους της δικαιοσύνης, αλλά και της ουσιαστική απονομής της στον τόπο μας. Το μέγα ερώτημα που αναφύεται μετά από την αποκάλυψη της επιστολής του δικηγόρου Νίκου Κληρίδη προς τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο (11/01/2019) είναι αν υπάρχει τελικά κράτος δικαίου στην Κυπριακή Δημοκρατία;

Το καπάκι

Υπενθυμίζεται ότι το καπάκι των αποκαλύψεων άνοιξε με αφορμή ανάρτηση στο facebook αρχές Δεκεμβρίου του Οργανωτικού Γραμματέα του Κινήματος Υπερκομματικής Μαχητικής Αντίστασης (Κ.Υ.Μ.Α.) Κώστα Τσαγγαρίδη, ο οποίος έγραφε για τον Κώστα Κληρίδη τα εξής: «Με την αθώωση των τραπεζιτών της Τράπεζας Κύπρου ολοκλήρωσες την εργολαβία συνενοχής στο οικονομικό έγκλημα. Έχεις πλέον καταγραφεί ως ακόμη ένας εγκληματικά ανεπαρκής πλην όμως ακριβοπληρωμένος υπάλληλος στην υπηρεσία της πολιτικο-κομματικής διεφθαρμένης νομενκλατούρας». Στην ανάρτηση Τσαγγαρίδη παρενέβη ο δικηγόρος Νίκος Κληρίδης, αδελφός του γενικού εισαγγελέα, ισχυριζόμενος ότι οι μόνοι που πολεμούν τη διαφθορά στην Κύπρο είναι ο αδελφός του και ο γενικός ελεγκτής και πρόσθεσε επί λέξει: «Η ευνοιοκρατία έχει δυστυχώς επεκταθεί και στο Δικαστικό Σώμα. Τα δικαστήρια μας ελέγχονται από το δικηγορικό γραφείο 'Πολυβίου & Χρυσαφίνης'. Δεν υπάρχει δικαστής του Ανωτάτου που να μην έχει παιδί στο δικηγορικό γραφείο που προωθεί τα συμφέροντα των τραπεζών. Ξυπνάτε επιτέλους». Στη συνέχεια το Ανώτατο με επιστολή του προς τον Παγκύπριο Δικηγορικό Σύλλογο (ΠΔΣ) ζήτησε όπως απευθυνθεί στο μέλος του Ν. Κληρίδη για τις ανάλογες εξηγήσεις. Ο ΠΔΣ, όπως μας είχε δηλώσει ο πρόεδρός του Δώρος Ιωαννίδης, θα επιλαμβανόταν του ζητήματος μετά τις γιορτές και απέστειλε σχετική επιστολή στον κ. Κληρίδη στις 07/01/2019, στην οποία και απάντησε την Παρασκευή 11/01/2019, θέτοντας επί τάπητος τεράστια ζητήματα για την απονομή δικαιοσύνης στην Κύπρο αγγίζουν-εμπλέκουν δικηγορικά γραφεία πρώην και νυν εφέτες και το Ανώτατο Δικαστήριο εν γένει.

«Οφείλω εξηγήσεις»

Ο Νίκος Κληρίδη στην επιστολή του στον ΠΔΣ σημειώνει ότι «παρά το γεγονός ότι οι δηλώσεις μου δεν απετέλεσαν αντικείμενο πειθαρχικής καταγγελίας σε βάρος μου από οποιοδήποτε θεσμικό όργανο ή δικηγορικό γραφείο, εν τούτοις, συμφωνώ ότι δεοντολογικά οφείλω να δώσω κάποιες εξηγήσεις επειδή στις δηλώσεις γίνονται αναφορές σε πιθανό επηρεασμό Δικαστών σε εκδικάσεις υποθέσεων συγκεκριμένου Τραπεζικού Οργανισμού λόγω συγγενικών και/ή εργασιακών σχέσεων που διατηρούν με Δικηγορικό γραφείο που έχει τον ουσιαστικό χειρισμό όλων των σοβαρών υποθέσεων που σχετίζονται με την ίδια Τράπεζα». Υπογραμμίζει ότι όλα όσα ανάφερε είναι αυστηρά προσωπικές του θέσεις, που εξέφρασε ανεπηρέαστα, «έχοντας αποκτήσει ίδιαν γνώση και αντίληψη των όσων έθεσα μέσα στα πλαίσια της άσκησης της δικηγορίας στην Κύπρο τα τελευταία 40 χρόνια».

Εξι συν ο πρόεδρος

Ο Νίκος Κληρίδης ισχυρίζεται ότι «μετά την κατάρρευση του Τραπεζικού Συστήματος που διαφάνηκε από το 2012 και κατέληξε στο κούρεμα, όλες οι σοβαρές υποθέσεις που αφορούσαν την Τράπεζα Κύπρου και εξεδικάστηκαν απο τα Δικαστήρια προωθήθηκαν μέσω του δικηγορικού γραφείου Χρυσαφίνης και Πολυβίου (Χ&Π) με το οποίο πλείστοι Δικαστές που εξεδίκασαν υποθέσεις της Τράπεζας έχουν συγγενικές και/ή εργασιακές σχέσεις» και παραθέτει τα ονόματα των παρακάτω δικαστών του Ανωτάτου: Στέλιος Ναθαναήλ, Λεωνίδας Παρπαρίνος, Ανδρέας Κραμβής, Μιχαλάκης Χριστοδούλου, Κώστας Παμπαλλής, Αντώνης Λιάτσος και Τεύκρος Οικονόμου.

Ο Νίκος Κληρίδης ισχυρίζεται ότι μετά το 2012, όλες οι σοβαρές υποθέσεις της Τράπεζας Κύπρου που εξεδικάστηκαν από τα Δικαστήρια προωθήθηκαν μέσω του δικηγορικού γραφείου Χρυσαφίνης και Πολυβίου.

Βαρύτατο είναι το περιεχόμενο των ισχυρισμών που εξακοντίζονται κατά του προέδρου του Ανωτάτου Μύρωνα Νικολάτου από τον Ν. Κληρίδη, καθώς περιγράφει πώς αποζημιώθηκαν για αξιόγραφα αδελφή και θυγατέρα του.

Ένα ερώτημα που να εκκρεμεί είναι κατά πόσον ο Κώστας Κληρίδης όλα τα χρόνια που ήταν δικαστής αλλά και εφέτης δεν έβλεπε τα διαδραματιζόμενα στη Δικαιοσύνη, όπως τα περιγράφει ο αδελφός του στην σχετική επιστολή.

Προκαλεί ανοικτά και πυροβολεί συνειδήσεις

Ο Νίκος Κληρίδης, στην επιστολή του αφού παραθέτει μια σειρά από υποθέσεις στις οποίες φαίνεται να εμπλέκονται δικαστές και εφέτες θέτει το ερώτημα: «Πώς λοιπόν διαφάνηκε ότι η Δικαιοσύνη απονεμήθηκε αμερόληπτα σε όλες τις πιο πάνω εκδικάσεις υποθέσεων στα μάτια ενός απλού πολίτη, και πώς εφαρμόστηκε η πιο πάνω βασική αρχή Δικαίου στην πράξη ;». Στη συνέχεια καταλήγει σημειώνοντας εμφαντικά: «Προκαλώ την διεξαγωγή στατιστικής έρευνας που θα καταδείξει ότι σε συντριπτικά ποσοστά που ίσως να φτάνουν και το 98% τα Δικαστήρια εκδίδουν αποφάσεις αποκλειστικά υπέρ της Τράπεζας Κύπρου. Το εάν οδηγηθήκαμε στην οικονομική κρίση στα πλαίσια εξυπηρέτησης των συμφερόντων μιας οικονομικής ελίτ που εξελίχθηκε με τη μορφή της οικογενειοκρατίας, δημιουργώντας τους Rothschild της Κύπρου, εναπόκειται στην αντικειμενική κρίση».

Τα «χρυσά» αξιόγραφα και ο πρόεδρος του Ανωτάτου

Βαρύτατο είναι το περιεχόμενο των ισχυρισμών που εξακοντίζονται κατά του προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μύρωνα Νικολάτου, από τον Νίκο Κληρίδη, καθώς περιγράφει πώς αποζημιώθηκαν για αξιόγραφα αδελφή και θυγατέρα του κ. Νικολάτου σημειώνοντας τα ακόλουθα: «Στις 21/06/2018, αγωγή στο επαρχιακό δικαστήριο που είχε κινήσει το 2013 η αδελφή του κ. Νικολάτου εναντίον της Τράπεζας Κύπρου και άλλων, με διεκδικήσεις αποζημιώσεων λόγω αγοράς αξιόγραφων, διευθετήθηκε εξώδικα από το Γραφείο Χρυσαφίνη και Πολυβίου με πληρωμή αποζημιώσεων και αποσύρθηκε. Επίσης, στις 25/01/16, αγωγή την οποία είχε κινήσει θυγατέρα του κ. Νικολάτου εναντίον της Τράπεζας Κύπρου και άλλων με διεκδικήσεις αποζημιώσεων λόγω ζημιάς από την αγορά αξιόγραφων μέσω του πατέρα της, από απομείωση καταθέσεων και από μείωση της αξίας μετοχών της, διευθετήθηκε από τους δικηγόρους της Τράπεζας, Χρυσαφίνη και Πολυβίου με πληρωμή αποζημιώσεων και αποσύρθηκε. Όπως είναι γνωστό, οι κάτοχοι αξιόγραφων έχασαν όλα τα λεφτά της επένδυσής τους για την αγορά τους λόγω μετατροπής των αξιόγραφων που είχαν αγοράσει σε μετοχές χωρίς αξία. Στην συγκεκριμένη περίπτωση το δικηγορικό γραφείο Χ&Π αποζημίωσε συγγενικά πρόσωπα πρώτου βαθμού του Προέδρου του Ανώτατου Μ. Νικολάτου συμβιβαστικά χωρίς να δικαστούν οι αγωγές τους. Επομένως, όσα πήραν συμβιβαστικά, είναι καθαρό κέρδος».

Ο γενικός εισαγγελέας και τα καυτά ερωτήματα

Στην επιστολή του ο Νίκος Κληρίδης κάνει αναφορά και στον γενικό εισαγγελέα Κώστα Κληρίδη, ο οποίος είναι αδελφός του και διετέλεσε μέλος του Ανωτάτου και σημειώνει ότι ο ίδιος και ο Λεύκος Κληρίδης ποτέ δεν εμφανίστηκαν ενώπιον του Κώστα: «Ο γενικός εισαγγελέας διετέλεσε Δικαστής από το 1988 μέχρι το 2013. Υπηρέτησε σαν Δικαστής σε διάφορες βαθμίδες και παραιτήθηκε από την έδρα του Δικαστή του Ανώτατου Δικαστηρίου, όταν αποδέχθηκε τον διορισμό του σαν Γενικός Εισαγγελέας το 2013. Σε καμιά περίπτωση έγινε εμφάνιση του Νίκου ή του Λεύκου Κληρίδη ενώπιον του Κώστα Κληρίδη όταν ήταν Δικαστής. Προκαλώ οποιονδήποτε να επιμαρτυρήσει το αντίθετο». Εκείνο που μένει να εκκρεμεί είναι το ερώτημα κατά πόσον ο Κώστας Κληρίδης όλα τα χρόνια που ήταν δικαστής αλλά και εφέτης δεν έβλεπε τα διαδραματιζόμενα στη Δικαιοσύνη, όπως τα περιγράφει ο αδελφός του Νίκος Κληρίδης κι αν τώρα προτίθεται να κάνει οτιδήποτε για να μπορέσει η δικαιοσύνη να ανακτήσει το τρωθέν κύρος της.

Κόντρα μεταξύ των νομικών δυναστειών Κληρίδη και Τριανταφυλλίδη

Διελκυστίνδα μεταξύ δύο νομικών δυναστειών, των νομικών οίκων Κληρίδη και Τριανταφυλλίδη φαίνεται να εξελίσσεται με αφορμή την κρίση που ξέσπασε λόγω της επιστολής Νίκου Κληρίδη στον ΠΔΣ στην οποία διατυπώνονται ισχυρισμοί κατά της οικογένειας Τριανταφυλλίδη. Ο Νίκος Κληρίδης στην επιστολή του κατηγορεί τον Χρίστο Τριανταφυλλίδη, δικηγόρο του τέως διευθυντή της Τράπεζας Κύπρου Ανδρέα Ηλιάδη –που αθωώθηκε εσχάτως ενώπιον του Εφετείου, ότι δικηγορούσε για δεκαετίες ενώπιον του πατρός του, τέως προέδρου του Ανωτάτου Δικαστηρίου Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη. Ο Χρίστος Τριανταφυλλίδης αντέδρασε χαρακτηρίζοντας την επιστολή Κληρίδη επαίσχυντου επιπέδου και τονίζοντας ότι θα απαντήσει σε κατάλληλο χρόνο «δια να αποφευχθεί ο δηλητηριασμός της κοινής γνώμης με τέτοιου είδους εμετικά δημοσιεύματα». Στον Χρίστο Τριανταφυλλίδη απάντησε ο Χρίστος Κληρίδης, επιμένοντας ότι ο κ. Τριανταφυλλίδης, εμφανιζόταν σε δίκες ενώπιον του πατρός του.

Η επιστολή του Χρίστου Τριανταφυλλίδη

«Έχει περιέλθει εις την αντίληψή μου η επιστολή του Δικηγόρου κου Νίκου Κληρίδη ημερομηνίας 11/1/2019 προς τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου (ακόμα και το όνομα αυτό το γράφει λανθασμένα) και υπό κανονικές συνθήκες το περιεχόμενο της εν λόγω επιστολής είναι τέτοιου χαμηλού, απαράδεκτου και επαισχυντου επιπέδου που κάποιος δεν θα έπρεπε να ασχοληθεί περαιτέρω. Δεδομένου όμως ότι εις την επιστολή αυτή γίνεται αναφορά σε πρόσωπα που δεν ευρίσκονται πλέον εις την ζωή διά να υπερασπισθούν τον εαυτό τους (παρόλο που ο κος Κληρίδης είχε ευκαιρία να προβεί σε αυτές τις αναφορές όταν ευρίσκοντο εν ζωή πλην όμως δεν ετόλμησε) εις τον κατάλληλο χρόνο, λίαν συντόμως, θα απαντήσω εις το περιεχόμενο της επιστολής του κου Κληρίδη διά να αποφευχθεί ο 'δηλητηριασμός' της κοινής γνώμης με τέτοιου είδους εμετικά δημοσιεύματα που στο τέλος της ημέρας πλήττουν ανεπανόρθωτα τον Θεσμό της Δικαιοσύνης. Περιορίζομαι σε αυτό το στάδιο να αναφέρω μόνο ότι ο υποφαινόμενος ουδέποτε εκπροσώπησε, όπως και πάλι λανθασμένα αναφέρει εις την επιστολή του ο κος Κληρίδης είτε τον κ. Τάκη Φωτιάδη είτε τον κ. Φώτο Φωτιάδη. Τον κ. Τάκη Φωτιάδη τον εκπροσωπούσε ο Δικηγόρος του κος Άντης Τριανταφυλλίδης

το όνομα του οποίου δεν αναφέρει ο κος Κληρίδης πουθενά εις την επιστολή του. Διευκρινίζω ότι το γραφείο Άντης Τριανταφυλλίδης και Υιοί, ένα εξαίρετο δικηγορικό γραφείο, ήσαν οι δικηγόροι του αδελφού του κου Κληρίδη δηλαδή του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας. Πιθανόν είναι διά αυτό τον λόγο που πουθενά εις την επιστολή του, όπου ο κος Κληρίδης αναφέρεται στους συγγενείς δικηγόρους του αποβιώσαντος Μιχαλάκη Τριανταφυλλίδη, δεν αναφέρει και τον αδελφό του κ. Άντη Τριανταφυλλίδη. Όπως αναφέρω ανωτέρω, θα επανέλθω.

Χρίστος Μ. Τριανταφυλλίδης, Δικηγόρος

Το ανακοινωθέν του δρα Χρίστου Κληρίδη

Για χάρη και μόνο της αλήθειας θα ήθελα να υπενθυμίσω τα εξής σε σχέση με τη δήλωση του συναδέλφου Χρίστου Τριανταφυλλίδη, που είδε το φως της δημοσιότητας σε σχέση με την επιστολή του συνάδελφου Νίκου Κληρίδη προς τον Δικηγορικό Σύλλογο ημερ. 11/1/2019.

1. Ο συνάδελφος Χρίστος Τριανταφυλλίδης ισχυρίζεται ότι ουδέποτε εκπροσώπησε τον κ. Τάκη Φωτιάδη. Αυτό δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα διότι τον Τάκη Φωτιάδη εκπροσώπησε στην υπόθεση Photiades v The Republic (1986) 3ΑΑΔ 460 και κατ' έφεση εις την Photiades v. Photiades and another (1988) 3ΑΑΔ 2084.

Τόσο πρωτόδικα όσο και κατ' έφεση, δικηγόρος του Τάκη Φωτιάδη αποβιώσαντος ήταν ο Χρίστος Τριανταφυλλίδης και εγώ εκπροσωπούσα το ενδιαφερόμενος μέρος Φώτο Φωτιάδη. Είναι γεγονός ότι δικηγόρος του Τάκη Φωτιάδη ήταν μεν ο Άντης Τριανταφυλλίδης αλλά την υπόθεση αυτή ανέλαβε ο κ. Χρίστος Τριανταφυλλίδης.

2. Την υπόθεση πρωτόδικα εκδίκασε ο Μιχαλάκης Τριανταφυλλίδης τότε Πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου και ως γνωστό πατέρας του Χρίστου Τριανταφυλλίδη.

3. Την υπόθεση πρωτόδικα έχασε η Δημοκρατία και το Ενδιαφερόμενο Μέρος, δηλαδή ο Φώτος Φωτιάδης τον οποία εκπροσωπούσα.

4. Υπέβαλα έφεση με κύριο λόγο έφεσης ότι παραβιάζετο η αρχή της δίκαιης δίκης και ότι η δικαιοσύνη δεν πρέπει μόνο να απονέμεται, αλλά να φαίνεται και ότι απονέμεται, λόγο τον οποίο μετά από σύσταση του Προέδρου τότε του Εφετείου υπό πενταμελή σύνθεση αείμνηστου Ανδρέα Λοΐζου απέσυρα, αλλά στη συνέχεια εκδόθηκε πρακτική του Ανωτάτου Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία δεν επετρέπετο πλέον πατέρας και υιός Δικαστής και Δικηγόρος να επιλαμβάνονται υποθέσεων. Αυτά για αποκατάσταση της αλήθειας σε σχέση με μία εκ των πτυχών του θέματος που προέκυψε.

Δρ. Χρίστος Κληρίδης, Δικηγόρος

Ο ΟΑΥ ενημερώνει τους ιατρούς για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας του ΓεΣΥ

Εν όψει της πρόσκλησης του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας προς τους ιατρούς που ενδιαφέρονται να εγγραφούν στο ΓεΣΥ για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας υγείας ως Προσωπικοί Ιατροί (ΠΙ) ο ΟΑΥ παραθέτει απαντήσεις σε βασικά ερωτήματα που θεωρεί απαραίτητες για σωστή ενημέρωση.

1. Με ποιο τρόπο θα αμείβονται οι Προσωπικοί Ιατροί του ΓεΣΥ;

Οι ΠΙ του ΓεΣΥ θα αμείβονται ως ακολούθως:

i. Κατά κεφαλήν αμοιβή

Κάθε ΠΙ θα αμείβεται με συγκεκριμένο ποσό για κάθε δικαιούχο που διατηρεί στον κατάλογό του ανάλογα με την ηλικία του δικαιούχου. Συγκεκριμένα, για τα παιδιά οι Παιδίατροι θα λαμβάνουν ετήσιακατά κεφαλήν αμοιβή ως ακολούθως:

Ηλικιακή ομάδα	Ετήσια κατά κεφαλήν αμοιβή
0-3 ετών	€210
4-7 ετών	€155
8-18 ετών	€91

Για τους ενήλικες, οι Προσωπικοί Ιατροί για ενήλικες θα λαμβάνουν ετήσια κατά κεφαλήν αμοιβή ως ακολούθως:

Ηλικιακή ομάδα	Ετήσια κατά κεφαλήν αμοιβή
16-50 ετών	€83
51–70 ετών	€117
>70 ετών	€145

ii. Αμοιβή για συγκεκριμένες ιατρικές πράξεις

- Κάθε Παιδίατρος θα αμείβεται με το ποσό των €150για κάθε τοκετό και τη φροντίδα του νεογνού μέχρι το εξιτήριο με μεγίστη περίοδο παραμονής στο νοσηλευτήριο σαράντα οκτώ (48) ώρες. Σε περιπτώσεις που χρειάζεται νοσηλεία του νεογνού πέραν των 48 ωρών, τότε ο Παιδίατρος θα αποζημιώνεται για την εν λόγω νοσηλεία, από τον προϋπολογισμό της ενδονοσοκομειακής φροντίδας υγείας μέσω του σχετικούDRG.
- Κάθε Προσωπικός Ιατρός για ενήλικες θα αμείβεται με το ποσό των €5 για κάθε δικαιούχο που εγγράφεται στο κατάλογό του και για τον οποίο ενημερώνει τον ηλεκτρονικό φάκελο του δικαιούχου με τα βασικά ιατρικά του στοιχεία.

iii. Αμοιβή για παροχή υπηρεσιών κατά τις βραδινές ώρες, Σαββατοκύριακα και αργίες

Ο ΠΙ θα έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από το δικαιούχο συμπληρωμή μέχρι €25 (ως επιπλέον αμοιβή) για κάθε επίσκεψη, όταν η επίσκεψη γίνεται τις καθημερινές μεταξύ 08:00 μ.μ. και 08:00 π.μ. και οποιαδήποτε ώρα τα Σαββατοκύριακα και τις δημόσιες αργίες.

Οι ιατροί που θα επιλέγουν να προσφέρουν υπηρεσίες φροντίδας υγείας στο δικαιούχο του ΓεΣΥ κατά την διάρκεια των πιο πάνω ωρών θα μπορούν να χρησιμοποιούν το σύστημα πληροφορικής του ΟΑΥ για να εκδίδουν συνταγές για φάρμακα και παραπεμπτικά για εργαστηριακές εξετάσεις ή για πρόσβαση σε άλλους παροχείς έτσι ώστε να καλύπτονται από το ΓεΣΥ.

iv. Αμοιβή από δικαιούχους του ΓεΣΥ

• Υπηρεσίες προς δικαιούχους που δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογό του ΠΙ:Ο ΠΙ θα μπορεί να χρεώνει, κατά την κρίση του, για παροχή υπηρεσιών σε δικαιούχους που δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογό του (είναι δηλαδή εγγεγραμμένοι σε κατάλογο άλλου ΠΙ).

• Κατ' οίκον επισκέψεις:Ο ΠΙ θα μπορεί να χρεώνει, κατά την κρίση του, για κατ' οίκον επισκέψεις για παροχή υπηρεσιών σε δικαιούχους. Κατά το δεύτερο χρόνο εφαρμογής του ΓεΣΥ, το Σύστημα θα αποζημιώνει τις κατ' οίκον επισκέψεις σε μόνιμα κατακεκλιμένους δικαιούχους.

v. Αμοιβή για υπηρεσίες προς δικαιούχους συστημάτων υγείας Κρατών Μελών της ΕΕ

Ο ΠΙ θα αμείβεται €35 από τον ΟΑΥγια κάθε επίσκεψη από άτομα που είναι δικαιούχοι σε συστήματα υγείας άλλου Κράτους Μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

vi. Αμοιβή από μη δικαιούχους του ΓεΣΥ

Ο ΠΙ θα μπορεί να χρεώνει, κατά την κρίση του, για παροχή υπηρεσιών σε άτομα που δεν είναι δικαιούχοι του ΓεΣΥ.

vii. Αμοιβή από παροχή ενδονοσοκομειακή φροντίδας

Ο ΠΙ με ειδικότητα στην Παιδιατρική ή στην Παθολογία θα μπορεί να νοσηλεύει δικαιούχους που είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογό του και να αμείβεται ανάλογα από την αμοιβή του ενδονοσοκομειακού περιστατικού. Το ποσοστό αμοιβής των ιατρών ανάενδονοσοκομειακόπεριστατικό και η απευθείας καταβολή του από τον Οργανισμόθα εφαρμοστεί κατόπιν συνεννόησης και με τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων (ΠΑΣΙΝ).

2. Πότε καταβάλλεται η αμοιβή στους ΠΙ;

Η αμοιβή θα καταβάλλεται μηνιαίως το αργότερο μέχρι το τέλος του επόμενου μηνός.

3. Τι συμπεριλαμβάνει το σχέδιο ενθάρρυνσης συστέγασης;

Σε κάθε ιδιώτη ΠΙ που θα συμβληθεί με το ΓεΣΥ και που συστεγάζεται ή θα επιλέξει να συστεγαστεί με άλλο ΠΙ θα δοθεί οικονομική ενίσχυση ύψους €15.000. Σημειώνεται ότι οι ΠΙ που συστεγάζονται ή θα συστεγαστούν θα πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο Παιδίατροι ή τουλάχιστον δύο ΠΙ για ενήλικες ώστε να έχουν δικαίωμα να λάβουν την οικονομική ενίσχυση. Η συμμετοχή στο σχέδιο θα είναι με σειρά προτεραιότητας υποβολής αίτησης μέχρι να εξαντληθεί κονδύλι ύψους €3.000.000.

4. Αλλάζει ο τρόπος που σήμερα δραστηριοποιείται ο ιατρός;

Συμμετοχή ιατρού στο ΓεΣΥ δεν τον υποχρεώνει να διαφοροποιήσει το καθεστώς βάσει του οποίου δραστηριοποιείται σήμερα. Δηλαδή ιατρός θα μπορεί να λειτουργήσει εντός του ΓεΣΥ είτε ως αυτοεργοδοτούμενος, είτε ως εργοδοτούμενος, είτε ως μέρος συνεταιρισμού/συνεργασίας.Οι ιατροί που θα ενταχθούν στο ΓεΣΥ δεν θα είναι εργοδοτούμενοι του ΓεΣΥ και θα εξακολουθήσουν να διατηρούν την αυτονομία τους. Ο κάθε ιδιώτης ιατρός, στα πλαίσια του ΓεΣΥ, θα είναι ελεύθερος να εφαρμόζει το ωράριο εργασίας που ο ίδιος κρίνει αναγκαίο ώστε να εξυπηρετεί καλύτερα τους δικαιούχους που θα είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογό του.

5. Πως αντιμετωπίζεται το πιθανόν φαινόμενο της υπερεπισκεψιμότητας στον ΠΙ;

Δεν υπάρχει όριο στον αριθμό επισκέψεων ανά δικαιούχο όμως αναμένεται ότι ο ΠΙ θα καθοδηγεί τον δικαιούχο ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα υπερεπισκεψιμότητας. Παρόλα αυτά,πριν την εφαρμογή του ΓεΣΥ θα καθοριστεί μεταξύ του ΟΑΥ και του ΠΙΣ ο ορισμός της λογικής/κανονικής επισκεψιμότητας (αριθμός επισκέψεων ανά ηλικιακή ομάδα, εξαιρέσεις για χρόνιους ασθενείς κτλ) στη βάση ευρωπαϊκών δεικτών και θα συμφωνηθούν σχετικά μέτρα.

6. Έχει δικαίωμα ο δικαιούχος να αλλάξει τον ΠΙ του ιατρο;

Οι γονείς θα μπορούν να αλλάζουν τον παιδίατρο του παιδιού τους ανά πάσα στιγμήμέχρι τους πρώτους 3μήνες από τη γέννηση του. Μετά τους πρώτους 3 μήνες και μέχρι τα2 έτη, οι γονείς θα μπορούν να αλλάζουν το παιδίατρο τους ανά 3μήνες και μετά τα 2 έτη, η αλλαγή παιδίατρου θα μπορεί να γίνει ανά 6 μήνες.Όσο αφορά τους ενήλικες μπορούν να αλλάζουν το ΠΙ τους ανά 6 μήνες.

7. Πως γίνεται η αναπλήρωση ΠΙ που χρειάζεται να απουσιάζει από το ιατρείο του;

Ο ΠΙ δύναται, για προγραμματισμένη απουσία, να ορίζει, μέσω του συστήματος πληροφορικής αντικαταστάτη ΠΙ καθώς και το χρονικό διάστημα για το οποίο θα τον αντικαταστήσει, ώστε οι δικαιούχοι που είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο του να μπορούν να λαμβάνουν υπηρεσίες από τον αντικαταστάτη ΠΙ. Ο αντικαταστάτης ΠΙ θα έχει πρόσβαση στο φάκελο των δικαιούχων του ιατρού αντικαθιστά.Ο αντικαταστάτης ΠΙ θα πρέπει να είναι συμβεβλημένος με τον Οργανισμό και να αποδεχτεί την αίτηση ορισμού του ως αντικαταστάτη, μέσω του συστήματος πληροφορικής.Το ΓεΣΥ θα συνεχίζει να αμείβει κανονικά τον ΠΙ και δεν θα καταβάλλει οποιαδήποτε επιπρόσθετη αμοιβή στον αντικαταστατή ΠΙ. Οποιαδήποτε θέματα αμοιβής του αντικαταστάτη ΠΙ θα διευθετηθούν μεταξύ των δύο ιατρών.Για να διευκολυνθούν οι ΠΙ που δυσκολεύονται να εξεύρουν αντικαταστάτη, ο Οργανισμός συζητά με το ΥΥ πιθανές λύσεις για διευκόλυνση της εν λόγω διαδικασίας.

8. Μπορεί ο ΠΙ να διαγράψει δικαιούχο από τον κατάλογο του;

Ο Νόμος δίνει τη δυνατότητα στον ΠΙ να διαγράψει δικαιούχο από τον κατάλογό του νοουμένου ότι η διαγραφή γίνεται χωρίς δυσμενείς διακρίσεις.

9. Πως θα γίνεται η εγγραφή των δικαιούχων στον κατάλογο του ΠΙ;

Ο Οργανισμός θα παρέχει δωρεάν πρόσβαση στο σύστημα πληροφορικής του ΓεΣΥ προς κάθε ΠΙ. Η εγγραφή των δικαιούχων στο κατάλογο ΠΙ θα μπορεί να γίνει ηλεκτρονικάμέσω του συστήματος πληροφορικής. Οι δικαιούχοι του ΓεΣΥ θα μπορούν να επιλέξουν ηλεκτρονικά τον ΠΙ που επιθυμούν να εγγραφούν και ο ΠΙ θα μπορεί να αποδεχτεί το δικαιούχο στον κατάλογό του ηλεκτρονικά ή να τον καλέσει στο ιατρείο του.

10. Πότε θα πρέπει οι ενδιαφερόμενοι ιατροί να εγγραφούν στο ΓεΣΥ

Η εγγραφή των ΠΙ στο ΓεΣΥ ξεκινά στις 21 Ιανουαρίου 2019. Για να διευκολυνθεί η εγγραφή ο Οργανισμός διοργανώνει δωρεάν σεμινάρια ως ακολούθως:

- 17 Ιανουαρίου 2019, Πέμπτη και ώρα 17:00-19:00, γραφεία ΟΑΥ, Λευκωσία.
- 19 Ιανουαρίου 2019, Σάββατο και ώρα 10:00-12:00, γραφεία ΟΑΥ, Λευκωσία.
- 24 Ιανουαρίου 2019, Πέμπτη και ώρα 17:00-19:00, Curium Palace Hotel, Λεμεσός.
- 26 Ιανουαρίου 2019, Σάββατο και ώρα 10:00-12:00, Golden Bay Beach Hotel, Λάρνακα.
- 2 Φεβρουαρίου 2019, Σάββατο και ώρα 10:00-12:00, AloeHotel, Πάφος.

Οι ενδιαφερόμενοι ιατροί μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή ηλεκτρονικά στο https://surveys.gesy.org.cy/s/preenrolment/ ή τηλεφωνικά στο τηλ. 17000.

Κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων θα υπάρχει η δυνατότητα υποβολής ερωτήσεων για οποιοδήποτε θέμα αφορά στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας υγείας από ΠΙ αλλά και για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο ΓεΣΥ.

Για περισσότερες πληροφορίες

Ο Οργανισμός λειτουργεί το Κέντρο Εξυπηρέτησης του ΓεΣΥ μεταξύ 08:00π.μ. μέχρι 08:00μ.μ. καθημερινώς και μεταξύ 08:00π.μ. και 04:00μ.μ. τα Σάββατα. Η επικοινωνία με το Κέντρο Εξυπηρέτησης του ΓεΣΥ μπορεί να γίνει ως ακολούθως:

- Μέσω δωρεάν τηλεφωνικήςκλήσης στο 17000 για κλήσεις από Κύπρο και στο +35722017000 για κλήσεις από εξωτερικό
- Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο info@gesy.org.cy
- Μέσω της ιστοσελίδας του ΓεΣΥ www.gesy.org.cy

Ο Οργανισμός παραμένει στη διάθεση όλων των ιατρώνγιαπεραιτέρω επεξηγήσεις των πιο πάνω θέσεων και για να απαντήσει σε τυχόν ερωτήσεις ή/και ανησυχίες που δυνατόν να υπάρχουν.

Μεταρρυθμίσεις μέσω συμπληγάδων

Τα ανοικτά μέτωπα σε υγεία, παιδεία και τοπική αυτοδιοίκηση προκαλούν πολύ μεγάλες αντιδράσεις στην κοινωνία

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το 2019 θα είναι έτος μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονισμού του κράτους, διαβεβαίωνε ο Νίκος Αναστασιάδης στο τηλεοπτικό του μήνυμα λίγες ώρες πριν από την εκπνοή του 2018. Αυτό διαμήνυαν βεβαίως εδώ και καιρό κύκλοι του Προεδρικού, ότι δηλαδή οι μεταρρυθμίσεις και θα προχωρήσουν και θα εφαρμοστούν, καθώς ο Νίκος Αναστασιάδης έχει υποσχεθεί πως η δεύτερη πενταετία θα είναι πενταετία υλοποίησης έργων, τομών και αλλαγών. Ο δρόμος των μεταρρυθμίσεων, ωστόσο, δεν είναι στρωμένος με ροδοπέταλα αλλά αν λάβουμε τα όσα διαμείφθηκαν το περασμένο καλοκαίρι στην εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, είναι μάλλον γεμάτος καρφοβελόνες που εύκολα μπορούν να σε βγάλουν εκτός τροχιάς. Σήμερα, μάλιστα, ανοίγει ένα-ένα το μέτωπο των μεταρρυθμίσεων. Μεταρρύθμιση σε υγεία και τοπική αυτοδιοίκηση προκαλούν τεράστιες αντιδράσεις ακόμα και στον χώρο του ΔΗΣΥ, ενώ τα της Παιδείας δεν θεωρούνται ένα θέμα που έχει κλείσει. Αναμένεται να διαφανεί αν ο Νίκος Αναστασιάδης θα εμμείνει στις αρχικές του δεσμεύσεις ή αν στο ποτήρι των μεταρρυθμίσεων θα μπει αρκετό νερό, τόσο που θα μειώσει τις αντιδράσεις των εμπλεκομένων, θα απομακρύνει το ενδεχόμενο πολιτικής φθοράς, αλλά στην ουσία θα οδηγήσει σε μία εικονική παρά ουσιώδη μεταρρύθμιση.

Τώρα ή ποτέ

«Το πάθημα έγινε μάθημα», λένε κυβερνητικοί κύκλοι, όταν κληθούν να απαντήσουν πώς είναι τόσο βέβαιοι ότι θα υλοποιηθούν οι μεταρρυθμίσεις μετά την αποτυχία στα της παιδείας. Όπως εξηγούν ο Πρόεδρος είναι έτοιμος να φτάσει μέχρι τέλους στην υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων παρά το πρόσκαιρο πολιτικό κόστος. Και αυτό γιατί, όπως λένε, το όφελος στην κοινωνία θα είναι πολύ μεγαλύτερο. Δεν είναι, όμως, μόνο οι προεκλογικές του δεσμεύσεις που τον δεσμεύουν. Με τις επικρίσεις στο Κυπριακό ολοένα να εντείνονται και το πλάνο του να στεφθεί ο Πρόεδρος της Λύσης ολοένα να απομακρύνεται, τα βλέμματα στρέφονται στη μεταρρύθμιση. Και η υστεροφημία είναι κάτι που όσοι γνωρίζουν τον Πρόεδρο απασχολεί εντόνως τον Νίκο Αναστασιάδη. Στο Προεδρικό σημειώνουν πως δεν υπάρχουν περιθώρια αναβολής καμίας μεταρρύθμισης, με τους πιο κυνικούς να υπογραμμίζουν πως αν οι μεταρρυθμίσεις δεν υλοποιηθούν το 2019, όπως άλλωστε υπολογίζεται, σε μία περίοδο δηλαδή μακριά από προεκλογικές, τότε πολύ δύσκολα κάτι τέτοιο θα υλοποιηθεί αργότερα.

Χωρίς αναισθητικό ΓεΣΥ

«Ο Τάσσος Παπαδόπουλος είχε διαμηνύσει πως το ΓεΣΥ δεν πρόκειται να εφαρμοστεί ποτέ, όμως ο Νίκος Αναστασιάδης και το σχεδίασε και θα το εφαρμόσει» λένε εν είδει περηφάνιας κύκλοι του Προεδρικού, απορρίπτοντας το ενδεχόμενο κάμψης του Προέδρου μπροστά στις σειρήνες του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου. Και όσο κι αν κάποια από τα μέλη της κυβέρνησης διατηρούσαν επιφυλάξεις για το πώς θα κινηθεί ο Πρόεδρος μπροστά στις αλλεπάλληλες αρνήσεις των ιατρικών εταιρειών να συμμετάσχουν στο ΓεΣΥ, τα όσα διαμείφθηκαν κατά τη διάρκεια της διήμερης διαβούλευσης έπεισαν τους πιο δύσπιστους πως το εγχείρημα της μεταρρύθμισης στην υγεία θα φτάσει μέχρι τέλους. Κατά τη διαβούλευση στο Προεδρικό ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διαμήνυσε στους εκπροσώπους του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου πως το γενικό σύστημα υγείας θα εφαρμοστεί και πως η άσκηση ιδιωτικής ιατρικής που αποτελούσε το κύριο αίτημά τους δεν μπορεί να εφαρμοστεί βάσει νόμου. Νόμου που, όπως ξεκαθαρίζει, πέρασε ομόφωνα από τη βουλή. Καθόλου τυχαίο ότι ο ίδιος διαμηνύει εδώ και καιρό πως προτιμούσε το πολυασφαλιστικό σύστημα και πως το μονοασφαλιστικό πέρασε σε μία προσπάθεια συγκλίσεων με τα πολιτικά κόμματα. Συγκλίσεις που, όπως διαρρέουν προεδρικοί κύκλοι, θα πρέπει να δεσμεύσουν και τις πολιτικές δυνάμεις στο παιχνίδι διαμοιρασμού των ευθυνών. Ένας διαμοιρασμός ευθυνών στο ενδεχόμενο βεβαίως που το ΓεΣΥ δεν πετύχει.

Ιατρικοί κύκλοι διέρρεαν ότι ο Πρόεδρος θα έβρισκε λύση στο ζήτημα της άσκησης ιδιωτικής άδειας, ενώ στο παρασκήνιο πολλοί έλεγαν ότι ο Νίκος Αναστασιάδης προεκλογικά έστελνε το μήνυμα στους γιατρούς ότι θα τους ικανοποιήσει.

Το ερώτημα που τίθεται είναι κατά πόσο, μπροστά και στις έντονες αντιδράσεις ,τεθεί θέμα αναβολής ή αλλαγής της νομοθεσίας. Ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου, όπως και ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχουν, ωστόσο, διαβεβαιώσει ήδη την κυβέρνηση ότι το ΓεΣΥ μπορεί να υλοποιηθεί παρά τις ιατρικές αντιδράσεις, καθώς, όπως υπολογίζεται, το 20-25% των γιατρών που είναι απαραίτητο θα συμμετέχει σίγουρα στο σχέδιο. Την ίδια στιγμή όμως κανένα κόμμα δεν είναι διατεθειμένο να πάρει πάνω του την ευθύνη αναβολής ή μετατροπής του ΓεΣΥ σε πολυασφαλιστικό, αν και υπάρχουν εκείνες οι φωνές που εκφράζουν ήδη διαφωνίες για πρόνοιες του ΓεΣΥ. Ενδεικτικό ότι το κυβερνών κόμμα, όπως και η κυβέρνηση, κρατούν και τις δύο βάρκες. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όπως επίσης και μέλη του Υπουργικού Συμβουλίου (Χάρης Γεωργιάδης και Κωνσταντίνος Πετρίδης) διατηρούσαν, με τον Υπουργό Οικονομικών να διατηρεί ακόμα τις επιφυλάξεις του για τη βιωσιμότητα του ΓεΣΥ. Στο ίδιο πλαίσιο και ο ΔΗΣΥ. Ο πρόεδρος του κόμματος διαμηνύει και δημοσίως και στο παρασκήνιο πως αν και ο ίδιος δεν συμφωνούσε με την τελική πρόταση του ΓεΣΥ το κόμμα το έχει ψηφίσει. Αυτό αναπόφευκτα προκαλεί ερωτήματα πώς μπορεί κυβέρνηση και κυβερνών κόμμα να στηρίξουν δημοσίως ένα σχέδιο στο οποίο στην ουσία δεν πιστεύουν. Αξίζει να σημειωθεί πως μεγάλος υπέρμαχος του ΓεΣΥ στον ΔΗΣΥ δεν είναι άλλος από τον βουλευτή Πάφου Κωστάκη Κωνσταντίνου, ο οποίος, όπως λέγεται, στήριξε πλήρως τον Γιώργο Παμπορίδη, όταν στην Πινδάρου εκφράζονταν επιφυλάξεις και αντιδράσεις για την κατάληξη του ΓεΣΥ. Όμως συζητήσεις υπάρχουν και εντός άλλων κομμάτων, όπως σε ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ. Στο παρασκήνιο ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ λέγεται πως εκφράζει κάποιες ανησυχίες για το αποτέλεσμα, ενώ στο ΔΗΚΟ το όλο ζήτημα συζητείται εδώ και μέρες στην Γραμματεία του κόμματος, με στελέχη όπως ο αντιπρόεδρος του ΔΗΚΟ Αλέκος Τρυφωνίδης να εκφράζει κυρίως κάποιες επιφυλάξεις.

Παρασκήνιο και διαρροές

Επιφυλάξεις που όπως λέγεται προέρχονται από τους ιατρικούς κύκλους που μιλούν μαζί τους και επιχειρούν να τους πείσουν για τη μη βιωσιμότητα του όλου εγχειρήματος. Τι γίνεται όμως στο κυβερνητικό στρατόπεδο; Έπεσαν έξω οι γιατροί στις εκτιμήσεις τους για την αποφασιστικότητα του Προέδρου; Όπως αναφέρουν ιατρικές πηγές, ανέμεναν ότι θα επηρέαζαν θετικά τον Πρόεδρο για να διασφαλιστούν τα αιτήματά τους. Στα πολιτικά πηγαδάκια συζητείτο συχνά πως ο Πρόεδρος Αναστασιάδης είχε στείλει το μήνυμα στους οργανωμένους γιατρούς πως θα ικανοποιήσει τα αιτήματά τους μετά την επανεκλογή του. Αυτό σε συνδυασμό με το ότι ο ΠΙΣ επέμεινε σε διαβούλευση με τον Πρόεδρο χωρίς την παρουσία ΟΑΥ, ενίσχυσαν τις φωνές που ήθελαν τον Πρόεδρο να είναι έτοιμος για υποχώρηση στα της ιδιωτικής ιατρικής μετά και την πρώτη συνάντηση τη Δευτέρα που πέρασε. Διαρροές που διέψευσε το αποτέλεσμα, με την κυβέρνηση και τον ΟΑΥ, ωστόσο, να προχωρούν σε αναδιαπραγμάτευση κάποιων ορών που αφορούν τους τρόπους αμοιβής τους, αλλά και το ζήτημα του αριθμού επισκεψιμότητας που προβληματίζει κυρίως τους παιδιάτρους.

Εμφύλιος

Οι εξελίξεις φέρνουν, πάντως, σε στενωπό και την κυβέρνηση, αλλά και τους ιατρικούς κύκλους. Στην κυβέρνηση εν πρώτοις αντιλαμβάνονται πως έστω κι αν το ΓεΣΥ εφαρμοστεί τελικώς, η άρνηση ειδικοτήτων να ενταχθούν στο ΓεΣΥ πλήττει και ουσιαστικά και επικοινωνιακά την όλη προσπάθεια. Καθόλου τυχαία και η τοποθέτηση του Προέδρου Αναστασιάδη προς τους γιατρούς να θυμηθούν τον όρκο του Ιπποκράτη σε μία ύστατη προσπάθεια να κατεβούν οι τόνοι. Σε δύσκολη θέση βέβαια βρίσκονται και οι γιατροί κυρίως επικοινωνιακά. Με το άνοιγμα του κεφαλαίου φορολογικών δηλώσεων από πλευράς γενικού ελεγκτή, αλλά και τις επικρίσεις που δέχονται από μερίδα της κοινωνίας για την άρνησή τους να συμμετάσχουν στο ΓεΣΥ τα πράγματα σίγουρα δεν είναι ρόδινα. Καθόλου τυχαίο ότι ήδη άρχισαν οι εσωτερικές αντιδράσεις εντός ΠΙΣ, μετά και το προσωπικό μήνυμα που απέστειλε ο Πέτρος Αγαθαγγέλου στους γιατρούς, αποκαλώντας αποστάτες όσους ενταχθούν στο σχέδιο υγείας.

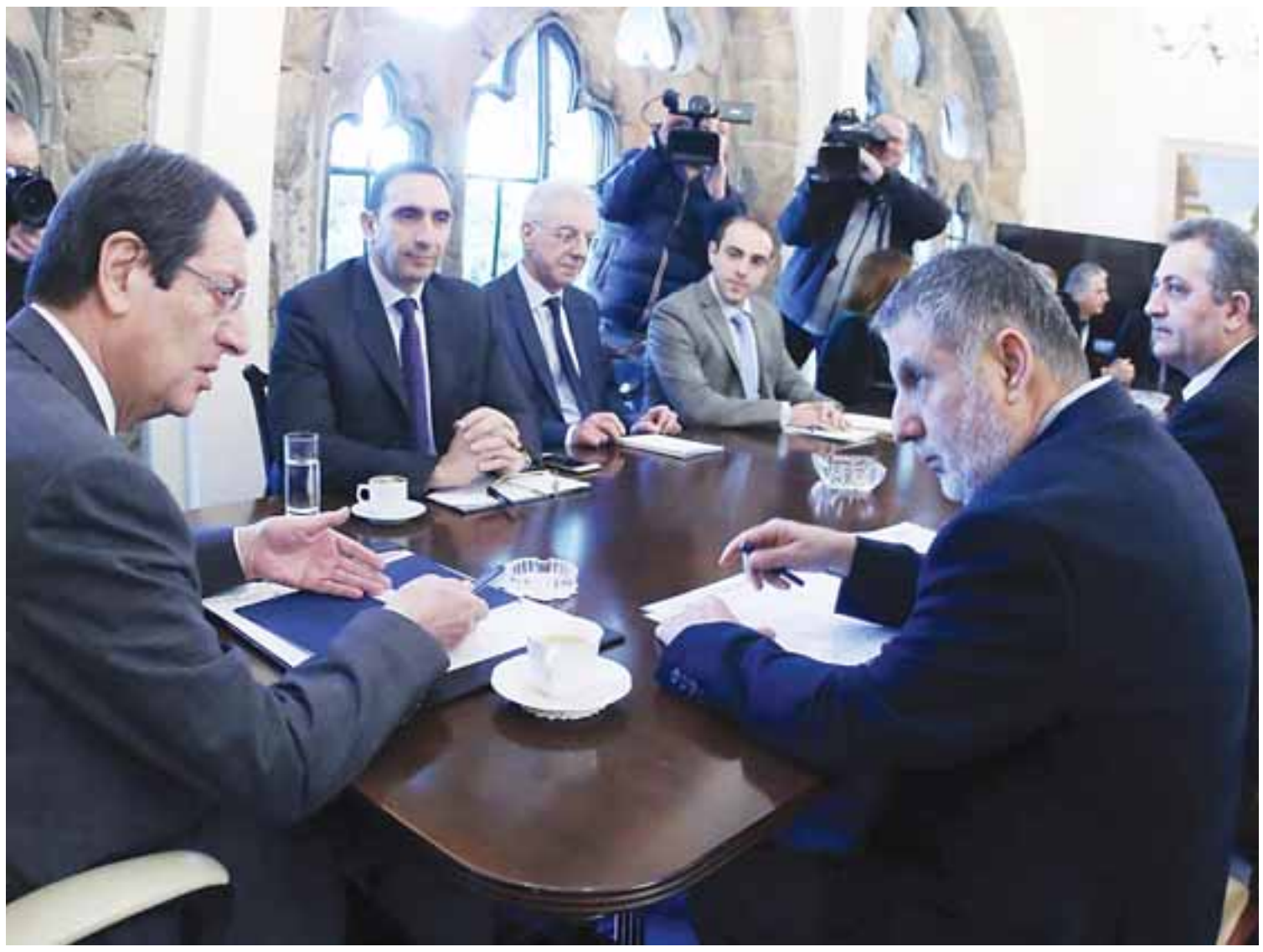

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δήλωσε αποφασισμένος να φτάσει μέχρι τέλους τις μεταρρυθμίσεις, ωστόσο, τα όσα διαμείβονται στον τομέα της υγείας, προκαλούν έντονες ανησυχίες για το τι ΓεΣΥ θα παραδοθεί τελικά.

Συνενώσεις και αντιδράσεις στην Αυτοδιοίκηση

Και ενόσω η κρίση στην υγεία εμαίνετο, η αποκάλυψη του προσχεδίου της κυβέρνησης στον «Πολίτη» την περασμένη βδομάδα ήταν αρκετή για να προκαλέσει έναν επιπλέον πονοκέφαλο στο Προεδρικό. Οι αποκαλύψεις των συνενώσεων πολλαπλασίασαν τα τηλέφωνα και τα παράπονα σε υπουργείο Εσωτερικών, Προεδρικό και Πινδάρου.

Ο Κωνσταντίνος Πετρίδης διαμήνυσε πάντως πως είναι αποφασισμένος να προχωρήσει στη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης με το θέμα να κλείνει μέχρι τον Ιούνιο του 2019, αλλά να εφαρμόζεται στις ευρωεκλογές του 2024. Αυτό προϋποθέτει παράταση δύο χρόνων, καθώς πολλά είναι τα ζητήματα που θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν γύρω από τις υπηρεσίες των δήμων. Όπως λένε πολιτικοί κύκλοι, η επιμήκυνση της θητείας των δημάρχων και των δημοτικών συμβούλων φαίνεται να λειτουργεί μάλλον θετικά στο να μειωθούν οι όποιες αντιστάσεις των υφιστάμενων Δημοτικών Συμβουλίων.

Τι θέλουν οι Δήμοι

Είναι όμως αρκετό; Ο δήμαρχος Λευκωσίας Κωνσταντίνος Γιωρκάτζης θέλει ο Δήμος Λευκωσίας να μετατραπεί σε έναν υπερδήμο, όπως είναι για παράδειγμα ο Δήμος Λονδίνου και της Νέας Υόρκης, αναλαμβάνοντας τους δήμους Έγκωμης, Αγίου Δομετίου, αλλά και πιο εύπορους, όπως μέρος του Στροβόλου και την Αγλαντζιά. Αν και το προσχέδιο θέλει την Αγλαντζιά να συνενώνεται με τον Στρόβολο κάτι τέτοιο φαίνεται να τυγχάνει αποδοχής από το ΔΗΚΟ και από κάποιους στον ΔΗΣΥ. Αντιδράσεις φαίνεται να υπάρχουν στον Δήμο Ιδαλίου ο οποίος θα ήθελε να αποτελεί έναν δυνατό περιφερειακό δήμο με τη συνένωσή του με το Πέρα Χωριό Νήσου, την Αγία Βαρβάρα και άλλες περιφερειακές κοινότητες, αλλά προς το παρόν το σχέδιο τον θέλει να συνενώνεται με Γέρι και Λατσιά. Κίνηση που θεωρείται πως συμφέρει τον Δήμο Λατσιών, ενώ το Γέρι βλέπει να μετατρέπεται μάλλον σε γειτονιά με την εν λόγω συγχώνευση. Θετικά βλέπει τη νέα εξέλιξη ο Δήμος Λεμεσού με τη συγχώνευση του Δήμου Μέσα Γειτονιάς και Αγίου Αθανασίου, ενώ αντιδράσεις φαίνεται να προκαλούνται από την συνένωση Πολεμιδίων και Ύψωνα.

Μάχη των μαχών αναμένεται να διαμειφθεί στους συναγερμικούς δήμους Παραλιμνίου και Αγίας Νάπας με το σενάριο της συνένωσης.

Τα οικονομικά συμφέροντα

Μάχη των μαχών αναμένεται να γίνει στο ενδεχόμενο συγχώνευσης του Δήμου Αγίας Νάπας με τον Δήμο Παραλιμνίου. Κυβερνητικοί κύκλοι επισημαίνουν πως με δεδομένο ότι και οι δύο δήμοι είναι κατεξοχήν συναγερμικοί, η απόφαση δεν θα είναι ιδιαίτερα εύκολη με εμφανή και την φθορά και το κόστος. Οι αντιδράσεις που ξεκίνησαν με τον διορισμό του Σάββα Περδίου στη θέση του υφυπουργού Τουρισμού θα είναι όπως λέγεται μηδέν σε σχέση με το τι θα ακολουθήσει. Ήδη το κλίμα είναι τεταμένο όχι μόνο εξαιτίας της παραίτησης Πυρίλλη από τον ΔΗΣΥ, εις ένδειξη διαμαρτυρίας, αλλά και εξαιτίας του ότι έμεινε εκτός ο δήμαρχος Αγίας Νάπας Γιάννης Καρούσος που θεωρείτο από τα φαβορί για τη θέση, προκαλώντας σίγουρα δυσφορία. Ένα, όμως, είναι ο αποκλεισμός του από τη θέση του υφυπουργού, άλλο η συγχώνευση της Αγίας Νάπας με τον κύριο ανταγωνιστή του δήμου στον τουρισμό, τον Δήμο Παραλιμνίου, όπου διακυβεύονται πολλά συμφέροντα και πολλοί οικονομικοί παράγοντες πλήττονται. Μία τέτοια εξέλιξη προκαλεί την ανησυχία ότι ο Δήμος Παραλιμνίου θα προωθεί την περιοχή Παραλιμνίου έναντι της Αγίας Νάπας. Παρόμοιες αντιδράσεις προκαλούνται και με το σενάριο συγχώνευσης του Δήμου Γεροσκήπου στον Δήμο Πάφου.

Στον ΔΗΣΥ αναφέρουν πως θα διοργανωθεί σύντομα διάσκεψη με τη συμμετοχή όλων των δημάρχων για σοβαρή και ορθολογιστική συζήτηση ούτως ώστε να συζητηθούν και οι ανησυχίες και ζητήματα που ξεπερνούν τις συνενώσεις και έχουν να κάνουν με τη λειτουργία υπηρεσιών. Το ζήτημα είναι κατά πόσο οι αντιδράσεις των τοπικών παραγόντων θα είναι τόσες ώστε να πείσουν την πλειοψηφία της Βουλής να αναβάλει το τελικό νομοσχέδιο και ποιοι θα είναι εκείνοι που θα το στηρίξουν με δεδομένο ότι κύκλοι που στηρίζουν συγκεκριμένους βουλευτές θα πληγούν. Ήδη το ΔΗΚΟ, πάντως, έχει καταθέσει τις δικές του προτάσεις που φαίνεται να τυγχάνουν της στήριξης της κυβέρνησης. Το τι θα γίνει με τα άλλα κόμματα είναι ένα ζήτημα ανοικτό επί του παρόντος.

Η κρίση στην Παιδεία δεν έληξε

Μπορεί οι τόνοι στην κρίση της Παιδείας να έπεσαν παροδικά, ωστόσο, το κεφάλαιο δεν έχει λήξει, με νέες αντιδράσεις να βρίσκονται προ των πυλών. Ο πρόεδρος της ΠΟΕΔ Φίλιος Φυλακτού είχε αναφέρει πρόσφατα πως αν χρειαστεί θα βάλουν και κίτρινα γιλέκα. Το αν τα κίτρινα γιλέκα βάλουν τελικώς οι εκπαιδευτικοί ή οι μαθητές είναι ανοικτό, το σίγουρο είναι πως αυτή η κίνηση θεωρείται προειδοποίηση για το τι έπεται στον πόλεμο μεταξύ υπουργείου και εκπαιδευτικών. Ήδη ο Κώστας Χαμπιαούρης έχει εγκαινιάσει κύκλο επαφών με τα κόμματα, προσπαθώντας να αποσείσει από πάνω του τις επικρίσεις που δέχτηκε ότι έφερε προ τετελεσμένων και πολιτικές δυνάμεις αλλά και τις εκπαιδευτικές οργανώσεις. Το μεγάλο στοίχημα για το υπουργείο Παιδείας ονομάζεται τετράμηνες εξετάσεις και φέρεται να ακολουθεί με μαθηματική ακρίβεια την κρίση του περασμένου καλοκαιριού. Ήδη οι καθηγητές προχώρησαν σε δημοψήφισμα με το 76% των καθηγητών να τάσσεται κατά των τετράμηνων. Σημειώνεται πως ενώ η Κίνηση των εκπαιδευτικών του ΔΗΣΥ η οποία έχει ποσοστό της τάξεως του 30% απέρριψε συντριπτικά την απόφαση με το 24% να τάσσεται κατά των τετραμήνων. Από το κάδρο δεν πρέπει να παραλείπεται και η Παγκύπρια Συνομοσπονδία Μαθητών, η οποία είναι έτοιμη να ανοίξει μέτωπο με τον υπουργό Παιδείας. Αν ο κ. Χαμπιαούρης θα κινηθεί διαφορετικά θα φανεί το επόμενο διάστημα και ιδιαίτερα μετά τη συνάντηση που θα έχουν την επόμενη εβδομάδα Υπουργείο και εκπαιδευτικές οργανώσεις.

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΡΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Ανοίγουμε γέφυρα με την τ/κ κοινωνία

Θα έχουμε έτσι και πιο ολοκληρωμένη πρόταση στο Κυπριακό, λέει ο πρόεδρος των Οικολόγων

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Πλέον το Κυπριακό μπήκε δεύτερο στην πολιτική ατζέντα και έχουμε πλέον περισσότερο χρόνο να ασχοληθούμε και με τα θέματα που αφορούν το περιβάλλον και την κοινωνία λέει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης.

Ψηφοδέλτιο με τον Τ/κ δημοσιογράφο Σενέρ Λεβέντ και ίσως με τον γ.γ. της συντεχνίας των Τ/κ δασκάλων Σενέρ Ελτσίλ επιχειρεί το Κίνημα Οικολόγων σε συνεργασία με την Συμμαχία Πολιτών αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Περδίκης. Όπως επισημαίνει το Κίνημα Οικολόγων θέλει να ανοίξει γέφυρα με την τ/κ κοινωνία και με Τ/κ που μοιράζονται τις ίδιες αντιλήψεις με τους ίδιους. Σημειώνει πως με το Κυπριακό να υποχωρεί ως πρωτεύον ζήτημα το Κίνημα Οικολόγων θα δώσει περισσότερη βάση στην οικολογική του δράση. Μιλάει για την ΕΔΕΚ που έκλεισε την πόρτα στην κοινή συμπόρευση στις ευρωεκλογές, ενώ σε ό,τι αφορά τη συνεργασία στις προεδρικές εκλογές και αν η τότε συνεργασία ήταν συμφεροντολογική σημειώνει πως πάντα τα κόμματα κάνουν συμφεροντολογικές συμφωνίες.

–Τι πήγε λάθος και δεν καταλήξατε σε κοινό ψηφοδέλτιο όλα τα κόμματα του ενδιάμεσου χώρου;

–Δεν πιστεύω ότι υπάρχει οποιοδήποτε λάθος. Υπάρχουν διαφορετικές ιεραρχήσεις και σίγουρα δεν υπάρχει κοινή αντίληψη γύρω από το θέμα των ευρωεκλογών, όπως υπήρχε σε μεγάλο βαθμό στο θέμα των προεδρικών εκλογών.

–Δηλαδή;

–Δεν λειτούργησε και δεν λειτουργεί συχνά στις ευρωεκλογές κεντρομόλος προοπτική. Δεν είναι σύνηθες φαινόμενο να συνεργάζονται κόμματα στις ευρωεκλογές. Το κάναμε εμείς για πρώτη φορά το 2014 με τη μορφή του συνασπισμού κομμάτων. Έγινε και άλλες φορές φιλοξενία στελεχών ή και προέδρου κομμάτων, κάτι που γίνεται ξανά φέτος, αλλά συνεργασία κομμάτων δεν είναι σύνηθες φαινόμενο στην Κύπρο.

–Για ποιον λόγο;

–Το διακύβευμα δεν είναι τόσο πολύ πολιτικό. Δεν είναι τόσο σημαντικές οι ευρωεκλογές όσο οι προεδρικές εκλογές, όπου πολλά έχει να κερδίσει ή να χάσει ένα κόμμα, αναλόγως του σε ποια θέση θα βρεθεί, εννοώ στους νικητές ή τους ηττημένους. Αντιθέτως, μία ήττα στις ευρωεκλογές δηλαδή η μη εκλογή ευρωβουλευτή μπορεί να μη στοιχίσει τίποτα σε ένα κόμμα. Στο κάτω-κάτω της γραφής μιλούμε για μόνο έξι θέσεις.

–Δίδεται, ωστόσο, η εντύπωση πως αποδομείται το αφήγημα περί κομμάτων της Αλλαγής, το οποίο και προβλήθηκε κατά τις προεδρικές του 2018.

–Δεν νομίζω ότι η «Αλλαγή» είχε να κάνει με την ευρωπαϊκή διάσταση των πραγμάτων. Εμείς το παλέψαμε όσο μπορούσαμε και είχαμε εισηγηθεί τη συνεργασία τεσσάρων κομμάτων. Συγκεκριμένα της ΕΔΕΚ των Οικολόγων της Αλληλεγγύης και της Συμμαχίας Πολιτών. Όταν απορρίφθηκε από την ΕΔΕΚ το σενάριο των τεσσάρων δεχτήκαμε το σενάριο των τριών που ήταν, οι Αλληλεγγύη, Οικολόγοι και ΕΔΕΚ. Πάλι απορρίφθηκε από την ΕΔΕΚ. Εφόσον αποφάσισε η ΕΔΕΚ να προχωρήσει σε αυτόνομη κάθοδο νομίζω ότι πρέπει και εμείς να καταλήξαμε σε δικές μας επιλογές.

–Πού οδηγεί σε συμπόρευση με τη Συμμαχία Πολιτών;

–Μία από τις προτάσεις που υπάρχουν, που για εμένα ήταν από την αρχή από τις πιο προτιμητέες, είναι η συγκρότηση ενός ανεξάρτητου ψηφοδελτίου από προσωπικότητες. Προσωπικότητες που να μη δεσμεύονται από κόμματα. Ένα ανεξάρτητο ψηφοδέλτιο που θα περιλαμβάνει ως κύριο συστατικό την υποψηφιότητα του Σενέρ Λεβέντ.

–Έχετε συμφωνήσει;

–Έχουμε κλείσει τη συνεργασία από τον Αύγουστο, απλώς προέκυψαν άλλα ζητήματα που δημιούργησαν και παρεξηγήσεις. Δόθηκαν διάφορες εντυπώσεις που προκάλεσαν προβλήματα, αλλά νομίζω ότι είμαστε σε πάρα πολύ καλό δρόμο. Ελπίζω ότι μέχρι τις 3 Φεβρουαρίου που θα είναι η Παγκύπρια Συνδιάσκεψη του Κινήματος Οικολόγων να έχει ήδη παρουσιαστεί το ψηφοδέλτιο των 6 προσώπων και να έχουν έτοιμη την πολιτική τους διακήρυξη για να πάει προς έγκριση στην παγκύπρια εκλογική συνδιάσκεψη.

–Παίζει και η υποψηφιότητα του Σενέρ Ελτσίλ;

–Ισχύει όπως και άλλα ονόματα τα οποία δεν έχουν διαρρεύσει ακόμα. Κάνει και ο Σενέρ Λεβέντ τις δικές του επαφές ανάμεσα στους Τ/κ.

–Ένα ψηφοδέλτιο με ανεξάρτητες υποψηφιότητες έχει απήχηση στην κοινωνία;

–Αυτό θέλει το μεγάλο μέρος της κυπριακής κοινωνίας που δεν πιστεύει ότι ανήκει σε κόμματα. Γι' αυτό και εγώ προσωπικά είμαι οπαδός της οριζόντιας ψηφοφορίας. Έχω προκαλέσει τα κόμματα να κάνουν ένα δημοψήφισμα με την ευκαιρία των ευρωεκλογών για να δούμε επισήμως τι λέει η κυπριακή γνώμη για το εν λόγω ζήτημα. Υπάρχει κρίση στον θεσμό των κομμάτων στην Κύπρο και τα κόμματα ή τουλάχιστον το δικό μας Κίνημα, αν θέλει να έχει μέλλον θα πρέπει να δώσει τον πρώτο λόγο στους πολίτες.

Δεν λέω να διαλυθούν τα κόμματα, αλλά να είναι μηχανισμοί που να λειτουργούν υποστηρικτικά στην κοινωνία και όχι καθοδηγητικά στην κοινωνία. Το ανεξάρτητο ψηφοδέλτιο προσωπικοτήτων στο οποίο φαίνεται να καταλήγουμε έμενα προσωπικά με εκφράζει περισσότερο από αυτό που συζητούσαμε τόσους μήνες δηλαδή τον συνασπισμό κομμάτων. Με εκφράζει περισσότερο να στηρίξουμε ένα συνδυασμό με προσωπικότητες από το να κάνουν τρία κόμματα ένα συνασπισμό.

–Θεωρείτε πως ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει αφήσει κατά μέρος την προεκλογική συμφωνία και βρίσκεται πιο κοντά στην κυβέρνηση;

–Εμάς δεν είναι αυτό το θέμα μας. Γυρίζουμε πλέον σελίδα. Πρέπει να σας πω ότι έχουμε στείλει μία ατζέντα σε όλα τα κόμματα –εκτός από το ΕΛΑΜ– και ζητούμε συναντήσεις με θέματα όπως το Σχέδιο Εστίας, Αφερεγγυότητας, το θέμα του Ακάμα, για τα στεγαστικά προγράμματα κ.οκ. Άρα εμάς το θέμα των προεδρικών εκλογών έκλεισε, υπάρχουν σημερινά θέματα. Αυτό που επιχειρούμε με το ψηφοδέλτιο, αν έχει βεβαίως καλό αποτέλεσμα θα αποτελέσει σταθμό στα πολιτικά δρώμενα και την αρχή για νέες πολύ σημαντικές πολιτικές εξελίξεις. Στόχος μας είναι η γέφυρα με την τ/κ κοινωνία, γιατί για να πάει καλά, χρειάζεται στήριξη και από την τ/κ κοινωνία. Το όποιο κομμάτι της τ/κ κοινωνίας εμπλακεί σε αυτή την υπόθεση θα είναι πολύ σημαντικό.

–Σας ανησυχεί το να λάβει το ΕΛΑΜ την έκτη έδρα;

–Προτιμώ την πρόταση αντί την άρνηση. Αντί να πω να μην πάρει την έδρα το ΕΛΑΜ, λέω να πάρει την έδρα αυτό το δημοκρατικό προοδευτικό ψηφοδέλτιο προσωπικοτήτων.

–Στο ενδεχόμενο που λάβετε την έδρα θα ενταχθείτε στην Ομάδα των Πρασίνων;

–Εμείς θα προτείνουμε την Ομάδα των Πρασίνων και Ανεξαρτήτων αλλά αυτός που θα λάβει την έδρα θα αποφασίσει και πού θα ενταχθεί. Όταν θα βρεθούν ωστόσο οι έξι υποψήφιοι θα προχωρήσουμε σε μία συμφωνία που θα περιλαμβάνει και ποιες ομάδες θα πρέπει να αποκλειστούν, με στόχο να είναι μια προοδευτική και δημοκρατική παρουσία με συνοχή. Να μην εκλέξουμε κάποιον που θα μπει π.χ. στους Συντηρητικούς ή τους Αντιευρωπαϊστές. Θα υπάρχει συμφωνητικό των έξι που θα εγκρίνουμε και που θα περιλαμβάνει όλες αυτές τις θέσεις.

–Επειδή το τελευταίο διάστημα ολοένα και αυξάνονται τα περιβαλλοντικά θέματα, να υποθέσουμε πως θα έχετε ενεργότερο ρόλο σε αυτό το σκέλος ζητημάτων;

–Ο ρόλος μας είναι πρωταγωνιστικός. Είμαστε σε όλα μέσα και τραβούμε πολύ κουπί. Πάντα πίστευα ότι ένα κύριο πρόβλημα στην εξέλιξη του πολιτικού λόγου και της πολιτικής ζύμωσης σε αυτή τη χώρα είναι το Κυπριακό. Αν το Κυπριακό είναι σε έξαρση καλύπτει τα πάντα σαν την ομίχλη.

–Δέχεστε, ωστόσο, κριτική πως ασχολείστε περισσότερο με το Κυπριακό αντί με τα περιβαλλοντικά ζητήματα, όπως άλλωστε θα αναμενόταν…

–Πλέον το Κυπριακό μπήκε δεύτερο στην πολιτική ατζέντα και έχουμε πλέον περισσότερο χρόνο να ασχοληθούμε και με τα θέματα που αφορούν το περιβάλλον και την κοινωνία.

–Πώς εξηγείτε το ότι διατηρείτε τα ποσοστά σας σε αντίθεση με άλλα κόμματα του χώρου;

–Νομίζω ότι οφείλεται στη συνέπεια, τη σταθερότητα και στην ιδεολογική ταυτότητα του Κινήματος. Δεν είναι μόνο ότι διατηρούμε τα ποσοστά μας είναι και το ότι σε λίγο θα κλείσουμε 23 χρόνια ζωής. Σε αυτή την περίοδο των 23 χρόνων, εάν το ψάξει κάποιος ιστορικά, θα δει πολιτικά κόμματα που ιδρύθηκαν από πρώην προέδρους της βουλής, πρώην Προέδρους της Δημοκρατίας, πρώην υπουργούς, εν ενεργεία υπουργούς, βουλευτές ή ομάδα βουλευτών, προσωπικότητες πολύ πιο σημαντικές από μένα, τα οποία ωστόσο κόμματα έχουν εξαφανιστεί ή τείνουν να εξαφανιστούν. Το γεγονός ότι ένα Κίνημα που ιδρύθηκε το 1996 από απλούς ανώνυμους πολίτες, με έναν βουλευτή μετά το 2001 και κράτησε ως σήμερα και σταθερά ανεβαίνει, με δύο πλέον βουλευτές, νομίζω ότι έχει να κάνει σε μεγάλο βαθμό με το ότι έχει μία διακριτή ιδεολογική ταυτότητα. Παρά τα λάθη μας όντως καλύπτουμε εκείνο τον χώρο της «πράσινης» ιδεολογίας, της πολιτικής οικολογίας.

–Θα ενισχυθεί συνεπώς η οικολογική σας δράση;

–Βλέπουμε αύξηση αυτών των κομμάτων και στην υπόλοιπη Ευρώπη όχι μόνο γιατί συνειδητοποιούν μεγαλύτερες μάζες τα μεγάλα οικολογικά προβλήματα από την κλιματική αλλαγή μεγαλύτερες μάζες των πολιτών, αλλά και γιατί απέναντι στον λαϊκισμό και την ξενοφοβία των ακροδεξιών κομμάτων η μόνη φωνή που μπορεί να είναι αξιόπιστη και μπορεί να αρθρώσει λόγο και να την εμπιστευτούν οι πολίτες είναι η φωνή των Πράσινων. Γιατί είναι φωνή που δεν έχει να κάνει με την διαπλοκή τη διαφθορά με την κατάχρηση εξουσίας με τον εθνικισμό και είναι μία απάντηση για τους πολίτες που αρνούνται το διεφθαρμένο καθεστώς των υφιστάμενων κομμάτων και παράλληλα τρομάζουν με την ανερχόμενη Ακροδεξιά. Στρέφεται συνεπώς εν μέρει και προς τα πράσινα κόμματα. Νομίζω ότι έχουμε κι εμείς αυτή τη δυνατότητα –με πάντα την ανησυχία μου για τον παράγοντα Κυπριακό που φοβάμαι ότι μπορεί να ανατρέψει τα πάντα– και αν καταφέρουμε να ανοίξουμε μια γέφυρα και με εκείνες τις ομάδες των Τ/κ που έχουμε τις ίδιες αντιλήψεις νομίζω, πως θα έχουμε και πιο ολοκληρωμένη πρόταση στο Κυπριακό, μαζί με την ήδη ολοκληρωμένη θέση μας για τα περιβαλλοντικά, τα κοινωνικά και τα οικονομικά θέματα.

–Είναι εύκολη η συμμετοχή των Τ/κ στις ευρωεκλογές;

–Έχουμε θίξει ήδη θέμα για τον εκλογικό κατάλογο. Θα πρέπει να δοθεί η δυνατότητα στους Ε/κ και Τ/κ να ψηφίσουν ανοικτά σε αυτές τις εκλογές, να αρθούν τα κωλύματα που έχει ο εκλογικός νόμος, να λειτουργήσει ένας ενιαίος εκλογικός κατάλογος και αυτός να είναι το αρχείο πληθυσμού γιατί οδηγούμαστε σε πράγματα που είναι πραγματικά απαράδεκτες στρεβλώσεις. Είναι ευκαιρία σ' αυτές τις ευρωεκλογές να είναι ελεύθερη η ψηφοφορία βάσει του Αρχείου Πληθυσμού. Αν είσαι Κύπριος πολίτης, όπου και να είσαι ανεξαρτήτως που κατοικείς εφόσον δηλώσεις ότι θα ψηφίσεις, να μπορείς να ψηφίσεις.

Η ΕΔΕΚ έκλεισε την πόρτα

–Η όποια συνεργασία ήταν περισσότερο συμφεροντολογική;

–Πάντα τα κόμματα κάνουν συμφεροντολογικές συμφωνίες. Ακόμα και όταν υπάρχει έναν υπέρτατο καλό, όπως είναι για παράδειγμα η σωστή διαχείριση του Κυπριακού ή η σωτηρία της οικονομίας κοκ. Πάντα, όμως, υπάρχει χώρος και δράση των συμφερόντων των κομμάτων ως συλλογικότητες ακόμα και των ατόμων ως ατομικότητες.

–Στις προεδρικές του '18 αυτά προείχαν;

–Πάντα υπάρχουν στις προεδρικές εκλογές, γιατί είναι ζήτημα διαχείρισης της εξουσίας.

–Διαφωνήσατε επίσημα όταν ΔΗΚΟ και ΕΔΕΚ στήριξαν την πρόταση για τον Συνεργατισμό. Σας απομάκρυνε από το ενδεχόμενο μιας νέας συνεργασίας στο μέλλον;

–Δεν είμαστε εμείς που κλείσαμε την πόρτα. Η ΕΔΕΚ είναι που απέσυρε με την απόφασή της την πρόταση για συνεργασία.

–Προφανώς υπάρχουν ζητήματα στις σχέσεις πλέον…

–Αποδεικνύεται ότι έχουμε διαφορετική αντίληψη σε πάρα πολλά πράγματα. Γι' αυτό και είμαστε διαφορετικό Κίνημα. Στα περιβαλλοντικά να δείτε τι γίνεται.

Θα συζητήσουμε με την Αννα Θεολόγου

–Συζητάτε με την Άννα Θεολόγου για την ένταξή της στους Οικολόγους;

–Δεν έγινε καμία πρόταση από τους Οικολόγους στην Άννα Θεολόγου για ένταξή της στο Κίνημα. Σεβόμαστε απόλυτα την ανεξαρτησία της και σε αυτή τη φάση μία τέτοια πρόταση νομίζω ότι θα ήταν προσβολή για τον δικό της ανεξάρτητο ρόλο. Προσωπικά εκτιμώ και την προσωπικότητα και το ήθος και τη μαχητικότητα της Άννας, αλλά θεωρώ πως μια τέτοια πρόταση σε αυτή τη φάση θα είναι προσβλητική στην απόφασή της να διατηρήσει την ανεξαρτησία της.

–Δεν αποκλείεται στο μέλλον δηλαδή.

–Θα το συζητήσουμε με την Άννα, όταν και αν προκύψει.

–Δεν το συζητήσατε δηλαδή;

–Δεν πάρθηκε τέτοια απόφαση, αλλά επειδή είμαστε φίλοι με την Άννα, σε φιλικό επίπεδο μιλάμε γι' αυτό το ζήτημα και αυτό που θεωρώ σημαντικό για την ίδια είναι να διαμορφώσει ένα δικό της πολίτικο χαρακτήρα, να καταστάλαξει η ίδια για το τι θέλει να κάνει και μετά να το συζητήσουμε. Με σεβασμό στα δικά της θέλω και προσεγγίσεις.

> *Με εκφράζει περισσότερο να στηρίξουμε ένα συνδυασμό με προσωπικότητες από το να κάνουν τρία κόμματα ένα συνασπισμό.*

> *Παρά τα λάθη μας όντως καλύπτουμε εκείνο τον χώρο της «πράσινης» ιδεολογίας, της πολιτικής οικολογίας.*

Παγώνουν τα ενεργειακά για να ζεσταθεί το Κυπριακό

Να επικεντρωθούν οι ηγέτες στον διάλογο μετά την κάθοδο της Τζέιν Χολ Λουτ

Για τη Λευκωσία η ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι παράγων σταθερότητας και δεν προσβλέπει σε αλλαγές και αυτό ήταν το μήνυμα Αναστασιάδη προς την κ. Σπέχαρ.

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Το παράθυρο μεταξύ των γεωτρήσεων που ανοίγει μετά και τη δεύτερη γεώτρηση της ExxonMobil, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη και οι μετέπειτα ανακοινώσεις που θα αφορούν και τον στόχο «Δελφύνη» αλλά και τον «Γλαύκο» θα φέρει στο προσκήνιο μόνο το Κυπριακό. Το οποίο θα μπει σε ράγες με την κάθοδο της κ. Λουτ, η οποία και αναμένεται με βασικό θέμα τους όρους αναφοράς, ενώ στο τέλος του μήνα θα λάβει χώρα και η συζήτηση για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ. Αυτό είναι το πλέγμα των συζητήσεων, όπως προδιαγράφεται το επόμενο διάστημα, για την ώρα πάντως τα ερωτηματικά είναι περισσότερα από τις απαντήσεις.

Φ.Α. και Κυπριακό

Μέσα στην εβδομάδα η συζήτηση για το αν βρέθηκε τελικά ή όχι Φ.Α. στον στόχο «Δελφύνη» επικράτησε, με τις πληροφορίες να είναι αντιφατικές. Εν πρώτοις, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης επιστρέφοντας από το εξωτερικό έτυχε ενδελεχούς ενημέρωσης για το ζήτημα και θεωρείται σύμφωνα με πληροφορίες πως έχει πλήρη εικόνα των εξελίξεων. Η ExxonMobil από την άλλη πλευρά και σύμφωνα με το ρεπορτάζ θεωρεί πως το κοίτασμα «Γλαύκος» αποτελεί διαφορετικό γεωλογικό στόχο και πως θα πρέπει να γίνει πλήρης αξιολόγηση όλων των ευρημάτων πριν υπάρξουν ανακοινώσεις. Στάση που έτσι κι αλλιώς κρατά η εταιρεία, αποφεύγοντας να δώσει στη δημοσιότητα οτιδήποτε. Η αισιοδοξία όμως για τα ευρήματα καταγράφεται και από κυβερνητικής πλευράς, έστω και συγκρατημένα. Με τον στόχο να είναι δεδομένος. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει κανένα υπόβαθρο θριαμβολογίας, αν και εφόσον το κοίτασμα στο «10» εμπεριέχει τις ποσότητες που αναμένονταν. Πρόκειται για μια γεώτρηση που προχώρησε κανονικά, δίχως δηλαδή να σημειωθεί κινητικότητα εκ μέρους της Τουρκίας, αλλά πηγές θεωρούν πως πέραν τούτου πρέπει να κρατηθούν χαμηλοί τόνοι για όλο το επόμενο διάστημα. Παράλληλα δε μετά το πέρας της γεώτρησης στον «Γλαύκο» και εφόσον επιστρέψει για επιβεβαιωτική στον στόχο «Δελφύνη» η ExxonMobil, το βάρος πρέπει να πέσει στο Κυπριακό. Χωρίς μάλιστα σύζευξη με το Φ.Α., εφόσον το γεγονός ότι δεν έχει γίνει γνωστό το περιεχόμενο του «10» δίνει ευχέρεια στη Δημοκρατία να συνεχίσει τις προσπάθειες για το θέμα χωρίς την πίεση από την Τουρκία για παράλληλη συζήτηση με το Κυπριακό. Αυτό δεν σημαίνει ότι σε κατοπινό χρόνο τα δύο θέματα δεν θα πέσουν μαζί στο τραπέζι. Εξού και διπλωμάτες επιμένουν πως η δημιουργία Ταμείου Υδρογονανθράκων θα ήταν, ήδη, μια καλή απάντηση. Ωστόσο,

Εκλείπει η «αίσθηση του επείγοντος» στα Η.Ε. παρά την αναφορά προς τις πλευρές του γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρες στην τελευταία του έκθεση.

δεν έχει γίνει. Έτσι, οι όροι αναφοράς και η δουλειά της κ. Λουτ είναι το πρώτο βήμα εφόσον η συμφωνία σε αυτούς θα σχηματοποιήσει το πώς θα πάνε και σε ποιο επίπεδο συζήτησης οι δύο πλευρές παρακάτω. Το τι θέλει και τι δεν θέλει ωστόσο να συζητήσει η Λευκωσία για το Φ.Α. θα πρέπει, όπως εκτιμούν, πηγές ήδη να το γνωρίζει, εφόσον επέρχονται οι ανακοινώσεις από την ExxonMobil. Από την άλλη και με τις επόμενες γεωτρήσεις να προγραμματίζονται για τέλος του 2019 αρχές 2020, γίνεται αντιληπτό πως μεσολαβεί ένα σεβαστό διάστημα στο οποίο θα έχουν διαφανεί πολλά. Και για το Κυπριακό και για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, με άξονα το καλοκαίρι. Εξού και διπλωματικές πηγές είπαν στην εφημερίδα πως θα πρέπει αμφότεροι οι ηγέτες να ρίξουν το βάρος εφεξής στο Κυπριακό και όχι στο Φ.Α. Συνδέοντάς το μάλιστα με το ότι για να περάσει η όλη διαδικασία με το Φ.Α. στο στάδιο της εκμετάλλευσης και μέχρι να γίνουν εκείνες οι συζητήσεις, θα έχουν μεσολαβήσει ίσως και χρόνια. Άρα το Κυπριακό που δεν έχει την πολυτέλεια πλέον του χρόνου, προηγείται, όπως τονίζεται.

Η Λουτ δεν βιάζεται

Το ζητούμενο για το Κυπριακό είναι πλέον να κατέλθει στην Κύπρο η κ. Λουτ και να συνεχίσει την εργασία πάνω στους όρους αναφοράς. Το γεγονός όμως ότι ακόμη δεν έχει δοθεί χρονικό στίγμα της επόμενης επίσκεψής της στην Κύπρο, δεν λαμβάνεται θετικά υπόψη από διπλωματικές πηγές στη Λευκωσία. Έχοντας γνώση και εικόνα της συμπεριφοράς των Η.Ε. κατά το περασμένο διάστημα στο Κυπριακό, θεωρείται πως θα έπρεπε να είναι στην Κύπρο η κ. Λουτ και να συνεχίσει από εδώ τη δουλειά της. Έτσι οι ίδιες πηγές θεωρούν τώρα πως θα πρέπει να αναμένεται πια μέσα στον Φεβρουάριο. Ωστόσο, είναι γεγονός ότι εκλείπει η «αίσθηση του επείγοντος» στην οποία μάλιστα είχε κάνει αναφορά και ο γ.γ. των Η.Ε. Αντόνιο Γκουτιέρες στην τελευταία του έκθεση, παρακινώντας τις πλευρές σε πιο γρήγορο ρυθμό επί της ουσίας. Κάτι που δεν φαίνεται ν' ακολουθούν τα Η.Ε. για το επόμενο τουλάχιστον διάστημα.

ΟΥΝΦΙΚΥΠ

Το σημαντικό από την πλευρά της κυβέρνησης στο ζήτημα της ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι πως δεν αναμένεται αλλαγή στους όρους στην παρούσα φάση. Κι αυτό παρά τις προσπάθειες Οζερσάι στις ΗΠΑ. Το δεύτερο και ακόμη πιο σημαντικό όμως είναι πως μέχρι το καλοκαίρι και το επόμενο ψήφισμα του Σ.Α. των Η.Ε., διπλωμάτες και πηγές με τις οποίες επικοινωνήσαμε, λένε πως πρέπει να καταφανεί πρόοδος στο Κυπριακό. Γεγονός που σημαίνει ότι η «βεβαιότητα» που καταγράφεται τώρα για την ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι ως και πρόσκαιρη και πως θα πρέπει να υπάρχει και πλάνο που να αφορά ενδεχόμενες αλλαγές στο Σώμα και πως αντιμετωπίζονται αυτές. Η ενημέρωση του Συμβουλίου Ασφαλείας θα γίνει στις 23 του μήνα, η κ. Σπέχαρ ήδη βρίσκεται στις ΗΠΑ και θα έχει επαφές σε Νέα Υόρκη και Ουάσιγκτον. Για τη Λευκωσία η ΟΥΝΦΙΚΥΠ είναι παράγοντας σταθερότητας και δεν προσβλέπει σε αλλαγές και αυτό ήταν το μήνυμα Αναστασιάδη προς την κ. Σπέχαρ. Το ζητούμενο είναι πλέον η επόμενη έκθεση του γ.γ. των Η.Ε. και η σύγκρισή της με εκείνη του Οκτωβρίου, κυρίως ως προς τα όσα έκαναν ή δεν έκαναν οι δύο πλευρές στο ενδιάμεσο. Πάντως, ο Αντόνιο Γκουτιέρες είχε ρίξει το βάρος και στη συνεργασία σε άλλα επίπεδα ανάμεσα στις πλευρές, όπως πρωτοβουλίες και δράσεις ΜΚΟ, θέλοντας να διευρύνει το πλαίσιο συνεργασίας.

Από τη «γαλάζια πατρίδα» στην τουρκική ΑΟΖ

Πώς με πρωτοβουλία κεμαλιστών και εθνικιστών στελεχών του τουρκικού στρατού στήνεται ατζέντα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Η Τουρκία επιμένει στη σημασία της συνεργασίας όλων των εμπλεκόμενων πλευρών στο ζήτημα του φυσικού αερίου, θεωρεί ότι υπάρχουν όλες οι κατάλληλες προϋποθέσεις για να αναπτυχθεί ένα πλαίσιο συνεργασίας,

θέση που προβάλλει και η τουρκοκυπριακή ηγεσία διά στόματος του Μουσταφά Ακιντζί. Αυτά υποστήριξαν την προηγούμενη εβδομάδα, τόσο ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου όσο και ο αντιπρόεδρος της «κυβέρνησης», Κουντρέτ Όζερσαϊ, ο οποίος έσπευσε στη Νέα Υόρκη για να προβάλει την τ/κ θέση περί σημασίας της τροποποίησης του καθεστώτος της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ στην Κύπρο. Μάλιστα, ο Τσαβούσογλου πρότεινε εναλλακτικές φόρμουλες με την εμπλοκή του ΟΗΕ στο ζήτημα του φυσικού αερίου και τελικό στόχο τη συμμετοχή των Τ/κ στα κέρδη από το φυσικό αέριο. Στην Άγκυρα, στη σκιά των προαναφερόμενων προτάσεων, ξεχωρίζει όμως και μια άλλη συζήτηση, την οποία έχουν ξεκινήσει κυρίως κεμαλιστές και εθνικιστές στρατηγοί, οι οποίοι μετά το αποτυχημένο πραξικόπημα επέστρεψαν στο προσκήνιο της επικαιρότητας. Πρόκειται για μερίδα στελεχών των τουρκικών Ένοπλων Δυνάμεων, εν ενεργεία και αποστρατεία, η οποία τάσσεται υπέρ της σύσφιξης των σχέσεων της Τουρκίας με τον άξονα Ρωσίας-Ιράν-Κίνας και στρέφονται με εχθρικά αντανακλαστικά κατά των ΗΠΑ και της Δύσης. Οι εν αποστρατεία στρατηγοί που προβάλλουν αυτές τις θέσεις πολιτεύονται στις τάξεις του πολιτικά και ποσοτικά ασήμαντου Κόμματος Πατρίδας (ΚΠ). Παρά τα μικρά ποσοστά αυτού του κόμματος, οι θέσεις της ομάδας βρίσκουν μεγάλο αντίκτυπο τόσο στο επιτελείο του τουρκικού στρατού όσο και στους κύκλους του Προεδρικού.

Για ΑΟΖ

Πριν από περίπου μια πενταετία, ο ναύαρχος Τζεμ Γκιούρντενιζ, υψηλόβαθμο στέλεχος του τουρκικού Πολεμικού Ναυτικού έβλεπε να καταρρέει μπροστά στα μάτια του ο «κόσμος» τον οποίο γνώριζε μέχρι

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της «γαλάζιας πατρίδας», το ότι η Τουρκία δεν έχει προχωρήσει στην ανακήρυξη ΑΟΖ, έχει ενθαρρύνει τους ανταγωνιστές.

τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας. Ο ναύαρχος είχε οδηγηθεί στη φυλακή μαζί με εκατοντάδες συναδέλφους του στο πλαίσιο της εκδίκασης της υπόθεσης του σχεδίου για την ανατροπή της κυβέρνησης του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ). Το δικαστήριο που εξέτασε την υπόθεση επέβαλλε στον κ. Γκιούρντενιζ και στους συναδέλφους του ποινή φυλάκισης δεκάδων ετών. Για πολλούς αναλυτές αυτή η ποινή σηματοδοτούσε το τέλος της επιρροής του τουρκικού στρατού στις σημαντικές αποφάσεις της πολιτικής εξουσίας της Τουρκίας.

Λίγο μετά το άκουσμα των αποφάσεων στις υποθέσεις «Εργκενεκόν» και «Βαριοπούλα», στην Άγκυρα ξέσπασε η μετωπική σύγκρουση της κυβέρνησης με τους Γκιουλενιστές η οποία κορυφώθηκε με το αποτυχημένο πραξικόπημα του 2016, το οποίο το ΑΚΡ χρεώνει στον Φ. Γκιουλέν και στους οπαδούς του. Εκείνη την περίοδο, η τουρκική κυβέρνηση και δικαιοσύνη άλλαξαν γραμμή, και με σιωπηλό τρόπο άνοιξαν τον δρόμο για την αποφυλάκιση εκατοντάδων στελεχών του τουρκικού στρατού. Κάποια από αυτά τα στελέχη επέστρεψαν σε ενεργά καθήκοντα και τη νύχτα της 15ης Ιουλίου 2016 βρέθηκαν στο πλευρό της κυβέρνησης Ερντογάν. Κάποια άλλα στελέχη επέλεξαν να πολιτευτούν. Μια ομάδα επέλεξε να επικεντρώσει την προσοχή της στην ανάλυση των εξελίξεων στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου, αναπτύσσοντας στρατηγικές, προτάσεις και σχέδια που σήμερα βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής της Άγκυρας. Ο ναύαρχος Γκιούρντενιζ, λοιπόν, μετά την αποφυλάκισή του έφερε στο προσκήνιο της τουρκικής επικαιρότητας τον όρο «γαλάζια πατρίδα», τον οποίο υιοθέτησε αμέσως το επιτελείο του τουρκικού στρατού. Σήμερα, αυτός ο όρος πλαισιώνει όλες τις τοποθετήσεις των Τούρκων στρατηγών και πολιτικών.

Τη ρητορική περί «γαλάζιας πατρίδας» την υιοθέτησε και ο αρχηγός των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων Χουλουσί Ακάρ.

Οι πληροφορίες της «Κ» από την τουρκική πρωτεύουσα δείχνουν ότι στο πλαίσιο της προβολής της ιδέας της «γαλάζιας πατρίδας», η οποία αφορά μεγάλες περιοχές της ανατολικής Μεσογείου και κομμάτι του Αιγαίου, οι εμπνευστές της εστιάζουν σε στρατηγικές που έρχονται να την καθιερώσουν ως επίσημη πολιτική γραμμή της Άγκυρας. Στα πλαίσια αυτής της προσπάθειας λοιπόν, προτείνουν τη δημιουργία ξεχωριστής τουρκικής και τ/κ ΑΟΖ στην ανατολική Μεσόγειο.

Η υποτιθέμενη ανάγκη

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές της «γαλάζιας πατρίδας», το γεγονός ότι μέχρι σήμερα η Τουρκία δεν έχει προχωρήσει στην ανακήρυξη της δικής της ξεχωριστής ΑΟΖ έχει ενθαρρύνει τους ανταγωνιστές της χώρας. Χώρες όπως το Ισραήλ, η Ελλάδα, και η Κύπρος βέβαια, έχουν προχωρήσει στη σύναψη συμφωνιών που σύμφωνα με την Άγκυρα παραβιάζουν τα συμφέροντα της Τουρκίας. Με αυτόν τον τρόπο έχει τεθεί σε κίνδυνο μια περιοχή που απλώνεται 370 χλμ. πιο πέρα από τα τουρκικά παράλια. Στη νέα περίοδο η Άγκυρα δεν έχει την πολυτέλεια να γυρίσει την πλάτη της σε αυτήν την «πραγματικότητα». Καλείται, λοιπόν, άμεσα να λάβει πρωτοβουλίες για τη δημιουργία της τουρκικής ΑΟΖ με σχετική απόφαση της Μεγάλης Εθνοσυνέλευσης της Τουρκίας. Μετά από αυτό το βήμα, το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό θα είναι σε θέση να προφυλάξει μια μεγάλη θαλάσσια περιοχή, η οποία θεωρείται φυσική προέκταση της Τουρκίας στην ανατολική Μεσόγειο.

Σύμφωνα με τους υποστηρικτές αυτής της πρότασης, παρόμοιο βήμα καλείται να κάνει το επόμενο διάστημα και η «ΤΔΒΚ». Σε συνεργασία με την Τουρκία, η τ/κ πλευρά θα μπορούσε να προχωρήσει στην ανακήρυξη της δικής της ξεχωριστής ΑΟΖ, την οποία στο μέλλον θα περιφρουρεί το τουρκικό Πολεμικό Ναυτικό.

Σε αναζήτηση συμμάχων

Οι εμπνευστές της προαναφερόμενης στρατηγικής γνωρίζουν ότι το προτεινόμενο σχέδιο την παρούσα στιγμή σκοντάφτει πάνω σε ένα σημαντικό εμπόδιο. Ελλάδα και Κύπρος έχουν συνάψει συμφωνίες και συμμαχικές σχέσεις με σειρά χωρών στην περιοχή, μια εξέλιξη που μπλοκάρει τις κινήσεις της Άγκυρας. Λαμβάνοντας υπόψη τους αυτή την εξέλιξη, οι υποστηρικτές της ιδέας «τουρκική και τ/κ ΑΟΖ» προτείνουν την άμεση έναρξη διαπραγματεύσεων μεταξύ της Τουρκίας, της Λιβύης και της Συρίας. Μελλοντικά, δεν αποκλείεται να προσεγγιστεί και ο Λίβανος. Φυσικά, το όλο τουρκικό εγχείρημα χαρακτηρίζεται από μεγάλες δυσκολίες. Πριν από λίγο καιρό, η Τουρκία έμεινε εκτός παιχνιδιού στη Λιβύη με τις δυτικές χώρες και τις αναγνωρισμένες πολιτικές δυνάμεις της χώρας να κλείνουν την πόρτα στην Άγκυρα. Την ίδια στιγμή, οι σχέσεις της Άγκυρας με τη Δαμασκό παραμένουν εχθρικές. Ο ναύαρχος Γκιούρντενιζ, ο οποίος γνωρίζει πολύ καλά αυτές τις πραγματικότητες, μας επισημαίνει τα εξής: «Λιβύη, ΤΔΒΚ και Συρία αποτελούν τη μοναδική επιλογή μας απέναντι στο μπλοκ Αιγύπτου, Ελλάδας και Κύπρου. Για αυτόν τον λόγο το εγχείρημα της αποκατάστασης των σχέσεων με το καθεστώς Ασαντ φέρει και τη ναυτική πτυχή του. Η σημερινή γεωστρατηγική συγκυρία, μας επιβάλλει την ομαλοποίηση των σχέσεων με το καθεστώς Ασαντ».

Δεν πρέπει να περάσουν οι αγωγοί της αν. Μεσογείου από την Τουρκία

Για τα ενεργειακά με άξονα το «10», την Τουρκία, το Κυπριακό και τη Συρία, μιλάει στην «Κ» ο καθηγητής Αγγελος Συρίγος

Μια εταιρεία κολοσσός, η ExxonMobil, αντιμετώπισε σοβαρά τεχνικά προβλήματα. Τα προβλήματα μιας εταιρείας μικρού μεγέθους, όπως η τουρκική TPAO, είναι πολύ περισσότερα, τονίζει στην «Κ» ο Άγγελος Συρίγος.

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Αν το κοίτασμα, στο 10, είναι γιγαντιαίο, οι ενδιαφερόμενες εταιρείες θα αναζητήσουν τρόπο εκμεταλλεύσεώς του πέραν της διαδικασίας επιλύσεως του Κυπριακού. Αν είναι μικρομεσαίο, θα συνεχισθούν οι συνήθεις πιέσεις να βρεθεί μια κάποια λύση, η όποια λύση για να συνεχισθεί η εκμετάλλευση, λέει στην «Κ» ο καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο πανεπιστήμιο Άγγελος Συρίγος. Τονίζει δε ότι η Κύπρος κατάφερε να δημιουργήσει οικονομικά συμφέροντα που δεν περνάνε απαρατήρητα από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ.

–Αναμένετε βαρομετρικό χαμηλό εκ μέρους της Τουρκίας και το 2019;

–Στα ελληνοτουρκικά η Τουρκία έχει την προσοχή της στραμμένη στις εξελίξεις γύρω από τη γεώτρηση της ExxonMobil. Αν και ανέκυψαν κάποια τεχνικής φύσεως προβλήματα με τη γεώτρηση, το θέμα παραμένει ανοιχτό. Η Τουρκία περιμένει να δει τα αποτελέσματα για να αποφασίσει πώς θα κινηθεί. Είναι εντελώς διαφορετικά τα δεδομένα, εάν το κοίτασμα που βρεθεί είναι γιγαντιαίο τύπου «Ζορ» ή είναι ένα μικρό κοίτασμα τύπου «Αφροδίτη».

–Εμείς τι θέλουμε να είναι;

–Προφανώς όσο πιο μεγάλο γίνεται. Σε αυτή την περίπτωση η εκμετάλλευσή του θα αυτονομηθεί από την πορεία εξελίξεων του Κυπριακού.

–Δεν θα ενδυναμώσει τη διαδικασία με έναν τρόπο;

–Αν το κοίτασμα είναι γιγαντιαίο, οι ενδιαφερόμενες εταιρείες θα αναζητήσουν τρόπο εκμεταλλεύσεώς του πέραν της διαδικασίας επιλύσεως του Κυπριακού. Αν είναι μικρομεσαίο, θα συνεχισθούν οι συνήθεις πιέσεις να βρεθεί μια κάποια λύση, η όποια λύση για να συνεχισθεί η εκμετάλλευση.

–Άρα προς το συμφέρον της Κύπρου, τι είναι προτιμότερο να γίνει;

–Ένα γιγαντιαίο κοίτασμα θα επιτρέψει στους μεγάλους της γης να δουν την Κύπρο ως μία διακριτή οντότητα με την οποία μπορούν να συνδιαλέγονται. Σήμερα, στον χώρο της Κύπρου δεσπόζει ηγεμονικά η Τουρκία. Καμία δυτική χώρα δεν θέλει να έχει συνομιλητή της την Τουρκία του Ερντογάν. Υποχρεώνονται από τη γεωστρατηγική της θέση. Ένα γιγαντιαίο κοίτασμα θα δώσει γεωπολιτική αξία στην Κυπριακή Δημοκρατία. Βεβαίως, οι επιθυμίες μας μπορεί να μην έχουν σχέση με την πραγματικότητα. Πιστέψαμε ότι και το κοίτασμα «Αφροδίτη» θα ήταν μεγάλο, αλλά οι προσδοκίες μας διαψεύσθηκαν. Επίσης, το κοίτασμα «Καλυψώ» δεν φαίνεται να είναι πολύ μεγάλο…

–Εσείς θεωρείτε πως ανεξάρτητα με το αποτέλεσμα της γεώτρησης στο «10», ότι θα κάνει την κίνησή της η Τουρκία στην κυπριακή ΑΟΖ;

–Η Τουρκία αν και έχει αγοράσει το πλοίο «Πορθητής» που είναι ειδικό σκάφος για γεωτρήσεις στην ανοιχτή θάλασσα, δεν διαθέτει ακόμη την εφαρμοσμένη τεχνογνωσία για μία γεώτρηση. Αυτή

> *Είδατε τις τελευταίες δηλώσεις που έκανε ο Ερντογάν στη Σμύρνη για τους Έλληνες. Δεν μπορείς να πεις πως αυτές είναι δηλώσεις φυσιολογικού πολιτικού ηγέτη.*

την περίοδο το ετερόκλητο πλήρωμα του πλοίου «Πορθητής» μαθαίνει τον τρόπο λειτουργίας του σκάφους. Επιπλέον, δείτε τι έγινε στο τεμάχιο 10. Μια εταιρεία κολοσσός, η ExxonMobil, αντιμετώπισε σοβαρά τεχνικά προβλήματα, παρότι έψαξε ενδελεχώς την τοποθεσία και έκανε όλους τους ελέγχους από τον περασμένο Απρίλη. Τα προβλήματα μιας εταιρείας μικρού μεγέθους, όπως η τουρκική TPAO, είναι πολύ περισσότερα. Για την ορθή εκτέλεση μιας γεωτρήσεως, υπάρχουν εξειδικευμένες τεχνικές εταιρείες που κάνουν τα συνοδευτικά έργα. Επί παραδείγματι διασφαλίζουν το φρέαρ της γεωτρήσεως ή σφραγίζουν τη γεώτρηση για να μη διαφύγει το ανακαλυφθέν αέριο στο νερό. Δεν είναι βέβαιο πως αυτές οι εταιρείες θα συνεργαστούν με την Τουρκία. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι Τούρκοι δεν θα στείλουν το πλοίο «Πορθητής», έστω για το θεαθήναι ή ότι δεν θα στείλουν το σεισμογραφικό πλοίο «Μπαρμπαρός».

–Ως επί το πλείστον όμως, όπως το θέτετε, θα αναλωθούν σε μια τέτοια διαδικασία ως προς την Κύπρο και ως προς την Ελλάδα.

–Για την Ελλάδα τούς ενδιαφέρει η περιοχή νοτίως του Καστελόριζου.

–Ωστόσο, οι δυνατότητές τους δεν αλλάζουν, παραμένουν στο ίδιο επίπεδο.

–Προφανώς. Επισημαίνω όμως ότι το πλοίο «Μπαρμπαρός» δεν είχε έως τώρα προχωρήσει σε έρευνες νοτίως του Καστελόριζου. Μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του 2019 η Τουρκία έχει εκδώσει δύο σχετικές NAVTEX. Το «Μπαρμπαρός» στην πραγματικότητα δεν προχώρησε σε έρευνα. Χρειάζεται πολλές ημέρες για να κάνει σωστή δουλειά Ήταν όμως μια κίνηση αμφισβητήσεως που δεν την είχαμε ξαναδεί.

–Βλέπετε δηλαδή αύξηση της έντασης και με την Ελλάδα το επόμενο διάστημα;

–Ναι. Η Τουρκία βρέθηκε σε δύσκολη θέση με τις εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ. Οι ασκήσεις που έγιναν από ξένες χώρες, η δήλωση του αμερικανού υφυπουργού, Γουές Μίτσελ, να μην πλησιάσουν οι Τούρκοι κοντά στην κυπριακή ΑΟΖ, όπου υπάρχουν αμερικανικά πλοία, την έφεραν σε αδιέξοδο. Στράφηκε προσωρινά στο Αιγαίο όπου τα πράγματα είναι πιο απλά. Κινούνται σε διμερές επίπεδο, σε αντίθεση με την Κύπρο που εμπλέκονται πολλές χώρες.

–Το γεγονός ότι αναπτύσσεται και συνεργασία στην περιοχή μέσω East Med είναι ακόμη ένα πρόσημο στην ανάλυση που κάνατε;

–Θα χρειαστούμε ακόμη χρόνο για τον East Med. Δεν υπάρχουν ακόμη ποσότητες που να δικαιολογούν οικονομικά βιώσιμη λειτουργία του.

–Άρα μόνο χάρη λεονταρισμού εκ μέρους της Τουρκίας, μπορούμε να πούμε πως θα καταγραφούν γεγονότα προς την Ελλάδα αλλά και στην αν. Μεσόγειο;

–Στο Αιγαίο τα πράγματα θα κινηθούν στο επίπεδο των δυστυχώς συνηθισμένων αμφισβητήσεων των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων. Δεν διαφαίνεται να συμβεί κάτι, εκτός από κάποιο λάθος. Στην αν. Μεσόγειο όμως τα πράγματα είναι πιο σοβαρά. Η Τουρκία από το 2011 και μετά επιχειρεί να δημιουργήσει στην αντίληψη της διεθνούς κοινότητας γκρίζες ζώνες. Να μετατρέψει την περιοχή σε ένα νέο Αιγαίο. Εκεί θα εντείνει τις προσπάθειές της.

Η Κύπρος κατάφερε να δημιουργήσει οικονομικά συμφέροντα

–Σας ανησυχούν τα όσα γίνονται στη Συρία τα οποία προσθέτουν στην ανισορροπία της περιοχής;

–Δεν είναι ευχάριστο αυτό που συνέβη. Είδαμε την Αμερική να εγκαταλείπει τους Κούρδους, πάνω στους οποίους είχε επενδύσει. Στη συνέχεια βγήκε ο Πρόεδρος των ΗΠΑ και είπε πως δεν θα αφήσουμε να τους σφάξουν οι Τούρκοι. Αποδέχεσαι δηλαδή πως ο σύμμαχός σου μπορεί να σφαγεί, και λες ότι θα δεις πώς θα το αποτρέψεις. Φοβούμαι μήπως στο μενού των συζητήσεων Τραμπ-Ερντογάν ήταν και θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος. Θυμάμαι τον Ιανουάριο του 2004 που είχε συναντηθεί στην Αμερική ο Ερντογάν ως πρωθυπουργός με τον τότε Πρόεδρο Μπους. Ο τελευταίος του είχε ανακοινώσει ότι η Αμερική αποφάσισε να δημιουργήσει μια κουρδική οντότητα με κρατικά χαρακτηριστικά στο έδαφος του Β. Ιράκ. Το αντάλλαγμα σύμφωνα με τα όσα είχαν γραφτεί, ήταν ένα σχέδιο Ανάν κομμένο και ραμμένο στα μέτρα της Τουρκίας. Στη συνέχεια από όσα είχε ζητήσει η Κυπριακή Δημοκρατία κατά τη διαπραγμάτευση δεν είχε γίνει τίποτα δεκτό. Το λέω αυτό διότι φοβάμαι τι ήταν στο μενού εκείνη την ημέρα με τον Τραμπ.

–Την Κύπρο εννοείτε με τον τρόπο που το θέτετε….

> *Η Τουρκία προσπαθεί να γίνει η μοναδική δίοδος φυσικού αερίου από την ανατολή προς τη Δύση.*

–Μπορεί να εμπεριέχει θέματα που άπτονται των συμφερόντων της Ελλάδας και της Κύπρου. Δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε.

–Θεωρητικά, ωστόσο, δεν μπορούμε να αποκλείσουμε εντελώς ότι έγινε συζήτηση για την Κύπρο.

–Δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε, αλλά δεν έχει φανεί κάτι τέτοιο ως τώρα. Το θέμα που καίει την Τουρκία αυτή τη στιγμή είναι αυτό της Συρίας. Επίσης, υπάρχει μια ειδοποιός διαφορά μεταξύ Κούρδων και Κύπρου. Η Κύπρος κατάφερε να δημιουργήσει οικονομικά συμφέροντα στη θαλάσσια περιοχή νοτίως του νησιού. Τα οικονομικά συμφέροντα είναι κάτι που ο Τραμπ λαμβάνει σοβαρά υπόψη. Αντιθέτως, οι Κούρδοι δεν έχουν δημιουργήσει οικονομικά συμφέροντα, αλλά πολέμησαν το ΙΚ σε μια δύσκολη στιγμή.

–Το ισοζύγιο, λοιπόν, δεν είναι το ίδιο…

–Όχι, δεν είναι το ίδιο. Όταν εμπλέκονται εταιρείες κολοσσοί, όπως στην περίπτωση της Κύπρου, μπορεί να υπάρξουν και δεύτερες σκέψεις. Στην περίπτωση της Συρίας, οι Κούρδοι έκαναν τη δουλειά, αλλά και η Τουρκία ήταν και παραμένει σύμμαχος.

–Ωστόσο, πώς μπορεί κάποιος να εμπλέξει την Τουρκία ως πελάτη στο κυπριακό Φ.Α. ή να προσφέρει μια άλλου τύπου συνεργασία;

–Έχω μία εντελώς διαφορετική αντίληψη για το συγκεκριμένο το θέμα. Η Τουρκία προσπαθεί να γίνει η μοναδική δίοδος φυσικού αερίου από την ανατολή προς τη Δύση. Για λόγους στοιχειώδους ασφάλειας της Ευρώπης ως προς την παροχή φυσικού αερίου, δεν πρέπει να περάσουν οι αγωγοί της ανατολικής Μεσογείου μέσα από την Τουρκία. Πρέπει να οδεύσει με άλλο τρόπο το αέριο προς την Ευρώπη. Είναι το αντίστοιχο που λένε οι Αμερικανοί για το ρωσικό φυσικό αέριο. Είδατε τις τελευταίες δηλώσεις που έκανε ο Ερντογάν στη Σμύρνη για τους Έλληνες. Δεν μπορείς να πεις πως αυτές είναι δηλώσεις φυσιολογικού πολιτικού ηγέτη με τον οποίο μπορείς να συνεργαστείς.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΓΓΕΛΟΥ ΣΤΑΓΚΟΥ**

Μακιαβελικό σενάριο «Νομπέλ»

Προς μεγάλη απογοήτευση όσων εξέφραζαν τον φιλοευρωπαϊσμό τους και τη βούλησή τους για τον αναγκαίο εκσυγχρονισμό της χώρας, τότε που ο Αλ. Τσίπρας και οι περί αυτόν περιέφεραν τον αντιευρωπαϊσμό τους, τους λοιδωρούσαν και τους απειλούσαν, η σκληρή αλήθεια είναι ότι η Αγκελα Μέρκελ ήλθε σε αυτή την προεκλογική περίοδο στην Αθήνα για να προσφέρει τη στήριξή της στον πρωθυπουργό και στην κυβέρνηση Συρανέλ. Οι δηλώσεις και η συμπεριφορά της στις 24 ώρες της επίσκεψής της δεν αφήνουν καμία αμφιβολία περί αυτού. Εξέφρασε ανοικτά την ευγνωμοσύνη της προς τους Αλ. Τσίπρα και Ζόραν Ζάεφ για τις προσπάθειές τους να φθάσουν σε συμφωνία στο Μακεδονικό, ευχαρίστησε για τη στάση της Ελλάδας στο προσφυγικό, διαπίστωσε μεγάλη πρόοδο στη χώρα μας και έδειξε πολύ ευχαριστημένη που έβλεπε τον πρωθυπουργό. Τι άλλο να κάνει δηλαδή η γυναίκα;

Το ερώτημα όμως τι έχει κάνει ο Αλ. Τσίπρας και αξίζει τέτοιας συμπάθειας παραμένει. Προφανώς του ασκήθηκε πίεση, ίσως και αφόρητη, να προχωρήσει στη συμφωνία των Πρεσπών –που μάλλον ήλθε κομμένη και ραμμένη από την άλλη πλευρά του Ατλαντικού και με τη σύμφωνη γνώμη της Γερμανίας στην προκειμένη περίπτωση– αλλά είναι δυνατόν να μην του υποσχέθηκαν ανταλλάγματα; Πιστεύει κανείς ότι αυτός ο διαπιστωμένα αδίστακτος, κυνικός, μακιαβελικός, δεξιοτέχνης της «κωλοτούμπας» και λάτρης της επικοινωνιακής και πελατειακής πολιτικής θα επέμενε τόσο πολύ στη συγκεκριμένη λύση του Μακεδονικού ενώ γνωρίζει πολύ καλά ότι προκαλεί μεγάλες αντιδράσεις και κομματικό κόστος ενόψει εκλογών, απειλώντας πρόωρα τη σταθερότητα της κυβέρνησής του;

Ενδεχομένως να υπάρχουν κάποιοι αφελείς και πρόθυμοι να επιχειρηματολογήσουν ότι ο Αλ. Τσίπρας προχωρεί ακάθεκτος στη λύση του Μακεδονικού γιατί θεωρεί ότι είναι προς όφελος της Ελλάδας. Πότε άραγε έδειξε πραγματικό ενδιαφέρον για τις τύχες της χώρας ή ότι θέλει να την προσαρμόσει στις ανάγκες των καιρών; Αν είναι τόσο πατριώτης, γιατί συντηρεί την καθυστέρηση σε όλους τους τομείς, ζημιώνοντας κατάφωρα τη χώρα και υπονομεύοντας ηθελημένα το μέλλον της; Και για όποιον ισχυρίζεται ότι η πολιτική του στο Μακεδονικό βρίσκεται σε αρμονία με το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ, θυμίζουμε ότι ο λεγάμενος είναι ο «μετρ» της «κωλοτούμπας» που γράφει στα παλιά του τα παπούτσια το κόμμα του και ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό του και το μέλλον του.

Επομένως κάτι άλλο συμβαίνει και δεν αποκλείεται αυτό να ονομάζεται «Νομπέλ Ειρήνης», μοιρασμένο έστω με τον Ζόραν Ζάεφ. Το απονέμει κάθε Δεκέμβριο ειδική επιτροπή που διορίζει η Βουλή της Νορβηγίας, η σχετική απόφαση για τον βραβευμένο ή τους βραβευμένους ανακοινώνεται αρχές Οκτωβρίου. Οι προτάσεις υποτίθεται ότι γίνονται χωρίς δημοσιότητα, όμως είναι γνωστό ότι τους δύο πρωθυπουργούς έχουν αναγγείλει ότι θα προτείνουν προηγούμενη νομπελίστρια, πρύτανης ιδιωτικού (!) πανεπιστημίου των Σκοπίων και ο… Στ. Κούλογλου, ίσως και άλλοι στο μεταξύ. Ο Αλ. Τσίπρας επιθυμεί σφόδρα (λογικό) το Νομπέλ και σίγουρα το εντάσσει στον πολιτικό σχεδιασμό του. Με αυτή την έννοια και εφόσον η λύση του Μακεδονικού ολοκληρωθεί, είναι πολύ πιθανόν να πάρει το ρίσκο να κουβαλήσει μία ήττα στις ευρωεκλογές του Μαΐου έως τον Οκτώβριο, προκειμένου να πάει τότε με τιμή και δόξα σε βουλευτικές εκλογές ως… νομπελίστας και ό,τι ήθελε προκύψει. Δεν ψηφίζουν βέβαια Αμερικανοί και Γερμανοί στην Ελλάδα, αλλά μία εκλογική ήττα δεν ακυρώνει το μέλλον. Και επειδή πολύ συχνά οι διεθνείς πολιτικές σκοπιμότητες και επιρροές πρυτανεύουν στην απονομή του Νομπέλ Ειρήνης, έτσι ενδεχομένως εξηγείται η «πρεμούρα» της φράου Μέρκελ να στηρίξει ανενδοίαστα τώρα τον Αλ. Τσίπρα, αν όντως του το έχουν τάξει άμεσα ή έμμεσα. Μακιαβελική η σκέψη; Ασφαλώς, αλλά μακιαβελικός και ο Αλ. Τσίπρας.

Προσδοκίες από «Δελφύνη» μέσω «Γλαύκου»

Το σκηνικό πίσω από την πρώτη γεώτρηση, το «νέο δόγμα» διαχείρισης των ενεργειακών δημοσίως και η τακτική της ExxonMobil

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η ολοκλήρωση των εργασιών στον στόχο «Δελφύνη», την περασμένη Τετάρτη, ανεξαρτήτως αποτελέσματος, συγκαταλέγεται στα θετικά του ενεργειακού προγράμματος της Δημοκρατίας, εάν ληφθούν υπόψη οι ιδιάζουσες συνθήκες της περιοχής. Η δε απόφαση του Υπουργείου Ενέργειας και της ExxonMobil να μη γίνει η παραμικρή αναφορά στα ευρήματα της πρώτης γεώτρησης δεν μειώνει ουδόλως τις προσδοκίες που υπήρχαν και συνεχίζουν να υπάρχουν για το τεμάχιο 10. Προσδοκίες που προέρχονται και από το κυβερνητικό στρατόπεδο, που το τελευταίο διάστημα δείχνει έντονα σημάδια διαφοροποίησης στον δημόσιο χειρισμό των δραστηριοτήτων, εντός της ΑΟΖ. Επιλογή που κρίθηκε ως επιβεβλημένη ανάγκη, μετά τα γεγονότα στο τεμάχιο 3 και όπως όλα δείχνουν τηρείται πιστά στην περίπτωση της γεώτρησης στο τεμάχιο 10. Η νέα στρατηγική που φαίνεται να εφαρμόζεται στη δημόσια διαχείριση των γεωτρήσεων προέκυψε, έλεγαν στην «Κ» πηγές με γνώση των σχεδιασμών που έχουν γίνει, από την επιθετική συμπεριφορά της Τουρκίας στην κυπριακή ΑΟΖ και τον στόχο που δεν είναι η δημιουργία εντυπώσεων, αλλά η ολοκλήρωση των ερευνητικών προγραμμάτων. Στο πνεύμα αυτό, όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στο τραπέζι είχε τεθεί και όπως φαίνεται υιοθετήθηκε να πέσουν οι τόνοι που μέχρι χθες συνόδευαν την έναρξη, διεξαγωγή και ολοκλήρωση εργασιών σε τεμάχια της ΑΟΖ. Στην προσπάθεια περιορισμού των διαρροών, περιορίσθηκε σημαντικά και ο αριθμός των προσώπων που είχαν, προηγουμένως, εικόνα για τα τεκταινόμενα.

Η μετατόπιση των ανακοινώσεων για τον επόμενο μήνα φαίνεται πως έχει να κάνει με τακτική να χαμηλώσουν οι δημόσιοι τόνοι στα ενεργειακά, που επηρεάζουν την έξαρση της τουρκικής επιθετικότητας.

Στα μέσα Φεβρουαρίου κυβέρνηση και ExxonMobil θα δημοσιοποιήσουν τα ευρήματα των δύο γεωτρήσεων. Το αισιόδοξο σενάριο είναι τα στοιχεία να είναι ισχυρά οπότε η εικόνα για τα επόμενα βήματα θα είναι ξεκάθαρη και θα ανακοινωθεί λένε πηγές στην «Κ».

Η τακτική της ExxonMobil

Πρόσωπα της βιομηχανίας υδρογονανθράκων με γνώση το πώς κινείται ο αμερικανικός κολοσσός υποστηρίζουν πως η μη ανακοίνωση αποτελεσμάτων δεν σημαίνει κατ' ανάγκη πως η γεώτρηση ήταν αρνητική. Μάλιστα, υποστηρίζεται πως οι κινήσεις Λευκωσίας και εταιρείας δεν κινούνται στη σφαίρα του εξωπραγματικού, τη στιγμή μάλιστα που οι ερευνητικές εργασίες δεν έχουν ολοκληρωθεί. Οι συγκεκριμένες απόψεις θέλουν την εταιρεία να είναι εκείνη που να ζήτησε να περιορισθούν οι διαρροές στον Τύπο, εξ ου και η αναφορά στην αναγγελία ολοκλήρωσης των εργασιών, ότι «κατόπιν συνεννόησης Υπουργείου και κοινοπραξίας περαιτέρω ανακοινώσεις θα γίνουν με την ολοκλήρωση και του δεύτερου αυτού σκέλους του παρόντος ερευνητικού της προγράμματος». Μια τακτική που όπως επισημαίνεται, η εταιρεία εφαρμόζει και σε άλλα έργα ανά το παγκόσμιο. Ένας επιπρόσθετος λόγος, μετάθεσης των αποτελεσμάτων σχετίζεται και με τις υποχρεώσεις της ExxonMobil για ενημέρωση του Χρηματιστηρίου. Με δεδομένο ότι η εταιρεία είναι ιδιαίτερα προσεκτική σε ζητήματα επαγγελματικής εχεμύθειας, όπως υποδεικνύουν πρόσωπα της ενεργειακής αγοράς, το λογικό είναι ότι το δυναμικό των δύο γεωτρήσεων θα αποκαλυφθεί με την ολοκλήρωση του προγράμματος που έχει σχεδιαστεί.

Φεβρουάριο τα σπουδαία

Στη λιτή ανακοίνωση του Υπουργείου Ενέργειας, την περασμένη Τετάρτη, υπάρχουν δύο στοιχεία τα οποία έχουν ενδιαφέρον. Το πρώτο αφορά τη μετακίνηση του βρετανικού γεωτρύπανου από τον στόχο «Δελφύνη» και έναρξη εργασιών στον δεύτερο γεωτρητικό στόχο, με την ονομασία «Γλαύκος». Το δεύτερο αφορά την επίσημη ανακοίνωση αποτελεσμάτων. Με βάση τους προγραμματισμούς που έχουν γίνει η δεύτερη γεώτρηση της «ExxonMobil» εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, τεχνικά προβλήματα, θα ολοκληρωθεί σε ένα μήνα. Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία από προηγούμενες γεωτρήσεις, τα αποτελέσματα αναμένεται να δημοσιοποιηθούν μέσα στο τελευταίο δεκαπενθήμερο του Φεβρουαρίου. Η «Κ» αναζήτησε πληροφορίες, αναφορικά με τρόπο που θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματα. Οι πληροφορίες από κυβερνητικές και άλλες πηγές συγκλίνουν πως όλα θα εξαρτηθούν από τα στοιχεία και των δύο γεωτρήσεων. Στην περίπτωση που τα δεδομένα των εργασιών σε «Γλαύκο» και «Δελφύνη» είναι ισχυρά, τουτέστιν επιβεβαιώνουν τις προσδοκίες που έχουν εκφρασθεί, οι ανακοινώσεις θα αποτυπώνουν την πραγματική εικόνα. Κάτι ανάλογο θα συμβεί και στην αντίθετη περίπτωση που τα στοιχεία είναι αρνητικά, κάτι που έγινε με τη γεώτρηση στο τεμάχιο 11. Ένα άλλο ενδεχόμενο είναι τα αποτελέσματα να μη δίνουν μια ισχυρή εικόνα. Εδώ θα απαιτηθεί χρόνος για αναλυτική επεξεργασία των δεδομένων. Κάτι ανάλογο έχει γίνει με τη γεώτρηση στο τεμάχιο 6 και το κοίτασμα «Καλυψώ».

Τα προβλήματα

Μετά την ολοκλήρωση της γεώτρησης, ανεπίσημα, επιβεβαιώνονται οι πληροφορίες για την εμφάνιση προβλημάτων σε κάποιο στάδιο της γεώτρησης, στον στόχο «Δελφύνη». Εκ των υστέρων, στη Λευκωσία δεν διαψεύστηκαν οι πληροφορίες ότι το τρυπάνι έχασε για μερικά μέτρα τον στόχο της γεώτρησης, σφάλμα το οποίο διορθώθηκε στη συνέχεια. Οι πληροφορίες ανταποκρίνονται στη πραγματικότητα αναφέρουν πηγές. Οι ίδιες πηγές επιβεβαίωσαν την πρόκληση πιέσεων, στο σημείο της γεώτρησης ωστόσο αυτές αντιμετωπίσθηκαν επιτυχώς από τα συστήματα ασφαλείας του γεωτρύπανου, υποστηρίζετε. Όπως μας τονίσθηκε «οι τεχνικές δυσκολίες αντιμετωπίσθηκαν πριν μερικές εβδομάδες ή δε πιέσεις που προκλήθηκαν συγκαταλέγονται και αυτές, στο πλαίσιο των τεχνικών δυσκολιών.

Οι γεωτρήσεις

Η ολοκλήρωση της δεύτερης γεώτρησης στον στόχο «Γλαύκος» με βάση την εικόνα που υπάρχει, θα είναι η αρχή μιας ανάπαυλας, από πλευράς εργασιών στην ΑΟΖ. Επί του παρόντος γίνεται λόγος για τέσσερις ή πέντε γεωτρήσεις σε τεμάχια της κοινοπραξίας ENI-TOTAL. Ο νέος προγραμματισμός που έχει ξεκινήσει θα συμπληρωθεί εφόσον ολοκληρωθεί η δειγματοληψία που διεξάγεται εντός της ΑΟΖ, προκειμένου να ετοιμασθούν οι μελέτες και να εκδοθούν οι άδειες για τις προγραμματιζόμενες νέες γεωτρήσεις. Ως προς τον χρόνο έναρξη νέων δραστηριοτήτων επιβεβαιώνονται οι πληροφορίες της «Κ» για έναρξη προς τέλος του 2019 και ολοκλήρωση το 2020. Μέχρι σήμερα εντός της ΑΟΖ έχουν πραγματοποιηθεί έξι γεωτρήσεις.

- Δύο στο τεμάχιο 12 (μια ερευνητική, μια επιβεβαιωτική) από την Noble Energy.
- Μία στο τεμάχιο 9 (ερευνητική) από την ENI.
- Μία στο τεμάχιο 11 (ερευνητική) από την TOTAL.
- Μία στο τεμάχιο 6 (ερευνητική, εκκρεμεί επιβεβαιωτική) από την ENI.
- Μία στο τεμάχιο 10 (ερευνητική, έχει προγραμματιστεί και δεύτερη) από την ExxonMobil.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ**

Δέκα καυτά ζητήματα για το 2019

Το 2019 βρίσκει την Κύπρο ενώπιον σοβαρών διλημμάτων τα οποία θα πρέπει να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά. Και τούτο σε μια περίοδο περιφερειακής και διεθνούς αστάθειας και ρευστότητας σε διάφορα επίπεδα.

1. Η πολιτική στο Κυπριακό απέτυχε να οδηγήσει σε μια διευθέτηση. Τυχόν εφαρμογή του διαπραγματευτικού κεκτημένου θα οδηγήσει σε περιπέτειες με απρόβλεπτες συνέπειες. Λαμβάνοντας επίσης υπ' όψιν ότι ελλοχεύουν κίνδυνοι και από το στάτους κβο, το οποίο συνεχώς μεταβάλλεται, προβάλλει η ανάγκη για μια νέα προσέγγιση. Βασικός στόχος θα εξακολουθήσει να είναι ένα ομοσπονδιακό πολίτευμα διαφορετικού όμως τύπου απ' αυτού που συζητείτο μέχρι σήμερα ούτως ώστε να ενισχυθεί η λειτουργικότητά του. Η υιοθέτηση μιας εξελεγκτικής προσέγγισης, η οποία θα αντιμετωπίζει τόσο τα εσωτερικά όσο και τα διεθνή ζητήματα του Κυπριακού θα ήταν εξαιρετικά χρήσιμη.

2. Παρά τις περιφερειακές συνεργασίες που έχει πετύχει, αξιοποιώντας και τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, η Κυπριακή Δημοκρατία δύσκολα θα μπορέσει να υλοποιήσει απρόσκοπτα το ενεργειακό της πρόγραμμα χωρίς κάποιου είδους συμφωνία με την Τουρκία επί του συγκεκριμένου θέματος. Τα ζητήματα αυτά, πέραν της προώθησής τους μέσω των διαφόρων συνεργασιών, μπορεί να αποτελέσουν μέρος των συζητήσεων στο πλαίσιο της προτεινόμενης νέας προσέγγισης στο Κυπριακό, περιλαμβανομένης και της εξελικτικής διαδικασίας.

3. Λαμβάνοντας υπ' όψιν την ιστορία της Κύπρου και το νέο διεθνές περιβάλλον εξ ορισμού η εξωτερική μας πολιτική θα πρέπει να είναι πολυδιάστατη. Ένας βασικός στόχος είναι η δημιουργία πρόσθετης αξίας τόσο στο περιφερειακό όσο και στο διεθνές γίγνεσθαι. Η Κυπριακή Δημοκρατία καλείται, επίσης, να εμβαθύνει τις σχέσεις της σε όλα τα επίπεδα με τα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ – ΗΠΑ, Ρωσία, Κίνα, Βρετανία και Γαλλία. Υπογραμμίζεται, επίσης, η σημασία των περιφερειακών συνεργασιών και της ενίσχυσης των διμερών σχέσεων με το Ισραήλ και τις άλλες χώρες της ευρύτερης περιοχής της Μέσης Ανατολής.

4. Οι σχέσεις με την Ε.Ε. και τη Βρετανία (με ή χωρίς Brexit) είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Η Κυπριακή Δημοκρατία καλείται να περάσει το μήνυμα ότι αποτελεί το νοτιοανατολικότερο σύνορο της Ε.Ε., με ό,τι αυτό συνεπάγεται, και ταυτόχρονα να έχει μεγαλύτερη συμβολή στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι. Εκτός από τις πολυεπίπεδες σχέσεις σε διάφορους τομείς, η Βρετανία είναι μία από τις τρεις εγγυήτριες δυνάμεις, η οποία ταυτόχρονα διατηρεί βάσεις στη χώρα μας. Ενώ η Βρετανία έχει τις δικές της ευθύνες στο Κυπριακό, μπορεί να έχει μια θετική συμβολή τόσο στο Κυπριακό όσο και στα θέματα ασφάλειας της ανατολικής Μεσογείου.

5. Έξι σχεδόν χρόνια μετά την κατάρρευση, τον Μάρτιο του 2013, η Κύπρος εξακολουθεί να είναι σε αναζήτηση νέου οικονομικού υποδείγματος το οποίο να δημιουργεί επαρκή αριθμό θέσεων εργασίας υψηλών προδιαγραφών για να αντιμετωπισθεί η ανεργία, η υποαπασχόληση και το brain drain. Είναι σημαντικό να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και να μειωθεί το ιδιωτικό και δημόσιο χρέος. Η αύξηση των εισφορών για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις, καθώς και η φορολογία για το ΓεΣΥ εξ ορισμού αυξάνουν το κόστος εργασίας με αρνητικές συνέπειες για την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση. Γι' αυτό θα πρέπει να επέλθει εξορθολογισμός των δημοσίων δαπανών ούτως ώστε οι φορολογίες που επιβάλλονται να είναι οι απαραίτητες.

Παρά τις περιφερειακές συνεργασίες που έχει πετύχει, η Κυπριακή Δημοκρατία δύσκολα θα μπορέσει να υλοποιήσει απρόσκοπτα το ενεργειακό της πρόγραμμα χωρίς κάποιου είδους συμφωνία με την Τουρκία.

6. Σε σχέση με το ΓεΣΥ υπογραμμίζεται ότι ένα μέρος των εμπλεκόμενων μερών εκφράζει σοβαρές αμφιβολίες για τη βιωσιμότητα και τη λειτουργικότητά του. Θα ήταν σοβαρή απρονοησία να επωμισθεί ο λαός επιπρόσθετες φορολογίες για ένα Σχέδιο που δεν θα είναι λειτουργικό και ταυτόχρονα να εξακολουθήσει να πληρώνει στα διάφορα ασφαλιστικά σχέδια ή «απευθείας» (φακελάκια) για την περίθαλψή του. Δεν είναι μόνο οι αμοιβές των γιατρών. Είναι πάνω απ' όλα ένα υπερσυγκεντρωτικό σύστημα το οποίο θα δημιουργήσει πολλές στρεβλώσεις. Είναι απαραίτητο να υπάρξουν οι απαραίτητες διαβουλεύσεις για την επιτυχή εφαρμογή ενός Σχεδίου Υγείας που να εξυπηρετεί τους πολίτες.

7. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί και στο θέμα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ως έχει το σύστημα δεν είναι βιώσιμο. Ο εξορθολογισμός δαπανών καθίσταται απαραίτητος. Είναι, λοιπόν, σημαντικό να προχωρήσουν οι συγχωνεύσεις με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων δυνάμεων και φορέων, για μια πραγματική μεταρρύθμιση.

8. Στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής και σε συνεργασία με την ΕΕ θα πρέπει να αντιμετωπισθεί η παράνομη μετανάστευση καθώς ελλοχεύουν σοβαροί κίνδυνοι.

9. Η ελληνοκυπριακή κοινότητα γερνά σταδιακά αλλά σταθερά. Πέραν των ζοφερών πολιτικών και εθνικών συνεπειών οι κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις θα είναι αρνητικές. Ως εκ τούτου η Κύπρος καλείται να αποκτήσει μια ολοκληρωμένη δημογραφική πολιτική.

10. Το ζήτημα της αξιοκρατίας έχει τη δική του ιδιαιτερότητα. Δεν είναι μόνο θέμα δικαιοσύνης. Είναι επίσης ουσιαστικός μοχλός προώθησης της κοινωνικής συνοχής και της αποτελεσματικότητας. Δυστυχώς, στο θέμα αυτό διαχρονικά υπήρξαν πολλές διακηρύξεις αλλά όχι οι ανάλογες πράξεις. Εν κατακλείδι για την καλύτερη δυνατή προώθηση των στόχων μας απαιτείται αποφασιστικότητα, πολιτική βούληση, η ευρύτερη δυνατή συναίνεση καθώς και η στήριξη της κοινωνίας. Οι πρωτοβουλίες όμως ανήκουν στην κυβέρνηση.

Ο καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Αλλάζουν οι συσχετισμοί στη Συρία μετά τις ΗΠΑ

Ηδη η απόφαση Τραμπ για απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων φέρνει αλλαγές

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Λίγες ημέρες μετά την ανακοίνωση του Προέδρου των ΗΠΑ για την επικείμενη απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων από τη Συρία, στο πολεμικό και πολιτικό πεδίο της χώρας οι «κερδισμένες» δυνάμεις είναι δύο. Η Μόσχα βλέπει να ενισχύεται η θέση της στον νέο γεωστρατηγικό χάρτη και την ίδια στιγμή, οι δυνάμεις των τζιχαντιστών εξαπολύουν επιθέσεις στα τελευταία προπύργια της αντιπολίτευσης.

Την προηγούμενη εβδομάδα, αμερικανική αντιπροσωπεία λαμβάνοντας υπόψη της τη σοβαρότητα της όλης κατάστασης, έσπευσε στο Τελ Αβίβ και στην Άγκυρα. Στο επίκεντρο των επαφών της αντιπροσωπείας, στην οποία έλαβαν μέρος κορυφαία στελέχη της αμερικανικής ηγεσίας, βρέθηκε το ζήτημα της διαχείρισης της απόσυρσης των ΗΠΑ από τη Συρία. Παράλληλα με αυτές τις επαφές, η Ουάσιγκτον έσπευσε να προβάλλει το μήνυμα ότι η απόσυρση από τη Συρία δεν θα είναι άμεση, αλλά θα λάβει χώρα σε βάθος χρόνου και θα βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

- Καταπολέμηση Ισλαμικού Κράτους
- Αναχαίτιση ακτίνας δράσης Ιράν
- Προφύλαξη Κούρδων

Οι πρώτες επαφές της αμερικανικής αντιπροσωπείας στη Μέση Ανατολή σημείωσαν περιορισμένη επιτυχία. ΗΠΑ και Ισραήλ συζήτησαν κυρίως τις στρατιωτικές πρωτοβουλίες που θα αναλάβει στη νέα περίοδο η γειτονική χώρα για την αντιμετώπιση της ιρανικής απειλής. Στη δε Άγκυρα, η αμερικανική αντιπροσωπεία συναντήθηκε μονάχα με το δεξί χέρι του Τούρκου Προέδρου, τον Ιμπραχίμ Καλίν, ο οποίος επέμενε στη σημασία της καταπολέμησης των κουρδικών δυνάμεων της Συρίας, με τις οποίες συνεργάζεται η Ουάσιγκτον.

Ενισχύθηκε ο Πούτιν

Αμέσως μετά το τέλος της επίσκεψης της αμερικανικής αντιπροσωπείας στην Άγκυρα, η τουρκική πλευρά έσπευσε την προσοχή της στον άξονα Ιράν-Ρωσίας. Σύμφωνα με τον Τούρκο Υπουργό Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, το επόμενο διάστημα, η Άγκυρα θα βασιστεί στη συνεργασία της με αυτόν τον άξονα για να αντιμετωπιστούν οι «απειλές» στη Συρία. Η Μόσχα, στην οποία στρέφεται εκ νέου η Άγκυρα, στη νέα περίοδο βλέπει τη θέση της να ενισχύεται στον γεωστρατηγικό χάρτη της Συρίας και της ευρύτερης περιοχής. Στον απόηχο των κινήσεων της Ουάσιγκτον, οι Κούρδοι στρέφουν το βλέμμα στη Δαμασκό, με τις τελευταίες πληροφορίες να θέλουν συριακή κυβέρνηση και Κούρδους να βρίσκονται πολύ κοντά σε μια νέα συμφωνία για την υπεράσπιση των συνόρων της Συρίας με την Τουρκία. Την ίδια ώρα, ο ρωσικός στρατός αναπτύσσεται στα περίχωρα του Μίμπιτς, και η ρωσική διπλωματία κινεί τα νήματα παρασκηνιακά στον άξονα Δαμασκού-Τεχεράνης-Κούρδων. Στην ενίσχυση της θέσης της Μόσχας στον πόλεμο της Συρίας, αναφέρεται σε πρόσφατη ανάλυσή του το κουρδικό κέντρο στρατηγικών ερευνών «Lekolin», το οποίο διατηρεί στενές σχέσεις με το κουρδικό κίνημα. Στην ανάλυση υπογραμμίζονται τα εξής: «(Μετά την απόφαση του Τραμπ) ενισχύθηκε η θέση της Ρωσίας από διπλωματική και πολιτική άποψη. Για αυτόν τον λόγο, ο Ερντογάν στρέφεται προς τον Πούτιν. Οι Δυνάμεις της Δημοκρατικής Συρίας συμφώνησαν με τη Συρία». Στη συνέχεια της ανάλυσης, αφήνεται να εννοηθεί ότι πίσω από τη νέα προσέγγιση Δαμασκού-Κούρδων βρίσκεται η Μόσχα, η οποία πλέον αντιμετωπίζει τη Μέση Ανατολή με επεκτατικές βλέψεις. Την ίδια στιγμή, επιχειρεί να πλήξει τις σχέσεις της Τουρκίας με το ΝΑΤΟ.

Το Ιράν παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στη Συρία και η Μόσχα χαιρετίζει τον διάλογο της Δαμασκού με τους Κούρδους.

Οι επισημάνσεις των Κούρδων έρχονται σε μια στιγμή που υψηλόβαθμα στελέχη της συριακής πτέρυγας του κουρδικού κινήματος διαμήνυαν σε ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης ότι για τους Κούρδους της Συρίας δεν υφίσταται πλέον άλλη διέξοδος παρά η συνεργασία και η τελική συμφωνία με τη Δαμασκό. Οι Κούρδοι συμπεραίνουν ότι αυτή η συμφωνία εξυπηρετεί τα συμφέροντα της Μόσχας.

Φυσικά στη Συρία υπάρχει και ένας άλλος παράγοντας που στοχεύει σε σημαντικά κέρδη. Το Ιράν παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στη Συρία και όπως η Μόσχα χαιρετίζει τον διάλογο της Δαμασκού με τους Κούρδους. Παράλληλα, στο πολεμικό πεδίο, τρέχει να προλάβει τις εξελίξεις προωθώντας τις ελεγχόμενες από την Τεχεράνη στρατιωτικές δυνάμεις σε περιοχές που ελέγχουν συντηρητικοί μαχητές. Αυτές οι κινήσεις της Τεχεράνης βρίσκονται στο «ραντάρ» του Ισραήλ, το οποίο δεν αποκλείει κανένα σενάριο τόσο στον Λίβανο όσο και στη Συρία.

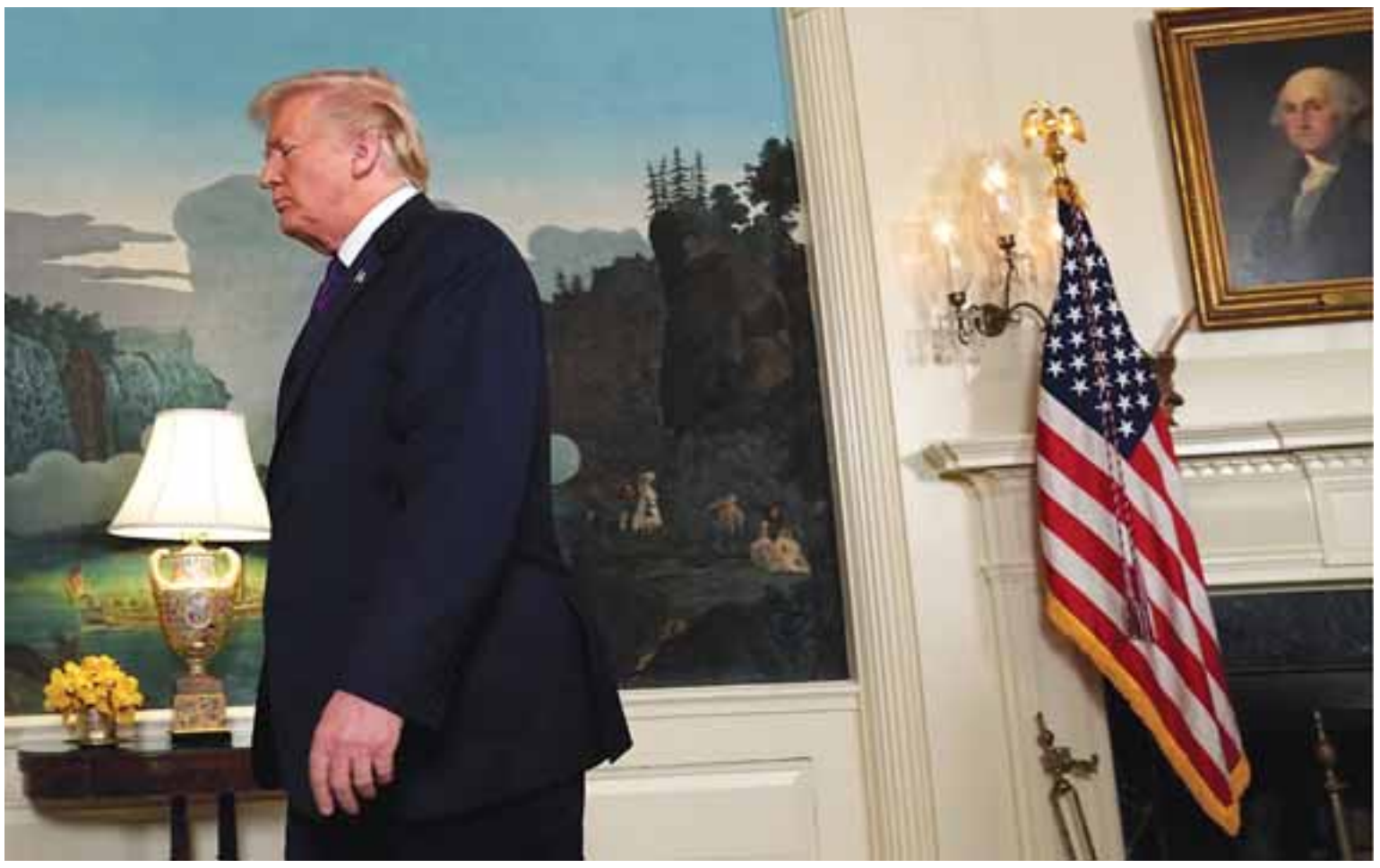

Μετά την απόφαση του Τραμπ ενισχύθηκε η θέση της Ρωσίας και γι' αυτόν τον λόγο, ο Ερντογάν στρέφεται προς τον Πούτιν, ισχυρίζεται κουρδική ανάλυση.

Οι τζιχαντιστές βλέπουν νέες ευκαιρίες

Η τουρκική επιθετική πολιτική στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας και οι ελιγμοί της ηγεσίας του Ντόναλντ Τραμπ έχουν ως αποτέλεσμα την ενίσχυση της θέσης του άξονα Δαμασκού-Μόσχας-Τεχεράνης στο πολεμικό και πολιτικό πεδίο της Συρίας. Η Δαμασκός φτάνει σε απόσταση αναπνοής στο όραμα του ελέγχου ολόκληρης της επικράτειας της χώρας (με εξαίρεση τα λιγοστά κέντρα που ελέγχουν Τουρκία και τζιχαντιστές), μέσα από τον διάλογο με τους Κούρδους, γεγονός που δίνει νέα ώθηση στα ρωσικά και ιρανικά σχέδια στην περιοχή. Τις τελευταίες ημέρες, στο στρατιωτικό πεδίο της Συρίας υπάρχει και ένας άλλος παράγοντας που βλέπει να προκύπτουν νέες ευκαιρίες για την ενίσχυση των θέσεών της. Στο Ίντλιπ, παρακλάδια της Οργάνωσης Αλ Νούσρα, η οποία στο παρελθόν διατηρούσε οργανικές σχέσεις με την Αλ Κάιντα, έχει περάσει σε αντεπίθεση. Η οργάνωση τις τελευταίες ημέρες διέκοψε την επικοινωνία των φιλοτουρκικών οργανώσεων με το δυτικό κομμάτι του Ίντλιπ και συνεπώς τα τουρκικά σύνορα. Οι φιλοτουρκικές οργανώσεις που γνωρίζουν τη μία ήττα μετά την άλλη βρίσκουν καταφύγιο στο Άφριν όπου αναμένεται να ανασυγκροτήσουν τις δυνάμεις τους. «Οι ταχείες εξελίξεις, υποχρεώνουν τις τοπικές δυνάμεις που δεν ελέγχονται από τη Δαμασκό να αναθεωρήσουν τις θέσεις τους προκειμένου να είναι έτοιμες για το επόμενο στάδιο του πολέμου και ως εκ τούτου, είναι δυνατόν να κατανοήσουμε τις κινήσεις του Μετώπου Al-Nusra, το οποίο επιχειρεί να ελέγξει τη μεγαλύτερη περιοχή που κατάφερε να εξασφαλίσει στη βόρεια Συρία μέχρι σήμερα, και να απαλλαγεί από τους αντιπάλους της, οι οποίοι ανά πάσα στιγμή μπορούν να χρησιμοποιηθούν από την Τουρκία για να εξαλείψουν το μέτωπο με το πρόσχημα ότι θα νικήσουν τις τρομοκρατικές οργανώσεις», τονίζει ο Σύριος αναλυτής Ahmad Alderzi σχετικά με την τελευταία κατάσταση που επικρατεί στο Ίντλιπ. Το Μέτωπο Al-Nusra, το οποίο συμπεριλήφθηκε στη μαύρη λίστα από το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών το 2013, προσπαθεί να επιβάλει τετελεσμένη κατάσταση στην Τουρκία και να μετεξελιχθεί στη μοναδική δύναμη στο Ίντλιπ και στη δυτική ύπαιθρο του Χαλεπιού. Αξίζει να σημειωθεί ότι παράλληλα με τις επιθέσεις των τζιχαντιστών στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας, κινητικότητα των δυνάμεων του Ισλαμικού Κράτους παρατηρείται και στο νοτιοανατολικό κομμάτι της Συρίας. Εκεί επιχειρεί να επωφεληθεί στο έπακρον από τις άσχημες καιρικές συνθήκες για να πλήξει τις θέσεις των Κούρδων, οι οποίοι πολεμούν πλέον με πεσμένο το ηθικό και έχοντας στραμμένη την προσοχή τους στα σύνορα Τουρκίας-Συρίας.

Αμφιβολίες για ΗΠΑ

Καθώς λαμβάνουν χώρα αυτές οι εξελίξεις, περιφερειακές δυνάμεις εκφράζουν καχυποψία και προβληματισμό για τις τελικές προθέσεις των ΗΠΑ στη Συρία και στην ευρύτερη περιοχή. Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου δηλώνει ότι στην Ουάσιγκτον επικρατεί σύγχυση ως προς την στρατηγική που θα πρέπει να ακολουθηθεί στη Συρία. Και για αυτόν άλλωστε τον λόγο καθυστερεί η απόσυρση των αμερικανικών δυνάμεων. Υψηλόβαθμο στέλεχος της ένοπλης πτέρυγας του κουρδικού κινήματος έχει άλλη άποψη. Από τη σκοπιά του Τζεμάλ Μπαγίκ, οι ΗΠΑ δεν αποχωρούν ούτε από τη Συρία. Ο παράγοντας που ακούει στο όνομα Ιράν δεν επιτρέπει την αποχώρηση από την περιοχή. Άλλωστε, η Ουάσιγκτον δεν μπορεί να παρατήσει στο «έλεος» της Ισλαμικής Δημοκρατίας το Ιράκ, την Ιορδανία και τον Λίβανο. Γι' αυτόν τον λόγο, οι αναλυτές θα πρέπει να εστιάσουν την προσοχή τους αντί στην υποτιθέμενη απόσυρση των ΗΠΑ, όπως τονίζεται, στην ανασυγκρότηση της αμερικανικής στρατηγικής σύμφωνα με τους στόχους της ηγεσίας Τραμπ και με μπούσουλα τις γνωστές προτεραιότητες της Ουάσιγκτον στη Μέση Ανατολή.

Η αποκάλυψη των Rothschild της Κύπρου

Αφόπλισε ο Κληρίδης

Τον ασκό του Αιόλου άνοιξε η επιστολή που δημοσιοποίησε ο αδελφός του γενικού εισαγγελέα Νίκος Κληρίδης για τους επιγόνους και εν πολλοίς το οικογενειακό πάρτι που κατ' ισχυρισμό (λέμε τώρα) φαίνεται να γίνεται μεταξύ δικαστών και μεγάλων δικηγορικών γραφείων. Η είδηση προκάλεσε αλλεπάλληλες αντιδράσεις με τα δικηγορικά γραφεία να συγκλονίζονται και άλλους γνωστούς δικηγόρους να επιβεβαιώνουν τα όσα λέει ο Νίκος Κληρίδης. Με λίγα λόγια, πήραν φωτιά τα τζάκια!

Η κρίση και οι κροίσοι...

«Προκαλώ την διεξαγωγή στατιστικής έρευνας που θα καταδείξει ότι σε συντριπτικά ποσοστά που ίσως να φτάνουν και το 98% τα Δικαστήρια εκδίδουν αποφάσεις αποκλειστικά υπέρ της Τράπεζας Κύπρου. Το εάν οδηγηθήκαμε στην οικονομική κρίση στο πλαίσιο εξυπηρέτησης των συμφερόντων μιας οικονομικής ελίτ που εξελίχθηκε με τη μορφή της οικογενειοκρατίας, δημιουργώντας τους Rothschild της Κύπρου, εναπόκειται στην αντικειμενική κρίση του καθενός», έλεγε καταληκτικά η επιστολή του Νίκου Κληρίδη. Το ζήτημα είναι πως όλα αυτά, σύμφωνα με το δικηγορικό κόσμο κι όπως λένε στην αυλή των δικαστηρίων, γίνονταν εδώ και χρόνια κι ήταν γνωστά σε όλους. Γιατί φτάσαμε μέχρι εδώ για να γίνουν οι αποκαλύψεις;

Ο Οζερσάι με Μίτσελ

Στην Ουάσινγκτον βρέθηκε προ ημερών ο «υπουργός εξωτερικών» Κουντρέτ Οζερσάι. Ανάμεσα στις συναντήσεις του ήταν και ο Αμερικανός υφυπουργός εξωτερικών Γουές Μίτσελ. Σημειώνεται πως τον περασμένο Μάρτη ο κ. Οζερσάι εξέφραζε τα παράπονά του για το γεγονός ότι ο Αμερικανός ΥΦΥΠΕΞ είχε αρκετές επαφές στην ε/κ πλευρά, αλλά όχι «αντίστοιχες στο βορρά». Κίνηση που φαίνεται να έλαβε υπόψη της η Ουάσινγκτον. Το Υπουργείο Εξωτερικών, πάντως, έκανε ανάλογα διαβήματα για να εκφράσει την ενόχλησή της για τη στάση Μίτσελ.

Ο Μίχος και ο Σαμψών

Τριγμούς στην Εζεκία Παπαϊωάννου προκάλεσαν οι δηλώσεις του Μιχάλη Παπαπέτρου, ότι ο Νίκος Σαμψών δεν ήξερε για το πραξικόπημα. Μιλώντας σε εκπομπή του ΣΙΓΜΑ, ο κ. Παπαπέτρου σημείωσε πως «ο Σαμψών δεν είχε χαμπάρι για το πραξικόπημα. Το Σάββατο 13 Ιουλίου του 1974, η ώρα 13:15 το μεσημέρι, ετοιμαζόμουν να κλείσω το δικηγορικό μου γραφείο. Εκείνη την περίοδο ήμουν ο γενικός γραμματέας της Ομόνοιας και μου τηλεφωνά ο Νίκος Σαμψών και μου λέει 'σε παίρνω εκ μέρους της ΑΕΚ Αθηνών, θέλουμε να αγοράσουμε τον τάδε ποδοσφαιριστή. Τον Καϊφά, συγκεκριμένα!'» ανέφερε χαρακτηριστικά για να ενισχύσει το επιχείρημά του. Στο ΑΚΕΛ πάντως οι δηλώσεις του δεν αγκαλιάστηκαν. Ιδιαίτερα σε μία εποχή που Παπαπέτρου και Εζεκία Παπαϊωάννου φαίνεται να βρίσκονται κοντά. Ενδεικτική η τοποθέτηση του μέλους της Κεντρικής Επιτροπής Βαλεντίνου Πολυκάρπου στο twitter: «Τα συγχωροχάρτια να τα κρατήσεις για προσωπική σου χρήση. Η διαστρέβλωση της ιστορίας με πρόφαση την αφέλεια ισοδυναμεί με χαμαιλεοντισμό. Και ο νοών νοείτω » ανέφερε ο Βαλεντίνος, καταδεικνύοντας πως η κόντρα του παρελθόντος δεν έχει κοπάσει.

Πρόεδρε, όπως ξέρεις οι παλιές αγάπες πάνε στον Παράδεισο κατά το γνωστό άσμα και η Ελένη γυρίζει και επίσημα στις αγκάλες του ΔΗΚΟ... Εκτός αν προτιμάς το άλλο άσμα, ότι αρχίζει ωραίο τελειώνει με πόνο...

Η Ντόρα στη μάχη

Η Ντόρα Μπακογιάννη μπαίνει στη μάχη για την εκλογή της στη θέση της γ.γ. του Συμβουλίου της Ευρώπης με πρωτοβουλία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το όλο ζήτημα φαίνεται πως το συζήτησε με την αντιπρόεδρο του ΔΗΣΥ και βουλευτή Στέλλα Κυριακίδου τον περασμένο Οκτώβρη με την οποία διατηρούν πολύ καλές σχέσεις. Τόσο η κα Κυριακίδου όσο και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος Ζοζέφ Ντολ μετέφεραν την ιδέα στον Νίκο Αναστασιάδη να προτείνει την κα Μπακογιάννη για τη θέση του γενικού γραμματέα. Το όλο ζήτημα βέβαια έμεινε να διευθετηθεί την τελευταία στιγμή, με τον Υπουργό Εξωτερικών να τρέχει να καλύψει τα διαδικαστικά.

Σιωπηρή αποδοχή από Τσίπρα

Το ερώτημα πολλών είναι κατά πόσο ο Αλέξης Τσίπρας συμφώνησε με την επιλογή ή αν ο Νίκος Αναστασιάδης ενήργησε αυτόβουλα. Σύμφωνα με πληροφορίες ο Αλέξης Τσίπρας απέφυγε να αναλάβει την πρωτοβουλία να προτείνει την κα Μπακογιάννη η ελληνική κυβέρνηση λόγω και της αντιπαράθεσης που υπάρχει με τη Νέα Δημοκρατία και τον Κυριάκο Μητσοτάκη, ωστόσο και γνωρίζει και στηρίζει την όλη διαδικασία.

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Νίκος Κληρίδης

Ο δικηγόρος Νίκος Κληρίδης, η επιστολή του οποίου έφερε στην επιφάνεια τεράστια ζητήματα που αφορούν την απόδοση δικαιοσύνης στην Κύπρο.

Τα πανηγύρια του ΔΗΣΥ

Σε πανηγυρικό κλίμα υποδέχτηκε ο Δημοκρατικός Συναγερμός τον υποψήφιο για την προεδρία της Κομισιόν Μάνφρεντ Βέμπερ. Τι σημαίες, τι μουσικές, τι δωρεάν εισιτήρια για να πειστούν τα μέλη να έρθουν να υποδεχτούν τον Βέμπερ! Τόσο πανηγύρι είχαμε να δούμε πολύ καιρό στη Λευκωσία και ιδιαίτερα από ένα κόμμα εκσυγχρονιστικό και μεταρρυθμιστικό. Το πανηγύρι βεβαίως δεν τελείωσε στους δρόμους της Πινδάρου. Είχε και συνέχεια. Φόρτωσαν τον Βέμπερ στο λεωφορείο και τον πήραν μέχρι τα Λεύκαρα, όπου οι κάτοικοι τον κάπνισαν για καλή τύχη και του έμαθαν την τέχνη του λευκαρίτικου κεντήματος. Όταν θα τελειώσουν τα κεντήματα και το λιβάνι, καλό είναι να μας εξηγήσει ο συναγερμικός πρόεδρος, πώς συμφωνεί με τον Βέμπερ στη διακοπή της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας.

Χάθηκαν στο ΑΚΕΛ

Και μπορεί στον Συναγερμό να κλήρωναν εισιτήρια και να έβγαζαν ντουντούκες για την άφιξη Βέμπερ, στο ΑΚΕΛ βρίσκονται στο άλλο άκρο όπως όλα δείχνουν. Για δύο μέρες, βρίσκονταν στην Λευκωσία για εργασίες οι ευρωβουλευτές της Ομάδας της Ευρωπαϊκής Ενωτικής Αριστεράς και ούτε χαμπάρι ούτε μήνυμα από την Εζεκία Παπαϊωάννου για να τύχει ανάλογης κάλυψης.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗ**

Η «Γαλάζια Πατρίδα» ως συμβολικό όπλο

Τρεις είναι οι συμβολικοί θησαυροί του ελληνισμού: η Αρχαιότητα, η Ορθοδοξία και η Θάλασσα. Αυτά τα κληροδοτήματα της Ιστορίας και της Γεωγραφίας τού εξασφαλίζουν έναν παγκόσμιο ρόλο, παρά τις αστοχίες της ελλαδικής εθνο-κατασκευής. Η πρόσφατη αναβάθμιση του συμβολικού, έναντι του υλικού, παράγοντα εξηγεί γιατί ο ελληνισμός υψίσταται σήμερα πιέσεις: πλείστοι όσοι προσπαθούν να αποσπάσουν τμήματα από αυτό το συμβολικό κεφάλαιο. Η επίμονη αναφορά στη «Γαλάζια Πατρίδα» από την Τουρκία δεν πρέπει, επομένως, να ερμηνευθεί ως ένα ακόμη στρατήγημα στη διαμάχη για τους ενεργειακούς πόρους της Ανατολικής Μεσογείου. Πρόκειται για την έναρξη ενός πολέμου συμβόλων, ο οποίος αμφισβητεί τους παλαιούς ελληνοτουρκικούς γεωπολιτικούς συμβιβασμούς.

Τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και οι δυτικές ακτές της Μικράς Ασίας αποτελούν ενιαία οργανική γεωγραφική και ιστορική οντότητα. Ο Ελευθέριος Βενιζέλος τη διεκδίκησε στο σύνολό της, με βάση τον ελληνικό ιστορικό πολιτισμικό και πληθυσμιακό της χαρακτήρα. Το ενοποιητικό αυτό όνειρο, αν είχε πραγματοποιηθεί, θα είχε ίσως σώσει το ελληνικό κράτος από τον εγγενή ορεσίβιο επαρχιωτισμό του. Η Μικρασιατική Καταστροφή έθεσε τέλος στην προοπτική αυτή. Εκτοτε, ισχύει η διαίρεση του αιγαιο-ιωνικού χώρου, μια ιστορικο-γεωγραφική ανωμαλία, τίμημα στις ειρηνικές σχέσεις ανάμεσα στα δύο κράτη. Αυτός ο συμβολικός συμβιβασμός διαρρηγνύεται τώρα από την Τουρκία, η οποία διεκδικεί συμβολικά και το θαλασσινό τμήμα της διχοτομημένης οντότητας. Αν η τουρκική ρητορική αφεθεί αναπάντητη, σε μερικά χρόνια θα έχει εντυπωθεί στη διεθνή κοινή γνώμη η άποψη πως η Τουρκία έχει υποστεί γεωπολιτικό ακρωτηριασμό, ότι αποκόπηκε το θαλασσινό τμήμα από τη μικρασιατική της επικράτεια. Η αλλαγή στη γεωπολιτική αναπαράσταση θα προετοιμάσει το έδαφος για ενδεχόμενη τροποποίηση των διεθνών συνθηκών.

Οπως διαπιστώσαμε με το Μακεδονικό, καθώς η μετεμφυλιακή Ελλάδα δεν είχε περιθώρια αντίδρασης, αν η συμβολική μάχη δεν δοθεί από την αρχή, διαμορφώνονται σταδιακά μη αναστρέψιμες καταστάσεις. Ετσι, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με τη συνήθη του διορατικότητα, αναγνώρισε εγκαίρως τον ρωσικό κίνδυνο στην άρνηση της Μόσχας να συμμετάσχει στην Οικουμενική Σύνοδο το 2016. Δύο χρόνια μετά, με το ουκρανικό ζήτημα, υπενθύμισε στη Δύση τη μακραίωνη διάβρωση του ρόλου του από τη Μόσχα. Με ανάλογο τρόπο πρέπει να αντιδράσει η Ελλάδα στον τουρκικό αναθεωρητισμό. Αν η Τουρκία διεκδικεί, έστω συμβολικά επί του παρόντος, τον θαλασσινό χώρο του Ανατολικού Αιγαίου, η Ελλάδα, επίσης συμβολικά, πρέπει να αναφέρεται στις μικρασιατικές ακτές. Χρειάζεται να γίνει διεθνώς κατανοητό ότι ακρωτηριασμό δεν υπέστη η Τουρκία, αλλά η Ελλάδα. Η προσπάθεια αυτή προϋποθέτει κατάλληλα μέσα επηρεασμού – διαφορετικά, θα εκληφθεί ως ακόμη μία εκδήλωση των πρόσφατων νεοεθνικιστικών τάσεων. Υπάρχουν ελληνικά επιχειρήματα ισχυρά. Το νεόκοπο τουρκικό έθνος δεν διαθέτει θαλασσινή συμβολική κληρονομία. Ο Xavier de Planhol, σημαντικός γεωγράφος τού Ισλάμ, έδειξε ότι η μουσουλμανική θρησκεία, λόγω των τελετουργικών της κανόνων, δεν ήταν συμβατή με τη ναυσιπλοΐα – γι' αυτό, άλλωστε, ακόμη και τα πληρώματα του οθωμανικού στόλου ήσαν Ρωμιοί. Οι ίδιοι οι Τούρκοι αποκαλούν τους Ελληνες «Γιουνάν», δηλαδή Ιωνες.

> *Οι ίδιοι οι Τούρκοι αποκαλούν τους Ελληνες «Γιουνάν», δηλαδή Ιωνες.*

Σήμερα προβάλλει εμφαντικά η απειλή γύρω από τη Θάλασσα. Υπάρχει χρόνος να κατασταλεί, με προϋποθέσεις γεωπολιτική επινοητικότητα και θάρρος. Αν η Αθήνα δεν τις διαθέτει, πρέπει να κινητοποιηθούν άλλοι παράγοντες του ελληνισμού – κυρίως όσοι γνωρίζουν τον θαλασσινό χώρο και τη συμβολική του. Στη νέα εποχή των συμβολικών πολέμων, ούτε η επίκληση του διεθνούς δικαίου ούτε οι αβέβαιες συμμαχίες αρκούν για να διασφαλίσουν τα συμφέροντα των «ελασσόνων», τις μικρές δυνάμεις. Οπως στην οικονομία, στην τεχνολογία και στην πολιτική, έτσι και στη γεωπολιτική, το πεδίο έχει αλλάξει άρδην. Είναι δύσκολο να προσαρμοστούν οι νοοτροπίες όμως, αλλιώς, οι επώδυνες εκπλήξεις είναι αναπόφευκτες.

Ο κ. Γιώργος Πρεβελάκης είναι συνδιευθυντής της Εδρας Εφαρμοσμένης Γεωπολιτικής, Collège d' Etudes Mondiales.

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Θα πετύχει το ΓΕΣΥ

Μεγαλογιατρός σε κλινική, με φήμη και ατέλειωτες ουρές πελατών, έλεγε στην καφετέρια, ότι εγώ θέλω να μπω στο ΓΕΣΥ, γιατί κουράστηκα και βαρέθηκα να μας θεωρούν φοροφυγάδες και κλέφτες. Εγώ πληρώνω και τους φόρους μου, πληρώνω αδρά και τους συνεργάτες μου και εργάζομαι ατέλειωτες ώρες. Με το ΓΕΣΥ θα περιορίσω τους ασθενείς, θα πληρώνομαι χωρίς να αγωνιώ για το αύριο και θα γίνω και εγώ επιτέλους δημόσιος υπάλληλος. Επιτέλους, θα μπορώ να απολαύσω την οικογένειά μου και γιατί όχι και να διασκεδάσω και λίγο με τους φίλους. Το ιατρείο μου κατάντησε το πρώτο μου σπίτι. Αποκάλυψε και τον κρυφό του πόθο, να μπορέσει κάποτε να προσφέρει στα κοινά, είτε με ένα ίδρυμα, είτε υπηρετώντας την τοπική αυτοδιοίκηση, είτε με μια βουλευτική έδρα, είτε άλλως πως, ώστε αυτός ο τόπος, να μπορέσει να ξεφύγει από τις μετριότητες. Παρέθεσε και ονόματα αξιωματούχων του κράτους, οι οποίοι δεν γεμίζουν την καρέκλα, λόγω προσόντων και ικανοτήτων και όμως έχουν τη δυνατότητα να κατευθύνουν την κοινωνία. Τα χρόνια περνούν, έλεγε φιλοσοφώντας, θυμήθηκε τις παραγγελιές του πατέρα και της μάνας του, για προσφορά στους αδύναμους ανθρώπους.

Στην παρέα του καφενέ και νέος γιατρός, ο οποίος θεωρεί ευκαιρία ζωής το ΓΕΣΥ, γιατί θα του δώσει δουλειά και πελάτες, χωρίς μεγάλο κόπο. Ο άνθρωπος σπούδασε με χίλια βάσανα στην Ελλάδα, το δικό του ταλέντο, το δικό του όνειρο. Ωστόσο, δεν έχει τα χρήματα, ούτε για να φτιάξει δική του κλινική, ούτε για να μπει σε ιδιωτικό νοσοκομείο και ούτε για να αγοράσει πανάκριβα μηχανήματα. Ο νεαρός γιατρός δεν απελπιζόταν, αφού είχε εμπιστοσύνη στις ικανότητές του. Ωστόσο, φοβόταν το κυπριακό κατεστημένο, το οποίο δύσκολα εμπιστεύεται τους νεαρούς και υπενθύμιζε την ελληνική ρήση, ότι «καλός γιατρός είναι ο νέος στην ηλικία και καλός δικηγόρος είναι ο μεγάλος στην ηλικία». Το κρίμα, έλεγε, με την σημερινή κατάσταση, για να μπορέσω να προσφέρω αυτά τα οποία έμαθα με τόσους κόπους, θα περάσουν πολλά χρόνια και το πιο πιθανό, είναι ότι μέχρι τότε, η επιστήμη θα προχωρήσει πολύ πιο μπροστά.

Άλλος μεγαλογιατρός, ο οποίος αγόρασε πανάκριβα μηχανήματα, έλεγε ότι το ΓΕΣΥ, με τις χρεώσεις οι οποίες προβλέπονται, ανατρέπουν τους σχεδιασμούς του. Εγώ θα δυσκολευτώ να αποπληρώσω τα μηχανήματα τα οποία αγόρασα και θα καταστεί σχεδόν αδύνατο, να αγοράσω στο μέλλον, άλλα, πιο εξειδικευμένα και πιο ακριβά μηχανήματα. Η ιατρική σήμερα, σημειώνε, εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό, από τις δυνατότητες των μηχανημάτων και λιγότερο από τις ικανότητες των γιατρών. Ωστόσο, είναι απαραίτητο, τόνισε, οι γιατροί να γνωρίζουν τον χειρισμό των μηχανημάτων. Πρέπει να είναι και κομπιουτεράδες, έλεγε μεταξύ σοβαρού και αστείου. Υπενθύμιζε και μια από τις βασικές αρχές του μάρκετινγκ, ότι αν θέλεις να καταστρέψεις μια πόλη, το πρώτο το οποίο πρέπει να κάνεις, είναι να βάλεις πλαφόν στα ενοίκια. Θα χαθεί ο ανταγωνισμός, η προσδοκία του κέρδους και κανένας δεν θα κτίζει, ούτε και θα επιδιορθώνει σπίτια.

> *Φθάσαμε στο σημείο, οι ίδιες εγχειρήσεις να πραγματοποιούνται σε γειτονικά κράτη, σε πολύ πιο χαμηλές τιμές και με μεγαλύτερη επιτυχία.*

Το ΓΕΣΥ στο τέλος της ημέρας σίγουρα θα προχωρήσει, γιατί αποτελεί ανάγκη της κοινωνίας και όχι ανάγκη μια ομάδας ανθρώπων. Η ιατρική σήμερα ξεπέρασε το όνειρο των γονιών και των γιατρών, για μια κλινική και για ατομική άσκηση του ιατρικού λειτουργήματος. Φθάσαμε στο σημείο, οι ίδιες εγχειρήσεις να πραγματοποιούνται σε γειτονικά κράτη, σε πολύ πιο χαμηλές τιμές και με μεγαλύτερη επιτυχία, λόγω μεγάλης εμπειρίας των γιατρών και λόγω μηχανημάτων. Ακόμη σε μερικά κράτη, άρχισε η εμφύτευση σε ανθρώπους, ηλεκτρονικών «μικροτσίπ» τα οποία παρακολουθούν συνεχώς, όλες τις εσωτερικές λειτουργίες του οργανισμού. Αν το βαθύ κράτος των γιατρών επιμένει στα μικρομάγαζά του, τότε πολύ γρήγορα θα ανατραπεί από τις εξελίξεις στην ιατρική τεχνολογία. Λίγη καλή θέληση χρειάζεται και στο τέλος της ημέρας, όλοι θα είναι ευτυχισμένοι, γιατί πραγματικά θα ασκούν λειτούργημα και δεν θα χρειάζεται να πολεμούν με τον πειρασμό του χρήματος.

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / *Της* **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Οι φίλοι μας ξανάρχονται

Ηταν το 2012, όταν η Κύπρος αναλάμβανε την Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο Δημήτρης Χριστόφιας διαβεβαίωνε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και κάποιους από τους ευρωβουλευτές που ανησυχούσαν για τον ιδεολογικό του προσανατολισμό πως δεν θα κάνει και επανάσταση. «Μην ανησυχείτε ότι ο κομμουνιστής θα κάνει ζημιά στην Ένωση, ο κομμουνιστής θα προσπαθήσει για μια καλύτερη Ένωση, με περισσότερη κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτό το λέω και θα το παλέψω στο πλαίσιο των θεσμών της Ε.Ε.» έλεγε ο Δημήτρης Χριστόφιας. Σε αυτό το πλαίσιο, η τότε κυβέρνηση δούλεψε σκληρά για να βγει ασπροπρόσωπη, ελπίζοντας πως οι ευρωπαίοι εταίροι μας θα το εκτιμήσουν και θα δώσουν ένα επιπλέον χέρι βοηθείας στο οικονομικό χάος που ερχόταν. Παρά τους ευφημισμούς για το πόσο σκληρά εργάστηκε η Κύπρος, ο τότε Πρόεδρος της Δημοκρατίας είδε έναν-έναν τους ευρωπαίους εταίρους να στρέφουν το βλέμμα αλλού, όταν ο ίδιος τους έπαιρνε τηλέφωνο και ζητούσε βοήθεια για την οικονομική κατάσταση στην Κύπρο.

Όμως για την τότε ευρωπαϊκή αδιαφορία κάποιοι θα πουν πως έφταιγε η ξεροκεφαλιά του Χριστόφια, οι ιδεολογικές αγκυλώσεις και η κωλυσιεργία ένταξης στον ευρωπαϊκό μηχανισμό. Και λίγοι στην ουσία είναι εκείνοι που μπορούν να το αντικρούσουν. Χρειαζόταν συνεπώς ένα πρόσωπο που να τύχει της εμπιστοσύνης όλων αυτών των ευρωπαίων εταίρων και που θα είναι έτοιμο να πάρει και πρωτόγνωρα μέτρα, αν χρειαστεί, προκειμένου να σταθεροποιηθεί η οικονομία.

Κάπως έτσι ο Νίκος Αναστασιάδης διεκδικώντας ένα χρόνο αργότερα την προεδρία με το σλόγκαν η κρίση θέλει ηγέτη, φρόντισε να περάσει το μήνυμα πως η Ε.Ε. θα συμπεριφερθεί διαφορετικά σε έναν Πρόεδρο που όχι μόνο δεν θα είναι κομμουνιστής, όχι μόνο θα μοιράζεται κοινές αξίες μαζί τους, αλλά θα είναι και προσωπικός τους φίλος. Ήταν τότε, που έστρωσε κόκκινα χαλιά στη Λεμεσό και υποδέχτηκε το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, με τους Μέρκελ, Μπαρόσο, Ορμπάν, Κατάινεν και άλλους ομοϊδεάτες να δίνουν το παρών τους και να ενισχύουν το αφήγημα του κ. Αναστασιάδη.

Τόση επιρροή είχαμε που με την εκλογή του, ο κ. Αναστασιάδης έκρινε ορθό να πάει ο ίδιος στις Βρυξέλλες και να πείσει τους φίλους του πως η Κύπρος χρήζει μιας καλύτερης μεταχείρισης. Χρειάστηκε να περάσει ένα κρίσιμο και πολύωρο Eurogroup με τον Νίκο Αναστασιάδη να επιστρέφει με το κούρεμα καταθέσεων στο χέρι, παραδεχόμενος πως οι ευρωπαίοι εταίροι του, εκείνοι που έρχονταν πανηγυρικά στη Λεμεσό για να στηρίξουν την υποψηφιότητά του, του έβαλαν το πιστόλι στον κρόταφο.

Ένα χρόνο περίπου αργότερα, το πιστόλι στον κρόταφο αποτελούσε παρελθόν και υποδεχόμασταν μετά βαΐων και κλάδων τον νέο φίλο μας Ζαν Κλωντ Γιούνκερ κατά τον προεκλογικό του για την προεδρία της Κομισιόν, με τη Δεξιά να διαρρέει πως θα σταθεί ως φίλος της Κύπρου για την επίλυση του Κυπριακού. Η διάσκεψη στο Κραν Μοντάνα ήταν αρκετή για να αρχίσουν οι διαρροές από πλευράς του Προεδρικού ότι η Κομισιόν δεν βοήθησε και τον κ. Γιούνκερ στη συνέχεια να «ξεχνά» να προσκαλέσει την Κύπρο στη μίνι Σύνοδο για το μεταναστευτικό. Σήμερα υποδεχόμαστε με σημαιάκια και εισιτήρια στις Βρυξέλλες τον καλό προσωπικό φίλο του Αβέρωφ Νεοφύτου Μάνφρεντ Βέμπερ. Τόσο καλός φίλος που ο Αβέρωφ Νεοφύτου προέτρεξε να τον στηρίξει πρώτος, όπως μας ενημέρωσε ο κ. Βέμπερ. Ένα πρόσωπο που σε αντίθεση με το τι υποστήριζε ΔΗΣΥ και κυβέρνηση μέχρι σήμερα ότι είναι καλύτερο για την πλευρά μας, δεσμεύεται ότι θα διακόψει την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. εάν αναλάβει την Προεδρία της Κομισιόν. Ένας υποψήφιος που σέρνει το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα σε πιο συντηρητικά «ορμπανικά» μονοπάτια ως απάντηση στην έξαρση της Ακροδεξιάς. Ο ίδιος που ενώ διακηρύττει την Ευρώπη των κοινών αρχών και αξιών έφταιγε τον «κομμουνιστή» Τσίπρα για την κατάρρευση της Ελλάδας και υποστήριζε αναφανδόν το Grexit. Αντιλαμβάνεστε. Ας μας επιτρέψει συνεπώς ο ΔΗΣΥ και η κυβέρνηση, αν δεν συμμεριζόμαστε αυτή την φορά τον ενθουσιασμό τους για την κάθοδο των φίλων μας και αν κρατάμε μικρό καλάθι. Καήκαμε τόσες φορές που φυσάμε και το γιαούρτι, αλλά κυρίως μάθαμε πως η υποτέλεια αλλά κυρίως η κοροϊδία για να μπορούν να κτίζουν κάποιοι απ αυτούς πολιτικό προφίλ, έχει και κάποια όρια.

economidoum@kathimerini.com.cy

Τα φλαμίνγκο στην Ορόκλινη.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Συγκριτική των sms: Από την πιτσαρία στο ΓΕΣΥ

Μία από τις πλέον δημοφιλείς μεθόδους επικοινωνίας καθίσταται και η αποστολή γραπτών μηνυμάτων ή sms αν προτιμάτε. Λαμπρή μέθοδος. Αποτελεσματική δε, από όλες τις απόψεις. Κάθεσαι σπίτι σου ας πούμε και δεν έχεις αποφασίσει πως θα ικανοποιήσεις την πείνα σου. Έρχεται τότε ένα sms να απαντήσει στα ερωτήματά σου από την τάδε πιτσαρία. Βέβαια προκύπτει άλλο θέμα εδώ, το πώς κατέληξε το τηλέφωνό σου στην πιτσαρία, αν δεν το έχεις δώσει ο ίδιος αλλά αυτό θα το βρούμε και παρακάτω.

Η ουσία είναι στην αποτελεσματικότητα που έχει η αποστολή sms εφόσον ο αποστολέας έχει έναν σκοπό. Να δώσει το στίγμα του. Να υποστηρίξει τον εαυτό του ή μια πολιτική ή να σου πουλήσει μια προσφορά όταν πεινάς. Είναι ενιαία η εικόνα και το έχουμε άλλωστε βιώσει ήδη προεκλογικά πολλές φορές. Ο κάθε υποψήφιος μέχρι την υστάτη, θεωρεί πως με την αποστολή ενός απλού γραπτού μηνύματος ότι θα αλλάξει τη λογική της ψήφου. Ο οποίος κι αυτός έχει τον αριθμό σου και πάλι χωρίς να τον έχεις δώσει εσύ. Πιστεύει, λοιπόν, ότι μπορεί να επηρεάσει έτσι τον πολίτη ως προς τι θα πράξει ο τελευταίος στην κάλπη. «Γεια σου είμαι ο Διονύσης (τυχαίο το όνομα) δεν σε ξέρω προσωπικά αλλά με ξέρεις εφόσον είμαι στις τηλεοράσεις μέρα νύχτα (δεν το λένε αυτό) και θέλω να με ψηφίσεις»… Είναι έτσι; Μπορεί ένα γραπτό μήνυμα να αλλάξει τη σκέψη του ψηφοφόρου; Είναι το ίδιο με το να ισχυρίζεται κάποιος πως επειδή θα μου πει τυχαία στον δρόμο, πως θα πρέπει ντε και καλά να αλλάξω πεζοδρόμιο, περνώντας απέναντι, ότι εγώ πρέπει να το κάνω κιόλας. Μα εγώ έχω ήδη αποφασίσει την πορεία που θα πάρω. Πώς μπαίνει, λοιπόν, ο άλλος στη διαδικασία και στα έξοδα να με «πείσει» με ένα μήνυμα 150 χαρακτήρων; Άρα στη σύγκριση ως τώρα, τα μηνύματα της πιτσαρίας είναι πιο πειστικά. Πάμε παρακάτω. Τα γραπτά μηνύματα διαφαίνεται να είναι και στην πρώτη γραμμή πια, ομάδων συμφερόντων. Το είδαμε με τους γιατρούς, όταν μετά τη δεύτερη επίσκεψη στον Αναστασιάδη (λες και πήγε ο ασθενής στον γιατρό) δημοσιεύτηκαν sms που εστάλησαν και στρέφονταν κατά του ΓΕΣΥ. Δεν θα είχε καταρχήν μεγαλύτερη ωφέλεια τα μηνύματα αυτά να τα παραλάμβανε τελικά ο απλός κόσμος, ο οποίος ανάθεμα κι αν έχει καταλάβει έστω και τα βασικά για το ΓΕΣΥ; Τα οποία δεν είναι τα καλά και συμφέροντα των γιατρών αλλά τι θα γίνει με το σύστημα αυτό καθαυτό, που θα ξεκινήσουμε να το πληρώνουμε και βλέπουμε. Λες και δεν πληρώσαμε αρκετά ώς τώρα, προς το κράτος. Λες και θα ήταν κακή ιδέα οι μισθοί που κόπηκαν στον ιδιωτικό τομέα και τα όσα έχασαν οι επιχειρήσεις εν μέσω μνημονίου, να υπολογιστούν και να «δοθούν» στο κράτος, δίχως πραγματική καταβολή. Πίσω στο ΓΕΣΥ. Το οποίο ως σχεδιασμός είναι ανίκανο να πείσει ότι μπορεί να σταθεί, αλλά την ίδια ώρα προκύπτει πως και εκείνο που θέλουν οι γιατροί είναι να διαφυλάξουν τα δικά τους συμφέροντα. Οπότε δεν στρέφονται κατά του συστήματος γιατί δεν τους έχει πείσει αλλά επειδή δεν είναι προς το συμφέρον τους, ωστόσο στην πλάτη μιας κοινωνίας που απλώς δεν καταλαβαίνει ούτε τη φιλοσοφία του σχεδίου ούτε και τα θέλω των γιατρών. Οπότε ποιος έχει δίκιο και ποιος όχι; Οι γιατροί μετά τους εκπαιδευτικούς είναι άλλη μια ομάδα συμφερόντων, της οποίας τα συμφέροντα και την τσέπη συζητάμε όλοι μας. Δεν σας μοιάζει πάλι πιο πειστικό το sms της πιτσαρίας; Πιο πειστικό από τους γιατρούς που δεν πείθονται; Πιο πειστικό από το σχέδιο που κανείς δεν ξέρεις πώς θα σταθεί στα πόδια του; Πιο πειστικό και από τους χειρισμούς Αναστασιάδη στο ζήτημα; Ο οποίος δεν καταλαβαίνω γιατί πρέπει κάθε φορά να τα αντιμετωπίζει όλα προσωπικά. Το ίδιο έκανε και με τους δασκάλους. Υπουργούς δεν έχει; Δεν τον έχουν πείσει και τα παίρνει πάνω του; Οπότε αφενός τα sms της πιτσαρίας και πείθουν και χορταίνουν, αν τα επιλέξεις, από την άλλη τα sms των ομάδων συμφερόντων και των πολιτικών ως πρόσωπα, φανερώνουν πως κυρίαρχο στοιχείο είναι και θα παραμείνει ο εαυτός μας. Μετά ας έρθει το χάος…

> *Το ΓΕΣΥ ως σχεδιασμός είναι ανίκανο να πείσει ότι μπορεί να σταθεί, αλλά την ίδια ώρα προκύπτει πως και εκείνο που θέλουν οι γιατροί είναι να διαφυλάξουν τα δικά τους συμφέροντα.*

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Η χαμένη τιμή της ελληνικότητας

Ο Αμος Οζ περνούσε ώρες συζητώντας με την κόρη του τη Βίβλο και το Ταλμούδ. Δεν ήταν θρησκευόμενος, ούτε η κόρη του, όμως ενδιαφέρονταν σ' αυτά τα κείμενα να βρουν τα στοιχεία της εβραϊκότητας. Ξεκινώντας από τη γλώσσα, υποθέτω, και τη σημασία λέξεων που ακόμη και σήμερα χρησιμοποιούν και παρακολουθώντας συμπεριφορές και χαρακτηριστικά που τους επιτρέπουν να αναγνωρίζουν την ένταξή τους στην κοινότητα στην οποία ανήκουν. Η εβραϊκότητα είναι το βασικό κύτταρο του σύγχρονου κράτους του Ισραήλ, όπως και η ελληνικότητα υπήρξε το βασικό κύτταρο της συγκρότησης του ελληνικού κράτους τον 19ο αιώνα. Κάπου εδώ σταματούν οι ομοιότητες και οι αναλογίες.

Το Ισραήλ οικοδομήθηκε από την «Εξοδο», συγκεντρώνοντας εβραϊκές κοινότητες από όλον τον κόσμο, που μετέφεραν στην Παλαιστίνη και τη δική τους παιδεία και τη δική τους καλλιέργεια. Είχε προηγηθεί η Σοά. Σημειώνω κάτι που έχει ιδιαίτερη σημασία. Ενώ η Σοά υπήρξε τερατογένεση του ευρωπαϊκού πολιτισμού, αυτό δεν ώθησε τις ελίτ του νέου κράτους να στραφούν εναντίον της Δύσης. Το αντίθετο. Η συνείδηση της εβραϊκότητας δεν συγκροτήθηκε σε αντίθεση με τη Δύση, αλλά για να διεκδικήσει τη δικαίωση που της όφειλε ο δυτικός πολιτισμός. Μιλάω για τον Αμος Οζ και τόσους άλλους συγγραφείς. Δεν μιλάω για τους φανατικούς Ορθόδοξους Εβραίους που ο Αβραάμ Γεοσούα στο τελευταίο του μυθιστόρημα «Η κομπάρσα» εμφανίζει ως απειλή για τη συνοχή της κοινωνίας του Ισραήλ. Το ελληνικό κράτος δημιουργήθηκε από κοινότητες της Νοτίου Βαλκανικής που είχαν κοινή τη γλώσσα και τη θρησκεία. Τη σχέση του με την υπόλοιπη Ευρώπη την εργαλειοποίησε τρόπον τινά, ως μοχλό για την απελευθέρωσή του από τους Οθωμανούς, και για την επιβίωσή του. Οι ελίτ του, αν και κατέβαλαν έντιμες προσπάθειες για να την επεξεργαστούν, προσέκρουαν πάντα σε μια ψυχική αντίδραση την οποία κρατούσε ζωντανή η Ορθοδοξία.

Μην ξεχνάμε ότι όταν στη δεκαετία του '80 δίπλα στην ελληνική υψώθηκε και η ευρωπαϊκή σημαία στα δημόσια κτίρια, οι συζητήσεις περί ελληνικότητας επικεντρώθηκαν όχι σε όσα μας συνδέουν με τον ευρωπαϊκό πολιτισμό, αλλά σε όσα μας απομακρύνουν απ' αυτόν.

Από τους πιο σοβαρούς νεοορθοδόξους, όπως ο Χρήστος Γιανναράς, ώς τους πιο ευτράπελους που διασκεδάζουν πάντα των «Ελλήνων τις κοινότητες», μετέτρεψαν την ελληνικότητα σε ιδεολόγημα που απάλυνε τον πόνο της αδυναμίας μας να υπάρξουμε στον σύγχρονο κόσμο. Με την οικονομική κατάρρευση η ψυχική απομάκρυνση έγινε νευρική κρίση και τώρα, με την υποβάθμιση της Ελλάδας σε κρατίδιο με σημαία ευρωπαϊκής ευκαιρίας, μετατρέπεται σε αυτοάνοσο νόσημα. Διερωτώμαι ειλικρινά ποιο θα ήταν το ελληνικό αντίστοιχο των συζητήσεων του Αμος Οζ με την κόρη του. Η κόρη μου έχει γίνει μητέρα και σκέφτομαι με ποιους τρόπους θα μπορούσα να συζητώ με τους δύο εγγονούς μου την «ελληνικότητα». Εννοώ πολύ απλά πράγματα. Γιατί να αγαπήσουν τη γλώσσα που μιλάνε, πώς θα βλέπουν τον Παρθενώνα με διαφορετικό τρόπο απ' αυτόν που τον βλέπει ο καθ' όλα αξιοσέβαστος Ιάπων, ποια είναι τα έργα που θα τους επιτρέψουν να μην αισθάνονται μειονεκτικά απέναντι στα έργα άλλων λαών, τι μπορεί να σημαίνει γι' αυτούς που ζουν στον 21ο αιώνα ο Αχιλλέας ή η Αντιγόνη, και γιατί συγκινεί ακόμη η ακολουθία του Επιταφίου τη Μεγάλη Παρασκευή; Κοινώς, ποια είναι τα συστατικά της ελληνικότητας και με ποιον τρόπο αυτή η ελληνικότητα μπορεί να κυκλοφορήσει στο ευρωπαϊκό τοπίο; Πρέπει να βρω τον τρόπο να τους εξηγήσω ότι την Ελλάδα αρχίζεις να την εκτιμάς μόνον όταν μπορείς να τη δεις από απόσταση.

Δεν έχουμε σημεία αναφοράς, όπως η Βίβλος ή το Ταλμούδ; Εχουμε και παραέχουμε, ζουν ανάμεσά μας, απλώς έχουμε χάσει την ικανότητα να τα βλέπουμε. Είτε γιατί πάσχουμε από πρεσβυωπία και δεν μπορούμε να δούμε ό,τι είναι κοντά μας, είτε γιατί μας χτύπησε ο καταρράκτης απ' την πολλή ηλιοφάνεια και μας περιορίζει την ορατότητα. Δεν είναι τυχαίο ότι και οι δύο ασθένειες είναι γεροντικές. Ναι, είμαστε μια γερασμένη κοινότητα. Και είμαστε γερασμένοι διότι βαρεθήκαμε τον εαυτό μας.

Να διδάσκουμε ελληνική παιδεία στα παιδιά μας, όχι για να τα κάνουμε να πιστέψουν σε ένα μεγαλείο εν πολλοίς παρωχημένο και σίγουρα άκυρο, αλλά για να τους δώσουμε τα σημεία αναφοράς που θα τους επιτρέψουν να εντοπίσουν την αξία της συνύπαρξής τους. Ομως, δεν διδάσκουμε γλώσσα, δεν διδάσκουμε Ιστορία, δεν ξέρουμε να διδάξουμε Σοφοκλή ή Θουκυδίδη. Είμαστε άξιοι της τύχης μας; Αν το πιστέψουμε αυτό χαθήκαμε.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / *Της* **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Ένα ανάπηρο κράτος

Την ιστορία του Χρήστου την ήξερα πριν προβληθεί στην τηλεόραση. Τον είχα γνωρίσει προσωπικά και είχα θαυμάσει αυτό που ο ίδιος αντιπροσωπεύει: Το μεγαλείο της ανθρώπινης φύσης. Του τι εστί άνθρωπος. Άνθρωπος που λυγίζει, αλλά και που μέσα από αυτό το λύγισμα μπορεί να πάρει μια καινούργια ανάταση.

Ποια είναι η ιστορία του; Στα 35 του έχασε το φώς του από μια σπάνια ασθένεια. Και ενώ είχε κάθε λόγο να παραδοθεί στην κατάθλιψη ή να αισθάνεται πως ξόφλησε η ζωή του, δεν έκανε τίποτα από όλα αυτά. Αντιθέτως έκανε μια υπέρβαση φοβερή από εκείνες που δυστυχώς σ' αυτό το κράτος με τη συγκεκριμένη παιδεία και την ανυπαρξία κουλτούρας δεν υπήρχε ούτε ο χώρος ούτε το υπόβαθρο να αντιμετωπιστεί σαν παράδειγμα και ως τέτοιο να τύχει όλης της στήριξης που του άρμοζε. Ο Χρήστος, λοιπόν, αφότου τυφλώθηκε, αποφάσισε να ασχοληθεί με την τοξοβολία. Ένας τυφλός τοξοβόλος. Τόσο οξύμωρο όσο και το μεγαλείο των ανθρώπινων αντιφάσεων. Πάλεψε μόνος του.

Χωρίς καμία συμπαράσταση και καμία βοήθεια από σωματεία ή ομοσπονδίες ή δεν ξέρω και εγώ ποιους άλλους αργόσχολους βρίσκονται σ' αυτές τις θέσεις και διαχειρίζονται με την δημοσιοϋπαλληλική τους στενομυαλιά την τύχη των ανθρώπων. Παρ' όλα αυτά τα κατάφερε. Και έλαβε μέρος στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Παρα-τοξοβολίας στην Τσεχία κερδίζοντας το αργυρό μετάλλιο.

Επιστρέφοντας πίσω αυτός ο αγωνιστής, ο οποίος κατάφερε να αποδείξει πως δεν υπάρχει τίποτα ακατόρθωτο αρκεί να έχεις θέληση και πίστη στο δώρο που λέγεται ζωή, εξακολουθούσε να τυγχάνει της ίδιας αντιμετώπισης. Καμία βοήθεια ή στήριξη στην καθημερινότητά του, πενιχρό επίδομα, καμία απάντηση στα δεκάδες τηλεφωνήματά του τόσο στο Προεδρικό όσο και στους διάφορους αρμόδιους-αναρμόδιους, μέχρι που αποφάσισε να βγει στα μίντια στην εκπομπή «24ώρες».

Εκεί τον είδα ξανά. Και ενώ ήξερα την ιστορία του συγκλονίστηκα, ακούγοντας τον να δηλώνει πως αισθάνεται ένας ελεύθερος φυλακισμένος. Και να ζητεί από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να του εκδώσει διάταγμα ευθανασίας ως δώρο για να τον βγάλει από τη φυλακή όπου τον κρατούν οι ανεπαρκείς νομοθεσίες που αφορούν στα άτομα με αναπηρία. «Ζω μια φυλακή λόγω της αναπηρίας μου» είπε χαρακτηριστικά «και άλλη μια φυλακή λόγω των νομοθεσιών που επί της ουσίας αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία σαν ένα βάρος».

Δεν ξέρω αν αντιλαμβάνεστε το μέγεθος αυτής της δήλωσης. Ούτε και αν έχετε συνείδηση του τι σημαίνει ένας άνθρωπος που κατάφερε να αποτελεί απόδειξη του μεγαλείου της ανθρώπινης φύσης, να ζητάει ως προεδρική χάρη να του κάνουν ευθανασία παρά να συνεχίσει να ζει σ' αυτό το ανάπηρο κράτος.

Δεν ξέρω αν έχετε επίγνωση πως η δική του περίπτωση είναι ίσως από τις πιο τρανταχτές αποδείξεις της δικής μας αναπηρίας και όχι της δικής του. Της αναπηρίας στην οποία περιήλθε αυτό το κράτος προκειμένου να βολευτούν οι κάθε λογής μετριότητες και να εξασφαλιστούν οι κάθε λογής καριερίστες, οι οποίοι δεν έχουν καν την παιδεία να αναγνωρίζουν το μεγαλείο αυτού του είδους των υπερβάσεων και να της τιμούν ως τέτοιες.

Απόδειξη της νοοτροπίας που έχει ριζώσει στο πετσί μας και που μας καθιστά ανίκανους να κατανοήσουμε του τι εστί άνθρωπος ώστε να συμπεριφερθούμε αντάξια. Αν υπήρχε ηθική αξία σ' αυτό τον τόπο θα έπρεπε ήδη όλοι αυτοί οι πολιτικάντηδες που παριστάνουν τους πολιτικούς να πάρουν θέση απέναντι στο «κατηγορώ» του Χρήστου. Και να παραμείνουν ξάγρυπνοι μέχρι να βρουν μια λύση να τροποποιηθούν οι νομοθεσίες, ώστε κανένας άνθρωπος με αναπηρία να μην αισθάνεται «βάρος». Φευ όμως.

Ακόμα και αν το πράξουν τώρα θα είναι για να διασώσουν την εικόνα τους. Διότι αν είχαν επίγνωση της ουσίας δεν θα άφηναν κανένα άνθρωπο με αναπηρία να νιώθει «βάρος» της κοινωνίας. Ο Χρήστος κατάφερε να υπερβεί το δικό του σκοτάδι. Και να μας υποδείξει πόσο βαθύ είναι το σκότος αυτού του κράτους.

elenixenou11@gmail.com

Το μέλλον Ε.Ε. στις κάλπες

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Αποτελεί κοινό τόπο ότι οι προσεχείς ευρωεκλογές θα είναι ένα τεστ για το μέλλον της Ευρώπης. Στον δημόσιο λόγο έχουν επικρατήσει δύο αδρές γραμμές: στην πρώτη εντάσσονται αυτοί που εκτιμούν ότι το φιλελεύθερο οικονομικό και πολυπολιτισμικό κοινωνικό μοντέλο της Ευρώπης, όπως αυτό διαμορφώθηκε τα τελευταία 25 χρόνια, πρέπει να διαφυλαχθεί πάση θυσία. Στη δεύτερη, αθροίζονται όσοι εκτιμούν ότι το μοντέλο αυτό αλλοιώνει τη φυσιογνωμία των χωρών τους, γι' αυτό και απαιτούν την υποχώρηση πίσω από εθνικές γραμμές. Αρχικά υπήρχε η εντύπωση πως αυτός ο διαχωρισμός ήταν ιστορικός. Οι χώρες του πρώην ανατολικού μπλοκ δεν πέρασαν μέσα από τις ίδιες διαδικασίες συγκρότησης ανοιχτών κοινωνιών, ως εκ τούτου εκ των πραγμάτων αντιμετώπιζαν επιφυλακτικά φαινόμενα όπως η παρουσία μεταναστών και ξένων. Η πρόσφατη προσφυγική κρίση ανέδειξε αυτή την πραγματικότητα με τρόπο ανάγλυφο.

Το ζήτημα είναι ότι η υποχώρηση πίσω από εθνικές γραμμές δεν περιορίζεται στη «Νέα Ευρώπη» (όπως είχε ορίσει τα εδάφη ανατολικά του Οντερ ο Τζορτζ Μπους Τζούνιορ), αλλά έχει επεκταθεί σε όλη την «Παλιά Ευρώπη». Συμπτώματα όπως το Brexit, η άνοδος της μισαλλοδοξίας στη Γερμανία, στη Γαλλία και στην Ιταλία, δεν είναι απλές παρεκκλίσεις, αλλά πρέπει να αποτελέσουν τροφή για σκέψη για το τι πήγε λάθος. Η οικονομική κρίση και το προσφυγικό αποτελούν δύο εύκολες και γρήγορες απαντήσεις. Ωστόσο, ακόμη μεγαλύτερο ρόλο έχουν διαδραματίσει η νωχελικότητα και η αβελτηρία των πολιτικών συστημάτων ανά την Ευρώπη. Στον δρόμο για τις ευρωεκλογές κάτι τέτοιο εξακολουθεί να είναι εμφανές. Βλέποντας τους υποψηφίους των μεγαλύτερων πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι η επαφή με την πραγματικότητα δεν είναι το ατού κανενός εξ όσων σχεδιάζουν το πλάνο διάσωσης της σημερινής Ε.Ε.

Πώς επιτυγχάνεις να αφαιρέσεις την πολιτική ορθότητα από τη σκέψη όσων θεωρούν ότι η πολική ορθότητα είναι ο ενδεδειγμένος τρόπος να δοθούν απαντήσεις σε όλα; Δύσκολο, αν όχι ακατόρθωτο. Λύση στα καυτά προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη δεν μπορεί να δοθεί από κακέκτυπα του Σαλβίνι και της Λεπέν. Ούτε όμως και από φιγούρες σε τέλειο θεσμικό αμπαλάζ, όπως ο Εμανουέλ Μακρόν. Απαιτείται σκληρή και επικεντρωμένη δουλειά, αλλά φαίνεται ότι κανείς δεν είναι πραγματικά διατεθειμένος να την κάνει.

Η τυραννία του «πολιτικώς ορθού»

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ Χ. ΠΑΞΙΝΟΥ**

Μας είχαν πει ότι η φιλοπατρία είναι αρετή, ότι η θρησκεία μας είναι που κράτησε παραδοσιακά το έθνος. Οτι η ελευθερία της σκέψης από τη μήτρα της κλασικής Ελλάδας είναι αδιαπραγμάτευτη. Οτι η πλειοψηφία του λαού εκλέγει την Εθνική Αντιπροσωπεία που αποφασίζει επί παντός ζητήματος. Οτι το Σύνταγμά μας είναι ο Καταστατικός μας Χάρτης και διατρέχει τη λειτουργία του πολιτεύματος, ότι το έθνος-κράτος υπερισχύει όλων των άλλων υποχρεώσεών μας, ότι είναι η ψυχή των Ελλήνων για την οποία αγωνίστηκαν να διατηρήσουν αλώβητα οι πρόγονοί μας. Οτι υπάρχει αρσενικό και θήλυ. Οτι οι μειονότητες έχουν ίσα δικαιώματα αλλά και υποχρεώσεις. Οτι οι Ελληνες πολίτες είναι ίσοι. Οτι η εργασία είναι δικαίωμα. Οτι η εθνική μας κυριαρχία είναι απαραβίαστη. Κι άλλα πολλά διδαχθήκαμε και μ' αυτά πορευθήκαμε, πότε ειρηνικά και πότε όχι.

Πάντοτε με ιδέες και αξίες αναλλοίωτες όλα τα χρόνια, παρότι οι πολιτικοί και η πολιτική δεν ήσαν αντάξιοι των Θερμοπυλών που η βάσκανος μοίρα τους έτασσε να φυλάττουν! Μας κρατούσαν όμως οι παραδόσεις, τις οποίες διατηρούσαμε σταθερά, σχεδόν ευλαβικά. Σήμερα όμως, όλα αυτά που πιστεύαμε, σιγά σιγά, σαν το σαράκι που προχωράει στο ξύλο, τίθενται υπό αμφισβήτηση.

Μας λένε, εμμέσως πλην σαφώς, ότι χάριν της πολιτικής ορθότητος θα πρέπει να αλλάξουμε κατεύθυνση, να συγχρονιστούμε. Να γίνουμε ένα με τη νέα εποχή. Οι εκπρόσωποί της επιχειρούν να αλλοτριώσουν και να αδρανοποιήσουν, όχι απλά τη μεσαία τάξη, αλλά τον στυλοβάτη μιας ολόκληρης κοινωνίας που πάντα έβγαζε τα κάστανα από τη φωτιά. Για τον σκοπό αυτό διαθέτουν και «χρησιμοποιούν» πολιτικούς, δημοσιογράφους, επιχειρηματίες, πολλούς από τον πνευματικό κόσμο, αλλά και δεκάδες ΜΚΟ. Προσπαθούν να μας πείσουν ότι όποιος διαφωνεί μαζί τους είναι «καθυστερημένος», «αναχρονιστικός», «παλαιομοδίτης» και στη χειρότερη εκδοχή φασίστας.

Η συμμαχία αυτή της πολιτικής ορθότητας επικαλείται πάντα ως κίνητρο τη φιλανθρωπία και την προώθηση της «ισότητας». Στην πραγματικότητα, όμως, επιδιώκει την ισοπέδωση. Η δε χρηματοδότηση πολλών εκ των ΜΚΟ και άλλων οργανώσεων που έχουν συστρατευθεί σε αυτήν την εκστρατεία είναι αδιαφανής. Ενίοτε κρύβονται πίσω τους άνθρωποι που τζογάρουν στις αγορές με τις τύχες ολόκληρων κρατών.

Ετσι φθάσαμε να ευλογείται το «πολιτικώς ορθόν». Οπως έχει προετοιμαστεί εδώ και καιρό. Σαν ανεμοστρόβιλος έρχεται να σαρώσει τα πάντα. Δεν είναι δα πολύ δύσκολο. Η Ιστορία παραχαράσσεται, η γνώση γίνεται τεχνοκρατική, το πνεύμα περισσεύει, οι παραδόσεις λοιδορούνται, οι αξίες έχουν γυρίσει ανάποδα. Κι αν επιμένεις στις αξίες, η αστυνομία της σκέψης παραφυλάει. Αν χρειαστεί, σε στέλνει στο εδώλιο με συνοπτικές διαδικασίες, όπως συνέβη με έγκριτους χρονογράφους. Αρκεί μια διαμαρτυρία και έτοιμη η κατηγορία για ρατσισμό. Εχουν γνώση οι ανθρωποφύλακες... Πολύ εύκολα κατασκευάζονται νόμοι και ακόμη πιο εύκολα διαστρεβλώνονται χάριν της πολιτικής ορθότητας. Η καταδίωξη της σκέψης είναι εδώ, για όποιον τολμήσει να υπερασπιστεί τα πάτρια. Είναι ολοφάνερη η προσπάθεια για έναν κόσμο άφυλο και άφιλο, χωρίς ηθικές βάσεις, χωρίς προσανατολισμό, χωρίς έθνος, χωρίς πατρίδα, χωρίς κοινωνικά δικαιώματα, χωρίς Ιστορία, χωρίς γνώση. Για έναν ισοπεδωμένο κόσμο – με πρωτοβουλία μάλιστα του ΟΗΕ.

Θέλουν ένα κουκί μέσα στον χυλό της παγκοσμιοποίησης. Εναν άνθρωπο χωρίς προσωπικότητα, έναν αριθμό στο δεσμωτήριο. Στη μεγάλη φυλακή, ένα μεγάλο σπήλαιο, σαν του Πλάτωνα, για να συνηθίσει να βλέπει σκιές και να νομίζει ότι είναι πραγματικότητα. Και το φως της αλήθειας θα είναι εκτυφλωτικό και θα τον θαμπώνει. Θα προτιμήσει τότε να γυρίσει στο σπήλαιο όπου είναι όλα γι' αυτόν ρυθμισμένα. Εστω κι αν είναι χειροπόδαρα δεμένος. Και βέβαια όλοι θα πουν ότι είναι «πολιτικώς ορθόν».

Ο κ. Δημήτρης Χ. Παξινός είναι πρώην πρόεδρος του ΔΣΑ.

Το εντυπωσιακό ράλι Ντακάρ συνεχίζεται σε αφιλόξενο περιβάλλον...

Μεταμορφώσεις σε μια πόλη που «πετά»...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Το ρεσιτάλ από συνεντεύξεις που δίνει αυτό το διάστημα ο Ν. Αναστασιάδης έχει ως στόχο να αποδομήσει το κεκτημένο των συνομιλιών γύρω από την, έως τώρα, επιδιωκόμενη ομοσπονδιακή λύση και να ετοιμάζει το έδαφος για άλλες λύσεις. Παρακολουθώ τα νέα στοιχεία που θέτει στις συνεντεύξεις του. Πραγματικά εντυπωσιάζει ο κυνισμός που διέπει τις παρεμβάσεις του.

Πρώτο, αναιρεί τις συμφωνίες που προηγούμενοι Ε/κ ηγέτες υπέγραψαν, αναιρεί επίσης όσα ο ίδιος συμφώνησε με τον Μ. Ακιντζί. Ειδικότερα: το κεφάλαιο της διακυβέρνησης ήταν κλειστό –ομοσπονδιακή δομή, σύνθεση Υπουργικού Συμβουλίου (7 με 4), εκ περιτροπής προεδρία με στάθμιση της ψήφου στο 20% (5ετής θητεία, με ρύθμιση στο 2-1-2 χρόνια που ο ίδιος ο Ν. Αναστασιάδης διαμόρφωσε, 4 χρόνια Ε/κ, 1 Τ/κ). Αίφνης προέκυψε θέμα με την «πολιτική ισότητα» των Τ/κ στην ομοσπονδιακή δομή, όταν όλοι γνωρίζουν ότι το 7 δεν είναι 4, ούτε στην εκ περιτροπής το 4 ισούται με το 1. Αυτό δείχνει ανατροπή των δεδομένων που διαμορφώθηκαν τον τελευταίο χρόνο στις συνομιλίες και ότι οι δεσμεύσεις Αναστασιάδη σχετικά με την «αποτελεσματική συμμετοχή» των Τ/κ πλέον είναι στον αέρα. Υπάρχει ένα γενικότερο θέμα με τις γενικότερες δεσμεύσεις Αναστασιάδη αλλά αυτό, επειδή αφορά εξωτερικές δεσμεύσεις κάτω από τον ΟΗΕ, είναι πολύ πιο σοβαρό.

Το κρίσιμο θέμα είναι οι συνεχείς μεταμορφώσεις Αναστασιάδη. Από υπέρμαχος του σχεδίου λύσης του ΟΗΕ το 2004, καθοδήγησε τη διάσκεψη του Κραν Μοντάνα το 2017 σε ναυάγιο.

Δεύτερο, προφανώς με την υποστήριξη ορισμένων δημοσκοπήσεων ο Αναστασιάδης κτυπά κέντρο, ανατροφοδοτώντας ιστορικές φοβίες των Ε/κ, ανασύροντας από τη μνήμη της παλαιότερης γενιάς τις πιο δύσκολες εμπειρίες της, όπως η ρήξη του 1963. Στη συλλογική μνήμα των Ε/κ αυτό ισούται με την αποχώρηση των Τ/κ από το κοινό κράτος.

Κατά κανόνα, αυτό γίνεται χωρίς καμιά αναφορά στις ευθύνες της ε/κ ηγεσίας, καθώς προηγήθηκε της αποχώρησης, η μονομερής καταγγελία των συμφωνιών Ζυρίχης-Λονδίνου, με αίτημα για αλλαγές στα 13 σημεία του συντάγματος –πράξη που έγινε με νεύμα του Λονδίνου και ερήμην και αυτού ακόμα του πρωθυπουργού της Ελλάδας Κ. Καραμανλή.

Τρίτο, το παιχνίδι με την αποδόμηση του διαπραγματευτικού τοπίου μπορεί να προσφέρει πρόσκαιρες εντυπώσεις στον κόσμο της δημαγωγίας, αλλά ισοδυναμεί με ευθεία αναγνώριση ότι η πραγματική θέση Αναστασιάδη ισούται με τη συντήρηση του σημερινού στάτους κβο. Άλλωστε κάτι παραπλήσιο συζήτησε με τον Μ. Τσαβούσογλου στις δύο συναντήσεις τους, μία στο Κραν Μοντάνα, την παραμονή του τελικού δείπνου, και, μια δεύτερη στη Νέα Υόρκη στις 28 Σεπτεμβρίου 2018. Η σημερινή θεώρηση των πραγμάτων από τον νυν Πρόεδρο ισοδυναμεί με ευθεία αποσταθεροποίηση των συμφωνιών υψηλού επιπέδου και προφανώς όλων των κειμένων που υιοθέτησε, ο ΟΗΕ έκτοτε, συμπεριλαμβανομένων και σχεδίων λύσης των Η.Ε. που ο ίδιος ο Ν. Αναστασιάδης υποστήριξε ενθέρμως.

Το κρίσιμο θέμα είναι οι συνεχείς μεταμορφώσεις Αναστασιάδη. Από υπέρμαχος του σχεδίου λύσης του ΟΗΕ το 2004, καθοδήγησε τη διάσκεψη του Κραν Μοντάνα το 2017 σε ναυάγιο. Πώς από μεγαλύτερος επικριτής της πολιτικής Τ. Παπαδόπουλου έγινε εσχάτως οπαδός της; Τι μεσολάβησε; Πώς μπορεί να εξηγηθεί αυτή μετάλλαξη;

Θεωρώ ότι μια πιθανή εξήγηση βρίσκεται στη φράση που η εφημερίδα «Πολίτης» αποδίδει στον ίδιον ότι «η Λεμεσός πετά». Ήδη επίσημο κυβερνητικό έγγραφο βεβαιώνει πως το δικηγορικό γραφείο Αναστασιάδη στη Λεμεσό –με το οποίο ο ίδιος, από το 2013, δεν έχει κάποια σχέση– ήδη έχει πωλήσει σημαντικό αριθμό διαβατηρίων σε ολιγάρχες από διάφορες χώρες. Είναι, επίσης, ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι παρατηρείται μια γενικότερη ανάπτυξη της πόλης, ειδικότερα με την ανέγερση μεγάλων πύργων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε η οργάνωση Διεθνής Διαφάνεια (Transparency International EU) «τουλάχιστον έξι χιλιάδες διαβατήρια και σχεδόν 100.000 άδειες παραμονής έχουν πωληθεί στην Ε.Ε. κατά την τελευταία δεκαετία. Η Ισπανία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν χορηγήσει τον μεγαλύτερο αριθμό αυτών – πάνω από 10.000 το καθένα, με έσοδα 25 δισεκατομμύρια ευρώ σε ξένες άμεσες επενδύσεις κατά την τελευταία δεκαετία. Η Κύπρος έχει κερδίσει 4,8 δισ. ευρώ από το 2013, ενώ η Μάλτα έχει περίπου 718 εκατ. ευρώ από το άνοιγμα ενός καθεστώτος το 2014. Η Κύπρος, η Πορτογαλία, η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο φαίνεται να κερδίζουν από μισό δισεκατομμύριο έως σχεδόν ένα δισεκατομμύριο ευρώ ετησίως. Παρά τα μεγάλα χρηματικά ποσά, η Κύπρος και η Πορτογαλία δεν φαίνεται να αμφισβητούν την πηγή του πλούτου των αιτούντων».

Η εξήγηση για τις μεταμορφώσεις Αναστασιάδη, πιθανόν, να βρίσκεται στη μετατόπιση του ενδιαφέροντός του από τη Λευκωσία (και την επίλυση), στη Λεμεσό (την πόλη που «πετά»...)

www.larkoslarkou.org.cy

Αυτισμός και οικογένεια

Της δρος **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΔΙΟΡΙΤΟΥ**

Η παρουσία ενός ή κάποτε και περισσοτέρων παιδιών με αυτισμό στην οικογένεια δημιουργεί εξ αρχής κάποια δυναμικά που χρειάζονται ειδική διαχείριση, πρόσθετο κόπο και συχνά πολλά διλήμματα. Ο εσωτερικός προσωπικός αγώνας για τους γονείς ξεκινά νομίζω από τη στιγμή που αρχίζουν να δημιουργούνται οι πρώτες υποψίες ότι η εξέλιξη του παιδιού τους δεν προχωρά σύμφωνα με τα αναμενόμενα.

Κάποια στιγμή θα έρθει η ώρα που η λέξη αυτισμός θα ακουστεί, με το βάρος που πάντοτε φέρει και θα ξεσηκώσει εσωτερικά θύελλα συναισθημάτων, κάποτε σε μια φαινομενικά ατάραχη εξωτερική επιφάνεια. Άρνηση, θυμός, διαπραγμάτευση, θλίψη, ξανά θυμός, ξανά άρνηση, θλίψη και αποδοχή. Συναισθήματα που εναλλάσσονται, μη ακολουθώντας συγκεκριμένη πορεία ούτε ένταση, που κάποτε εξωτερικεύονται και άλλοτε μένουν βαθιά κρυμμένα. Που συχνά βιώνονται με τελείως διαφορετικό τρόπο από τους δύο γονείς, οι οποίοι μπορεί να αντιμετωπίζουν την κατάσταση διαφορετικά. Ίσως αυτό να αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα ζητήματα που πιθανόν να δυσκολεύουν την πιο ομαλή διαχείριση της κατάστασης.

Είναι ζωτικής σημασίας να στηριχτεί η σχέση του ζευγαριού που θα είναι πηγή δύναμης και ασφάλειας όλα τα επόμενα χρόνια.

Εκείνο που θεωρώ εξαιρετικά σημαντικό είναι να προσπαθήσουμε –όσο γίνεται– να εντάξουμε αυτό που συμβαίνει μέσα στη ζωή οικογένειας και όχι να στήσουμε τη ζωή μας γύρω από αυτό. Σίγουρα στην αρχή τα πράγματα είναι πιο δύσκολα και είναι αναμενόμενο η διαδικασία της αποδοχής να πάρει κάποιο χρονικό διάστημα και να φέρει αναταράξεις στη ζωή του καθενός γονέα χωριστά, στη σχέση του ζευγαριού και στη ζωή όλης της οικογένειας. Οι θεραπείες του παιδιού εισβάλλουν δυναμικά στη ζωή της οικογένειας, κλέβοντας χρόνο και χρήμα και ανατρέποντας το πρόγραμμα που μέχρι τώρα υπήρχε. Αυτό από μόνο του είναι μια αλλαγή στην οποία όλοι θα πρέπει να προσαρμοστούν μέσα στην οικογένεια και η οποία ήδη αρχίζει να δημιουργεί εντάσεις. Κάποιες φορές μάλιστα η ανάγκη μας να κάνουμε το καλύτερο για το παιδί μας οδηγεί σε κάποιες υπερβολές (πολλές επισκέψεις σε ειδικούς για επιβεβαίωση της διάγνωσης, υπερβολικές θεραπείες και παρεμβάσεις) που δημιουργούν κόπωση, οικονομική πίεση, υπερένταση και εκνευρισμό. Σίγουρα υπάρχει η ανάγκη να γίνει το καλύτερο για το παιδί μας. Αλλά χρειάζεται μεγάλη προσοχή ώστε αυτό να μη γίνεται τελικά με τρόπο που να επηρεάζει αρνητικά τη ζωή της οικογένειας. Είναι σημαντικό να υπάρχει χρόνος για τον κάθε γονέα ξεχωριστά και μαζί ως ζευγάρι. Είναι ζωτικής σημασίας να στηριχτεί η σχέση του ζευγαριού που θα είναι πηγή δύναμης και ασφάλειας όλα τα επόμενα χρόνια.

Από την άλλη, οικογένεια δεν είναι μόνο το παιδί που έχει αυτισμό και οι γονείς του. Συχνά υπάρχουν αδέλφια. Με ανάγκες επίσης, συναισθήματα και αμείλικτα ερωτήματα.Παρ' όλο που οι ισορροπίες δεν είναι εύκολο να τηρηθούν πάντα, είναι σημαντικό οι γονείς να δίνουν τον απαραίτητο χρόνο και την προσοχή που χρειάζονται και τα άλλα παιδιά. Είναι πάρα πολύ δύσκολο για ένα παιδί, σε όποια ηλικία και να είναι, να μπορέσει να αντιληφθεί την ιδιαιτερότητα της κατάστασης και να τη διαχειριστεί σωστά. Ο ρόλος των γονέων είναι να τα βοηθήσουν να αισθανθούν πως είναι το ίδιο σημαντικά γι' αυτούς, μέσα από τον χρόνο που θα τους διαθέσουν και την προσοχή που θα τους δώσουν, όσο και το παιδί με τον αυτισμό. Εξίσου σημαντική είναι η ενημέρωση των άλλων παιδιών με απλά λόγια, αναλόγως και την ηλικία τους, για το τι συμβαίνει ενδυναμώνοντας και με αυτό τον τρόπο την αίσθηση ασφάλειας και εμπιστοσύνης.

Η δρ Δήμητρα Διορίτου είναι παιδοψυχίατρος.

Και οι φαρμακοποιοί στον χορό του ΓεΣΥ

Ο σφαιρικός προϋπολογισμός, τα έσοδα και οι πιθανές επιπτώσεις, αλλά και το πόσο θα πληρώνει και ποια φάρμακα ο ασθενής

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Ελπιδοφόρες φαίνεται να είναι οι διαβουλεύσεις του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας με τους φαρμακοποιούς ειδικά σε σύγκριση με αυτές των γιατρών. Υπάρχουν, ωστόσο, και εκεί ανοιχτά θέματα, με την πρόεδρο του Παγκύπριου Φαρμακευτικού Συλλόγου (ΠΦΣ) Ελένη Πιέρα Ισσέγιεκ, σε δηλώσεις της στην «Κ», ν' αναφέρει πως υπάρχει διαφορά στο θέμα του σφαιρικού προϋπολογισμού και οι δύο πλευρές καταβάλλουν προσπάθειες για να εξευρεθούν συγκλίσεις. «Οι όροι εντολής», υπογράμμισε, «που θέτει ο ΟΑΥ είναι να διατηρηθεί η κερδοφορία των φαρμακείων στην κατάσταση που είναι σήμερα, ωστόσο, για να συμβεί αυτό θα πρέπει να λάβουν υπόψη ότι θα αυξηθούν τα λειτουργικά μας έξοδα, καθώς και τα αποθεματά μας, ενώ θα κληθούμε να φέρουμε νέους υπαλλήλους».

Τόνισε δε, πως όλα αυτά πρέπει να υπολογιστούν σωστά προκειμένου ο σφαιρικός προϋπολογισμός να διασφαλίζει τη βιωσιμότητα των φαρμακείων. Κληθείσα να σχολιάσει αν προκύπτουν προβληματισμοί σε σχέση με την αλλαγή που θα επέλθει με την εφαρμογή του ΓεΣΥ, απάντησε, πως από τη στιγμή που αλλάζει εντελώς η φιλοσοφία με την οποία αμείβεται ο φαρμακοποιός, όπως κάθε μεγάλη μεταρρύθμιση έτσι και αυτή φέρνει μαζί της αρκετές ανησυχίες. Σημείωσε έτσι ότι ο ΠΦΣ δεν θα προχωρήσει στην όποια συμφωνία χωρίς να συγκαλέσει συνελεύσεις ούτως ώστε να ενημερώσει τα μέλη του. «Αφού ενημερωθούν οι φαρμακοποιοί για τα όσα προτείνει ο ΟΑΥ, τα μέλη μας θα κληθούν να ψηφίσουν αν θα συμβληθούν στο Σύστημα ή όχι, άρα η απόφαση που θα παρθεί θα είναι συλλογική», κατέληξε.

Κόστος και αμοιβές

Σημαντικό παράγοντα αποτελεί για κάθε ασθενή το ποσό που καλείται να καταβάλει, όταν προμηθεύεται κάποιο φάρμακο. Εν πρώτοις, ο κάθε δικαιούχος πρέπει να γνωρίζει ότι το Σύστημα θα καλύπτει μια επωνυμία για κάθε είδος φαρμάκου και για κάθε πακέτο φαρμάκου που θα παίρνει από το φαρμακείο θα πρέπει να καταβάλει συμπληρωμή 1 ευρώ. Ο φαρμακοποιός θα απαγορεύεται να δώσει φάρμακο στον δικαιούχο χωρίς να έχει στην κατοχή του συνταγή είτε από προσωπικό είτε από ειδικό γιατρό. Σχετικά με τα συνταγογραφούμενα φάρμακα, όπως τα παυσίπονα, δεν καλύπτονται από το ΓεΣΥ και η αγορά θα γίνεται από τα φαρμακεία στις σημερινές τιμές. Από εκεί και πέρα στην περίπτωση που ο γιατρός συνταγογραφήσει φάρμακο, το οποίο δεν καλύπτεται πλήρως από το Σύστημα, τότε ο φαρμακοποιός είναι υποχρεωμένος να προτείνει στον δικαιούχο φάρμακο που καλύπτεται εξολοκλήρου για να καταβληθεί μόνο η συμπληρωμή του ενός ευρώ.

Κυβερνητικές πηγές θεωρούν πως οι πλείστοι εκ των μελών του ΠΙΣ στη συνάντηση με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη συζητούσαν ωσάν κάποιοι που θέλουν να συμβληθούν με το Σύστημα.

Αν τελικά ο ασθενής επιλέξει το φάρμακο που είχε γράψει στη συνταγή ο γιατρός, θα πρέπει να καταβάλει τη διαφορά συν το 1 ευρώ της συμπληρωμής. Για παράδειγμα, αν το φάρμακο που καλύπτει εξολοκλήρου το ΓεΣΥ κοστίζει 5 ευρώ και το ανταλλάξιμο 8 ευρώ, τότε ο δικαιούχος θα πρέπει να πληρώσει στο φαρμακοποιό τη διαφορά των 3 ευρώ συν το 1 ευρώ της συμπληρωμής, αρά 4 ευρώ. Όσον αφορά την αμοιβή που θα λαμβάνει ο φαρμακοποιός αυτή θα γίνεται με ένα ποσό για κάθε συσκευασία που θα χορηγεί στον δικαιούχο.

Συγκεκριμένα, μετά το πέρας των διαβουλεύσεων του ΟΑΥ με τον ΠΦΣ, θα καθοριστεί ένα σφαιρικός προϋπολογισμός μέσω του οποίου θα βγαίνει το ύψος της τιμής μονάδας που θα δίνεται ως αμοιβή στον φαρμακοποιό για κάθε συσκευασία που θα προμηθεύει τον δικαιούχο. Για παράδειγμα, αν ο σφαιρικός προϋπολογισμός καθοριστεί στα 20 εκατ. ευρώ και οι φαρμακοποιοί ανά το παγκύπριο χορηγήσουν συνολικά 20 εκατ. πακέτα από ένα φάρμακο τότε το ύψος της τιμής μονάδας θα καθοριστεί στο 1 ευρώ.

Για κάθε φαρμακείο στην Κύπρο αντιστοιχούν 1.800 ασθενείς.

Οπότε το κάθε φαρμακείο θα κερδίζει 1 ευρώ ανά συσκευασία φαρμάκου που θα δίνει. Σημειώνεται δε, πως το κόστος των φαρμάκων θα αποζημιώνεται από το Σύστημα. Δηλαδή, αν ένας δικαιούχος προμηθευτεί ένα φάρμακο, το οποίο καλύπτεται πλήρως από το ΓεΣΥ και αξίζει 5 ευρώ, τότε το Σύστημα θα καταβάλει 4 ευρώ στον φαρμακοποιό για να αποζημιωθεί, αφού το 1 ευρώ το έλαβε ήδη από τη συμπληρωμή και στη συνέχεια θα του καταβληθεί το ποσό της αποζημίωσης με βάση το προαναφερθέν παράδειγμα.

Οι ανησυχίες

Ανησυχίες φαίνεται να προκύπτουν ως προς τον τρόπο που θα λαμβάνουν την αμοιβή τους οι φαρμακοποιοί. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ένα από τα κύρια σημεία είναι ότι θα τους καταβάλλεται η ίδια αμοιβή είτε ένα φάρμακο είναι ακριβό είτε φθηνό. Με αυτό τον τρόπο θεωρούν πως το ετήσιο τους εισόδημα καταστεί αισθητά μειωμένο σε σχέση με αυτό που λαμβάνουν τώρα, παρόλο που αναμένεται η δουλειά τους να αυξηθεί, αφού πλέον όλοι οι ασθενείς τις εξονοσοκομειακής φροντίδας υγείας θα πρέπει να προμηθεύονται τα φάρμακά τους μόνο από τα εξωτερικά φαρμακεία.

Επιπρόσθετος προβληματισμός αφορά τον σφαιρικό προϋπολογισμό που προτείνει ο Οργανισμός στους φαρμακοποιούς και αν αυτός είναι αρκετός ή όχι, ούτως ώστε να καλυφθούν τα λειτουργικά έξοδα των φαρμακείων. Στην περίπτωση, μάλιστα, που τελικώς αυξηθεί ο κύκλος εργασιών των φαρμακείων και κληθούν να προσλάβουν προσωπικό για την καλύτερη εξυπηρέτηση των δικαιούχων. Εξάλλου, ήδη είναι δυσανάλογος ο αριθμός των φαρμακείων σε σχέση με τον πληθυσμό της Κύπρου. Ο μέσος όρος στην Ευρώπη είναι ένα φαρμακείο για 4.500 ασθενείς, ενώ στην Κύπρο υπολογίζεται πως ένα φαρμακείο καλείται να εξυπηρετήσει 1.800 πολίτες.

Ωστόσο, δεδομένου ότι γύρω στο 80% του πληθυσμού στην Κύπρο είναι δικαιούχοι και προμηθεύονται τα φάρμακά τους δωρεάν από τα δημόσια νοσηλευτήρια, για καθένα φαρμακείο αναλογούν μόνο 400 ασθενείς. Έτσι οι λειτουργοί των φαρμακείων ζητούν από τον ΟΑΥ να μπουν γεωγραφικά κριτήρια προκειμένου να ελέγχεται πού και πόσα φαρμακεία θα ανοίξουν, όταν το ΓεΣΥ μπει σε εφαρμογή, γιατί, όπως ισχυρίζονται, από τη στιγμή που θα περιοριστεί η επιχειρηματικότητα μέσα σε έναν κλειστό προϋπολογισμό, δεν μπορεί να αφήσουν ανεξέλεγκτο αριθμό φαρμακείων να ενταχθούν στο Σύστημα κατά τα επόμενα χρόνια.

Αισιόδοξη η κυβέρνηση

Το σκηνικό στο ΓεΣΥ παραμένει εν γένει ρευστό μετά την ανακοίνωση που εξέδωσε την περασμένη Παρασκευή ο ΠΙΣ, τασσόμενος κατά της συμμετοχής στο ΓεΣΥ. Η εν λόγω εξέλιξη ήρθε μόλις 48ωρες μετά τη συμφωνία του ΠΙΣ με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για εντατικό διάλογος του ΟΑΥ με τις Επιστημονικές Εταιρίες. Από την άλλη, εκτός από τις προσπάθειες του ΟΑΥ με τις Επιστημονικές Εταιρίες, καλείται παράλληλα να συνεχίσει τις διαβουλεύσεις με τους φαρμακοποιούς οι οποίοι θα ενταχθούν στο ΓεΣΥ κατά την πρώτη φάση εφαρμογής του την 1η Ιουνίου του 2019. Σύμφωνα πάντως με κυβερνητικές πηγές, η αντίδραση των γιατρών δεν αποτέλεσε έκπληξη διότι οι προθέσεις φάνηκαν στις συναντήσεις στο Προεδρικό. Θεωρείται δε πως οι πλείστοι εκ των μελών του ΠΙΣ κατά τον διάλογο που έκαναν με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη έθεταν συγκεκριμένα ζητήματα και συζητούσαν ωσάν κάποιοι που θέλουν να συμβληθούν με το Σύστημα.

Αντιδράσεων συνέχεια για τετράμηνες εξετάσεις

Ξεκίνησαν οι διεργασίες από το Υπουργείο Παιδείας για την εφαρμογή τους - Τι λένε και πως αντιδρούν ΟΕΛΜΕΚ και ΠΣΕΜ

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Σύννεφα συσσωρεύονται εκ νέου πάνω από τον τομέα της Παιδείας σε σχέση με τις εξετάσεις ανά τετράμηνο, οι οποίες θα εφαρμοστούν στο εκπαιδευτικό σύστημα από τη νέα σχολική χρονιά στο πλαίσιο του Ενιαίου Συστήματος Αξιολόγησης Μαθητή (ΕΣΑ). Σύμφωνα με τους περί Λειτουργίας των Δημοσίων Σχολείων Μέσης Εκπαίδευσης Κανονισμούς του 2017, από την ερχόμενη σχολική χρονιά οι μαθητές της Α'-Β΄ Λυκείου και Τεχνικής Σχολής θα κληθούν να παρακαθίσουν σε 90λεπτη εξέταση στο τέλος κάθε τετράμηνου, ενώ από το έτος 2020 – 2021 το μέτρο θα εφαρμοστεί και στους μαθητές της Γ΄ Λυκείου και Τεχνικής Σχολής. Συν αυτού, από τη σχολική χρονιά 2021- 2022 η μεταρρύθμιση αυτή θα ενταχθεί και στα Γυμνάσια.

Σε δηλώσεις του μετά το πέρας σειράς συναντήσεων που είχε την περασμένη Πέμπτη με όλους τους εμπλεκομένους φορείς προς ενημέρωση για τους σχεδιασμούς που αφορούν τις τετράμηνες εξετάσεις, ο διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης Κυπριανός Λούης δήλωσε πως αυτές οι εξετάσεις στοχεύουν στην έγκαιρη διαπίστωση των αδυναμιών των μαθητών και στον προγραμματισμό αποτελεσματικών παρεμβάσεων για βελτίωση της επίδοσής τους, σημειώνοντας παράλληλα ότι «η νέα αυτή γνώση θα κατανέμεται με τρόπο ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για εμπέδωσή της από τους μαθητές». Σημειώνεται δε πως στις εν λόγω συναντήσεις τόσο η ΟΕΛΜΕΚ όσο και η ΠΣΕΜ κατήλθαν υπό τη μορφή διαμαρτυρίας. Η μεν ΟΕΛΜΕΚ διά του προέδρου της Γιάννου Σωκράτους τόνισε πως ζητήθηκε για τις 18 του Γενάρη και από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς εκ μέρους του Υπουργείου να καταθέσουν απόψεις για το ΕΣΑ, ενώ και η ΠΣΕΜ τόνισε μέσω ανακοίνωσής της η εν λόγω συνάντηση για το μαθητικό κίνημα δεν έχει κανένα νόημα.

Οι τετράμηνες εξετάσεις στοχεύουν στην έγκαιρη διαπίστωση των αδυναμιών των μαθητών, τονίζει ο διευθυντής Μέσης Εκπαίδευσης.

Αξιολόγηση

Το 40% της τελικής βαθμολογίας θα αποτελούν οι δύο βαθμοί των εξετάσεων κάθε τετράμηνου. Βάσει των όσων αναφέρει το σχέδιο, στο τέλος του πρώτου τετραμήνου οι μαθητές θα παρακάθονται σε εξέταση που θα έχει τη μορφή κοινού διαγωνίσματος και θα αφορά μέρος της διδαχθείσας ύλης του τετραμήνου, ενώ στο τέλος του σχολικού έτους οι μαθητές θα εξετάζονται μόνο πάνω σε μέρος της ύλης του δεύτερου τετραμήνου. Σημειώνεται πως το εξεταστικό δοκίμιο της κάθε εξέτασης θα είναι κοινό για όλους τους μαθητές και θα ετοιμάζεται κεντρικά από το Υπουργείο Παιδείας. Το υπόλοιπο 60% θα απορρέει από την προφορική επίδοση του μαθητή, στην οποία θα περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, εργασίες ατομικές ή και συνεργατικές, δραστηριότητες αυτο-αξιολόγησης και ετερο-αξιολόγησης, δραστηριότητες εκτός αίθουσας διδασκαλίας, όπως ενδοσχολικοί και εξωσχολικοί διαγωνισμοί και εκδηλώσεις, ατομικές δημιουργικές εργασίες και γενικότερα η όλη συμπεριφορά και επίδοση του μαθητή/μαθήτριας στα εργαστηριακά μαθήματα και στις ειδικές αίθουσες, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες κάθε γνωστικού αντικειμένου. Από τις προτεινόμενες πιο πάνω μορφές προφορικής αξιολόγησης, το Υπουργείο Παιδείας προτείνει στους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν τρεις τουλάχιστον, ανάλογα με την ιδιαιτερότητα και τις απαιτήσεις του μαθήματος.

Τις απόψεις τους για το Σχέδιο Αξιολόγησης του Μαθητή θα καταθέσουν την Παρασκευή οι εμπλεκόμενοι φορείς.

Η στάση των φορέων

Αμφίρροπη μπορεί να χαρακτηριστεί η στάση που θα έχουν οι εμπλεκόμενοι φορείς όσον αφορά τις τετράμηνες εξετάσεις. Οι μόνοι που έχουν ξεκάθαρη θέση στο παρόν στάδιο είναι η ΟΕΛΜΕΚ και η ΠΣΕΜ, οι οποίες τάσσονται κατηγορηματικά εναντίον με τους μαθητές να αναφέρουν πως «η επιβολή περισσότερων εξετάσεων ενισχύει το κυνήγι του βαθμού και εξοντώνει τους μαθητές, ενισχύοντας παράλληλα τον ατομικισμό και την παραπαιδεία».

Από την άλλη τόσο η ΟΛΤΕΚ όσο και η Συνομοσπονδία Γονέων Μέσης Εκπαίδευσης δεν θέλουν να εκφράσουν δημόσια τις προθέσεις τους πριν από τις προγραμματισμένες συνεδριάσεις τους στις 17 και 16 Ιανουαρίου, αντίστοιχα, αλλά και πριν από τη συνάντηση της Παρασκευής με την Επιτροπή Αξιολόγησης του Μαθητή, στην οποία όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς θα καταθέσουν τις θέσεις τους.

Συνεδρία θα έχει και η γραμματεία της ΟΕΛΜΕΚ την ερχόμενη Πέμπτη με την εκπαιδευτική οργάνωση να ετοιμάζει αναλυτική αντιπρόταση για τον τρόπο αξιολόγησης των μαθητών της Μέσης Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η ΟΕΛΜΕΚ έβαλε μπρος τις μηχανές και θα επιχειρήσει διά μέσου της συνάντησης που θα έχουν την ερχόμενη Παρασκευή με την Επιτροπή Αξιολόγησης Μαθητή να πείσει γονείς, καθηγητές και Υπουργείο, πως δεν πρέπει να μπουν σε εφαρμογή οι τετράμηνες εξετάσεις ως έχουν προγραμματιστεί γιατί, όπως οι ίδιοι δηλώνουν, δεν θέλουν ένα σύστημα το οποίο να καθιστά τα σχολεία εξεταστικά κέντρα.

Ωστόσο, για να μην μπουν σε εφαρμογή οι εν λόγω εξετάσεις δεν αρκεί να μεταπείσουν το Υπουργείο, αφού θα πρέπει πρωτίστως να αλλάξει η νομοθεσία, άρα δεν αποκλείεται να δούμε τους εκπαιδευτικούς να απευθύνονται στα κόμματα. Στο ίδιο μήκος κύματος εξάλλου κινούνται και οι μαθητές, οι οποίοι εδώ και αρκετό διάστημα προειδοποιούν το Υπουργείο πως θα πάρουν δραστικά μέτρα ενάντια στις εξετάσεις ανά τετράμηνο.

Με το βλέμμα στον επόμενο...

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Ζούμε την απόλυτη αντιστροφή όσων βιώσαμε το 2015. Ο κ. Τσίπρας είχε τότε πολύ μεγάλη στήριξη εντός Ελλάδος και καμία υποστήριξη εκτός. Τώρα διαθέτει πολύ μικρότερη στήριξη εντός και μεγάλη εκτός. Η Γερμανίδα καγκελάριος δεν το έκρυψε, ούτε στις δημόσιες ούτε και στις κατ' ιδίαν συναντήσεις που είχε εδώ στην Αθήνα. Θεωρεί τον κ. Τσίπρα έναν πολύ ικανό πολιτικό που ξέρει να ρίχνει «ζαριές», όπως έκανε με την περίφημη κωλοτούμπα μετά το μοιραίο δημοψήφισμα. Μεταξύ τους έχει δημιουργηθεί μία σχέση εμπιστοσύνης, η οποία συνδυάζεται με την ανακούφιση που έχει προκαλέσει η αίσθηση ότι έβγαλε από τα ραντάρ τον «ελληνικό πονοκέφαλο».

Η στήριξη και οι προσωπικές επαφές στις διεθνείς σχέσεις έχουν ημερομηνία λήγουν όταν το «προϊόν» ξεπερνιέται ή δεν είναι πια χρήσιμο.

Και στις ΗΠΑ, όμως, οι έξι (δεν νομίζω να είναι παραπάνω) άνθρωποι που αποφασίζουν για τα ελληνικά πράγματα διακηρύσσουν τη στήριξή τους στον κ. Τσίπρα.

Είναι σημαντικό γι' αυτούς ότι, ενώ προηγούμενες κυβερνήσεις δεν τολμούσαν να εγκρίνουν την επισκευή ενός αγωγού πετρελαίου στη Σούδα, ένας αριστερός πρωθυπουργός έχει δώσει πράσινο φως για την εγκατάσταση αμερικανικών δυνάμεων ή εξοπλισμών σε όλη την Ελλάδα. Χωρίς αμφιβολία, ρόλο έχει παίξει, και για τους Γερμανούς και για τους Αμερικανούς, η συμφωνία των Πρεσπών. Θεωρούν ότι ήταν μία κίνηση η οποία εξυπηρετεί τα δυτικά συμφέροντα και ελήφθη εν γνώσει του τεράστιου πολιτικού κόστους. Ο κ. Τσίπρας «καθαρίζει» γενικώς θέματα, από την περικοπή των συντάξεων έως το θέμα των Σκοπίων, χωρίς να «ανοίξει μύτη».

Τι μπορεί να σημαίνει πολιτικά αυτό; Οχι πολλά. Ορισμένοι φαντασιώνονται, θεωρώντας ότι κάποιος στην αμερικανική πρεσβεία μπορεί να πατήσει ένα κουμπί και να επηρεάσει άμεσα το εκλογικό αποτέλεσμα ή να δώσει στον πρωθυπουργό κάποιο μαγικό «χαρτί» που θα φέρει τα πάνω - κάτω. Το ίδιο και για το Βερολίνο. Αυτά όμως συνέβαιναν στο παρελθόν.

Η στήριξη των έξω σπανίως μεταφράζεται σε κάτι... μέσα. Αντιθέτως, οι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ του 2015 δεν τρελαίνονται με τον «έρωτα» Τσίπρα με την κ. Μέρκελ ή τους εναγκαλισμούς με τους Αμερικανούς. Οσο για τους κεντρώους ψηφοφόρους, έχουν μάτια και βλέπουν ότι η έξω εικόνα του πρωθυπουργού δεν συμβαδίζει με τον τρόπο που κυβερνά εντός. Καθόλου.

Η στήριξη και οι προσωπικές επαφές στις διεθνείς σχέσεις έχουν ημερομηνία λήξης· λήγουν όταν το «προϊόν» ξεπερνιέται ή δεν είναι πια χρήσιμο. Οπότε; Είναι απλό: οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής μας θα ακολουθήσουν το παράδειγμα του μακροβιότερου «πολιτικού» οργανισμού της χώρας, της Εκκλησίας. Ρώτησα κάποιον που ξέρει πώς σκέπτεται ο Προκαθήμενός της, «αν υπάρχει περίπτωση να συμπαθήσει τον Μητσοτάκη», με τον οποίο έχουν μια δύσκολη σχέση. «Δεν το βλέπω εύκολο», μου απάντησε. Σκέφθηκε όμως λίγο παραπάνω και συνέχισε: «Ξέρεις πότε θα τον συμπαθήσει; Οταν γίνει πρωθυπουργός».

Περί πατριωτισμού

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Εξοχο, πράγματι, το ποίημα του Ιωάννη Πολέμη υπό τον τίτλο «Τι είναι η πατρίδα μας;». Το απαγγέλλαμε από στήθους στο δημοτικό, τα χρόνια εκείνα τα παλιά. Σήμερα κάποιοι θα το θεωρούν επιεικώς μια γραφικότητα. Μπορεί και να είναι έτσι. Αλλά εξακολουθεί να συγκινεί ακόμη –εάν όχι όλους– ορισμένους. Αλλά όχι λίγους ασφαλώς. Αυτά εξ αφορμής του μακεδονικού ζητήματος, υπό τη νέα του μορφή, που τείνει να διαιρέσει εμάς τους Ελληνες σε μειοδότες και πατριώτες – μία φορά ακόμη.

Είναι αδιαμφισβήτητο πως δίχως αίσθημα πατριωτικό η ανεξάρτητη Ελλάς δεν θα είχε, ασφαλώς, προκύψει και δεν θα επιβιώσει. Αλλά οι λέξεις δεν είναι απλώς νεκρά κελύφη κενά περιεχομένου. Εχουν την ιστορία τους και τη διαδρομή τους –ενίοτε πιο συναρπαστική από τις πλέον μεγαλειώδεις εκστρατείες– και πρέπει να επαναφορτίζονται, λαμβάνοντας υπ' όψιν τις διαμορφώσεις της κάθε εποχής.

Δύο στοιχεία προσδίδουν περιεχόμενο στη λέξη «πατριωτισμός». Εν πρώτοις, η διαμόρφωση εδραίας εθνικής ιστορικής συνειδήσεως, με ίδια χαρακτηριστικά ιδιοσυστασίας, εντός συγκεκριμένων γεωγραφικών ορίων, και στη συνέχεια διεύρυνση της επιρροής της χώρας εκτός συνόρων, ανάλογα προς τον δυναμισμό του έθνους.

Από την ίδρυση του ελληνικού ανεξαρτήτου κράτους, αυτά τα δύο στοιχεία οδήγησαν στην ενσωμάτωση μεγάλου τμήματος του ελληνισμού στο νέο κράτος έως ότου η Μεγάλη Ιδέα συνετρίβη υπό την εδαφική της μορφή στις ακτές της Ιωνίας. Μετά το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου και την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων, ολοκληρώθηκε η εδαφική επέκταση της Ελλάδος. Η προσπάθεια Ενώσεως της Κύπρου απέτυχε οικτρά. Το μόνον που απέμεινε ήταν η διεύρυνση της επιρροής της χώρας μας στην περιφέρεια.

Η ευκαιρία ανέκυψε –μοναδική και απρόβλεπτη– με τη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Αλλά αντί της επιβεβαίωσης της αδιαμφισβήτητης ισχύος της Ελλάδος στην ΠΓΔ της Μακεδονίας, παρακολουθήσαμε μία αδέξια μεταφορά του μυθιστορήματος «Στα Μυστικά του Βάλτου» στην πολιτική ζωή.

Εξοχο το μυθιστόρημα της Πηνελόπης Δέλτα, αλλά όλως διαφόρως επιτυγχάνονται οι ίδιοι στόχοι σήμερα. Το πλέον ηχηρό παράδειγμα είναι, ασφαλώς, η Γερμανία. Δύο φορές τον περασμένο αιώνα και υπό τη μοιραία έλξη του πρωσικού μιλιταρισμού επεχείρησε να κατακτήσει την Ευρώπη και στην κυριολεξία την ισοπέδωσε. Αλλά εν τέλει επέτυχε την κατάκτηση της ηπείρου –τουλάχιστον μέχρι στιγμής– διά της κατισχύσεώς της στον οικονομικό τομέα, αφού διαμόρφωσε προηγουμένως όρους με βάση τα εθνικά συμφέροντά της και τη συναίνεση των εταίρων της. Αυτή είναι η νέα διάσταση του γερμανικού πατριωτισμού και όχι κάποιων που αντιμετωπίζουν το όλο θέμα περίπου ως μαθητική παράσταση, χειροκροτούμενη από ευσυγκίνητους γονείς, με κατανοητή διάθεση επιεικείας.

Κάποιοι «εκσυγχρονιστές» θα οικτίρουν, βέβαια, τον «πρωτογονισμό» του ελληνικού λαού. Αυτό που όμως λησμονούν είναι ότι το ελληνικό έθνος απέκτησε συνείδηση της ιστορικότητός του και της αποστολής του χάρις σε μία τιτάνια προσπάθεια λογίων και με κατ' εξοχήν ενωποιητικό δεσμό την Ελληνική Ορθοδοξία. Τα υπόλοιπα δεν συνιστούν πολιτική ούτε πατριωτισμό.

Η Συνθήκη του Ααχεν

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Σε λίγες ημέρες, και σε πείσμα των δυνάμεων αμφισβήτησης της ευρωπαϊκής ενοποίησης, η Γερμανία και η Γαλλία θα συνυπογράψουν συνθήκη που θα ενισχύσει τη συνεργασία τους στους τομείς της οικονομίας, της ασφάλειας και του περιβάλλοντος. Μέρκελ και Μακρόν έλαβαν την πρωτοβουλία να συμπληρώσουν και να ενισχύσουν τη Συνθήκη των Ηλυσίων που υπέγραψαν ο Αντενάουερ και ο Ντε Γκωλ το 1963, η οποία σφράγισε τη συμφιλίωση μεταξύ των δύο αιώνιων εχθρών. Η Συνθήκη του Ααχεν, που θα υπογραφεί στις 22 Ιανουαρίου, περιγράφεται από το υπουργείο Εξωτερικών της Γερμανίας ως «δέσμευση για μία ισχυρή, βιώσιμη και κυρίαρχη Ευρώπη».

Το ερώτημα, όμως, είναι εάν η νέα συνθήκη θα είναι μια σθεναρή απάντηση προς όσους θέλουν να υπονομεύσουν την περαιτέρω ενοποίηση της Ευρώπης, ή είναι ένα βήμα προς μια Ευρώπη πολλών ταχυτήτων, όπου ισχυρές χώρες θα συνεννοούνται μεταξύ τους και οι υπόλοιπες θα αναγκάζονται να προσαρμόζονται. Η απάντηση θα κριθεί από το πόσο ουσιαστική θα είναι η συνεργασία Γαλλίας - Γερμανίας, πόσο αυτές οι δύο χώρες θα θελήσουν να συμβάλλουν στην παραγωγή ενός αποτελεσματικού πλαισίου για την εξέλιξη του συνόλου της Ε.Ε., και πόσο οι υπόλοιπες χώρες θα θέλουν να ενταχθούν σε αυτόν τον, εκ των πραγμάτων, νέο «ισχυρό πυρήνα», έπειτα από αυτόν της Ευρωζώνης.

Η Συνθήκη του Ααχεν, η οποία επικυρώθηκε από το υπουργικό συμβούλιο της Γερμανίας την Τετάρτη, προσβλέπει σε ακόμη στενότερη συνεργασία σε σημαντικά θέματα που αφορούν την Ε.Ε. Θεσμοθετεί την υπάρχουσα πρακτική σύμφωνα με την οποία οι δύο χώρες συντονίζουν τις θέσεις τους πριν από Συνόδους Κορυφής, ώστε να υπάρχουν «τακτικές διαβουλεύσεις σε όλα τα επίπεδα πριν από σημαντικές ευρωπαϊκές συναντήσεις και να επιδιωχθεί η διαμόρφωση κοινών θέσεων, καθώς και να υπάρχουν κοινά ανακοινωθέντα από τους υπουργούς τους». Η Γαλλία στηρίζει τη Γερμανία στην προσπάθεια να αποκτήσει μόνιμη θέση στο Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (πριν από λίγες ημέρες άρχισε διετή θητεία ως μη μόνιμο μέλος). Στενότερη στρατιωτική συνεργασία μεταξύ των δύο χωρών συμπεριλαμβάνει τον σχεδιασμό της Ευρωπαϊκής Αμυντικής Ενωσης και ακόμη στενότερη συνεργασία με τον ΟΗΕ και άλλους διεθνείς οργανισμούς. Η Συνθήκη του Ααχεν εναρμονίζει το εμπορικό δίκαιο των δύο χωρών και συντονίζει μέτρα οικονομικής πολιτικής. Επιδιώκει την ταχεία ανάληψη μέτρων που αφορούν το κλίμα, το περιβάλλον, την υγεία και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Προσδοκά στενότερες σχέσεις μεταξύ των δύο λαών στην εκπαίδευση και την έρευνα, με την αμοιβαία αναγνώριση πτυχίων και επαγγελματικών δικαιωμάτων, ενθαρρύνοντας τους πολίτες της μιας χώρας να μαθαίνουν τη γλώσσα της άλλης.

Η συμμετοχή στην Ε.Ε. ήδη καλύπτει πολλά απ' αυτά τα ζητήματα. Ετσι είναι αναπόφευκτη η αίσθηση ότι Μέρκελ και Μακρόν θέλουν να υπογραμμίσουν ότι οι δικές τους χώρες είναι αποφασισμένες να συνεχίσουν την οικοδόμηση της ενωμένης Ευρώπης – και ας είναι, προς το παρόν, σε διμερές επίπεδο. Αυτό την ώρα που η Βρετανία αποχωρεί, που οι κυβερνήσεις της Ουγγαρίας, της Πολωνίας και της Ιταλίας αντιτίθενται σε κοινές πολιτικές, που οι ΗΠΑ αμφισβητούν ευθέως τον ρόλο του ΟΗΕ και την ίδια την Ε.Ε. Τον Δεκέμβριο, ο υπ. Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, σε ομιλία στις Βρυξέλλες, έθεσε το ερώτημα: «Η Ε.Ε. θέτει τα συμφέροντα των χωρών-μελών και των πολιτών τους πάνω απ' αυτά της γραφειοκρατίας εδώ στις Βρυξέλλες;».

Η επίσκεψη της κ. Μέρκελ στη Γερμανική Σχολή στην Αθήνα, προχθές, της έδωσε την ευκαιρία να μιλήσει με παιδιά και να επαναλάβει την εμπιστοσύνη της στην Ε.Ε. και στη συνεργασία μεταξύ των χωρών-μελών. Είναι ευτύχημα ότι στην Ελλάδα η μεγάλη πλειονότητα είναι υπέρ της ευρωπαϊκής ενοποίησης και αυτό επιτρέπει στη χώρα να συμμετέχει στις εξελίξεις, χωρίς αυτό το θέμα να γίνεται μέρος της πολιτικής αντιπαράθεσης. Εγιναν πολλές θυσίες για να βρισκόμαστε σε αυτό το σημείο. Τώρα που κάθε χώρα αναμετριέται με τις δυνάμεις της μέσα στη ρευστότητα, παρ' όλες τις σημερινές δυσκολίες στην Ελλάδα και στη Ε.Ε., μπορούμε ακόμη να επενδύουμε σε ένα ευρωπαϊκό μέλλον.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ταμπού το πελατειακό κράτος

Το πρόβλημα σήμερα του κάθε Ελληνα (είτε έχει τις δυνατότητες να το συνειδητοποιήσει είτε δεν τις έχει) είναι ένα: Πώς θα μπορέσει να καταλυθεί η ντροπή του «πελατειακού κράτους» των κομμάτων, με δημοκρατικές διαδικασίες και όχι με δικτατορία.

Αν θέλουμε να μιλάμε ρεαλιστικά (να έχουν αντίκρισμα πραγματικότητας αυτά που λέμε), το ερώτημα πρέπει να είναι: Πώς με κοινοβουλευτισμό συνεπή στις αρχές του, μπορούμε να ανατρέψουμε μια κατεστημένη έκφανση δικτατορίας, όπως το «πελατειακό κράτος» στην Ελλάδα;

Αν η λέξη *δικτατορία* σημαίνει τη φίμωση της λαϊκής βούλησης, την αυθαιρεσία μιας ανεξέλεγκτης εξουσίας ολίγων, τότε το «πελατειακό κράτος» είναι η αναιδέστερη όλων των μορφών δικτατορίας. Διότι δεν φιμώνει με τη βία τη βούληση των πολιτών, την εξαγοράζει. Ανταλλάζει τη σκέψη, την κρίση, την ευθύνη του πολίτη (δηλαδή την ίδια την ανθρωπιά του) με τον ισόβιο, ανέμελο, συχνά και άεργο, βιοπορισμό του.

Το «πελατειακό κράτος» καταργεί όχι μόνο τα «δημοκρατικά δικαιώματα» του πολίτη, την ευθύνη επιλογής των αρχόντων του, αλλά και τα «κοινωνικά» του δικαιώματα: τις προϋποθέσεις κάλυψης βασικών αναγκών του από θεσμούς που λειτουργούν με κριτήρια κοινής ωφέλειας και όχι ατομικής κερδοσκοπίας. Το «πελατειακό κράτος» της κομματοκρατίας μεταβάλλει τους κρατικούς λειτουργούς σε παρασιτική μάζα αργόσχολων και οριστικά στερημένων από κάθε δημιουργική πρωτοβουλία ανθρώπων.

Πώς να ανατραπεί, με κοινοβουλευτισμό, η αναιδέστερη από τις δικτατορίες;

Και καμιά κυβέρνηση δεν διανοήθηκε ποτέ να αλλάξει τις προϋποθέσεις και συνθήκες αυτού του ανθρώπινου εκπεσμού.

Στις απαρχές του ο θεσμός της δημοσιοϋπαλληλίας θεωρήθηκε (και ήταν) μεγάλη κοινωνική κατάκτηση, αυτονόητη καύχηση να εξασφαλίζει το κράτος στους πολίτες την ικανοποίηση των βασικών αναγκών: ύδρευση, ηλεκτροδότηση, οδικό δίκτυο, τρένα, λιμάνια και αεροδρόμια, ακτοπλοϊκές και αεροπορικές συγκοινωνίες, ταχυδρομεία, ιατρική και νοσοκομειακή περίθαλψη, έλεγχο της υγιεινής των τροφίμων, σχολική εκπαίδευση, κρατικά πανεπιστήμια όπου η κοινωνία είχε τη δυνατότητα να εκπαιδεύει τα στελέχη της και όχι να πουλιέται η γνώση και η έρευνα σαν εμπόρευμα χρηστικό, ακριβοπληρωμένο, προσιτό σε λίγους.

Ολη αυτή η θαυμαστή ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους έχει σήμερα υποκατασταθεί από μια ξέφρενη υστερία απεμπόλησής του, μετατροπής των κοινωνούμενων αναγκών σε πεδία οικονομικής αποκλειστικά συναλλαγής, πεδία «ελευθερίας των αγορών», τυφλής, φανατικά μονόδρομης κερδοσκοπίας. Δεν ενδιαφέρει η κοινωνία των αναγκών, η σμίλευση της ανθρώπινης ποιότητας και καλλιέργειας μέσα από αυτή την κοινωνία, ενδιαφέρει μόνο η ζούγκλα της ανταγωνιστικότητας για το κέρδος. Ακόμα και οι ιατρικές Πρώτες Βοήθειες κοστολογούνται με ταρίφες.

Και γιατί αυτός ο εφιαλτικός παλιμβαρβαρισμός, η υποκατάσταση της έλλογης *σχέσης* από την κατασφαλιστική του εγώ *συναλλαγή*; Διότι, στην Ελλάδα τουλάχιστον, το «κοινωνικό κράτος» απέτυχε. Το υπονόμευσε η μεθοδευμένη άρνηση να λειτουργήσει ο δημόσιος υπάλληλος ως κοινωνικός λειτουργός. Το κομματικό, «πελατειακό» κράτος θέλησε τον δημόσιο υπάλληλο αποκλειστικά ή πρωτίστως εξαγορασμένο ψηφοφόρο, μόνιμα αγκυροβολημένον σε κάποια κομματική αγέλη, να ψηφίζει σταθερά και διά βίου, με όλη του την οικογένεια, τους ευεργέτες του.

Ολόκληρη η Ελλάδα ψηλάφησε, πέρυσι το καλοκαίρι, στο Μάτι, τον φρικώδη εφιάλτη της ανυπαρξίας κράτους. Ψηλαφεί με ανατριχίλα ανάλογους εφιάλτες κάθε χρόνο, δεκαετίες τώρα – καίγονται δάση και οικισμοί, ζούμε πνιγμούς και καταστροφές αυθαίρετων χτισμάτων σε μπαζωμένα ρέματα, η Δικαιοσύνη λειτουργεί με ρυθμούς λιποθυμικής νωχέλειας, Δημόσια Τάξη είναι μόνο ένας ευφημισμός. Λογικά δεν πρέπει να υπάρχει Ελληνας άγευστος των βασανιστικών συνεπειών της ανυπαρξίας κράτους. Ομως η κοινωνική έκρηξη που θα έβαζε τέλος στο «πελατειακό κράτος», στη χυδαία εξαπάτηση των πολιτών από τις κομματικές συντεχνίες, δεν έχει ακόμα υπάρξει.

Το κομματικό πελατειακό κράτος εξαγοράζει την ψήφο του πολίτη με τον διορισμό του στο Δημόσιο. Χωρίς αξιολόγηση, χωρίς κρίση, χωρίς συνεχή αποτίμηση της προσφοράς του. Και αυτή η αφετηριακή ατιμία, ως συστατικό - καταγωγικό της δημοσιοϋπαλληλίας δεδομένο, ταύτισε τη λογική του κοινωνικού λειτουργήματος με την ιδιοτέλεια. Ετσι προέκυψε η χρόνια γάγγραινα της ελληνικής κοινωνίας: ο συνδικαλισμός των δημοσίων υπαλλήλων. Απαγορευμένος από το Σύνταγμα (αδιανόητο να απεργούν για να εκβιάσουν το κοινωνικό σώμα, αυτοί που εκούσια επέλεξαν να το διακονήσουν), αλλά, πολύ γρήγορα, οι συνδικαλισμένοι του Δημοσίου αναδείχθηκαν οι πλέον έξαλλοι διεκδικητές της αυθαιρεσίας και αναξιοκρατίας.

Οσο άρρηκτα συνδέεται το «πελατειακό κράτος» με το ιστορικό τέλος του Ελληνισμού, άλλο τόσο και ο «συνδικαλισμός» του Δημοσίου. Δέκα χρόνια η κοινωνία βυθίζεται στον ιλιγγιώδη στρόβιλο της ιστορικής εξαφάνισης, αλλά κανείς μας δεν τολμά να ρωτήσει: Ποια ποσά ξοδεύονται, ακόμα σήμερα, για τη «συνταξιοδότηση» των άλλοτε ηγεσιών του συνδικαλισμού της δημοσιοϋπαλληλίας; Πόσοι είναι οι κατ' εξοχήν προνομιούχοι του «πελατειακού κράτους», που με δεκαπέντε ή δέκα ή και λιγότερα χρόνια «δουλειάς» στις «Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας» (ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΕΥΔΑΠ, ΟΣΕ, «Ολυμπιακή») συνταξιοδοτούνται για τα υπόλοιπα πενήντα ή εξήντα χρόνια της επιβίωσής τους. Το ερώτημα τίθεται, όχι για αναδρομική δικαιοκρισία, αλλά μόνο για την απάντηση στην απορία: Γιατί να μην αποδημήσουν από αυτόν τον κατεστημένο εφιάλτη παιδιά και εγγόνια, ακόμα και των δοσιλόγων υπαίτιων;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

γαστρονόμος

ΒΡΑΒΕΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΥΠΡΟΣ 2018

15 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ, ΘΟΚ

ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Τράπεζα Κύπρου

ΚΟΙΝΟ ΚΥΠΡΙΩΝ

Τα βραβεία
ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΠΡΟΪΟΝ
ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ
ΧΑΛΟΥΜΙ
ΠΟΤΟΥ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ
ΕΤΙΚΕΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ
ΕΥΡΕΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
ΤΙΜΗΤΙΚΟ

gastronomos.com.cy

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ γαστρονόμος
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ Blue Air

Κυβερνητικό ναυάγιο στις Πρέσπες

Οι συνεχείς παλινωδίες του κ. Καμμένου εξέθεσαν τον πρωθυπουργό, ο οποίος αποδείχθηκε αδύναμος να τον ελέγξει

Του **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

ΑΠΕ

Τα χαμόγελα αποτελούν παρελθόν. Ο κ. Τσίπρας δέχθηκε δύο φορές την περασμένη εβδομάδα εισηγήσεις να κόψει τον γόρδιο δεσμό με τον κ. Καμμένο.

Εικόνα παρατεταμένου βέρτιγκο εμφανίζει η κυβέρνηση με τις συνεχείς παλινωδίες, όλη την περασμένη εβδομάδα, του υπουργού Αμυνας Π. Καμμένου με επίκεντρο τη συμφωνία των Πρεσπών, και υπό την ανοχή του πρωθυπουργού Αλ. Τσίπρα. Η κυβέρνηση δέχθηκε, ανεξαρτήτως των τελικών εξελίξεων, ισχυρότατο πλήγμα, καθώς ο κ. Τσίπρας εμφανίστηκε αδύναμος να ελέγξει τον κυβερνητικό του εταίρο, αλλά και να «επικοινωνεί» μαζί του μέσω τηλεοπτικών συνεντεύξεων, διαρροών και tweets.

Ο κ. Καμμένος, αφού επί ημέρες προανήγγελλε την άρση της εμπιστοσύνης του προς την κυβέρνηση, την Παρασκευή έκανε στροφή 180 μοιρών και μάλιστα χωρίς να μεσολαβήσει το αναβληθέν, δις, ραντεβού του με τον πρωθυπουργό. Μέσω Twitter και ανατρέποντας πλήρως τα όσα είχε υποστηρίξει στην Κοινοβουλευτική Ομάδα των ΑΝΕΛ, λίγη ώρα νωρίτερα, ανέφερε πως «η μόνη διαφορά μας στην κυβέρνηση συνεργασίας είναι το όνομα της Μακεδονίας. Τα υπόλοιπα λύνονται κοινοβουλευτικά. Θέμα εμπιστοσύνης δεν υπάρχει, εκτός αν αυτή συνδεθεί με τη συμφωνία των Πρεσπών, όπου θα ληφθούν οι αποφάσεις των οργάνων των ΑΝΕΛ και θα ενημερώσω τον πρωθυπουργό».

Ο γόρδιος δεσμός

Σύμφωνα με πληροφορίες, ο κ. Τσίπρας δέχθηκε δύο φορές την περασμένη εβδομάδα επίμονες εισηγήσεις να κόψει τον γόρδιο δεσμό με τον κ. Π. Καμμένο. Η πρώτη ήταν προ ημερών, όταν ο υπουργός Αμυνας άρχισε να διακινεί τα περί απόσυρσης των βουλευτών του από την κυβέρνηση και έκανε λόγο περί «αποστασίας» και «ανένδοτου». Ο πρωθυπουργός επέλεξε να μην το πράξει, αλλά να γνωστοποιήσει πως θα ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή, ρίχνοντας δι' αυτού του τρόπου το γάντι στο κυβερνητικό του εταίρο. Η δεύτερη ήταν προχθές Παρασκευή, όταν ο κ. Καμμένος ζήτησε την αναβολή της συνάντησης με τον κ. Τσίπρα με πρόσχημα ότι δεν είχε ολοκληρωθεί η ψηφοφορία για την αναθεώρηση του συντάγματος της ΠΓΔΜ, που αποτελεί προαπαιτούμενο για την ολοκλήρωση της συμφωνίας των Πρεσπών.

> *Μετά το οριστικό «Ναι» της ΠΓΔΜ, η συμφωνία θα έλθει προς κύρωση εντός του μηνός, με καταλυτικές επιπτώσεις στο πολιτικό σκηνικό.*

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, ο κ. Τσίπρας κινήθηκε στη συγκεκριμένη κατεύθυνση επειδή επιθυμούσε ένα κατά το δυνατόν «βελούδινο» διαζύγιο με τον κυβερνητικό του εταίρο και ήθελε να αποφύγει να τον «ταπεινώσει» έπειτα από τέσσερα χρόνια συνεργασίας. Επίσης, το Μέγαρο Μαξίμου δεν θέλει να οδηγήσει τις εξελίξεις σε έναν «πόλεμο» με τον υπουργό Αμυνας, ενώ μάλιστα η χώρα βρίσκεται σε οιονεί προεκλογική περίοδο.

Με το τοπίο να είναι θολό μέχρι το βράδυ της Παρασκευής, κυβερνητικά στελέχη εκτιμούσαν πως, εάν ο κ. Τσίπρας δεν αναλάβει ο ίδιος πρωτοβουλία, τελικώς ο υπουργός Αμυνας θα αποχωρήσει μόνος του από το κυβερνητικό σχήμα μετά και την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την αναθεώρηση του συντάγματος στην ΠΓΔΜ. Εξάλλου, τις προηγούμενες ημέρες ο ίδιος ο κ. Καμμένος ανέφερε πως θα παραιτηθεί στις αρχές της επόμενης εβδομάδας. Παράλληλα, δεν απέκλειαν ο κ. Τσίπρας να επιμείνει στην αρχική του θέση και να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης, παρότι μετά το tweet του υπουργού Αμυνας, αυτό δεν είναι απαραίτητο. Οπως ανέφεραν χαρακτηριστικά, «δώσαμε χρόνο στον Καμμένο να ολοκληρώσει τους χειρισμούς του στο εσωκομματικό πεδίο των ΑΝΕΛ, αλλά πολύ σύντομα το τοπίο θα ξεκαθαρίσει».

Η πρόταση μομφής

Θα πρέπει να επισημανθεί πως εάν ο κ. Τσίπρας δεν το πράξει, η Ν.Δ. θα αξιοποιήσει το όπλο της πρότασης μομφής, πριν η συμφωνία των Πρεσπών έλθει, περί τα τέλη του μήνα, προς κύρωση από την ελληνική Βουλή. Οπως αναφέρουν συνομιλητές του κ. Κυρ. Μητσοτάκη, η συγκεκριμένη επιλογή συνιστά μονόδρομο, καθώς η Πειραιώς χαρακτηρίζει σταθερά τις Πρέσπες επιζήμια εθνικά συμφωνία. Σε μια τέτοια περίπτωση είναι στη διακριτική ευχέρεια του πρωθυπουργού να μετατρέψει την συζήτηση για πρόταση μομφής σε ψήφο εμπιστοσύνης προς την κυβέρνηση.

Σε κάθε περίπτωση, σχεδόν προεξοφλείται πως είναι θέμα ημερών η αποχώρηση του κ. Καμμένου και όσων εκ των υπουργών του τον ακολουθήσουν από την κυβέρνηση, εξέλιξη που ανοίγει τον δρόμο για έναν ανασχηματισμό με «αριστερόστροφο» πρόσημο. Επίσης, κατά πληροφορίες, ο κ. Τσίπρας θα διατηρήσει στο κυβερνητικό σχήμα τα στελέχη των ΑΝΕΛ που θα επιλέξουν να παραμείνουν, βρίσκοντάς τους και θέση στα ψηφοδέλτια του ΣΥΡΙΖΑ. Παράλληλα, πριν από την προχθεσινή αναδίπλωση του κ. Καμμένου, ο σχεδιασμός του κ. Τσίπρα προέβλεπε ενόψει της ψήφου εμπιστοσύνης να μην αναζητήσει «σωσίβια» από βουλευτές άλλων κομμάτων, πλην των ΑΝΕΛ Στη συγκεκριμένη περίπτωση το πιθανότερο ήταν να μη συγκέντρωνε 151 ψήφους και να πορευόταν με κυβέρνηση μειοψηφίας μέχρι τον Μάιο, κυρώνοντας ενδιαμέσως τη συμφωνία των Πρεσπών.

Οι Πρέσπες, μετά το οριστικό «ναι» της ΠΓΔΜ, είναι πλέον βέβαιο ότι θα έλθουν προς κύρωση εντός του μήνα, έχοντας τις δικές τους καταλυτικές επιπτώσεις στο πολιτικό σκηνικό: Είναι πιθανόν να δρομολογήσουν εξελίξεις στο Ποτάμι, όπου αναπτύσσονται διαφορετικές δυναμικές για την περαιτέρω πορεία του κόμματος ενόψει εκλογών, αλλά και να δοκιμάσουν τις σχέσεις της Χαριλάου Τρικούπη με τη ΔΗΜΑΡ.

Οι δύο πλειοψηφίες στη Βουλή που αναζητεί το Μέγαρο Μαξίμου

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Δύο διαφορετικές πλειοψηφίες, ικανές τόσο για την επικύρωση των Πρεσπών όσο και για την ψήφο εμπιστοσύνης –και άρα σε κάθε περίπτωση ικανές να διατηρήσουν την πρωτοβουλία των κινήσεων στο κυβερνητικό στρατόπεδο– θεωρούν πως διαθέτουν στο Μέγαρο Μαξίμου. Στους 145 βουλευτές του ΣΥΡΙΖΑ, μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει περίπτωση διαρροών, υπολογίζεται πως προστίθενται διαφορετικοί βουλευτές ώστε να υπερκαλυφθεί και στις δύο ψηφοφορίες το όριο των 151.

Οσον αφορά τη σίγουρη ψηφοφορία, αυτή για τη συμφωνία των Πρεσπών, η «σύνθεση» των βουλευτών που προτίθεται να υπερψηφίσει έχει ως εξής: Στους 145 του ΣΥΡΙΖΑ προστίθενται σίγουρα τέσσερις βουλευτές του Ποταμιού. Ο πρόεδρος Στ. Θεοδωράκης, ο αντιπρόεδρος Γ. Μαυρωτάς, ο Σπ. Λυκούδης και ο Σπ. Δανέλλης θα στηρίξουν «για εθνικούς λόγους» τη συμφωνία, ανεβάζοντας τον αριθμό στο 149. Ο Θαν. Παπαχριστόπουλος των ΑΝΕΛ είναι σίγουρα ο 150ός, ενώ η κ. Κατερίνα Παπακώστα, η οποία έχει δηλώσει πως «θα ζυγίσει το εθνικό συμφέρον» και θα πράξει ανάλογα, θεωρείται πως θα υπερψηφίσει δίνοντας την απαραίτητη πλειοψηφία των 151. Ο αριθμός δυνητικά μπορεί να ανέβει και άλλο. Για παράδειγμα η κ. Κουντουρά, η οποία πάντως δεν έχει ανοίξει τα χαρτιά της, φέρεται πολύ κοντά στο να υπερψηφίσει. Στις θετικές ψήφους πρέπει να προσμετρηθεί και ο Θαν. Θεοχαρόπουλος, ο οποίος εξαρχής είχε εκφραστεί θετικά για τη συμφωνία. Στον απόηχο πάντως αυτής της απόφασης, η οποία δημιούργησε ρωγμές με το ΚΙΝΑΛ, αναπτύχθηκε μία παραφιλολογία ότι ο πρόεδρος της ΔΗΜΑΡ μπορεί να στηρίξει και την κυβέρνηση σε μία διαδικασία ψήφου εμπιστοσύνης, κάτι που διέψευσε κατηγορηματικά εντός της εβδομάδας.

Οσον αφορά την ψήφο εμπιστοσύνης –αν τελικά ζητηθεί από τον πρωθυπουργό, κάτι που είναι μετέωρο– βέβαιο πρέπει να θεωρείται πως θα την υπερψηφίσει η υφυπουργός Προστασίας του Πολίτη κ. Παπακώστα. Η πεποίθηση εδράζεται όχι μόνο στο γεγονός πως είναι μέλος της κυβέρνησης, αλλά και βάσει των δηλώσεών της οι οποίες είναι όλες υπέρ της παράτασης του βίου της κυβέρνησης. Οι ΑΝΕΛ από την πλευρά τους διαθέτουν επτά βουλευτές, πολλοί από τους οποίους διαφοροποιούνται σε σχέση με τις Πρέσπες. Βέβαιο πως θα υπερψηφίσει και σε αυτή την περίπτωση είναι ο Θαν. Παπαχριστόπουλος, κάτι που το έχει ξεκαθαρίσει εδώ και πολύ καιρό.

> *Ποιοι αναμένεται να ψηφίσουν τη συμφωνία των Πρεσπών και να δώσουν ψήφο εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση.*

Οι υπουργοί

Στην ίδια λογική κινούνται και τα δύο μέλη του υπουργικού συμβουλίου Ελενα Κουντουρά και Βασ. Κόκκαλης. Η μεν υπουργός Τουρισμού, με τη στάση της να απέχει ουσιαστικά από όλες τις κομματικές συσκέψεις, δείχνει πως έχει αποκοπεί από τον κορμό των ΑΝΕΛ. Το γεγονός δε, πως ο κ. Τσίπρας κατά την πρόσφατη συνέντευξή του εκθείασε δημοσίως τα αποτελέσματα στον τουρισμό, δείχνει πως ο πρωθυπουργός τη θεωρεί πετυχημένη υπουργό και σημαντική μονάδα της κυβέρνησής του. Από την πλευρά του ο κ. Κόκκαλης –που σημειωτέον είναι κατά των Πρεσπών– παρά τις επίμονες προσπάθειες στην πρόσφατη Κ.Ο. να δηλώσει πως θα αποχωρήσει από το υπουργικό συμβούλιο, δεν δεσμεύθηκε για τίποτα, ενδεικτικό πως και αυτός είναι συνδεδεμένος με το άρμα της κυβέρνησης. Οι πληροφορίες λένε πως διατηρεί εδώ και καιρό αγαστές σχέσεις με τον υπουργό Ν. Παππά. Στο άθροισμα εκείνων πως θα στηρίξουν την κυβέρνηση προστίθεται και ο Κ. Ζουράρις, που είναι της ίδιας λογικής: Καταψηφίζει τις Πρέσπες, στηρίζει όμως την κυβέρνηση, ανεβάζοντας τον αριθμό στο 150. Ο κ. Κατσίκης από την άλλη έχει δηλώσει πως θα καταψηφίσει την κυβέρνηση, ενώ η κ. Κόλλια-Τσαρουχά θεωρείται βέβαιο πως θα πράξει ό,τι και ο πρόεδρος του κόμματος Π. Καμμένος.

Η κυβέρνηση, αν διαβάσει κανείς προσεκτικά τους ανεξάρτητους βουλευτές, δεν διαθέτει άλλες δεξαμενές, με αποτέλεσμα όλα τα φώτα να πέφτουν αναπόφευκτα πάνω στον Σπ. Δανέλλη, ο οποίος έχει αφήσει ορθάνοιχτο το ενδεχόμενο να δώσει ψήφο εμπιστοσύνης. Τα τελευταία όμως 24ωρα δέχεται ασφυκτικές πιέσεις να αλλάξει στάση. Πιέσεις που αυξάνονται από την πιθανότητα να κρέμεται από εκείνον η πτώση ή όχι της κυβέρνησης. Ο βουλευτής του Ποταμιού είχε εκφράσει ήδη από τον περασμένο Οκτώβριο την άποψη πως από τη στιγμή που μία ψήφος εμπιστοσύνης συνδέεται με το Μακεδονικό, είναι θέμα αρχών για εκείνον να την υπερψηφίσει. Τις τελευταίες ημέρες υπήρξαν αλλεπάλληλες επαφές με τον κ. Θεοδωράκη, χωρίς αυτήν την ώρα να είναι βέβαιο τι θα πράξει ο βουλευτής εάν ο κ. Τσίπρας ζητήσει εμπιστοσύνη από την Εθνική Αντιπροσωπεία. Η μόνη περίπτωση να φύγει αυτό το βάρος από τις πλάτες του κ. Δανέλλη, είναι εάν ο ίδιος ο κ. Καμμένος αποφασίσει, όπως δήλωσε εμμέσως πλην σαφώς την Παρασκευή μέσω Twitter, πως Πρέσπες και ψήφος εμπιστοσύνης είναι δύο διαφορετικά πράγματα και μαζί με την κ. Τσαρουχά στηρίξουν τελικά την κυβέρνηση. Από τα παραπάνω προκύπτει σαφώς πως η κυβέρνηση περνά με βεβαιότητα την συμφωνία των Πρεσπών με μίνιμουμ 153 βουλευτές. Αντιθέτως, σε μία πιθανή ψήφο εμπιστοσύνης, αυτή τη στιγμή συγκεντρώνονται από 150 έως ιδανικά 153 βουλευτές, καθιστώντας επισφαλές το αποτέλεσμα.

Βαθύς διχασμός και φαινόμενα διάλυσης στην Κ.Ο. των ΑΝΕΛ

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ Σ. ΜΠΟΥΡΔΑΡΑ**

Προσωπικές στρατηγικές, κομματικές σκοπιμότητες και μια διάχυτη αίσθηση ατομικού ή και συλλογικού ενστίκτου αυτοσυντήρησης, διαμορφώνουν μια εξαιρετικά ασυνήθιστη κατάσταση στον χώρο των ΑΝΕΛ, με το κόμμα και την Κοινοβουλευτική Ομάδα πλέον να μεταδίδουν εικόνα ναρκοπεδίου σε περιοχή κινούμενης άμμου.

Η συμφωνία των Πρεσπών και ειδικότερα η προοπτική εισαγωγής της στη Βουλή προς έγκριση αποτέλεσε την αφορμή για την απελευθέρωση σχεδόν ανεξέλεγκτων –για τον κάποτε «παντοδύναμο» Πάνο Καμμένο– εξελίξεων στο εσωτερικό των ΑΝΕΛ, καθώς η επιλογή του να αναδείξει το θέμα ως την κόκκινη γραμμή από την οποία ο μικρός εταίρος δεν μπορούσε να υποχωρήσει, φάνηκε γρήγορα να συναντά την απειθαρχία σειράς στελεχών του. Ειδικότερα, η δημοσιοποίηση της πρόθεσής του να δώσει σήμα αποχώρησης των ΑΝΕΛιτών από κυβερνητικές θέσεις, μετέτρεψε το έως εκείνη τη στιγμή ισχυρό του πλεονέκτημα (την παρουσία πολλών στελεχών του στη συγκυβέρνηση, δηλαδή), σε αχίλλειο πτέρνα και σημείο αφετηρίας για την εκδήλωση φαινομένων διάλυσης.

Ενδεικτικό είναι πως μόνο δύο (η υφυπ. Εθνικής Αμυνας Μαρία Κόλλια-Τσαρουχά και ο κ. Κ. Κατσίκης) από τους έξι βουλευτές του φάνηκε την Παρασκευή, σε έκτακτη συνεδρίαση της Κ.Ο., να στηρίζουν την επιλογή της αποχώρησης από τα υπουργικά και υφυπουργικά γραφεία. Οι υπόλοιποι παρόντες, είτε έχουν κυβερνητικά καθήκοντα (υφυπ. Αγροτικής Ανάπτυξης Β. Κόκκαλης) είτε όχι (Αθ. Παπαχριστόπουλος, Κ. Ζουράρις) έδειξαν αρνητική διάθεση σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο, ενώ αρνητική εμφανίζεται και η απούσα από τη συνεδρίαση υπ. Τουρισμού Ελενα Κουντουρά.

Από την πρώτη αυτή ανάγνωση προκύπτει ότι όλοι όσοι υπουργοποιήθηκαν από τον χώρο των ΑΝΕΛ, ακόμα δηλαδή και οι εξωκοινοβουλευτικοί – όπως είναι η υφυπ. Εσωτερικών Μαρία Χρυσοβελώνη και οι κ. Ν. Μαυραγάνης και Τέρενς Κουίκ, υφυπουργοί Υποδομών και Εξωτερικών αντιστοίχως, για προφανείς λόγους τάσσονται κατά της πρόκλησης κυβερνητικής κρίσης. Η διατήρηση των πολιτικών «προνομίων» μέσω της άσκησης κυβερνητικού έργου είναι κάτι το οποίο δύσκολα απαρνείται κάποιος, ειδικά σε μια περίοδο που δεν απέχει πλέον τόσο από τις επόμενες βουλευτικές εκλογές. Ενδεικτική των τάσεων που έχουν πλέον αναπτυχθεί είναι και η πρόσφατη δήλωση της κ. Χρυσοβελώνη ότι η παρουσία της στο υφυπουργείο εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από τις αποφάσεις του πρωθυπουργού.

> *Μόλις δύο από τα δέκα στελέχη πρώτης γραμμής του κόμματος υποστηρίζουν τη «σκληρή γραμμή» του κ. Καμμένου.*

«Διαφορετικά πράγματα»

«Είναι άλλο η έκφραση εμπιστοσύνης στην κυβέρνηση και διαφορετική πολιτική πράξη η υπερψήφιση ή καταψήφιση της συμφωνίας των Πρεσπών», υποστηρίζουν στην πλειοψηφία τους εκείνοι που δεν θέλουν να δουν εαυτούς εκτός κυβέρνησης. Ανάλογη στάση εμφανίζεται να τηρεί και ο αντιπρόεδρος της Βουλής Κ. Ζουράρις, που ενώ έχει γνωστές και απόλυτες θέσεις για το Μακεδονικό, εντούτοις δεν επιθυμεί να προκαλέσει κυβερνητική κρίση, αποσύροντας την εμπιστοσύνη του.

Στην ίδια πλευρά βρίσκεται και ο Αθ. Παπαχριστόπουλος, τον οποίο έντονες φήμες φέρουν να τάσσεται υπέρ της κυβερνητικής σταθερότητας με άλλη πολιτική αφετηρία: φέρεται να είναι μεταξύ εκείνων των στελεχών του παρόντος πολιτικού συστήματος που θα έβλεπαν θετικά τη συστράτευση με την πλευρά ΣΥΡΙΖΑ στις επόμενες εκλογές. Υπό το βάρος αυτών των φημών σχολιάστηκε εντονότατα πρόσφατη συνάντησή του με τον πρωθυπουργό – για την οποία ελέχθη πως δεν ήταν ενήμερος ο κ. Καμμένος. Πάντως, στους διαδρόμους της Βουλής δεν ακούγεται μόνο το όνομα του κ. Παπαχριστόπουλου όταν οι συζητήσεις αφορούν στελέχη (και) των ΑΝΕΛ που χαράσσουν τη στρατηγική τους όχι απλώς στη βάση της διαχείρισης του παρόντος, αλλά και με μελλοντική προοπτική: χαρακτηριστικά είναι τα σενάρια που έφεραν την κ. Κουντουρά να συμπεριλαμβάνεται στα σχέδια ΣΥΡΙΖΑ να ενταχθεί στο ευρωψηφοδέλτιο του κόμματος.

Ολα αυτά, μεγάλο τμήμα των οποίων αποτυπώθηκε και στην προχθεσινή συνεδρίαση της Κ.Ο. του κόμματος, καταδεικνύουν ότι από τα συνολικά δέκα στελέχη, βουλευτές και εξωκοινοβουλευτικούς, που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή των ΑΝΕΛ, μόνο τρεις (ο κ. Καμμένος και δύο ακόμη) παραμένουν στη λεγόμενη «σκληρή γραμμή» του προέδρου. Ο εμφανώς αρνητικός αυτός συσχετισμός φαίνεται πως τελικά ανάγκασε και τον ίδιο τον πρόεδρο, μέσω Twitter, μετά το τέλος της συνεδρίασης να κατεβάσει τους τόνους και να αποχρωματίσει κάπως την εναπομείνασα κόκκινη γραμμή. Μια προσεκτική ανάγνωση των φράσεων που χρησιμοποίησε ο πρόεδρος των ΑΝΕΛ στο tweet αυτό οδηγεί στο κατ' αρχάς συμπέρασμα ότι εγκαταλείπεται και από τον ίδιο η προοπτική αποχώρησης από τα κυβερνητικά έδρανα, αλλά με τρόπο που δεν θα τον χρεωθεί προσωπικά ως «κωλοτούμπα». Απλώς, θα επικαλεστεί την προσήλωσή του στις δημοκρατικές διαδικασίες και τη βούλησή του να ακολουθήσει την πλειοψηφία που έχει διαμορφωθεί.

Το διαζύγιο με Καμμένο άργησε

Ο πρωθυπουργός έπρεπε να έχει λύσει τη συγκυβέρνηση από το καλοκαίρι, λέει στην «Κ» ο Νίκος Κοτζιάς

Συνέντευξη στον
ΠΑΥΛΟ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ

Ο τέως υπουργός Εξωτερικών, όχι μόνον πρωτοστάτησε στη συμφωνία των Πρεσπών, αλλά άνοιξε σχεδόν όλα τα μεγάλα θέματα κερδίζοντας εγκώμια και προκαλώντας εξίσου πολλές αντιδράσεις οι οποίες έφτασαν ώς τη δραματική παραίτησή του από το υπουργείο. Στη συνέντευξή του στην «Κ» απαντά για όλους και για όλα.

– Η συμφωνία των Πρεσπών έρχεται στη Βουλή. Πιστεύετε ότι μπορεί να ψηφιστεί παρά τη σαφή άρνηση του κ. Καμμένου; Αληθεύει ότι έχετε εργαστεί για να υπάρχει κοινοβουλευτική πλειοψηφία υπέρ της και ότι αυτό είναι που τον οδήγησε να καταφερθεί εναντίον σας;

– Πράγματι, υπάρχει πλειοψηφία για τη συμφωνία των Πρεσπών. Νομίζω ότι η αλήθεια αυτή δημιουργεί σύγχυση και ψύχωση σε ορισμένους. Δύο αισθήματα που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν με λογικά πολιτικά μέσα και επιχειρήματα.

– Θα πρέπει ο κ. Τσίπρας να προκηρύξει εκλογές πριν από την ψήφιση της συμφωνίας; Γιατί ο λαός να μην ερωτηθεί για τις Πρέσπες;

– Να ρωτήσουμε τον λαό μας αν συμφωνεί να αλλάξει ένα τρίτο κράτος το όνομά του με διπλωματικά μέσα και χωρίς να έχει χάσει πόλεμο; Να αποφασίσει μια τρίτη κοινωνία, εκτός διπλωματίας, αν δέχεται τη μετονομασία μιας χώρας; Εγώ θα έλεγα: «Παν μέτρον άριστον». Δεν νομίζω ότι απαιτούνται πρόωρες εκλογές λόγω «Πρεσπών», ούτε δημοψήφισμα. Αλλά γιατί τόσο φόβος για μια συμφωνία που κόβει τις προσβάσεις τρίτων στην αξιοποίηση της Βόρειας Μακεδονίας εις βάρος μας και τη δημιουργία ισχυρών θυλάκων ισλαμικού φονταμενταλισμού; Που μας δίνει τη μέγιστη πρόσβαση σε μια γείτονα χώρα. Γιατί τόσο φοβική αντίληψη για μια χώρα που έχει το 1,8% της αμυντικής ισχύος μας, το 6% του ΑΕΠ μας;

– Σε περίπτωση που ο κ. Καμμένος καταψηφίσει την κυβέρνηση, θα πρέπει ο κ. Τσίπρας να λύσει τη συμφωνία της συγκυβέρνησης;

– Τη συμφωνία συγκυβέρνησης έπρεπε ο κύριος πρωθυπουργός να τη λύσει έτσι και αλλιώς μόλις άλλαξαν οι συνθήκες –έξοδος από τα μνημόνια– και κατά συνέπεια άλλαξε και η ατζέντα της κυβέρνησης. Σε αυτό συνηγορούσε και το γεγονός ότι και ο εταίρος είχε αλλάξει στο ίδιο διάστημα πολύ. Αυτό μπορούσε να είχε γίνει από το καλοκαίρι πέρυσι και υπήρχαν από τότε οι κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες τόσο για την έγκριση της συμφωνίας των Πρεσπών όσο και για μια νέα κυβερνητική πλειοψηφία. Αυτά τα λέω από τότε και όχι μόνο σήμερα. Θα έλεγα, μάλιστα, ότι τότε κατά τη γνώμη μου ίσως να ήταν και πιο εύκολα. Σίγουρα καλύτερα.

– Η συμφωνία των Πρεσπών ανταποκρίνεται στις κυριότερες πάγιες θέσεις των Σκοπίων. Ο πολίτης των Σκοπίων αναγνωρίζεται πλέον ως Macedonian – και όχι ως Citizen of North Macedonia, όπως θα ονομαζόταν αν με τον όρο «nationality» στη συμφωνία εννοούνταν η υπηκοότητα. Επίσης, από το 1977, όταν τα Σκόπια κατέθεσαν αίτηση αναγνώρισης γλωσσικού προσδιορισμού, η Ελλάδα κάθε δύο χρόνια καταθέτει δήλωση ότι δεν αναγνωρίζει τη μακεδονική γλώσσα (η τελευταία φορά που κατατέθηκε δήλωση ήταν το 2017, επί υπουργίας σας). Τελικώς, με τις Πρέσπες, αναγνωρίσαμε εθνότητα και γλώσσα, ενώ η πάγια υποχρέωσή μας απέναντι στον ΟΗΕ ήταν να συμφωνήσουμε μόνον ως προς το όνομα.

– Λέτε ότι τα Σκόπια πήραν αυτό που ήθελαν. Μα αυτό που ήθελαν ήταν να μην αλλάξουν όνομα. Και το άλλαξαν. Αυτό που διεκδίκησαν ήταν να μην έχει εσωτερική ισχύ η νέα ονομασία (erga omnes) αλλά, τελικά, το δέχθηκαν. Αυτό που ζήτησαν ήταν να μην κάνουν επ' αυτού συνταγματικές αλλαγές, και τις έκαναν. Δέχθηκαν και μπήκε στη συμφωνία ότι η γλώσσα τους ανήκει στην οικογένεια των νοτιοσλαβικών γλωσσών και ότι εκείνοι δεν έχουν καμιά σχέση με τη Μακεδονία του Μεγάλου Αλεξάνδρου και της ένδοξης ελληνικής ιστορίας, καθότι είναι Σλάβοι, ενώ η «Μακεδονία τους» είναι γεωγραφικός όρος. Επίσημα εγκαταλείπουν με τη συμφωνία τον αλυτρωτισμό. Γιατί τα αγνοείτε όλα αυτά; Στα επιμέρους, πρώτον δεν δόθηκε καμιά εθνότητα. Αυτό διευκρινίστηκε και στις συνταγματικές αλλαγές που έκανε η ίδια η Βουλή των Σκοπίων, στο πνεύμα όσων είχαν συμφωνηθεί. Σε αυτές υπογραμμίζεται ότι στη συμφωνία αναφέρεται μόνο η ιθαγένεια/υπηκοότητα και όχι η εθνότητα. Ομολογούν, δηλαδή, ότι δεν πήραν αυτό που υπονοεί η ερώτησή σας. «Απλά» κάποιοι στην Αθήνα θέλουν να τους τα παραχωρήσουν με το ζόρι, ενάντια στο γράμμα και στο πνεύμα της συμφωνίας. Ειδικότερα, δεν υπάρχει ονομασία του υπηκόου της Βόρειας Μακεδονίας in abstractum όπως υπονοείται. Αντίθετα, η συμφωνία θέτει ένα τέλος στη δυνατότητα που έχουν μέχρι σήμερα να ταξιδεύουν και στην Ελλάδα ως σκέτο «Μακεδόνες». Τώρα θα ταξιδεύουν ως «Μακεδόνες/πολίτες της Βόρειας Μακεδονίας». Ως προς τη γλώσσα μέχρι να αναλάβω, τέτοιες δηλώσεις που υπονοείτε δεν υπήρξαν. Αντίθετα, οι ελληνικές κυβερνήσεις κατά κανόνα αδιαφορούσαν. Δεν πήγαν καν επί τρία ολόκληρα χρόνια (1992-1994) στη διαπραγμάτευση για την ονομασία στον ISO και αποδέχθηκαν τις συμφωνίες του 1977 στον ΟΗΕ.

> *Υπάρχει πλειοψηφία για τη συμφωνία των Πρεσπών. Νομίζω ότι η αλήθεια αυτή δημιουργεί σύγχυση και ψύχωση σε ορισμένους.*

«Είμαι εχθρός μιας δημόσιας συζήτησης που παράγει αλόγιστα αρνητική ατμόσφαιρα», λέει ο κ. Κοτζιάς, εξηγώντας γιατί δεν δημοσιοποιεί ο ίδιος την επιστολή που έστειλε στην Αλέξη Τσίπρα κατά την παραίτησή του από το ΥΠΕΞ.

Περί Προέδρου της Δημοκρατίας

– Μετά τις προσεχείς εκλογές ακολουθούν εκλογές με απλή αναλογική. Πιθανόν να προκηρυχθούν πολύ σύντομα με αφορμή την εκλογή Προέδρου της Δημοκρατίας. Θα μπορούσατε να υποστηρίξετε ότι η πρώτη θητεία του κ. Προκόπη Παυλόπουλου δικαιολογεί την επανεκλογή του;

– Ο σημερινός Πρόεδρος της Δημοκρατίας συνδυάζει τον δημοκρατικό ευρωπαϊσμό με την πίστη στο διεθνές δίκαιο. Συντηρητικές πεποιθήσεις αρχών με κατανόηση του τρόπου που σκέφτεται η Αριστερά. Δεν βλέπω άλλον στον ορίζοντα που να τα συνδυάζει αυτά. Γιατί, λοιπόν, να μην επανεκλεγεί;

– Η απόφαση του ΝΑΤΟ το 2008 για μη ένταξη ώς την επίλυση του ονοματολογικού ήταν ομόφωνη – άρα το ΝΑΤΟ δεν θα επανερχόταν στο θέμα. Τελικά, γιατί σπεύσαμε; Τι είναι αυτό το «μεγάλο» που κερδίσαμε ώστε να δικαιολογεί τη γενναιοδωρία μας;

– Ως προς το ΝΑΤΟ η απόφαση δεν είναι έτσι ακριβώς. Στο Βουκουρέστι είχε συμφωνηθεί η μη ένταξη της ΠΓΔΜ σε αυτό, αλλά ταυτόχρονα συμφωνήθηκε ότι θα βρεθεί άμεσα λύση στο ονοματολογικό και ότι κατόπιν δεν χρειαζόταν καν νέα συνεδρίαση κορυφής του ΝΑΤΟ για να γίνει η ένταξη. Αυτή ήταν μια απόφαση έπειτα από πρόταση της Σλοβενίας. Εμείς επαναφέραμε όλη τη διαδικασία. Θα ήθελα δε να σημειώσω, ότι η επιλεκτική παρουσίαση κειμένων από το Βουκουρέστι είναι μια πρόκληση να δημοσιευθεί το σύνολό τους.

– Πολλοί υποψιάζονται ότι η Γερμανία επέτρεψε τη μη περικοπή των συντάξεων για το 2019 με αντάλλαγμα τη συμφωνία των Πρεσπών. Μήπως η κυβέρνηση υλοποιεί τις γερμανικές επιθυμίες με αντάλλαγμα την εκλογική διάσωση του ΣΥΡΙΖΑ;

– Ντροπή και να το λένε. Ασφαλώς οι Ευρωπαίοι είναι ευχαριστημένοι, διότι είναι η μόνη διπλωματική θετική πράξη στα τελευταία χρόνια για την ειρήνη στην περιοχή. Σε όλους που πήγαν να μπερδευτούν θετικά ή με αντιρρήσεις, τους ξεκαθαρίσαμε εξαρχής ότι είναι ένα θέμα που δεν χωρά τρίτους, διότι αφορά θεμελιακό εθνικό μας συμφέρον και δικαίωμα. Εξάλλου, όπως είπα στη Βουλή, πώς να έγινε ανταλλαγή ανάμεσα σε μια «κακή συμφωνία με ένα κακό συνταξιοδοτικό»; Απλώς, η Ν.Δ. έχει πρόβλημα να καταλάβει ότι λύσαμε θετικά ένα πολυετές πρόβλημα που είχε αλυσοδέσει τη χώρα. Εκείνης της αρέσει να έχει προβλήματα, εμένα να τα λύνω θετικά και ουσιαστικά.

– Παλιά είχατε θετική άποψη για τη Μόσχα. Και όμως επί των ημερών σας στο ΥΠΕΞ η Ελλάδα απέλασε δύο Ρώσους διπλωμάτες. Δεν θα μπορούσατε να διευθετήσετε το θέμα με τον ομόλογό σας κ. Λαβρόφ χωρίς οποιαδήποτε δημοσιότητα, όπως γίνεται σε αυτές τις περιπτώσεις;

– Όλοι, και ανά πάσα στιγμή, πρέπει να σέβονται τη χώρα και την κυριαρχία της. Αν δεν το κάνουν, κάποια στιγμή, λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα. Η στάση μας και σε αυτή την υπόθεση αποδεικνύει ότι κριτήριο της εξωτερικής μας πολιτικής ήταν και είναι το συμφέρον της χώρας και όχι παλιές ή καινούργιες φιλίες.

– Εσείς αποφασίσατε και δώσατε στη δημοσιότητα τις δύο απελάσεις; Τι είπατε κατά την επικοινωνία σας με τον κ. Λαβρόφ; Πότε ενημερώσατε τον πρωθυπουργό και ποια ήταν η αντίδρασή του;

> *Η Ν.Δ. έχει πρόβλημα να καταλάβει ότι λύσαμε θετικά ένα πολυετές πρόβλημα που είχε αλυσοδέσει τη χώρα. Εκείνης της αρέσει να έχει προβλήματα, εμένα να τα λύνω θετικά.*

– Η απόφαση ήταν του ίδιου του πρωθυπουργού. Η Ρωσία είχε ενημερωθεί από άλλη ελληνική πηγή, ενημέρωση που την επανέλαβε αργότερα η αρμόδια διεύθυνση του υπουργείου μας.

– Λίγες εβδομάδες πριν από τις απελάσεις, η Ελλάδα ήταν η μόνη χώρα του ΝΑΤΟ που αντιστάθηκε και δεν απέλασε κανέναν Ρώσο διπλωμάτη, παρά τις απαιτήσεις του Λονδίνου και του ΝΑΤΟ, λόγω της υπόθεσης Σκριπάλ. Μήπως οι απελάσεις ήταν απαίτηση των Αμερικανών;

– Οταν ζητούσαν ΝΑΤΟ, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ απελάσεις δεν τις κάναμε, διότι τα στοιχεία που μας έδωσαν δεν ήταν κατά τη γνώμη μας επαρκή και δεν ήμασταν σύμφωνοι. Οταν δικά μας εθνικά συμφέροντα επέβαλαν απελάσεις τις κάναμε. Αν δεν υπήρχε προκατάληψη, θα είχε γίνει κατανοητή η διαφορά ανάμεσα στο «μου ζητούν και δεν κάνω», ενώ κάνω όταν το απαιτεί το συμφέρον μου.

– Κυκλοφόρησαν πολλά για το παρασκήνιο της παραίτησής σας. Λέγεται ότι ο κ. Καμμένος έφτασε να αμφισβητήσει ακόμα και την εντιμότητά σας σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των μυστικών κονδυλίων του ΥΠΕΞ. Εσείς απαντήσατε ζητώντας έλεγχο στα μυστικά κονδύλια του υπουργείου Αμύνης. Γιατί ο πρωθυπουργός επέλεξε στάση Ποντίου Πιλάτου την ώρα που είναι γνωστό ότι κοντά σας έμαθε τα στοιχειώδη και τα ουσιώδη της εξωτερικής πολιτικής από το 2012 που συνομιλείτε;

– Κάποιοι παρουσιάζουν ανόητα και αναληθή επιχειρήματα προκειμένου να επιτεθούν στη συμφωνία των Πρεσπών. Ανάλογα ετοιμάζονταν να πράξουν στη Βουλή. Εχω μια άποψη για το ποιον και πώς εξυπηρετούν τέτοιες συκοφαντίες, αλλά δεν είναι της ώρας. Οσον αφορά τα απόρρητα του ΥΠΕΞ, αυτά τα διαχειρίζονται οι υπηρεσιακοί και εγκρίνονται από το προεδρείο της Βουλής. Πρόκειται για διαδικασία που εισήγαγα εγώ προσωπικά με νόμο. Καιρός να ισχύσει για όλα τα αρμόδια υπουργεία.

– Ποιο είναι το περιεχόμενο της μυστικής επιστολής σας προς τον πρωθυπουργό; Είναι ένα ιστορικό ντοκουμέντο. Γιατί δεν τη δημοσιοποιείτε εσείς, όταν έχουν προηγηθεί όλα τα παραπάνω;

– Πολλά δεν λέω δημόσια. Κύρια διότι ό,τι λέει κάποιος δεν πρέπει να εξυπηρετεί απλά τη θέση του, αλλά να ωφελεί τη χώρα και τις προοπτικές της. Είμαι εχθρός μιας δημόσιας συζήτησης που παράγει αλόγιστα αρνητική ατμόσφαιρα. Προσπαθώ να δείξω τις καλύτερες συνθήκες που δημιουργεί η εξωτερική μας πολιτική για την πατρίδα. Τις νέες ευκαιρίες για τον ελληνισμό. Τις λύσεις. Δεν ζω από την περιγραφή προβλημάτων. Αντίθετα, το πρόβλημα πρέπει να διαπιστωθεί, μετά να υπάρξει επεξεργασία εναλλακτικών λύσεων και στη συνέχεια να πάρει τον δρόμο υλοποίησης η κάλλιστη δυνατή απάντηση.

– Θα είστε υποψήφιος βουλευτής και θα συνεργαστείτε ως επικεφαλής της πολιτικής κίνησης «Πράττω» με τον ΣΥΡΙΖΑ και τον Αλέξη Τσίπρα στις εκλογές;

– Αυτά είναι θέματα που εξετάζουν τα συλλογικά όργανα του «Πράττω». Είμαστε σε μια φάση συζήτησης. Ηδη, όπως θα έχετε καταγράψει, συνεργαζόμαστε σε πολλές περιφερειακές και δημοτικές εκλογές με τον ΣΥΡΙΖΑ και άλλες δυνάμεις. Σε αρκετές, όμως, περιπτώσεις, όπως στους Δήμους της Αθήνας, του Ηρακλείου και της Πάτρας συνεργαζόμαστε με τρίτους, χωρίς τον ΣΥΡΙΖΑ, ή και με δικούς μας υποψήφιους.

– Πιστεύετε ότι τα προβλήματα του τόπου είναι τέτοια ώστε να επιβάλουν τη σύσταση οικουμενικής κυβέρνησης συνεργασίας ΣΥΡΙΖΑ - Νέας Δημοκρατίας - ΚΙΝΑΛ;

– Ως προς τις οικουμενικές συνεργασίες εγώ είμαι όπως και το 1989 επιφυλακτικός. Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν πεδία και θέματα συνεννόησης και από κοινού αντιμετώπισης με σοβαρότητα. Πιστεύω βαθιά σε μια κουλτούρα δημοκρατικού διαλόγου και όπου χρειάζεται και είναι δυνατόν στην κουλτούρα των συμβιβασμών.

Δουλέψαμε σκληρά επί δύο χρόνια για την επέκταση της αιγιαλίτιδας

– Τον Δεκέμβριο του 2017 ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν προσκλήθηκε στην Ελλάδα. Τι κερδίσαμε πέρα από την αμφισβήτηση της Συνθήκης της Λωζάννης μέσα στην Αθήνα;

– Στις διεθνείς σχέσεις δεν μιλάς μόνο με τους φίλους, αλλά και με εκείνους που έχεις διαφορές, και μάλιστα σοβαρές. Μια χώρα που δεν θέλει πόλεμο, αλλά ούτε είναι αδύναμη, πρέπει να έχει την ικανότητα να παίρνει πρωτοβουλίες και να συνομιλεί με όλους. Υπάρχουν, δε, δύο επιλογές: Η πρώτη εκδηλώνει την όποια αντιπαλότητα με υψηλές κορώνες. Η δεύτερη επιδιώκει μια όσο το δυνατόν πιο ορθολογική σχέση με τρίτους. Η πρώτη ακολουθείται συχνά από την Τουρκία και Ελληνες ακραίους εθνικιστές. Κατά τη γνώμη μου, η τέχνη είναι να επιβάλλεις τη δική σου αντίληψη και συμπεριφορά εξωτερικής πολιτικής και όχι να προσπαθείς να αντιγράφεις τρίτους. Ως προς τα δημόσια λεχθέντα, όλοι γνωρίζαμε τις απόψεις της Τουρκίας. Ηταν, όμως, μία από τις σπάνιες φορές που ακούστηκαν ευρέως στο εσωτερικό της Τουρκίας οι δικές μας απόψεις.

– Κατά την παραίτησή σας, η ανακοίνωσή σας για την επέκταση της αιγιαλίτιδας στο Ιόνιο, αλλά όχι στο Αιγαίο, θεωρείται ότι δικαίωσε το τουρκικό επιχείρημα ότι το Αιγαίο ανήκει σε «ειδικό καθεστώς». Ηταν λάθος;

– Μια τέτοια άποψη δικαιολογεί «πονηρά» την πολυετή αδράνεια της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Στην ουσία, με αυτή υποστηρίζεται ότι, εάν επεκτείνουμε οπουδήποτε την αιγιαλίτιδα ζώνη μας, είναι απόδειξη των δικαίων τρίτων. Στην πραγματικότητα, βέβαια, το ακριβές είναι ότι μέχρι σήμερα δεν την επεκτείναμε πουθενά, γεγονός που με τη λογική της ερώτησής σας είναι «το άκρον άωτον της τουρκικής διεκδίκησης». Το πραγματικό ερώτημα είναι: Γιατί οι ελληνικές κυβερνήσεις επί δεκαετίες δεν έκλειναν τους ελληνικούς κόλπους και δεν διαμόρφωσαν γραμμές βάσεις για οποιονδήποτε υπολογισμό αιγιαλίτιδας ζώνης; Εμείς δουλέψαμε σκληρά επί δύο χρόνια με τους καλύτερους ειδικούς, Ελληνες και ξένους, και κάναμε όλα τα απαραίτητα. Κάποιοι δεν διάβασαν με προσοχή το τι είπα. Είπα ότι ξεκινάμε από το Ιόνιο, διότι εκεί είμαστε σε προχωρημένη βάση συμφωνίας με Ιταλία και Αλβανία ως προς την ανακήρυξη και οριοθέτηση της ΑΟΖ και μας χρειάζονται οι πιο πάνω γραμμές και η αιγιαλίτιδα. Επίσης, είπα ότι βαθμιαία, εντός ενός χρόνου, θα υλοποιήσουμε την αιγιαλίτιδα παντού.

> *Τέχνη είναι να επιβάλλεις τη δική σου αντίληψη και συμπεριφορά εξωτερικής πολιτικής και όχι να προσπαθείς να αντιγράφεις τρίτους.*

– Οι Ηνωμένες Πολιτείες καλλιεργούν την εντύπωση ότι η Ελλάδα αναβαθμίζεται έναντι της Τουρκίας. Μήπως, όμως, όπως διδάσκει η Ιστορία, πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί απέναντι στις «παροτρύνσεις» των μεγάλων δυνάμεων διότι μας χρησιμοποιούν, αλλά την κρίσιμη στιγμή μπορεί να μην τις έχουμε μαζί μας;

– Σωστά. Ταυτόχρονα, όμως, κύριο μέλημα της εξωτερικής πολιτικής πρέπει να είναι η αξιοποίηση κάθε δυνατότητας που δίνεται, προκειμένου να ενισχύουμε τις θέσεις μας και ειδικότερα την ασφάλεια της Κύπρου και της Ελλάδας. Πιστεύει κανείς ότι θα μπορούσαν να γίνονται γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ από εταιρείες που συνεργάζονται με την Κυπριακή Δημοκρατία χωρίς όλες αυτές τις συμμαχίες που κάναμε τα χρόνια που πέρασαν; Πρέπει να είμαστε προσεκτικοί, αλλά όχι να αδρανούμε στο όνομα πραγματικών ή και φανταστικών κινδύνων.

– Αν ειλικρινώς θέλαμε λύση του Κυπριακού –λένε πολλοί– δεν θα θέταμε την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων ως πρώτη και κύρια προϋπόθεση στο Κραν-Μοντανά, αλλά ως μία παράμετρο μιας συνολικής λύσης όπου τις εγγυήσεις ειρήνης θα μπορούσε π.χ. να τις προσφέρει η ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ. Μήπως λοιπόν δεν θέλαμε λύση;

– Ως προς το τελευταίο, οι Τούρκοι ερωτήθηκαν τι θα έλεγαν για ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ, διερευνητικά, για να φανούν οι πραγματικές τους προθέσεις, και απάντησαν «ότι αυτό θα ενοχλούσε τη Ρωσία». Ως προς τα υπόλοιπα, εδώ υπάρχει μια σκόπιμη διαστρέβλωση. Εμείς πιστεύουμε ότι, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, οι εγγυήτριες δυνάμεις δικαιούνται να έχουν γνώμη μόνο σε ζητήματα που σχετίζονται με την κατοχή και το καθεστώς των εγγυήσεων. Υπάρχουν κάποιοι που πιστεύουν ότι η Τουρκία πρέπει να έχει δικαιώματα επέμβασης. Εγώ όχι. Διότι μια Κύπρος που δεν θα είναι κανονικό κράτος, δηλαδή με κατοχικά στρατεύματα και ξένες εγγυήσεις, δεν είναι η Κύπρος που θέλουμε. Να σημειώσω ότι θα είχε ενδιαφέρον για τους αναγνώστες σας η πρόταση που έκανα για ένα σύμφωνο φιλίας ανάμεσα σε Τουρκία, Ελλάδα και Κύπρο. Ο ΟΗΕ την βρήκε εξαιρετική.

Δύο Σκοπιανοί βουλευτές δεν είχαν... Besa

Επειτα από αναπάντεχο θρίλερ της τελευταίας στιγμής, κυρώθηκε, τελικά, από τη Βουλή των Σκοπίων η συμφωνία

Του απεσταλμένου μας στα ΣΚΟΠΙΑ
ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ

Μέχρι τις αρχές της περασμένης εβδομάδας όλα έδειχναν ότι η υπερψήφιση από τη Βουλή των Σκοπίων των τεσσάρων άρθρων της συνταγματικής τροποποίησης, ώστε να ολοκληρωθεί από πλευράς FYROM η κύρωση της συμφωνίας των Πρεσπών και ο πρωθυπουργός Ζόραν Ζάεφ να δώσει τη σκυτάλη στην Αθήνα, θα ήταν μια τυπική διαδικασία.

Ο Ζάεφ είχε, από τον Οκτώβριο κιόλας, στο «τσεπάκι» του τους ογδόντα βουλευτές που χρειαζόταν για την πλειοψηφία των δύο τρίτων και εκείνο που ενδιέφερε ήταν εάν την Τετάρτη, με την έναρξη της συνεδρίασης, η κατ' άρθρο συζήτηση και ψήφιση θα ολοκληρώνονταν την ίδια μέρα ή θα εξαντλούνταν οι δώδεκα ημέρες που προέβλεπε ο κοινοβουλευτικός κανονισμός. Οι πάντες, εξάλλου, βιάζονταν.

Ο Ζάεφ για να ολοκληρώσει το κομμάτι του οδικού χάρτη που του αναλογούσε και να ετοιμάζεται να πανηγυρίσει το αντίδωρο των συμμάχων, την ένταξη, δηλαδή, της χώρας του στο ΝΑΤΟ και ο Αλέξης Τσίπρας για να ξεκαθαρίσει του λογαριασμούς του με τον Πάνο Καμμένο, ώστε να ξέρει πώς θα πορευθεί.

Στο «παρά 5΄», ωστόσο, και ενώ στην Αθήνα είχαν αρχίσει να μετράνε «κουκιά» γύρω από το τι θα γίνει στην ελληνική Βουλή, και ο κ. Καμένος ετοιμαζόταν να «κουνήσει μαντίλι» στην κυβερνητική συμμαχία, η διαδικασία στο Κοινοβούλιο των Σκοπίων εξελίχθηκε σε θρίλερ.

EPA / GEORGI LICOVSKI

Περιχαρής ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Ζόραν Ζάεφ δέχεται τα συγχαρητήρια των 81 βουλευτών –απαιτούνταν 80–, οι οποίοι υπερψήφισαν, τελικά, τις τροποποιήσεις των τεσσάρων άρθρων του συντάγματος της χώρας τους. Τα Σκόπια έκαναν το βήμα που τους αναλογούσε για τη συμφωνία των Πρεσπών.

Εκπληξη

Τούτη τη φορά δεν ήταν το ισχυρό εθνικιστικό VMRO DPMNE που «όρθωνε» το ανάστημά του για να φράξει τη διαδρομή προς την τελική κύρωση της συμφωνίας, αλλά ένα αλβανικό κόμμα, που είχε ταχθεί υπέρ αυτής και μάλιστα είχε υπερψηφίσει την κρίσιμη πρόταση για συνταγματική τροποποίηση το φθινόπωρο!

Το κόμμα αυτό, με την επωνυμία «Besa» (Εμπιστοσύνη) και δύο εκπροσώπους στο Κοινοβούλιο, είχε ιδρυθεί πριν από λίγα χρόνια από τον φίλο του Αχμέτ Νταβούτογλου, Μπιλάλ Κασάμι, γεγονός που στα Σκόπια έδωσε λαβές για σχόλια περί τουρκικού «δακτύλου» στην πολιτική ζωή της FYROM, φιλοδοξώντας να εκπροσωπήσει το συντηρητικό Ισλάμ του αλβανικού στοιχείου του Τετόβου και εθεωρείτο πολιτικά ασήμαντο.

Παραμονές των τελευταίων κρίσιμων ψηφοφοριών επιχείρησε(;) να τορπιλίσει τη συμφωνία,

Ενα αλβανικό κόμμα, με την επωνυμία «Besa» (Εμπιστοσύνη) και δύο εκπροσώπους στο Κοινοβούλιο, αξίωνε την τελευταία στιγμή τροποποίηση του προοιμίου του συντάγματος.

αξιώνοντας την τροποποίηση του προοιμίου του συντάγματος και συγκεκριμένα την αλλαγή του άρθρου που προσδιορίζει την υπηκοότητα ως «μακεδονική / πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας».

Πρότεινε, ειδικότερα, επ' αυτού, τον προσδιορισμό της υπηκοότητας ως «υπηκοότητα της Μακεδονίας / πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας», δηλώνοντας πως θα μπορούσε να αποδεχθεί ως εναλλακτική λύση να παραμείνει η υπηκοότητα «μακεδονική / πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας», αλλά αυτό να ισχύει μόνο για τους σλαβικής καταγωγής πολίτες της χώρας, ενώ για τις υπόλοιπες εθνοτικές ομάδες (Αλβανοί, Σέρβοι, Τούρκοι, Ρομά κ.λπ.) να αναγράφεται μόνο «πολίτης της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας».

Τα πράγματα, ωστόσο, περιπλέχτηκαν ακόμα περισσότερο όταν οι οχτώ βουλευτές του VMRO DPMNE, οι οποίοι τον Οκτώβριο είχαν ψηφίσει την πρόταση για συνταγματική τροποποίηση και έκτοτε ακολουθούν τον Ζάεφ, αντέδρασαν απειλώντας πως εάν γίνουν αποδεκτές οι αξιώσεις των Αλβανών τότε δεν θα ψηφίσουν εκείνοι τα συνταγματικά άρθρα.

Στην αρχή κανείς δεν πήρε στα σοβαρά την αλβανική αξίωση, αλλά όταν οι δύο βουλευτές του Besa «πάτησαν πόδι» και ο πρωθυπουργός Ζόραν Ζάεφ είδε ότι η αριθμητική στις ψηφοφορίες δεν έβγαινε, άρχισαν οι παρασκηνιακές διαβουλεύσεις και όχι μόνο.

Ενα τέτοιο διακύβευμα, όπως αυτό της συμφωνίας των Πρεσπών με την οποία Σκόπια και Αθήνα αλλά και οι δυτικοί σύμμαχοι (ΝΑΤΟ, Ευρωπαϊκή Ενωση) φιλοδοξούν να κλείσουν μια ιστορική πληγή στη γεωπολιτικά ευαίσθητη περιοχή, δεν ήταν δυνατό να αφεθεί έρμαιο στην «αλβανική ξεροκεφαλιά» δύο βουλευτών.

Οι οκτώ βουλευτές του εθνικιστικού VMRO DPMNE, που από τον Οκτώβριο ακολουθούν τον Ζάεφ, απείλησαν πως, αν γίνουν δεκτά τα αιτήματα των δύο Αλβανών, θα καταψηφίσουν.

Οι πιέσεις για συμμόρφωση κατέφθαναν από παντού. Από τις δυτικές πρεσβείες στα Σκόπια, έως τα μητροπολιτικά αλβανικά κέντρα στην Πριστίνα και τα Τίρανα, ενώ ο Ζάεφ αναζητούσε «τεχνική φόρμουλα» στην οποία θα μπορούσαν να συμφωνήσουν οι του Besa και ταυτόχρονα έριχνε υπόγεια «δίχτυα» και πάλι προς το τη «δεξαμενή» του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης για να εξασφαλίσει, καλού κακού, τις δύο κρίσιμες ψήφους.

Μέχρι και ο παροπλισμένος ιδρυτής του σύγχρονου VMRO DPMNE και πρώην πρωθυπουργός Λιούπτσο Γκεοργκέφσκι εμφανίστηκε για να απευθύνει έκκληση στον σημερινό πρόεδρο του κόμματος να ενισχύσει με δύο βουλευτές του τον Ζάεφ, ώστε να περάσει η συμφωνία και να μπει η χώρα στο ΝΑΤΟ.

Αργά το βράδυ της Παρασκευής βγήκε «λευκός καπνός» και οι ψηφοφορίες ξεκίνησαν για να ολοκληρωθούν σε λίγες μόλις ώρες, με ογδόντα μία ψήφους υπέρ των τροποποιήσεων, μια δηλαδή παραπάνω από τον απαιτούμενο αριθμό.

Οι δύο βουλευτές αποδέχτηκαν ή αναγκάστηκαν να αποδεχθούν μια διατύπωση επί του συγκεκριμένου άρθρου, την οποία διαβάζουν όπως θέλουν και οι δύο πλευρές, και το αδιέξοδο ήρθη.

Μονόδρομος

Δεν θα μπορούσε να γίνει αλλιώς. Το Besa ήταν πολύ μικρό για να μπορέσει να σηκώσει ένα τόσο βαρύ φορτίο, το ναυάγιο, δηλαδή, με υπαιτιότητά του, μιας συμφωνίας (αυτής των Πρεσπών) που θα ανοίξει, εφόσον ψηφιστεί, τον δρόμο για την ένταξη της χώρας στο ΝΑΤΟ, διακαή πόθο του αλβανικού στοιχείου της ΠΓΔΜ.

Ούτε ο συμμαχικός παράγοντας, για τους δικούς του λόγους, ούτε οι ομοεθνείς Αλβανοί στα μητροπολιτικά κέντρα θα το επέτρεπαν.

Διά «πυρός και σιδήρου», λοιπόν, και με την αμέριστη –απροκάλυπτη πολλές φορές– (υπο)στήριξη του δυτικού παράγοντα, ο Ζόραν Ζάεφ πέρασε στο Κοινοβούλιο ό,τι του αναλογούσε στη συμφωνία των Πρεσπών.

Η μάχη του Σλαβομακεδόνα ηγέτη ήταν σκληρή και έλαβε γεωπολιτικές διαστάσεις. Στα νερά του Βαρδάρη δεν «ναυμάχησαν» ο Ζάεφ και το εθνικιστικό VMRO DPMNE μόνο.

Διεξήχθη σύγκρουση επιρροής μεταξύ Ευρωπαίων και Αμερικανών, που θέλουν το νευραλγικής σημασίας για τις βαλκανικές ισορροπίες αδύναμο αυτό κράτος υπό τη σκέπη τους, και από την άλλη της Ρωσίας, που επιδιώκει να το φέρει στην αγκαλιά της για τα δικά της συμφέροντα στην περιοχή. Το αμφιλεγόμενο δημοψήφισμα στα τέλη Σεπτεμβρίου και η κρίσιμη ψηφοφορία τον Οκτώβριο, διά της οποίας αποφασίστηκε η τροποποίηση του συντάγματος, ήταν δύο κρίσιμες μάχες στην πορεία προς την υλοποίηση του οδικού χάρτη.

Νικητής σε τρεις μάχες ο Ζόραν Ζάεφ

Ο πρωθυπουργός της γειτονικής χώρας Ζόραν Ζάεφ κέρδισε και τη μάχη του δημοψηφίσματος του Σεπτεμβρίου και την κρίσιμη ψηφοφορία του Οκτωβρίου, κατά τους εντός και εκτός της χώρας του (μαζί και ο κ. Καμμένος) επικριτές του με ανορθόδοξες μεθόδους (πολιτικούς και δικαστικούς εκβιασμούς, κ.ά.) για να ολοκληρώσει την όλη συμφωνημένη διαδικασία με τις ψηφοφορίες της περασμένης Παρασκευής. Τώρα πλέον διά της διπλωματικής οδού θα ενημερώσει την Αθήνα ότι ο ίδιος ολοκλήρωσε το «έργο» που είχε επωμισθεί στις Πρέσπες και περιμένει από την «άλλη πλευρά» να κάνει το χρέος της. Το πολιτικό τίμημα της συμφωνίας, που για όσους –όχι λίγους– στη χώρα του αντιτάχθηκαν, υπονόμευσε τα «άγια των αγίων» του έθνους, μένει να αποτυπωθεί στις εκλογές. Στις οποίες αρκετοί στα Σκόπια δεν αποκλείουν να οδηγήσει τη «Βόρεια Μακεδονία» ο Ζάεφ, αφού πρώτα ολοκληρωθεί επιτυχώς η διαδικασία της συμφωνίας των Πρεσπών και ενταχθεί η χώρα στο ΝΑΤΟ, την ερχόμενη άνοιξη ως παρατηρητής και αργότερα ως τακτικό μέλος.

ΑΠΟΨΗ

Η συμφωνία των Πρεσπών δεν αποτελεί έντιμο συμβιβασμό

Η δημόσια συζήτηση για την αποδοχή και την αναγκαιότητα της συμφωνίας των Πρεσπών μεταξύ Ελλάδας και ΠΓΔΜ περιλαμβάνει τρεις βασικές ανακρίβειες, οι οποίες πρέπει να αποκατασταθούν.

Το αδιέξοδο της διπλωματίας δεν οφειλόταν στην έλλειψη τόλμης ή ευφυΐας. Επί 25 χρόνια το βάρος των διαπραγματεύσεων έπεσε στην εξεύρεση μιας μεικτής ονομασίας, η οποία θα χαρακτήριζε και τη νέα χώρα και το έθνος που την κατοικεί και τη γλώσσα που ομιλείται, βάσει της αντίληψης ότι οι λαοί δίνουν την ονομασία τους στις χώρες και τις γλώσσες και όχι το αντίστροφο. Αυτή ήταν η κόκκινη γραμμή της ελληνικής διπλωματίας και από πουθενά δεν προκύπτει ότι υπήρξε ποτέ διαφορετική προσέγγιση. Δεν μπορούσε να την παραβλέψει καμία κυβέρνηση, διότι, ασχέτως των επιστημονικών προσεγγίσεων, η Ιστορία αποτελεί, πέρα από κάθε αμφιβολία, τη ραχοκοκαλιά του ελληνικού έθνους και θέμα εξαιρετικά μεγάλης ευαισθησίας στον ελληνικό Βορρά, στην ελληνική Μακεδονία. Η πραγματικότητα αυτή δεν ανατρέπεται ούτε αναθεωρείται με συνοπτικές διαδικασίες.

Είμαστε αντίθετοι, διότι η υπογραφή του υπουργού των Εξωτερικών επιτρέπει ρητώς τον σφετερισμό ευαίσθητων ιστορικών δεδομένων.

Η Αθήνα δεν μπορούσε να αναγνωρίσει ένα μακεδονικό έθνος διπλα στον δικό της μακεδονικό πληθυσμό, ασχέτως της ονομασίας του γειτονικού κράτους, για την οποία πάντοτε υπήρχαν προτάσεις και συζητήσιμες λύσεις.

Η συμφωνία των Πρεσπών δεν αποτελεί έναν έντιμο συμβιβασμό. Στην προσπάθεια να προφυλαχθεί –και όχι να καταπολεμηθεί, όπως μερικοί πιστεύουν– το εθνικό αφήγημα και των δύο κρατών, εντέλει υπονομεύθηκε ανεπανόρθωτα το προβεβλημένο αντίδωρο των Σκοπίων στην Αθήνα, δηλαδή η μεικτή ονομασία erga omnes. Εφόσον, κατά το περίφημο 7ο άρθρο, με τον όρο «Μακεδονία» νοείται και η επικράτεια της ΠΓΔΜ, η διεθνής ονομασία «Βόρεια Μακεδονία» θα συνυπάρχει χωρίς αντιρρήσεις με τη σκέτη «Μακεδονία», την οποία ουδόλως θα επισκιάσει. Εξάλλου, η ελληνική παραδοχή πως με το επίθετο «μακεδονικός -ή -ό» μπορούν να προσδιορίζονται «η γλώσσα, ο πληθυσμός και τα χαρακτηριστικά του, με τη δική τους ιστορία, πολιτισμό και κληρονομιά», συνιστά –για όσους πολιτικούς και εμπειρογνώμονες δεν το έχουν καταλάβει ακόμη– άμεση αναγνώριση από την Αθήνα μιας εθνότητας, που ονομάζεται «μακεδονική». Σε έναν κόσμο όπου η άγνοια ιστορίας και γεωγραφίας είναι ο κανόνας, η ονομασία υπηκοότητας και εθνότητας συνάμα ως «μακεδονικών» δίνει στους γείτονες, εμμέσως πλην σαφώς, ασχέτως των όρων της συμφωνίας περί αρχαιότητας, απεριόριστη πρόσβαση στη μακεδονική κληρονομιά συνολικά – και μάλιστα με την υπογραφή μας.

Η συμφωνία των Πρεσπών δεν αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην προσέγγιση των δύο γειτονικών λαών. Δεν επιλύει τη διαφωνία. Προσπαθώντας να δώσει ίσο βάρος σε δύο απολύτως αντιφατικές ιστορικές εκδοχές, παραβιάζει την κοινή λογική, αφού αναγνωρίζει ότι αμφότερες είναι κατ' όνομα «μακεδονικές». Η συνωνυμία αυτή δεν αποτελεί επωφελή λύση, γι' αυτό και την αντιμαχόμασταν ανέκαθεν. Εύκολα εκλαμβάνεται ως διάσπαση μιας και μοναδικής μακεδονικής ιστορικής ενότητας, ενώ ο εθνικός προσδιορισμός των «Βορείων» αναπόφευκτα υπερισχύει του τοπικού των «Νοτίων». Αφελής ήταν η αντίληψη των εμπνευστών της ότι οι δύο «αλήθειες» θα μπορούσαν να περιοριστούν και να ισχύουν μόνον μέσα στις αντίστοιχες επικράτειες. Οπως προκύπτει από τις συνεχείς δηλώσεις των πολιτικών της ΠΓΔΜ, τα πρόσωπα αυτοπροσδιορίζονται εντός και εκτός της χώρας όπου διαμένουν με τον τρόπο που επιθυμούν. Επιπλέον, η Ιστορία δείχνει ότι οι δύο εκδοχές δεν μπορούν να στεγανοποιηθούν μεταξύ τους. Η ελληνική εκδοχή της αρχαίας μακεδονικής Ιστορίας αφορά και γεωγραφικό τμήμα της ΠΓΔΜ, ενώ, από την άλλη, οι λεγόμενοι «Αιγαιάτες» πολιτικοί πρόσφυγες και οι απόγονοί τους δεν πρόκειται να αποκηρύξουν τη δική τους ιστορική εκδοχή για τις «χαμένες πατρίδες» τους, όπως προκύπτει από τη διατύπωση του άρθρου 36 στο αναθεωρημένο σύνταγμα της ΠΓΔΜ. Κοντολογίς, η συζήτηση περί Ιστορίας και ταυτοτήτων εντός του πλαισίου της συμφωνίας είναι ατελέσφορη και ασύμφορη.

Ολα αυτά, ασχέτως των συναισθημάτων που προκαλούν, δεν είναι οι κύριοι λόγοι που είμαστε αντίθετοι στη συμφωνία των Πρεσπών. Είμαστε αντίθετοι όχι γιατί η υπογραφή του υπουργού των Εξωτερικών αδυνατεί να αποτρέψει με πειστικό τρόπο τον σφετερισμό ευαίσθητων ιστορικών δεδομένων, αλλά γιατί επιτρέπει ρητώς αυτόν τον σφετερισμό· όχι γιατί αδυνατεί να συμβιβάσει τα ασυμβίβαστα, αλλά γιατί καταφεύγει σε λογικούς ακροβατισμούς, ώστε να μας πείσει πως το πέτυχε. Είμαστε αντίθετοι όχι γιατί η ελληνική κυβέρνηση διαπραγματεύθηκε, αλλά γιατί αδυνατεί να κατανοήσει ποια πράγματα είναι αδιαπραγμάτευτα. Αδυνατεί να κατανοήσει την ευαισθησία των πολιτών της για την ιστορική τους κληρονομιά – μιαν ευαισθησία που νοηματοδοτείται σε πολλές συνταγματικές διατάξεις και έρχεται ως συνέπεια δύο αιώνων δημόσιας εκπαίδευσης. Είμαστε αντίθετοι, τέλος, λόγω της ασυνέπειας σε μια εθνική γραμμή, η οποία προσδιόρισε την εσωτερική πολιτική και τη διεθνή θέση της χώρας επί 25 χρόνια με τεράστιο κόστος, σε μια γραμμή η οποία συστράτευσε σχεδόν το σύνολο της κοινής γνώμης. Κι αν το πρόβλημα είχε «κακοφορμίσει», όπως έγραψε πρόσφατα ο τ. υπουργός των Εξωτερικών, ποιος αποφάσισε ότι ο «ακρωτηριασμός» ήταν η δέουσα λύση για την Ελλάδα; Το κράτος μας αντιφάσκει με τον εαυτό του, χωρίς να προτείνει μια βιώσιμη εναλλακτική λύση, ενώ η κυβέρνηση έχει εναποθέσει τη δυναμική της συμφωνίας στις μελλοντικές επιλογές των Σκοπίων.

ΒΑΣΙΛΗΣ Κ. ΓΟΥΝΑΡΗΣ (ΑΠΘ), ΜΑΝΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ (King's College London), ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΤΣΙΟΣ (Ιόνιο Πανεπιστήμιο), ΙΩΑΝΝΗΣ Σ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ (ΑΠΘ), ΚΩΣΤΑΣ Α. ΛΑΒΔΑΣ (Πάντειο Πανεπιστήμιο), ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΞΕΝΑΚΗΣ (Πανεπιστήμιο Κρήτης), ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΚΙΑΔΑΣ (Πανεπιστήμιο Μακεδονίας), ΜΙΧΑΛΗΣ Ι. ΤΣΙΝΙΣΙΖΕΛΗΣ (ΕΚΠΑ), ΚΩΣΤΑΣ ΥΦΑΝΤΗΣ (Πάντειο Πανεπιστήμιο), Ι. Κ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ (ΑΠΘ), ΕΥΑΝΘΗΣ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (ΕΚΠΑ).

Η κρίσιμη ψηφοφορία στο Λονδίνο

Την Τρίτη στη Βουλή των Κοινοτήτων κρίνεται το Brexit και το μέλλον της κ. Μέι

EPA / NEIL HALL

Το βρετανικό Κοινοβούλιο θα αναλάβει τον έλεγχο της διαδικασίας εξόδου της Βρετανίας από την Ε.Ε. σε περίπτωση που η πρόταση της Τερέζα Μέι απορριφθεί στην ψηφοφορία της Τρίτης.

Η στιγμή έφθασε. Την Τρίτη, η Βρετανίδα πρωθυπουργός Τερέζα Μέι θα ζητήσει από τη Βουλή των Κοινοτήτων να εγκρίνει τη συμφωνία αποχώρησης της χώρας από την Ε.Ε., πυροδοτώντας καταιγιστικές εξελίξεις. Με δεδομένο ότι δεν υπάρχει πλειοψηφία υπέρ της συμφωνίας, η Μέι θα υποχρεωθεί εντός τριών ημερών από την ήττα να παρουσιάσει το Σχέδιο Β, την εναλλακτική λύση που προτείνει για τη χώρα.

Η Βρετανίδα πρωθυπουργός δεν έχει καταλήξει στο ποια θα πρέπει να είναι η λύση αυτή, ούτε και επεδίωκε να εγκλωβιστεί σε τόσο στενά χρονικά περιθώρια, αλλά η πραγματικότητα είναι ότι έχει χάσει την πλειοψηφία στη Βουλή, η οποία της επέβαλε με ψηφοφορία την περασμένη Τετάρτη να μη χρονοτριβεί. Μία ημέρα νωρίτερα, η Βουλή είχε εκφράσει την αντίθεσή της σε μια άτακτη έξοδο από την Ε.Ε. χωρίς συμφωνία, «δένοντας» τα χέρια του υπουργείου Οικονομικών ώστε να μην μπορεί να εκταμιεύσει κονδύλια σε περίπτωση άτακτου Brexit. (Η έξοδος χωρίς συμφωνία είναι το φόβητρο που επικαλείται η Μέι για να πείσει τους βουλευτές να συνταχθούν πίσω από το σχέδιό της). Για να περάσουν οι τροπολογίες που δέσμευσαν τη Μέι, 20 βουλευτές των Συντηρητικών συντάχθηκαν με τους αντιπολιτευόμενους Εργατικούς, ενώ ο ίδιος ο Συντηρητικός πρόεδρος της Βουλής, Τζον Μπέρκοου, παρέβη τις συστάσεις των υπουργών, φέρνοντάς τες προς ψήφιση.

Ηταν άλλη μία ένδειξη ότι η Βουλή των Κοινοτήτων, ως σώμα, μπαίνει δυναμικά στο παιχνίδι, διερευνώντας ποια από τις πιθανές λύσεις έχει πλειοψηφική υποστήριξη.

Εναλλακτικές λύσεις όπως οι εκδοχές του ήπιου Brexit (μόνιμη παραμονή στην τελωνειακή ένωση, συμφωνία τύπου «Νορβηγία»), η προσφυγή στις κάλπες, ή η οργάνωση νέου δημοψηφίσματος θα δοκιμαστούν σε διαδοχικές ψηφοφορίες. Η ανάληψη του ελέγχου της διαδικασίας από τη Βουλή θα γίνει το αργότερο στις 28 Ιανουαρίου, εφόσον η Τερέζα Μέι δεν έχει επιτύχει συναίνεση γύρω από το σχέδιό της.

Το μέγεθος της ήττας

Πριν από όλα, ο ρυθμός των εξελίξεων θα καθοριστεί από το μέγεθος της ήττας της Τερέζα Μέι. Αναλυτές σημειώνουν ότι αν η Βουλή καταψηφίσει τη συμφωνία με διαφορά 30-40 ψήφων, η Μέι θα συνεχίσει τις προσπάθειες, ζητώντας από την Ε.Ε. νέες αλλαγές στην πολιτική διακήρυξη που συνοδεύει τη συμφωνία των 585 σελίδων.

Αν όμως η ήττα μετατραπεί σε συντριβή, με τους βουλευτές που εναντιώνονται να ξεπερνούν τους 100, ή και τους 150, τότε μπορεί η ψηφοφορία να είναι το τέλος της πρωθυπουργίας της Τερέζα Μέι. Το τέλος αυτό έχει προβλεφθεί πολλές φορές και πάντοτε αποτρέπεται, αλλά είναι πολύ δύσκολο να υπάρξει άλλη τροπή σε περίπτωση συντριβής την Τρίτη. Στη διάρκεια των γιορτών το μέτωπο εναντίον της συμφωνίας, που αποτελείται από Συντηρητικούς οπαδούς του «σκληρού» Brexit, από δυσαρεστημένους Βορειοϊρλανδούς και από Εργατικούς που πιστεύουν στην παραμονή στην Ε.Ε. ή σε μια καλύτερη συμφωνία εξόδου, ενισχύθηκε αντί να αποδυναμωθεί.

> *Στη διάρκεια των εορτών, το μέτωπο εναντίον της συμφωνίας με την Ε.Ε. ενισχύθηκε αντί να αποδυναμωθεί.*

Ισως γι' αυτό τις τελευταίες ημέρες οι προσπάθειες της πρωθυπουργού μοιάζουν όλο και πιο απεγνωσμένες. Η Τερέζα Μέι από τη μία πλευρά επιχείρησε να βρει σανίδα σωτηρίας στα συνδικάτα και από την άλλη υποσχέθηκε στους βουλευτές του Συντηρητικού Κόμματος κάτι που δεν υπάρχει καμία περίπτωση να γίνει αποδεκτό από την Ε.Ε.

Στους εκπροσώπους των δύο μεγαλύτερων συνδικάτων της χώρας η Μέι έδωσε διαβεβαιώσεις ότι η έξοδος από την Ε.Ε. δεν θα χρησιμοποιηθεί ως μοχλός για την επιδείνωση των εργασιακών σχέσεων, ενώ στη μερίδα των βουλευτών που επιθυμούν ένα σκληρό Brexit έταξε δικαίωμα ψήφου πάνω σε ένα κομμάτι της συμφωνίας με την Ε.Ε. Ουσιαστικά τους υποσχέθηκε ότι θα μπορέσουν να ψηφίσουν επί του καθεστώτος της προσωρινής τελωνειακής ένωσης (Irish backstop - ιρλανδική δικλίδα ασφαλείας) που προβλέπεται στη συμφωνία, πριν αυτό τεθεί σε ισχύ.

Οπως αναμενόταν, ούτε οι συνδικαλιστικοί εκπρόσωποι πείστηκαν ούτε οι Συντηρητικοί βουλευτές, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η κατάσταση είναι στάσιμη. Οι διεργασίες είναι εντονότατες, απλώς ξεφεύγουν από τον έλεγχο της κυβέρνησης, καθώς προϋποθέτουν την κατάρτιση των ευρύτερων δυνατών συμμαχιών. Σε αυτό το πνεύμα, Συντηρητικοί βουλευτές που υποστηρίζουν την ήπια έξοδο συνομίλησαν αυτή την εβδομάδα με τον αρμόδιο για τη διαχείριση του Brexit από το Εργατικό Κόμμα, Κιρ Στάρμερ. Οπως μεταφέρουν οι «Τάιμς» του Λονδίνου, ο συντηρητικός Ολιβερ Λέτβιν ρώτησε τον Στάρμερ αν η αντιπολίτευση θα συνεργαζόταν ώστε να επιτευχθεί μια συμφωνία με την Ε.Ε. που θα κρατούσε τη Βρετανία μονίμως στην τελωνειακή ένωση και εν μέρει στην κοινή αγορά. «Προφανώς, αν πρόκειται να φύγουμε από την Ε.Ε. με οποιοδήποτε άλλο τρόπο πλην της άτακτης εξόδου, πρέπει κάποια στιγμή να υπάρξει συναίνεση στη Βουλή γύρω από κάτι», απάντησε ο Στάρμερ. Παράλληλα, ο αξιωματούχος των Εργατικών χαρακτήρισε «πιθανώς αναπόφευκτο» το να αιτηθεί η Βρετανία παράταση της εφαρμογής του άρθρου 50, το να ζητήσει δηλαδή από την Ε.Ε. να μην ισχύσει η έξοδος από τις 29 Μαρτίου.

Μετάθεση εξόδου

Οι Εργατικοί θα επιχειρήσουν να προκαλέσουν βουλευτικές εκλογές, σενάριο υπό το οποίο θα απαιτηθεί οπωσδήποτε μετάθεση της ημερομηνίας εξόδου. «Υπάρχουν λύσεις και η κακή συμφωνία της Τερέζα Μέι δεν είναι η μόνη», υποστήριξε ο επικεφαλής του κόμματος Τζέρεμι Κόρμπιν. «Η πολιτική μας για το Brexit είναι να διαπραγματευθούμε την παραμονή μας στην τελωνειακή ένωση και να μην επιτρέψουμε να πέσουν τα βρετανικά πρότυπα στις εργασιακές σχέσεις, στο περιβάλλον και στην προστασία του καταναλωτή κάτω από το ευρωπαϊκό μίνιμουμ», είπε ο Κόρμπιν στη συνέντευξή του για το Brexit.

Οι οπαδοί της παραμονής στην Ε.Ε. ήλπιζαν ότι ο Κόρμπιν θα χρησιμοποιούσε την ευκαιρία αυτή για να ανοίξει προοπτική προς ένα δεύτερο δημοψήφισμα. Ομως ο Κόρμπιν δήλωσε ότι δεν θέλει να αγνοήσει ούτε τα 17 εκατομμύρια που ψήφισαν έξοδο από την Ε.Ε., ούτε τα 16 εκατομμύρια που ψήφισαν παραμονή. «Θέλουμε να εκπληρώσουμε τις επιθυμίες και όσων ψήφισαν να φύγουμε και όσων ψήφισαν να μείνουμε. Δεν είστε οι μεν εχθροί των δε.

Ο κόσμος σε αυτή τη χώρα, ό,τι και να ψήφισε, γνωρίζει ότι η χώρα δεν λειτουργεί», σημείωσε ο Κόρμπιν. Για τον επικεφαλής των Εργατικών, η διαχείριση του Brexit απέδειξε «την κυβερνητική αποτυχία των Συντηρητικών». «Εχουμε μια κυβέρνηση που δεν έχει πλειοψηφία, δεν μπορεί να ψηφίσει νομοθεσία, η μόνη λύση είναι βουλευτικές εκλογές», σημείωσε. Αλλά ούτε και γι' αυτή τη λύση υπάρχει, τουλάχιστον για την ώρα, πλειοψηφία.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ ΜΠΕΡΣΗ

Εκφοβισμός

Οι εκκλήσεις για σύμπνοια γίνονται εν μέσω πρωτοφανούς όξυνσης του πολιτικού κλίματος, καθώς βουλευτές βρίσκονται αντιμέτωποι με οργισμένα πλήθη. Η βουλευτής Αννα Σάουμπρι ανήκει στη μειοψηφία του Συντηρητικού Κόμματος που ζητεί δεύτερο δημοψήφισμα για παραμονή στην Ε.Ε. Μετά τον προπηλακισμό που δέχθηκε τη Δευτέρα, καθώς εισερχόταν στη Βουλή, η Σάουμπρι αποκάλυψε στους «Τάιμς» ότι κυκλοφορεί με παπούτσια που της επιτρέπουν, αν χρειαστεί, να τρέξει, ενώ δεν στέκεται στην άκρη της αποβάθρας στο μετρό από φόβο μήπως κάποιος τη σπρώξει. Η οργή και η απογοήτευση όσων επέλεξαν την έξοδο μετρούν αρνητικά στους υπολογισμούς εκείνων που ζυγίζουν το ενδεχόμενο αναβολής του Brexit και προκήρυξης δεύτερου δημοψηφίσματος.

ΑΠΟΨΗ

Πώς φτάσαμε στο Brexit, μύθοι και αλήθειες

Της **ΚΕΪΤ ΣΜΙΘ***

Από τότε που ανέλαβα τα καθήκοντά μου στην Ελλάδα, οπουδήποτε πηγαίνω, δέχομαι ερωτήσεις, γνώμες και πολύ συναίσθημα για την απόφαση των συμπολιτών μου για το Brexit – είναι, όντως, ένα θέμα που απαιτεί κάποια ανάλυση, από πολλές και διαφορετικές οπτικές γωνίες.

Και καθώς πλησιάζει η κρίσιμη ψηφοφορία στο βρετανικό Κοινοβούλιο την ερχόμενη εβδομάδα, πληθαίνουν οι απόψεις και οι αναλύσεις γύρω από το Brexit – πολλές και πολύ ενδιαφέρουσες φιλοξενούνται στις σελίδες της «Καθημερινής». Υπάρχει μια μερίδα σχολιαστών που ερμηνεύει το Brexit ως εκδήλωση της ανόδου του λαϊκισμού και της ρατσιστικής Ακροδεξιάς, η οποία φαίνεται να κερδίζει έδαφος στην ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή τα τελευταία χρόνια. Πιστεύω ότι αυτή είναι μια απολύτως λαθεμένη ανάγνωση της βρετανικής περίπτωσης.

Γι' αυτό και θέλησα ενόψει της ψηφοφορίας στη Βουλή των Κοινοτήτων την ερχόμενη εβδομάδα να μοιραστώ με τους αναγνώστες της «Καθημερινής» κάποιες σκέψεις για το πώς φτάσαμε εδώ και τι σημαίνει αυτό για τη μελλοντική μας σχέση. Επειδή πιστεύω ότι όσο περισσότερο κατανοητή γίνει η πορεία που μας οδήγησε στο Brexit τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες για μια ομαλή έξοδο και μια εποικοδομητική μελλοντική εταιρική σχέση συνεργασίας την οποία επιθυμούν και για την οποία εργάζονται τόσοι πολλοί από τους Ευρωπαίους εταίρους μας – συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας.

Η ιδιαίτερη σχέση του Ηνωμένου Βασιλείου με την Ευρωπαϊκή Ενωση δεν είναι προϊόν μόνο της τελευταίας διετίας. Τη δεκαετία του 1960 αναζητήσαμε μια στενότερη σχέση βασισμένη στο εμπόριο με την τότε Κοινή Αγορά, μετέπειτα ΕΟΚ, και τελικά ενταχθήκαμε το 1973.

Εκτοτε, αναπτύχθηκε σταδιακά μια ένταση γύρω από την κατεύθυνση της Ενωσης: Από τη μια πλευρά, η πλειοψηφία των εταίρων μας και ειδικότερα οι μεγάλες χώρες στην ηπειρωτική Ευρώπη προέκριν ε μια πιο ομοσπονδιακή κατεύθυνση. Από την άλλη, υπήρχε η πιο πρακτική, συνεργατική ιδέα της Βρετανίας για την ευρωπαϊκή οικογένεια.

> *Μερίδα σχολιαστών το ερμηνεύει ως εκδήλωση της ανόδου του λαϊκισμού – πιστεύω ότι αυτή είναι μια απολύτως λαθεμένη ανάγνωση.*

Η Βρετανία συνέχιζε να πιέζει για την εμβάθυνση της εμπορικής σχέσης, μέσω της ανάπτυξης της Ενιαίας Αγοράς για παράδειγμα και για τη διεύρυνση με την εισδοχή νέων μελών. Το Ηνωμένο Βασίλειο έπαιξε κρίσιμο ρόλο στην επίτευξη και των δύο αυτών πολύ σημαντικών ευρωπαϊκών στόχων.

Αλλά ταυτόχρονα, το Ηνωμένο Βασίλειο αντιστάθηκε συχνά στην τάση του να γίνει μια «όλο και στενότερη Ενωση», όπως επίσημα διατυπώθηκε στη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Η τάση αυτή εκφράστηκε παραδειγματικά με την κατάργηση του εθνικού δικαιώματος βέτο στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης και τη δημιουργία της ΟΝΕ.

Στη Βρετανία η Ευρώπη με αυτή τη μορφή άρχισε να γίνεται αντιληπτή ως κάτι που οδηγούσε σε απώλεια εθνικού ελέγχου, που υπέτασσε την κυριαρχία του Κοινοβουλίου στις αποφασιστικές αρμοδιότητες της Κοινότητας. Επρόκειτο για μια εξέλιξη με την οποία πολλοί συμπατριώτες μου δεν ένιωθαν άνετα και τη θεωρούσαν ξένη με την υπερήφανη ιστορία μας στην οποία η έννοια της ανεξαρτησίας και η δημοκρατική κοινοβουλευτική μας παράδοση είχαν περίοπτη θέση.

Σε αυτό το πνεύμα, η ένταξη στην Ευρωζώνη, το επόμενο βήμα στο μονοπάτι της ολοκλήρωσης, ήταν ένα βήμα που το Ηνωμένο Βασίλειο δεν εξέτασε σοβαρά για πολύ. Και το γεγονός ότι η Ενιαία Αγορά σήμαινε επίσης και ελευθερία στη μετακίνηση, δηλαδή απώλεια ελέγχου στη μεταναστευτική πολιτική και στην πολιτική για τα σύνορα, άρχισε να γίνεται σημαντικό ζήτημα, καθώς το Ηνωμένο Βασίλειο ένιωθε τις επιπτώσεις του.

Βεβαίως, δεν αισθάνονταν, ούτε αισθάνονται όλοι έτσι στη Βρετανία. Ομως, δημιουργήθηκαν ισχυρές εντάσεις στην κοινωνία που με το πλεονέκτημα της εκ των υστέρων γνώσης θα μπορούσε να πει κανείς ότι αναπόφευκτα θα απαιτούσε αργά ή γρήγορα κάποιου είδους εκτόνωση.

Αυτό έκανε τον Ντέιβιντ Κάμερον να επαναδιαπραγματευθεί τη σχέση της Βρετανίας με την Ε.Ε. σε ορισμένους αλλά σημαντικούς τομείς και να θέσει την πρόταση για τη νέα σχέση της χώρας με την Ε.Ε. στην κρίση των πολιτών του Η.Β. το 2016, όπως είχε δεσμευθεί προεκλογικά. Τα υπόλοιπα, όπως λένε, είναι ιστορία.

Γιατί ψήφισαν οι Βρετανοί με τον τρόπο που ψήφισαν; Κανείς δεν μπορεί να εικάσει τι οδηγεί έναν πολίτη στη μυστικότητα του παραβάν να ψηφίσει με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, είναι αλήθεια. Αλλά οι σχετικές εκστρατείες και οι δημοσκοπήσεις μπορούν να μας δώσουν μια ιδέα.

Μερικοί, ειδικά στις φτωχές περιοχές του Η.Β. ήθελαν να στείλουν ένα μήνυμα στις λεγόμενες «ελίτ» και το «κατεστημένο» ότι δεν τους έπειθε η ατζέντα τους και τα οράματά τους. Επίσης, ήθελαν να διαμαρτυρηθούν για το γεγονός ότι δεν είχαν δει όλες οι περιοχές της χώρας τα οφέλη της οικονομικής ανάπτυξης. Σίγουρα κάποιες λαϊκιστικές πολιτικές προσεγγίσεις επωφελήθηκαν από το ρεύμα αυτό.

Μερικοί ήταν δυσαρεστημένοι από το γεγονός ότι το Ηνωμένο Βασίλειο είχε δώσει τόσο πολλά χρήματα στην Ευρωπαϊκή Ενωση. Και μετά τις μαζικές εισροές μεταναστών κυρίως από νέα κράτη-μέλη τις τελευταίες δεκαετίες ήθελαν να ελεγχθούν περισσότερο αυτές οι ροές.

Αλλά για πολλούς –ίσως περισσότερο ψηφοφόρους μεγαλύτερης ηλικίας που θυμούνταν τη χώρα πριν από την περίοδο της Ευρωπαϊκής Ενωσης– το ζήτημα της κυριαρχίας ήταν το πιο σημαντικό. Το σύνθημα της εκστρατείας υπέρ της Αποχώρησης «take back control» μίλησε κατευθείαν σ' αυτούς τους ανθρώπους.

Το Brexit μοιάζει συχνά ακατανόητο και προκαλεί απογοήτευση σε πολλούς Ελληνες. Ομως, ειδικά γι' αυτή τη θέση του «take back control» συνάντησα πολλές φορές στην Ελλάδα συμπάθεια και κατανόηση. Για σχεδόν μία δεκαετία την εποχή των μνημονίων, ένα μεγάλο μέρος της ελληνικής οικονομικής αλλά και κοινωνικής πολιτικής καθοριζόταν εν πολλοίς απέξω: από τις Βρυξέλλες, την τρόικα, τον ESM. Στην ομιλία του για την έξοδο της χώρας από το τρίτο πρόγραμμα ο Ελληνας πρωθυπουργός υπογράμμισε, καθόλου τυχαία, ότι για πρώτη φορά τα τελευταία εννέα χρόνια μια ελληνική κυβέρνηση είναι πλέον σε θέση να εφαρμόζει το δικό της πρόγραμμα και τις δικές της πολιτικές. Παρά τη σημαντική υποστήριξη της Ευρώπης στην Ελλάδα κατά την περίοδο της κρίσης, το μήνυμα αυτό είχε, προφανώς, μεγάλη απήχηση εδώ. Είναι η ίδια ισχυρή επιθυμία και το ίδιο συναίσθημα –σε πολύ διαφορετικές συνθήκες, βεβαίως– που είχαν πολλοί από τους συμπατριώτες μου που ψήφισαν υπέρ του Brexit.

> *Ναι, σεβόμενη την απόφαση του βρετανικού λαού, η σχέση μας με την Ε.Ε. πρόκειται, και πρέπει, να αλλάξει ριζικά.*

Είναι η ίδια αρχή που παραμένει εξαιρετικά σημαντική και τώρα που βρισκόμαστε σε ένα σημαντικό σταυροδρόμι για το Brexit: και για τη βρετανική κυβέρνηση που υπογράμμισε τη σημασία του ελέγχου του μεταναστευτικού συστήματος και τη δυνατότητα σύναψης εμπορικών συμφωνιών, αλλά και για το βρετανικό Κοινοβούλιο όπου υπάρχει βαθιά ανησυχία για την ενδεχόμενη απώλεια ελέγχου ενός αναπόσπαστου μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου, της Βορείου Ιρλανδίας.

Οπότε, ναι, σεβόμενη την απόφαση του βρετανικού λαού, η σχέση μας με την Ευρωπαϊκή Ενωση πρόκειται, και πρέπει, να αλλάξει ριζικά. Ομως, σκέφτομαι ότι αυτό που έχει σημασία για όλους μας είναι η διασφάλιση μιας στενής, αρμονικής σχέσης Ευρωπαϊκής Ενωσης και Ηνωμένου Βασιλείου αλλά και Ηνωμένου Βασιλείου - Ελλάδας, η οποία θα συνεχιστεί όπως σήμερα. Μια σχέση που βεβαίως θα φέρει αλλαγές, αλλά και θα διασφαλίσει στο μέγιστο δυνατό το μέλλον ευημερίας και ασφάλειας που αξίζουν όλοι οι πολίτες μας.

Αλλά παρά την αλλαγή αυτή θα συνεχίσουμε να είμαστε δραστήριοι και αποτελεσματικοί στην προσπάθειά μας να δημιουργήσουμε έναν κόσμο με περισσότερη ασφάλεια, ευημερία και δικαιοσύνη. Γιατί δεν είναι μόνο το Brexit που φέρνει αλλαγές. Ο κόσμος γίνεται όλο και πιο απρόβλεπτος. Η καθιερωμένη τάξη και ισορροπία ισχύος, την οποία είχαμε συνηθίσει εδώ και δεκαετίες, αλλάζει.

Θέλουμε και πιστεύουμε ότι θα μπορέσουμε να πραγματοποιήσουμε αυτή τη φιλοδοξία μαζί με τους Ευρωπαίους εταίρους μας, φυσικά και με την Ελλάδα – έναν από τους παλαιότερους και πιο πολύτιμους συμμάχους μας. Ξέρουμε ότι μόνο έτσι μπορούμε να γίνουμε πραγματικά αποτελεσματικοί και πετυχημένοι. Και υπολογίζουμε στην υποστήριξη της Ελλάδος για να βρούμε τους δρόμους και τους τρόπους στην Ευρώπη ώστε να κάνουμε αυτή τη φιλοδοξία πραγματικότητα.

* Η κ. Κέιτ Σμιθ είναι πρέσβειρα του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ελλάδα.

Εκβιασμός από Τραμπ με 800.000 ομήρους

Απλήρωτοι οι δημόσιοι υπάλληλοι

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Ο Λευκός Οίκος έχει σταματήσει να πληρώνει τους λογαριασμούς του νερού που καταναλώνει, ενώ οι πτέρυγές του είναι έρημες γιατί περίπου οι μισοί από τους υπαλλήλους του δεν πηγαίνουν στη δουλειά. Οι ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας καθοδηγούν μέρα - νύχτα τα αεροπλάνα στα αμερικανικά αεροδρόμια χωρίς να αμείβονται, ενώ οι έλεγχοι ασφαλείας τροφίμων σε όλη τη χώρα έχουν σταματήσει γιατί έχει διακοπεί η χρηματοδότηση της αρμόδιας υπηρεσίας.

Οι διπλωμάτες που οργάνωσαν την περιοδεία του Αμερικανού υπουργού Εξωτερικών Μάικ Πομπέο στη Μέση Ανατολή το έκαναν αμισθί, οι άνδρες του Secret Service που προστατεύουν τον Αμερικανό πρόεδρο εργάζονται επίσης αμισθί, ενώ η κτηματαγορά έχει υποστεί ψυχρολουσία, γιατί η κρατική υπηρεσία που χορηγεί στεγαστικά δάνεια είναι κλειστή.

Στο αεροδρόμιο του Μαϊάμι, τα μηχανήματα ελέγχου ασφαλείας λειτουργούν σε περιορισμένες βάρδιες, γιατί όλο και περισσότεροι εργαζόμενοι, που υποχρεούνται να προσέλθουν αν και απλήρωτοι, δηλώνουν ασθένεια. Βιβλιοθήκες και μουσεία έχουν βάλει προσωρινά λουκέτο, εθνικά πάρκα λειτουργούν χωρίς προσωπικό, με τα σκουπίδια και τις ακαθαρσίες στις τουαλέτες να ξεχειλίζουν.

Τα κουπόνια τροφίμων

Εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι που δεν έχουν άλλη πηγή εισοδήματος παρά μόνο τον μισθό τους ζητούν χρήματα από φίλους και γνωστούς, χάνουν τις δόσεις των δανείων τους, μερικοί χάνουν και τον ύπνο τους. Τα 3,4 εκατομμύρια Αμερικανών που χρησιμοποιούν κουπόνια τροφίμων για να καλύψουν τις διατροφικές τους ανάγκες κινδυνεύουν να πεινάσουν (για την ώρα το κενό της ομοσπονδιακής χρηματοδότησης καλύπτεται από τις πολιτείες), ενώ κάθε είδους παραβατικότητα βρίσκει μοναδική ευκαιρία να ανθήσει: δεν λειτουργεί ούτε η υπηρεσία κεφαλαιαγοράς, ούτε η υπηρεσία προστασίας καταναλωτή, ούτε η υπηρεσία ελεγκτών περιβάλλοντος, ούτε καν η εφορία.

Σε συνθήκες πολιτικής ομαλότητας, η κατάσταση αυτή θα ήταν εφιάλτης κάθε προέδρου. Στην Αμερική του Ντόναλντ Τραμπ, αντιθέτως, ο πρόεδρος είναι αυτός που την προκάλεσε. Περίπου 800.000 δημόσιοι υπάλληλοι πληρώθηκαν τελευταία φορά τον Δεκέμβριο, πριν ο Τραμπ αποφασίσει να τους κρατήσει ομήρους για να πιέσει το Κογκρέσο να του χορηγήσει κονδύλια 5,7 δισ. δολαρίων. Ο Τραμπ δηλώνει ότι τα χρήματα αυτά θα διατεθούν για την ασφάλεια των συνόρων και την κατασκευή τείχους στα σύνορα με το Μεξικό. Το ποσό που ζητεί είναι μόνο η αρχή, αφού συνολικά το κόστος του τείχους που ονειρεύεται ξεπερνάει τα 70 δισ. δολάρια.

Οι Δημοκρατικοί αρνούνται, με αποτέλεσμα οι Ρεπουμπλικανοί να επιμένουν στη μερική διακοπή χρηματοδότησης της ομοσπονδιακής κυβέρνησης, ξεπερνώντας το προηγούμενο ρεκόρ των 21 ημερών, που είχε σημειωθεί στα μέσα της δεκαετίας του 1970. Ο

Ο πρόεδρος προχώρησε σε μερική διακοπή χρηματοδότησης της ομοσπονδιακής κυβέρνησης επειδή το Κογκρέσο δεν του εγκρίνει κονδύλι 5,7 δισ. δολαρίων για το τείχος με το Μεξικό.

Αμερικανός πρόεδρος εξετάζει το ενδεχόμενο να επικαλεστεί κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, ώστε να ξεκλειδώσει κονδύλια για το τείχος χωρίς την έγκριση του Κογκρέσου – κίνηση που είναι βέβαιο ότι θα προσβληθεί δικαστικά, αφού, όπως επιβεβαιώνουν οι δήμαρχοι των παραμεθόριων περιοχών, δεν συντρέχει καμία κατάσταση εκτάκτου ανάγκης.

Το ενδεχόμενο να υφαρπάξει ο Τραμπ εξουσίες που δεν του αναλογούν έχει ανοίξει τη συζήτηση για το πού μπορεί να σταματήσει ένας πρόεδρος εφόσον δεν διστάζει να αναγορεύει τις δικές του πολιτικές προτεραιότητες σε έκτακτη ανάγκη. Ενώ όμως κάποιοι διερωτώνται πού θα φθάσει ο Τραμπ, αν περάσει ο εκβιασμός του, άλλοι εστιάζουν την προσοχή στο πώς η χώρα δεν θα αποκτήσει ποτέ άλλον τέτοιο πρόεδρο. Ολο και περισσότεροι συνειδητοποιούν ότι η απαλλαγή των ΗΠΑ από τον Τραμπ ή τους μελλοντικούς μιμητές του περνάει, μεταξύ άλλων, μέσα από τον εκδημοκρατισμό των αμερικανικών εκλογικών διαδικασιών. Το νομοσχέδιο που ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων όταν συνεδρίασε πρώτη φορά υπό τη νέα πλειοψηφία των Δημοκρατικών, στις αρχές Ιανουαρίου, κινείται προς αυτή την κατεύθυνση. Το νομοσχέδιο «ζητεί» να εγγράφονται αυτόματα οι ενήλικοι στους εκλογικούς καταλόγους, να καθιερωθεί αργία την ημέρα των εκλογών, να μην χρεώνονται ταχυδρομικά τέλη στις επιστολικές ψήφους, να επιτρέπεται η ψηφοφορία επί 15 ημέρες πριν από την ημέρα των εκλογών και να σταματήσουν οι αυθαίρετες αναθεωρήσεις των εκλογικών καταλόγων, που αποκλείουν ψηφοφόρους χωρίς να είναι σαφές το γιατί. Επίσης, περιορίζει τον ρόλο του πολιτικού χρήματος και καταργεί τη χάραξη εκλογικών περιφερειών με κομματικά κριτήρια, η οποία έχει δημιουργήσει περιφέρειες σε σχήματα φιορδ, στρεβλώνοντας, μερικές φορές σε ακραίο βαθμό, τα εκλογικά αποτελέσματα.

Το νομοσχέδιο δεν θα έχει καμία τύχη στη Γερουσία, που ελέγχεται από τους Ρεπουμπλικανούς, αλλά δείχνει τον δρόμο που θα έπρεπε να ακολουθήσει η χώρα προκειμένου η σύσταση του Κογκρέσου και η ταυτότητα του ενοίκου του Λευκού Οίκου να αντανακλούν κάπως περισσότερο τη λαϊκή βούληση. Ηδη, μερικές πολιτείες έχουν προχωρήσει ανεξάρτητα, καταργώντας τις εκλογικές περιφέρειες-φιορδ, ενώ σε άλλες γίνονται βήματα για την ένταξη στο εκλογικό σώμα μεγαλύτερης μερίδας του πληθυσμού. Από την περασμένη εβδομάδα, 1,4 εκατ. πολίτες που έχουν αποκλειστεί από τους εκλογικούς καταλόγους της Φλόριντα, επειδή είχαν εκτίσει ποινή φυλάκισης, έχουν δικαίωμα επανεγγραφής, έπειτα από την απόφαση δημοψηφίσματος που διενεργήθηκε παράλληλα με τις βουλευτικές εκλογές του Νοεμβρίου.

Στο εσωτερικό του Δημοκρατικού Κόμματος διεξάγεται σκληρή μάχη για το πόσο μακριά πρέπει να φθάσουν τα αιτήματα για εμβάθυνση της δημοκρατίας – αλλά κάθε νέα ημέρα διακυβέρνησης Τραμπ πείθει όλο και περισσότερους για το πόσο αναγκαίος είναι ο στόχος αυτός.

EPA / ERIK S. LESSER

Κλειστόν, λόγω σκληρής πολιτικής αντιπαράθεσης. Η απογοήτευση του μικρού έξω από τον ζωολογικό κήπο της Ουάσιγκτον είναι μία από τις πιο «αθώες» συνέπειες της ομηρίας 800.000 εργαζομένων από τον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών.

Επεισε μόνο τους οπαδούς του

Στο διάγγελμα, με το οποίο ο Ντόναλντ Τραμπ επιχείρησε να προβάλει την αναγκαιότητα της κατασκευής τείχους κατά μήκος του Ρίο Γκράντε, επικαλέστηκε υπαρκτά, σοβαρά προβλήματα, ερμηνεύοντάς τα με τρόπο που απέχει από την πραγματικότητα και προτείνοντας αναποτελεσματικές λύσεις. Μίλησε, παραδείγματος χάρη, για το συναίσθημα των Αμερικανών, που υποφέρουν από την κρίση των ναρκωτικών και των οπιούχων φαρμάκων, παραλείποντας να αναφέρει ότι τα περισσότερα ναρκωτικά φθάνουν στη χώρα από επίσημα συνοριακά περάσματα, τα οποία θα συνεχίσουν να υπάρχουν ακόμη και αν κατασκευαστεί το υποτιθέμενο τείχος. Ακόμη περισσότερο, απέφυγε τη συζήτηση για τις ευθύνες των φαρμακευτικών εταιρειών και για τον ρόλο της βαθιάς κοινωνικής κρίσης στην εξάρτηση μερίδας Αμερικανών από οπιούχα σκευάσματα. Μίλησε επίσης με δραματικούς τόνους για την εγκληματικότητα, ένα υπαρκτό και πολύ σοβαρό πρόβλημα σε πολλές περιοχές της χώρας, χωρίς να αναφέρει τα επίσημα στοιχεία, που δείχνουν ότι η εγκληματικότητα των μεταναστών στις ΗΠΑ είναι χαμηλότερη από εκείνη των γηγενών. Το αποτέλεσμα ήταν αναμενόμενο: έπεισε μόνο τους οπαδούς του.

Παμπόνηρος υποψήφιος, ακατάλληλος πρόεδρος

THE NEW YORK TIMES

Η κρίση στα σύνορα των ΗΠΑ με το Μεξικό αποτελεί εν πολλοίς δημιούργημα του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, σε αντίθεση με τα ανύπαρκτα πολιτικά εφευρήματά του, όπως η μεγάλη εκλογική νοθεία.

Η εφαρμογή επιπόλαιων πολιτικών πρωτοβουλιών για την αντιμετώπιση ανύπαρκτης απειλής στην εθνική ασφάλεια, επέτρεψε τη δημιουργία πραγματικής και επείγουσας ανθρωπιστικής κρίσης στα σύνορα, για την οποία την ευθύνη φέρει ο πρόεδρος. Απελπισμένες οικογένειες μεταναστών που κρατούνται σε χώρους φιλοξενίας απειλούν το ίδιο το σύστημα ενώ και η ζωή των κρατουμένων εξαιτίας των κακών συνθηκών κράτησης τίθεται σε κίνδυνο. Ο Τραμπ κάνει τώρα λόγο για τον επείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης, σε μία προσπάθεια να δικαιολογήσει τη λήψη νέων ακραίων μέτρων, τα οποία οι Αμερικανοί δεν εγκρίνουν.

Η κατασκευή του φαιδρού τείχους οδήγησε, στο μεταξύ, στη διακοπή λειτουργίας του ομοσπονδιακού κράτους. Ο πρόεδρος και οι σύμβουλοί του έπλεξαν ιστό ανακριβών στοιχείων, παραπλανητικών ανεκδότων, υπερβολών και άλλων «εναλλακτικών αφηγημάτων» για τη ροή εγκληματιών, ναρκωτικών και τρομοκρατών από τα νότια σύνορα των ΗΠΑ. Ο Τραμπ προωθεί έτσι εικονική πραγματικότητα, σε μία προσπάθεια να πείσει τους Δημοκρατικούς να χρηματοδοτήσουν τα σχέδιά του.

Το τείχος ξεκίνησε τη ζωή του ως προεκλογικό τέχνασμα, ικανό να ξεσηκώνει το χειροκρότημα στις ομιλίες του Τραμπ, ενώ διατηρήθηκε για να αναδειχθεί στη μοναδική πολιτική επιδίωξη, που μοιάζει να έχει αξία για τον ολοένα και πιο απομονωμένο πρόεδρο. Παρότι ο Τραμπ αποδείχθηκε παμπόνηρος υποψήφιος και σκληρός προεκλογικός αντίπαλος, ως πρόεδρος έδειξε ότι βρίσκεται πολύ μακριά από το στοιχείο του. Στον τρίτο χρόνο της θητείας του, παραμένει ακατάλληλος για το περίπλοκο έργο της προεδρίας. Η διακυβέρνηση τον κάνει να πλήττει, όπως και οι λεπτομέρειες της διοίκησης του έθνους. Αποδείχθηκε, μάλιστα, κακός κριτής ταλέντων. Προτιμά να δημαγωγεί από το να συνδιαλλάσσεται και συνεχίζει να μην

Εάν ενδιαφερόταν πραγματικά να διασφαλίσει τα σύνορα, θα έπρεπε να επιτρέψει την επαναλειτουργία του κράτους.

αντιλαμβάνεται την έννοια του διαχωρισμού εξουσιών.

Η δημαγωγία του τροφοδότησε αίσθημα ανασφάλειας καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας, επιμένοντας ότι μόνο αυτός είναι ικανός να «Κάνει την Αμερική Μεγάλη Ξανά». Ως πρόεδρος προσπάθησε να αναβιώσει την αγωνία αυτή, μιλώντας για υπαρξιακούς κινδύνους, όπως τα καραβάνια μεταναστών στα σύνορα, τους μουσουλμάνους τρομοκράτες που συρρέουν στα αεροδρόμια και τους βίαιους μετανάστες που γυρνούν στους δρόμους αγροτικών περιοχών.

Εάν ο Τραμπ ενδιαφερόταν πραγματικά να διασφαλίσει τα σύνορα, θα έπρεπε να επιτρέψει την επαναλειτουργία του κράτους, εξασφαλίζοντας δικομματική συμφωνία της νομοθετικής εξουσίας.

Το προεδρικό ζεύγος χορεύει δίπλα στην Τίφανι Τραμπ, στην ορκωμοσία της 20ής Ιανουαρίου 2017.

Ουκρανοί στο μικροσκόπιο του Μιούλερ

Του **KENNETH P. VOGEL**
THE NEW YORK TIMES

Λίγες μόλις ώρες μετά την ορκωμοσία του προέδρου Τραμπ, ο φιλικά προσκείμενος στη Μόσχα Ουκρανός βουλευτής Σέρχι Κιβάλοφ, τραβούσε φωτογραφίες του χορού της ορκωμοσίας και των εισιτηρίων της λαμπερής βραδιάς, για να τα δημοσιεύσει στο Facebook.

Ο Κιβάλοφ ήταν ένας από μία δωδεκάδα Ουκρανών πολιτικών και επιχειρηματιών, οι οποίοι είχαν προσκληθεί στην Ουάσιγκτον για την ορκωμοσία Τραμπ. Οι προσκεκλημένοι είχαν συναντήσεις με Αμερικανούς επιχειρηματίες και επιφανείς Ρεπουμπλικανούς, στους οποίους δεσμεύθηκαν ότι είχαν τη δυνατότητα να βοηθήσουν στην αναθέρμανση των σχέσεων μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ.

Η παρουσία των Ουκρανών κέντρισε το ενδιαφέρον του ειδικού εισαγγελέα Ρόμπερτ Μιούλερ, που ερευνά τις σχέσεις μεταξύ προεκλογικής εκστρατείας Τραμπ και Κρεμλίνου. Ομοσπονδιακοί εισαγγελείς εξέτασαν μάρτυρες για τον τρόπο με τον οποίο οι Ουκρανοί απέκτησαν πρόσβαση στις τελετές ορκωμοσίας και με ποιους συναντήθηκαν κατά τη διάρκεια της παραμονής τους στις ΗΠΑ.

«Εχω υποστεί δύο ανακρίσεις από το FBI και τον κ. Μιούλερ», λέει ο Ουκρανός πρώην βουλευτής Αντρί Αρτεμένκο, που κατέθεσε φιλορωσική ειρηνευτική συμφωνία στην ουκρανική Δούμα.

Στην Ουάσιγκτον τις ημέρες της ορκωμοσίας βρισκόταν, όμως, και ο Ουκρανορώσος μεσίτης Πάβελ Φουκς, που διέμεινε στο ξενοδοχείο Trump International Hotel και συναναστράφηκε τον συμπατριώτη του, επιχειρηματία και βουλευτή Βιτάλι Χομουτίνικ, μέλος φιλορωσικού κόμματος στην ουκρανική Δούμα. Οι δύο άνδρες φέρονται να είχαν συναντήσεις με τους προβεβλημένους Ρεπουμπλικανούς βουλευτές από την Καλιφόρνια, Κέβιν Μακάρθι και Εντ Ρόις. Ο Χομουτίνικ δημοσίευσε φωτογραφίες του με τους βουλευτές στο Facebook, αναφέροντας ότι εξασφάλισε διαβεβαιώσεις για ενίσχυση των αμερικανοουκρανικών σχέσεων με την προεδρία Τραμπ.

Βουλευτής του κόμματος του φιλοδυτικού προέδρου Πέτρο Ποροσένκο κατηγόρησε τους φιλορώσους συναδέλφους του ότι πλήρωσαν 200.000 δολάρια για εισιτήρια στον χορό της ορκωμοσίας. Παρά τις προσπάθειες των New York Times να εξασφαλίσουν κάποιο σχόλιο, οι περισσότεροι Ουκρανοί βουλευτές που εμπλέκονται στην υπόθεση αρνήθηκαν να μιλήσουν.

Τον ισχυρισμό για τιμή «εισόδου» 200.000 δολαρίων διαψεύδει ο Ουκρανός βουλευτής Μπορισλάβ Μπερέζα, που απέδωσε τις φήμες αυτές στη ζηλοφθονία όσων δεν προσκλήθηκαν. «Ο χορός έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσουμε ανθρώπους με επιρροή στη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ, όπως γίνεται παραδοσιακά στην αμερικανική πολιτική σκηνή», έγραψε ο κ. Μπερέζα στον λογαριασμό του στο Facebook.

Τι τριάντα, τι σαράντα, τι πενήντα...

Αυξάνονται οι γυναίκες στις Ηνωμένες Πολιτείες που αρνούνται τον ηλικιακό ρατσισμό στην εργασία και όχι μόνον

Της **JESSICA BENNETT**
THE NEW YORK TIMES

Οταν αναλάβει τα καθήκοντά της ως αρχισυντάκτρια του ειδησεογραφικού δελτίου του CBS News τον Μάρτιο, η Σούζαν Ζιρίνσκι θα γίνει η πρώτη γυναίκα στον ζηλευτό αυτό θώκο, καθώς και η πιο ηλικιωμένη, στα 66 της χρόνια.

Ο διορισμός της ανακοινώθηκε λίγες μόλις ημέρες μετά την επανεκλογή της 78χρονης Νάνσι Πελόσι στην προεδρία της Βουλής των Αντιπροσώπων, που γίνεται έτσι η ισχυρότερη εκλεγμένη γυναίκα στις ΗΠΑ. Την ίδια στιγμή, η βουλευτής Μαξίν Ουότερς έγινε η πρώτη Αφροαμερικανή επικεφαλής της πανισχυρης Επιτροπής Τραπεζικών Υποθέσεων, σε ηλικία 80 ετών.

Ο διορισμός της κ. Ζιρίνσκι ανακοινώθηκε λίγη ώρα προτού η 71χρονη ηθοποιός Γκλεν Κλόουζ επικρατήσει επί τεσσάρων νεότερών της γυναικών, για να κερδίσει το βραβείο της Χρυσής Σφαίρας για την καλύτερη ηθοποιό.

Ολα δείχνουν ότι οι μεγαλύτερες γυναίκες, παραδοσιακά «αόρατες» ή παραγκωνισμένες, αρχίζουν να αποκτούν πρωτόγνωρη ισχύ, σημειώνοντας μικρή αλλά σημαντική πρόοδο.

Η ηθοποιός Γκλεν Κλόουζ, 71 ετών, κέρδισε τη Χρυσή Σφαίρα, επικρατώντας τεσσάρων νεότερων συναδέλφων της.

EPA / HFPA

Τρόπος σκέψης

«Η ηλικία δεν πρέπει να σας απασχολεί. Είναι τρόπος σκέψης. Εχω τόση ενέργεια, που οι υφιστάμενοί μου πήγαν να λιποθυμήσουν από την κούραση, όταν δοκίμασα για πρώτη φορά καφεϊνούχο ποτό», λέει η κ. Ζιρίνσκι, ερωτηθείσα για τις επιπτώσεις της ηλικίας της στις εργασιακές της συνήθειες.

Ανδρες έχουν διοικήσει μεγάλες επιχειρήσεις και οργανισμούς στην έβδομη και όγδοη δεκαετία της ζωής τους, διατηρώντας ανέπαφα

Διεθνής διάλογος μετά τη δήλωση του Γάλλου συγγραφέα Γιαν Μουά ότι δεν παρατηρεί καν τις γυναίκες άνω των 50 ετών.

την ισχύ και το κύρος τους. Το κίνημα καταγγελίας κρουσμάτων σεξουαλικής παρενόχλησης και κακοποίησης #MeToo, όμως, οδήγησε στην ανατροπή ορισμένων ιδιαίτερα προβεβλημένων ανδρών, από τον 69χρονο αποπεμφθέντα από την ηγεσία του δικτύου CBS, Λες Μούνβες, μέχρι και τον 77χρονο δημοφιλή δημοσιογράφο και παρουσιαστή Τσάρλι Ρόουζ.

Η Σούζαν Ντάγκλας, καθηγήτρια μέσων ενημέρωσης στο Πανεπιστήμιο του Μίσιγκαν και συγγραφέας βιβλίου για την ισχύ ηλικιωμένων γυναικών, κάνει λόγο για «δημογραφική επανάσταση» στον αριθμό, στην ποικιλία και στην ποιότητα των θέσεων εργασίας που προσφέρονται σε γυναίκες άνω των 60 ετών.

«Οι ηλικιωμένες γυναίκες λένε σήμερα ότι παραμένουν εναργείς και επιμένουν ότι έχουν ακόμη πολλά να προσφέρουν, αρνούμενες να καταδικαστούν σε επαγγελματική αφάνεια», λέει η κ. Ντάγκλας.

«Οι αντιλήψεις γύρω από τις διοικητικές ικανότητες έχουν μεταβληθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια», επισημαίνει η βετεράνος παρουσιάστρια τηλεοπτικών ειδήσεων Κέιτι Κούρικ, που γιόρτασε πρόσφατα τα 62α γενέθλιά της. Οι γυναίκες κάποιας ηλικίας διηγούνται μεταξύ τους το παρακάτω ανέκδοτο: μπορείς να μπεις σε κατάστημα και να κλέψεις ό,τι θέλεις, καθώς κανείς δεν θα σε παρατηρήσει.

Αόρατες

Οι ηλικιωμένες γυναίκες αναμένεται να «εξαφανιστούν στα παρασκήνια», όπως χαρακτηριστικά λέει η πανεπιστημιακός Τζόαν Ουίλιαμς, καθώς θεωρούνται αόρατες, εξαιτίας της χρονικής απόστασης που τις χωρίζει από τη σεξουαλική τους ακμή. Οσοι εκτιμούν ότι οι απόψεις αυτές τείνουν να εξαφανιστούν, ας αναλογιστούν το κρούσμα του Γάλλου συγγραφέα Γιαν Μουά, ο οποίος δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ότι δεν παρατηρεί καν τις γυναίκες άνω των 50 ετών. Την ώρα που η κοινωνία εκτιμά ότι η αξία των ανδρών ενισχύεται με το πέρας του χρόνου, αυτή των γυναικών αντιμετωπίζεται ως φθίνουσα. Στο βιβλίο της «The Beauty Bias» (Η προκατάληψη της ομορφιάς), η καθηγήτρια Νομικής του Πανεπιστημίου Στάνφορντ, Ντέμπρα Ρόουντ, εξηγεί πως τα ψαρά μαλλιά και οι ρυτίδες στο μέτωπο των ανδρών περιγράφονται ως «γοητευτικά», ενώ τα σημάδια γήρατος στις γυναίκες μπορούν να οδηγήσουν στην επαγγελματική τους περιθωριοποίηση ή ακόμη και τη λοιδορία, εάν υιοθετήσουν νεανικές συνήθειες.

Καμία έκπληξη δεν προκαλεί έτσι το συμπέρασμα έρευνας του περιοδικού TIME, η οποία έδειξε ότι ενώ οι άνδρες ηθοποιοί βιώνουν την επαγγελματική τους ακμή στα 46 τους χρόνια, οι γυναίκες συνάδελφοί τους θεωρούνται «πολύ μεγάλες για ρόλους» από τα 30. «Καθώς ο Τζέιμς Μποντ γερνούσε, οι φιλενάδες του γίνονταν ολοένα και πιο νέες. Είναι πολύ ενοχλητικό», τονίζει η Βρετανίδα ηθοποιός Ελεν Μίρεν.

Σε άλλη έρευνα, που δημοσιεύθηκε πριν από μερικά χρόνια στο Newsweek, 84% των υπεύθυνων προσλήψεων στον επιχειρηματικό χώρο ανέφεραν ότι οι ηλικιωμένες γυναίκες δεν εμπνέουν εμπιστοσύνη στους εργοδότες. «Οι διακρίσεις γύρω από την ηλικία είναι οι τελευταίες επιτρεπτές στη σύγχρονη κοινωνία, ενώ συνδυάζονται συνήθως με προκατάληψη κατά των γυναικών», λέει η δρ Ντάγκλας.

Καμία ανοχή στην αδικία

«Το γυναικείο κίνημα δημιούργησε γενιές ισχυρών γυναικών. Υπήρξαμε εργαζόμενες, γνωρίσαμε επιτυχία στους επαγγελματικούς μας τομείς και τώρα βλέπουμε τα αποτελέσματα. Νιώθουμε άνετα στο σώμα μας, δεν ανεχόμαστε την αδικία και έχουμε αναπτύξει αδελφοσύνη μεταξύ μας», λέει η Ντόνα Σαλάλα, Δημοκρατική βουλευτής από τη Φλόριντα, που στα 78 της χρόνια ήταν η γηραιότερη γυναίκα στη Βουλή των Αντιπροσώπων.

«Οι ηλικιωμένες γυναίκες αποδεικνύονται επαγγελματικά έτοιμες για όλα, γιατί δεν έχουν τίποτα να χάσουν. Ειδικότερα οι Αφροαμερικανές κάποιας ηλικίας έχουν ζήσει τόσες δυσκολίες, που δεν φοβούνται τίποτα», λέει η πρώην επικεφαλής επικοινωνίας της Χίλαρι Κλίντον, Ζερλίνα Μάξουελ.

Αλλοι υποστηρίζουν ότι η σύγχρονη αμερικανική κοινωνία μεταλλάσσεται με γοργό ρυθμό, αποδεχόμενη ολοένα και πιο εύκολα τους ηλικιωμένους, οι οποίοι θα αποτελούν σύντομα πλειοψηφία του πληθυσμού. «Εχω γιορτάσει όλα τα γενέθλιά μου. Ποια θα ήταν η εναλλακτική μου; Να παραπονιέμαι και να μεμψιμοιρώ; Πιστεύω ότι αν το μυαλό και το σώμα είναι υγιή και αγαπάς ό,τι κάνεις, δεν υπάρχει πρόβλημα. Είμαι 64 ετών και είμαι πολύ υπερήφανη», λέει η Γκέιλ Κινγκ, συμπαρουσιάστρια της πρωινής ενημερωτικής εκπομπής «CBS This Morning».

Περιμένοντας τους Γερμανούς επενδυτές στον ΑΠΟΕΛ

Ξεπεράστηκαν προβλήματα που εμπόδιζαν τη μεταφορά των χρημάτων στην Κύπρο

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Ένα πολύ σημαντικό θέμα, όσον αφορά στα οικονομικά ζητήματα της Εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο», είναι και η προοπτική συνεργασίας με γερμανική επενδυτική εταιρεία. Σύμφωνα με πληροφορίες που εξασφάλισε η εφημερίδα, έχει προκύψει εδώ και καιρό συμφωνία των δύο πλευρών για το πλαίσιο της συνεργασίας τους και αυτό που απομένει για την επισημοποίησή της είναι να κάνουν οι Γερμανοί επενδυτές το πρώτο έμβασμα, που θα αφορά στην αγορά των αδιάθετων μετοχών της Εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο».

Ξεπεράστηκαν κάποια (σοβαρά) προβλήματα που αφορούν στον τρόπο πληρωμής από τους Γερμανούς, οι οποίοι θα μπορούν πλέον να κάνουν έμβασμα του ποσού για την αγορά των αδιάθετων μετοχών. Αν οι ξένοι επενδυτές δεν αθετήσουν τις υποσχέσεις τους και προχωρήσει η συμφωνία με την καταβολή του εμβάσματος, θα πρόκειται για μια πάρα πολύ σημαντική εξέλιξη που θα διασφαλίσει την ομαλή οικονομική λειτουργία της Εταιρείας η οποία διαχειρίζεται το ποδοσφαιρικό τμήμα του ΑΠΟΕΛ, ενώ και η τεχνική ηγεσία της ομάδας θα έχει τα χρήματα που απαιτούνται προκειμένου να προσθέσει στο δυναμικό των πρωταθλητών έναν πολύ καλό επιθετικό που θα μπορεί να βοηθήσει ουσιαστικά, κάνοντας τη διαφορά στη γραμμή κρούσης.

Αν προχωρήσει η συμφωνία με την καταβολή του εμβάσματος, θα διασφαλιστεί η ομαλή οικονομική λειτουργία της εταιρείας, ενώ θα μπορέσει να αποκτηθεί και ένας πολύ καλός επιθετικός.

Η δέσμευση Πρόδρομου

Ο πρόεδρος της Εταιρείας «ΑΠΟΕΛ Ποδόσφαιρο» Πρόδρομος Πετρίδης σε δηλώσεις του στο πλαίσιο της συνέντευξης Τύπου για το... «αντίο» του Νεκτάριου Αλεξάνδρου, αποκάλυψε ότι η σεζόν αυτή θα κλείσει με έλλειμμα έξι εκατομμυρίων ευρώ, διπλάσιο από το έλλειμμα που υπήρχε όταν ο κ. Πετρίδης είχε αναλάβει (στην πρώτη του θητεία που άρχισε το 2000), την διοίκηση της Εταιρείας. Δεσμεύτηκε όμως ότι θα βρει τη λύση στο οικονομικό πρόβλημα, το οποίο μεγάλωσε λόγω της αποτυχίας της ομάδας να προκριθεί στους ομίλους των δύο ευρωπαϊκών διοργανώσεων.

Στις 18 Δεκεμβρίου 2018 ο κ. Πρόδρομος Πετρίδης είχε δηλώσει τα ακόλουθα: «Δράττομαι της ευκαιρίας επειδή έδωσα τον λόγο μου ότι μετά τον αποκλεισμό από την Ευρώπη θα λογοδοτούσα για τα σχέδια της διοίκησης στο οικονομικό. Οι διαδικασίες με τους επενδυτές και τους μελλοντικούς μέτοχους για το γήπεδο ακόμα είναι σε διαδικαστικό στάδιο και στο πώς θα μεταφερθούν κάποια κεφάλαια στην Κύπρο. Προσπαθούμε καθημερινά να το λύσουμε το πρόβλημα αυτό γιατί έχουμε ανάγκη.

Και να μην ολοκληρωθεί το θέμα, διαβεβαιώνω τον κάθε ΑΠΟΕΛίστα ότι αυτή η διοίκηση ξέρει να διαχειρίζεται και στις κρίσιμες στιγμές το οικονομικό. Όταν αναλαμβάναμε τον ΑΠΟΕΛ το έλλειμμα ήταν περίπου στα 3 εκατομμύρια. Σήμερα το έλλειμμα για να βγάλουμε αυτή τη χρονιά είναι διπλάσιο αυτό του ποσού. Διάφορα δημοσιεύματα στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης που κινδυνολογούν δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα και είναι άδικα για την ομάδα, όσο και αν οι συντάκτες τους, δεν θέλουν να βλέπουν το πρόεδρο. Οι ΑΠΟΕΛίστες να κοιμούνται ήσυχοι, ούτε το 2000 ούτε και τώρα θα αφήσω το ΑΠΟΕΛ σε αδιέξοδα».

Όταν υπάρξουν ουσιαστικές εξελίξεις, ο Πρόδρομος Πετρίδης θα ανακοινώσει λεπτομέρειες σε συνέντευξη Τύπου.

Με την προοπτική γηπέδου

Όπως έχουμε πληροφορηθεί η συμφωνία με τους Γερμανούς δεν θα αφορά μόνο στην αγορά των αδιάθετων μετοχών. Ενδιαφέρονται για την προοπτική ανέγερσης ιδιόκτητου γηπέδου από τον ΑΠΟΕΛ, θέλουν να συμμετάσχουν στη διαχείριση του αλλά και να δώσουν όνομα στο νέο γήπεδο. Εξ όσων γνωρίζουμε η συγκεκριμένη επενδυτική εταιρεία συμμετέχει στην διαχείριση (και στην ονομασία) και άλλων γηπέδων στην Ευρώπη. Οι Γερμανοί επιζητούν μια μακροχρόνια συνεργασία με βασικό πυλώνα της, τη διαχείριση του γηπέδου. Πάντως, από πλευράς ΑΠΟΕΛ, για ευνόητους λόγους, δηλώνουν πως για την ώρα δεν υπάρχει οτιδήποτε ανακοινώσιμο. Η επίσημη θέση είναι ότι θα τοποθετηθούν όταν υπάρξουν ουσιαστικές εξελίξεις που θα επικυρώνουν τη συμφωνία.

Οι Γερμανοί επιζητούν μια μακροχρόνια συνεργασία με βασικό πυλώνα της, τη διαχείριση του ιδιόκτητου γηπέδου.

Ο εκπρόσωπος Τύπου του ΑΠΟΕΛ Νεκτάριος Πετεβίνος σε δηλώσεις του την Παρασκευή (11/1) στον αθλητικό ραδιοσταθμό μας ΣΠΟΡ FM 95,0 (στην εκπομπή «Κάνε παιχνίδι»), αναφέρθηκε μεταξύ άλλων και στο θέμα των επενδυτών, ξεκαθαρίζοντας ότι δεν έχει υπάρξει καμία ουσιαστική εξέλιξη. Όπως είπε, ούτε για το θέμα του γηπέδου, υπάρχει οποιαδήποτε εξέλιξη.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Πόσο καιρό πια

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Το αφήνουν μάλλον να βγει προς έξω υπό τύπου φήμης ή παρασκηνίου. Και ξέρεις όσο ψιθυρίζεται στα καφενεία ή στα δημοσιογραφικά γραφεία τόσο πιο οικείο γίνεται για όλους.

Ν' αυξήσουν τις ομάδες και πάλι, από τις δώδεκα να τις πάνε δεκατέσσερις. Αλήθεια υπάρχει άτομο που σκέφτεται έστω και λίγο, που να ισχυρίζεται ότι ένα τέτοιο ενδεχόμενο μπορεί να βοηθήσει έστω και ελάχιστα το έτσι και αλλιώς δύσμοιρο πρωτάθλημά μας;

Και όμως. Υπάρχουν παράγοντες ομάδων, μάλλον και της Ομοσπονδίας που σκέφτονται το σενάριο! Εγκληματικό μεν, αλλά το έχουν αποδείξει πολλάκις ότι δεν τους ενδιαφέρει.

Δεν λένε να καταλάβουν το αυτονόητο. Ότι ο κόσμος μπούχτισε σε τέτοιο βαθμό που τους γύρισε την πλάτη. Και όμως το μόνο που τους ενδιαφέρει είναι πώς θα τα τσεπώσουν από τα τηλεοπτικά και κυρίως πώς θα υπάρχουν αδιάφορα παιχνίδια για να κάνουν τα δικά τους.

Κοντόφθαλμη μεν προσέγγιση, αλλά πότε εμφανίστηκε παράγοντας στο ποδόσφαιρό μας που σκέφτεται μακροπρόθεσμα; Να έχει όραμα και κυρίως τον τρόπο που θα το υλοποιήσει. Γενικότερα ως λαός, την «αρπαχτή» έχουμε κυρίως στο μυαλό μας και όχι τον δύσκολο δρόμο.

Πού να κάτσουν τώρα αυτοί και να σκεφτούν τρόπους και μεθόδους ούτως ώστε το ποδόσφαιρο να καταστεί ένα δελεαστικό προϊόν για τον κόσμο και τους χορηγούς. Αφού, το μόνο που τους νοιάζει είναι το «τώρα». Ούτε το μέλλον, ούτε και το παρελθόν.

Το έχουν πάει όμως στ' άκρα. Και πολύ φοβάμαι ότι η ζημιά θα είναι μόνιμη. Πολλοί από τους οπαδούς, έχουν πια αφήσει πίσω τους το κυπριακό ποδόσφαιρο. Και δεν νομίζω να γυρίσουν και πίσω.

Ορθώς. Για πόσα χρόνια να βλέπουν μια συμμορία να κάνει κουμάντο το ποδόσφαιρο με τρόπο σχεδόν εγκληματικό. Όποιος σέβεται τον εαυτό του κάνει πέτρα την καρδιά του και αδιαφορεί ακόμη και για την ίδια του την ομάδα. Κάποιοι άλλοι απλώς το προσεγγίζουν για πλάκα.

Το σενάριο ν' αυξήσουν τις ομάδες είναι απλώς μια ακόμη πράξη «νεκροφιλίας». Δεν εξηγείται διαφορετικά. Πόσο καιρό πια να φλερτάρουν με το πτώμα του κυπριακού ποδοσφαίρου;

ΜΜΕ και ενημέρωση

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Τελικά ο Γιούργκεν Στρέπελ πότε έμαθε για τη φυγή του Σεκού Σισέ; Πριν ή μετά που τον χρησιμοποίησε σε αγώνα της Ανόρθωσης, τέσσερις μέρες πριν από την επίσημη ανακοίνωση της λύσης του συμβολαίου του ποδοσφαιριστή; Η ουσία των πιο πάνω ερωτημάτων δεν έχει να κάνει με τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες αγωνίστηκε ο Σεκού Σισέ για τελευταία φορά. Με το σκηνικό που επικρατεί το τελευταίο χρονικό διάστημα έχει να κάνει, σε σχέση με το θέμα (σωστής) ενημέρωσης από πλευράς των ΜΜΕ, γενικότερα των σχέσεων ΜΜΕ – ομάδων και σαφώς δεν έχει να κάνει μόνο με την Ανόρθωση.

Σπανίζουν πλέον στις μέρες μας οι ενημερώσεις, σε σχέση με την προετοιμασία των ομάδων και πιο συγκεκριμένα τα αγωνιστικά δεδομένα πριν από κάθε αγώνα. Οι πιο παλιοί στο επάγγελμα του αθλητικού συντάκτη είχαν τη δυνατότητα να επισκέπτονται καθημερινά τα προπονητικά κέντρα των ομάδων, να παρακολουθούν και να καταγράφουν από μόνοι τους κάποια θέματα. Στη σύγχρονη εποχή του επαγγελματικού κυπριακού ποδοσφαίρου, φυσιολογικά κάτι τέτοιο δεν μπορεί να ισχύει. Μόνο που φθάσαμε στο άλλο επίπεδο. Της ανεπαρκούς ενημέρωσης ή και της σκόπιμης παραπληροφόρησης. Πώς αλλιώς μπορεί να ερμηνευθεί η απουσία μιας ανακοίνωσης για τους ποδοσφαιριστές που συμπεριλαμβάνονται στην αποστολή ενός αγώνα, λίγες μόνο ώρες πριν από την έναρξή του; Της... μόδας τον τελευταίο καιρό τα προβλήματα της τελευταίας προπόνησης, αυτά που συνήθως δικαιολογούν απουσίες ποδοσφαιριστών εξαιτίας προβλημάτων αρκετών ημερών, τα οποία όμως μένουν στο... σκοτάδι μέχρι να βγει το φύλλο αγώνα. Και τι να πιστέψει κάποιος, όταν επίσημα προκύπτει ενημέρωση για ποδοσφαιριστές με σοβαρά προβλήματα τραυματισμών, τους ίδιους που μετά από δύο ή τρεις μέρες τους βλέπεις στην αρχική εντεκάδα;

Δεν υποστηρίζω πως όλα στον χώρο της αθλητικής δημοσιογραφίας λειτουργούν σωστά. Κάθε άλλο μάλιστα. Τα όποια προβλήματα, ωστόσο, δεν δικαιολογούν την αντιμετώπιση την οποία τυγχάνουν τα μέσα ενημέρωσης από πλευράς των ομάδων. Ούτε τα κατά καιρούς μεμονωμένα προβλήματα στις σχέσεις των δύο πλευρών (ομάδων και ΜΜΕ), δικαιολογούν την «τιμωρία» όλων.

Με απαραίτητη βέβαια την υπενθύμιση, πως όταν το δίκαιο... πνίγει κάποιους παράγοντες και τις ομάδες τους, όταν θα πρέπει η διαμαρτυρία για τη διαιτησία, το παρασκήνιο και το κατεστημένο να βγει έντονα προς τα έξω, τότε η συνεργασία με όλους είναι αγαστή...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Κρύο, καιρός για...

Κατά τους πρώτους ή τελευταίους θερμούς μήνες μιας αγωνιστικής περιόδου, προκύπτουν αλλαγές από πλευράς ΚΟΠ σε σχέση με την ώρα έναρξης κάποιων αναμετρήσεων και αναλόγως των καιρικών συνθηκών. Καλό θα ήταν να δουν το θέμα οι αρμόδιοι και τώρα. Με πρωτόγνωρες σε κάποιες περιπτώσεις, για τη χώρα μας, χαμηλές θερμοκρασίες και σε μια εποχή με τεράστια την αποχή του κόσμου από τα γήπεδα, η διεξαγωγή αγώνων στις επτά το βράδυ σαφώς και δεν συμβάλλει στην προσπάθεια να πειστεί ο κόσμος να πάει στο γήπεδο. Κατανοητή η ανάγκη εξυπηρέτησης των τηλεοπτικών πλατφόρμων, μια προσπάθεια ωστόσο να βρεθεί μια μέση λύση θα μπορούσε να γίνει.

* * * * *

Το... φαινόμενο ΑΕΚ

Η ΑΕΚ που έκλεισε την περσινή περίοδο με την κατάκτηση του κυπέλλου και εντυπωσίασε με τις εμφανίσεις και την επιβλητική πρόκρισή της στους ομίλους του Europa League, έχοντας καλή παρουσία στους αγώνες και της φάσης αυτής, βρίσκεται στην ουσία εκτός διεκδίκησης του φετινού τίτλου, ενώ κινδυνεύει να μείνει εκτός και των προνομιούχων θέσεων της βαθμολογίας. Από τη στιγμή που σε θέματα γενικότερης λειτουργίας (οργάνωση, γήπεδο, οικονομικό) η ομάδα της Λάρνακας εκπέμπει υγεία, αλλού θα πρέπει να ψάξουν το πρόβλημα και πολύ περισσότερο τη λύση του οι αρμόδιοι. Λύση την οποία μάλλον θα βρουν στην γενικότερη αναθεώρηση της φιλοσοφίας και της τακτικής των τελευταίων χρόνων, σε θέματα σχεδιασμού και υλοποίησής του...

* * * * *

Λαφράνς

Το ότι δεν υπογράφει την ανανέωσή του είναι πια γνωστό. Ο ίδιος ο παίκτης ξεκαθάρισε σε όλους ότι θέλει να αποχωρήσει από την Κύπρο και να την ψάξει γι' αλλού. Ως είθισται όμως σε τέτοιες περιπτώσεις, οι φήμες εμπλέκουν και άλλες ομάδες γύρω από τον παίκτη. Και μπορεί ν' ακούστηκε για τον ΑΠΟΕΛ, αλλά οι πληροφορίες μας λένε ότι και η Ανόρθωση ενδιαφέρεται για την αφεντιά του. Οι φήμες... γιατί ο παίκτης επιμένει ότι θέλει να την κάνει από δω.

* * * * *

Ντόσα...

Το συμβόλαιό του λήγει το καλοκαίρι. Προς το παρόν με τις εμφανίσεις του δεν πείθει κανέναν ότι πρέπει να μείνει στην ομάδα. Πάντως, τον τελευταίο καιρό ανεβαίνει. Εάν όντως συνεχίσει σ' αυτό το τέμπο, δεν αποκλείεται τα δεδομένα ν' ανατραπούν. Απ' αυτόν εξαρτάται.

* * * * *

Η τριάδα του Αναστασίου

Χάρης Μαυρίας, Δημήτρης Κολοβός και Αμπντούλ Ατζαγκούν είναι τα νέα αποκτήματα της Ομόνοιας. Όλοι τους είναι ποδοσφαιριστές, που επέλεξε ο Γιάννης Αναστασίου. Οι βασικές αδυναμίες της Ομόνοιας είναι η έλλειψη ικανών ακραίων και η έλλειψη ταχύτητας. Με την προσθήκη αυτών των παικτών η προσδοκία είναι ότι θα αλλάξουν τα πράγματα προς το καλύτερο. Ο κόουτς τους ξέρει και ξέρει τι μπορούν να προσφέρουν στην ομάδα, ενώ οι ίδιοι θέλουν να αποδώσουν για τους εαυτούς τους και για τον προπονητή τους που επέμεινε στο να αποκτηθούν.

* * * * *

Ατοπα, αλλά...

Ματαιώθηκε η λήψη απόφασης σε σχέση με την ένσταση της ΑΕΚ για το κύρος του αγώνα με την ΑΕ Πάφος. Ο αθλητικός δικαστής της ΚΟΠ παρέπεμψε την απόφαση για την ερχόμενη Δευτέρα. Είναι απόλυτα φυσιολογικό να αναπτύσσεται έντονη ψιθυρολογία για το γεγονός αυτό. Εννοείται ότι το όλο θέμα είναι τουλάχιστον δυσάρεστο για τον κάθε υγιή φίλαθλο. Έτσι γίνεται όταν τα ματς του καλοκαιριού γίνονται χειμώνα και περιμένουμε να δούμε βαθμολογία... κανονικών συνθηκών τον Ιανουάριο. Μετά δηλαδή και τη λήξη του πρώτου γύρου! Έτσι γίνεται όταν πράγματα που έχουν γίνει με την πάροδο του χρόνου, άτοπα (αναβολή αγώνων για διευκόλυνση των ομάδων που παίζουν στην Ευρώπη) ριζώνουν, γιατί κανείς εξ εκείνων που έχουν τη δυνατότητα να τα ξεριζώσει δεν αναλαμβάνει την ευθύνη να το κάνει.

Δεν μαζεύεται για Τάμαρι

Είναι σωστή η προσπάθεια των ανθρώπων του ΑΠΟΕΛ να μαζέψουν το πράγμα σε ό,τι αφορά στον ντόρο που επικρατεί για τον Μούσα Αλ Τάμαρι, για πολλούς και διάφορους λόγους. Πέραν του ότι ελλοχεύει ο κίνδυνος να φορτωθεί με απίστευτη πίεση το παιδί που λίγο έως πολύ παρουσιάζεται ως ο μάγος με τα δώρα, είναι και το γεγονός πως φτάνει στα όρια του υποτιμητικού για το υπόλοιπο ρόστερ το να επικεντρώνονται όλοι σ' ένα και μόνο παίκτη όσο σημαντικός κι αν είναι. Το πρόβλημα όμως είναι πως είναι και μάταιη η προσπάθεια αυτή, αφού πρόκειται για μια χώρα όπως η Ιορδανία που δεν έχει έναν σημαντικό παίκτη να επιδείξει στο παγκόσμιο ποδοσφαιρικό στερέωμα, αλλά ούτε και κάτι να έχει κατακτήσει. Όλο αυτό κάνει το έθνος τους να εναποθέτει τις ελπίδες του στο να αλλάξει η ποδοσφαιρική τους μοίρα σε αυτόν τον μικρό που ονειρεύονται να τον δούνε Σάλαχ. Έτσι οτιδήποτε τον αφορά παίρνει διαστάσεις μυθικές και αυτό το βιώνεις με κάθε βόλτα που κάνεις στα ΜΚΔ και αλλού. Θα πρέπει να ζήσουν στον ΑΠΟΕΛ με αυτό και ούτως ή άλλως μοιάζει δεδομένο πως σύντομα θα φύγει για άλλες πολιτείες.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-0,60%	3,25%	2,32%	3,43%	4,08%	4,85%	3,74%	9,55%	1,11%

ΗΠΑ
Πωλείται κομμάτι της ιστορίας του Μανχάταν
Σελ. 10

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΧΕΔΙΟ ΥΠ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Φωτοβολταϊκά στα σπίτια με δαπάνη 25 εκατ. ευρώ

Κίνητρα για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στα σπίτια, περιλαμβάνει το σχέδιο που έχει ετοιμάσει το Υπ. Ενέργειας για προώθηση των ΑΠΕ. Το σχέδιο ύψους 25 εκατ. ευρώ έχει περάσει από το Υπ. Οικονομικών, ενώ αναμένεται να τεθεί ενώπιον Υπουργικού εντός του μήνα. **Σελ. 6**

ΕΛΛΑΔΑ

Μίκρυναν σε δέκα χρόνια οι τράπεζες

Τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις, συγχωνεύσεις, μείωση καταστημάτων κατά 2.500 και μείωση εργαζομένων κατά 25.000, οδήγησαν στη δημιουργία των τεσσάρων συστημικών τραπεζών που μαζί με την Attica Bank, την HSBC και όσες συνεταιριστικές απέμειναν συνθέτουν τον τραπεζικό χάρτη. **Σελ. 8**

ΔΙΕΘΝΗ

Μεγάλες οικονομίες θα καταστούν αναδυόμενες

Μέσα στα επόμενα έντεκα χρόνια οι επτά από τις δέκα μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου θα είναι πιθανότατα αναδυόμενες, με τον ρόλο της Ευρώπης να περιορίζεται δραστικότατα. Πρώτη και ισχυρότερη σε παγκόσμια κλίμακα θα είναι ήδη από το 2020 η Κίνα, εξοστρακίζοντας τις ΗΠΑ. **Σελ. 11**

Real Estate

Το «μαύρο» χρήμα επιστρέφει στην οικοδομή

Καθώς η ζήτηση στην αγορά ακινήτων επιστρέφει, επιστρέφουν και οι κακές συνήθειες των εργολάβων. Πολλοί ζητούν μέρος του τιμήματος σε μετρητά, που δεν αναγράφεται στο συμβόλαιο, ώστε ένα ποσόν του εσόδου από την πώληση του διαμερίσματος να είναι αφορολόγητο. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,26%**	**-0,03%**
Γερμανία	0,25%	0,10%
Γαλλία	0,67%	0,02%
Ιταλία	2,88%	0,02%
Ισπανία	1,45%	0,03%
Ιρλανδία	1,02%	0,16%
Ελλάδα	4,28%	-0,09%
Ην. Βασίλειο	1,27%	0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Να γίνουμε προορισμός με κουλτούρα

Ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίος επισημαίνει τα προβλήματα και αναλύει τους στόχους του

«Θα ήταν σφάλμα να πιστέψουμε ότι όλα είναι τέλεια στον τουρισμό», τονίζει στην πρώτη του συνέντευξη από την ανάληψη των καθηκόντων του ο πρώτος υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίος, προσθέτοντας ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Απαριθμεί ως σημαντικότερα το κεφάλαιο της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, τη ρύθμιση των καταλυμάτων τύπου Airbnb και την αναβάθμιση της αισθητικής και του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στοίχημα αποτελεί για το Υφυπουργείο να καταστεί η Κύπρος προορισμός με κουλτούρα, ενώ προς αυτή την κατεύθυνση εντάσσεται και η τοπική γαστρονομία με την προώθηση του κυπριακού προγεύματος σε περισσότερα τουριστικά καταλύματα. Επισημαίνει ότι τα επόμενα χρόνια θα δοθεί περισσότερη έμφαση στα ποιοτικά παρά στα ποσοτικά στοιχεία στον τουρισμό. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η κυβέρνηση θα εστιάσει στην προσέλκυση επισκεπτών πιο ψηλής εισοδηματικής στάθμης, εφαρμόζοντας συγκεκριμένα μέτρα όπως είναι η αύξηση της συνδεσιμότητας, η αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος για παράδειγμα με την κατασκευή μαρίνων, καζίνων, χώρων ελλιμενισμού και γηπέδων γκολφ, όπως επίσης η προσέλκυση επισκεπτών που ασχολούνται με ειδικές μορφές τουρισμού. **Σελ. 4**

Σε κρίσιμη καμπή η διεθνής αυτοκινητοβιομηχανία

Μεγάλη αναταραχή παρατηρείται στον κλάδο της διεθνούς αυτοκινητοβιομηχανίας, η οποία δέχεται πλήγματα από την κάμψη της ζήτησης στην Κίνα, τη στροφή των καταναλωτών σε αυτοκίνητα ποικίλων δραστηριοτήτων, την ελαττωμένη ελκυστικότητα των πετρελαιοκίνητων αυτοκινήτων στην Ευρώπη και τις επιπτώσεις της εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ενωση (Brexit), με τις Ford και Jaguar Land Rover να ανακοινώνουν απολύσεις και ενδεχόμενο κλείσιμο εργοστασίων τους στη Γηραιά Ηπειρο. **Σελ. 9**

Γροθιά στο μαύρο χρήμα έχει δώσει η Κύπρος

Αναμένεται νέα έκθεση

Εντός του έτους αναμένεται η αξιολόγηση της Επιτροπής Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόοδο της Κύπρου στο θέμα της καταπολέμησης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Πηγές της ΜΟΚΑΣ τόνιζαν ότι η Κύπρος έχει κάνει σημαντικά βήματα και διατύπωναν την εκτίμηση ότι η έκθεση θα περιλαμβάνει μόνο κάποιες συστάσεις. **Σελ. 3**

Δουλειές με φούντες για εκτιμητές

Λόγω του σχεδίου ΕΣΤΙΑ

Ανοιξαν για καλά οι δουλειές των εκτιμητών ακινήτων, λόγω του σχεδίου ΕΣΤΙΑ. Η φύση του Σχεδίου προϋποθέτει την εκτίμηση του ακινήτου του δανειολήπτη που θα συμμετάσχει. Θα γίνονται δύο εκτιμήσεις, μία για λογαριασμό της τράπεζας και μία για λογαριασμό του δανειολήπτη. Οι τράπεζες έχουν αναθέσει τις υποθέσεις τους σε εξωτερικούς εκτιμητές. **Σελ. 5**

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Γιατί η Κύπρος βρίσκεται χαμηλά στις στατιστικές έρευνας;

Την Πέμπτη ανακοινώθηκαν οι στατιστικές για τις δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εκείνο που προβλήθηκε ιδιαίτερα στην Κύπρο είναι η χαμηλή θέση που καταλαμβάνει η χώρα μας στις στατιστικές αυτές. Συγκεκριμένα η Κύπρος έρχεται τέταρτη από το τέλος ανάμεσα στις 28 χώρες με δαπάνες που ανέχονταν το 2017 στο 0,56% του ΑΕΠ. Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. ήταν περίπου τετραπλάσιος και ανερχόταν στο 2,07% του ΑΕΠ.

Ένας σημαντικός λόγος για τον οποίο δημιουργείται μια αίσθηση ανησυχίας μπροστά σε αυτήν την υστέρηση είναι το ότι υπάρχει διασύνδεση ανάμεσα στην έρευνα και στην ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας. Σήμερα θεωρείται ότι μια αναπτυγμένη, δυναμική και καινοτόμα οικονομία οφείλει να δίνει έμφαση στην έρευνα, αν και πρέπει να λεχθεί ότι στον σημερινό ανοικτό κόσμο μια χώρα ή μια επιχείρηση μπορεί εύκολα να αξιοποιεί γνώσεις και τεχνικές που αναπτύχθηκαν αλλού. Βεβαίως, η έρευνα δεν είναι μόνο τεχνολογία και επιχειρηματικότητα. Υπάρχει η βασική έρευνα που αφορά τη γνώση γενικά, υπάρχουν και πάρα πολλά κοινωνικά οφέλη από την ανάπτυξη της έρευνας.

Πάντως, εξετάζονται τις στατιστικές που ανακοίνωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση, μπορεί κάποιος να παρατηρήσει ότι όλες οι χώρες οι οποίες έχουν μικρή ερευνητική δαπάνη (ως ποσοστό του ΑΕΠ τους) είναι χώρες με μικρό πληθυσμό. Τούτο μπορεί να εξηγηθεί από το ότι οι μικρές χώρες πιο δύσκολα δημιουργούν μεγάλες ερευνητικές δομές και εξειδικευμένα ερευνητικά κέντρα. Παράλληλα συνήθως δεν έχουν πολλές μεγάλες επιχειρήσεις. Οι ερευνητικές δαπάνες γίνονται κυρίως από τον κρατικό τομέα, τα πανεπιστήμια και τις επιχειρήσεις. Η ύπαρξη μεγάλων ή εξειδικευμένων επιχειρήσεων είναι βασική για τον τομέα της έρευνας ως οικονομικής δραστηριότητας. Στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συγκριτικά ο τομέας των επιχειρήσεων ξοδεύει περισσότερα χρήματα σε έρευνα και ανάπτυξη από ό,τι οι άλλοι δύο τομείς. Στην Κύπρο αυτό δεν συμβαίνει. Πρώτος σε δαπάνες έρευνας είναι ο τομέας των πανεπιστημίων. Αυτό βεβαίως μαρτυρεί την ικανότητα των πανεπιστημίων να αξιοποιούν ερευνητικά κονδύλια και πρέπει να πιστωθεί στα επιτεύγματά τους. Το χαμηλό ποσοστό όμως του τομέα των επιχειρήσεων είναι κάτι που πρέπει να διορθωθεί στον βαθμό που δεν έχει να κάνει με αντικειμενικά εμπόδια όπως το πολύ μικρό τους μέγεθος ή η επικέντρωσή τους στον τομέα των υπηρεσιών στον οποίο κατά κανόνα οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης είναι χαμηλότερες από ό,τι σε εταιρείες παραγωγής προϊόντων.

Πέρα όμως από τα αντικειμενικά δεδομένα, ένα μέρος της υστέρησης της Κύπρου σε έρευνα και ανάπτυξη έχει να κάνει με την απουσία μιας στρατηγικής σε βάθος χρόνου που έθετε στόχους και θα μέτρα υλοποίησής τους. Υστερούμε, επίσης, σε δομές και θεσμούς. Υπάρχει τέλος μια επιφυλακτική αντίληψη σε πολλές επιχειρήσεις αφού δεν βλέπουν τα άμεσα οφέλη από την επένδυση σε έρευνα. Τα δεδομένα αυτά είχαν επισημανθεί σε μια περιεκτική μελέτη που είχε γίνει πριν από τέσσερα χρόνια από την Εθνική Επιτροπή Έρευνας, Καινοτομίας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης. Το θέμα είναι να προχωρήσει η χώρα μας σε εφαρμογή πρακτικών πολιτικών και μέτρων ώστε σε μερικά χρόνια η κατάταξη μας στις στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μην είναι τόσο χαμηλή.

pwc

Φορολογικές Πληροφορίες 2019 - Κύπρος

Ο Φορολογικός οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας
www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Ελαττωματικές δημοκρατίες και περιορισμένοι δείκτες

Στην πρόσφατη έκθεσή του το Economist Intelligent Unit κατέταξε την Κύπρο ανάμεσα στις ελαττωματικές δημοκρατίες (flawed democracies) μαζί με τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Γκάνα και πολλές άλλες χώρες. Η Τουρκία καταγράφηκε στην πιο χαμηλή βαθμίδα ως hybrid regime ενώ η Ρωσία ακόμη πιο χαμηλά ανάμεσα στα αυταρχικά καθεστώτα. Αντιθέτως χώρες όπως οι ΗΠΑ και η Βρετανία συμπλήρωσαν τη λίστα των 14 χωρών που θεωρούνται ως πλήρεις δημοκρατίες. Θυμήθηκα τότε την έκθεση Chilcot η οποία το 2016 δημοσιοποίησε τις ευθύνες για τη βρετανική εμπλοκή στο Ιράκ. Η έκθεση για όσους τη διάβασαν εντυπωσιάζει από το ερευνητικό της βάθος αλλά και την αντικειμενικότητα με την οποία προσεγγίστηκαν ευαίσθητα πολιτικά και στρατιωτικά θέματα

Όταν ένας λαός είναι φτωχός στο πνεύμα και αδύνατος να κατανοήσει πολιτικές και οικονομικές πραγματικότητες τότε είναι ευάλωτος στους κόλακες και τις υποσχέσεις τους.

με τα συμπεράσματα να πλήττουν τους χειρισμούς της τότε κυβέρνησης Μπλερ, η οποία έλαβε μια πολύ σοβαρή απόφαση να συμμετάσχει σε ένα πόλεμο πριν εξαντλήσει όλα τα ειρηνικά μέσα που είχε στη διάθεσή της και προβάλλοντας επιχειρήματα για τον κίνδυνο των όπλων μαζικής καταστροφής που δήθεν διέθετε το Ιράκ με απόλυτο τρόπο που όμως δεν ανταποκρινόταν στην πραγματικότητα. Ως αποτέλεσμα αυτής της απόφασης χάθηκαν 179 ζωές Βρετανών και δεκάδες χιλιάδες Ιρακινών. Τι να πούμε για τις ΗΠΑ; Αυτά τα αναφέρω όχι για να υποβαθμίσω την κριτική του EIU για τη χώρα μας, άλλωστε τα όσα αναφέρει είναι αλήθεια, τόσο για την Κύπρο όσο και για την Τουρκία, την Ελλάδα και πολλές άλλες χώρες. Τα αναφέρω για να επισύρω την προσοχή των αναγνωστών στο γεγονός ότι τέτοιοι δείκτες είναι περιορισμένης εμβέλειας, καθώς δεν λαμβάνουν υπόψη πολλούς άλλους παράγοντες. Θα ανέμενε κανείς πως σε μια πλήρη ή ολοκληρωμένη δημοκρατία (full democracy) οι αποφάσεις των κυβερνήσεων θα είναι προς όφελος της κοινωνίας κάτι που ασφαλώς δεν ισχύει. Όπως σε ένα απολυταρχικό καθεστώς όπου η αλήθεια πολλές φορές στοχοποιείται έτσι και σε ένα δημοκρατικό καθεστώς το ψέμα παρουσιάζεται πολλές φορές ως η απόλυτη αλήθεια, ώστε να εξυπηρετήσει πολιτικές σκοπιμότητες. Όλοι γνωρίζουν πλέον ότι η δημοκρατική κατά τ' άλλα απόφαση του βρετανικού λαού για να φύγει από την Ε.Ε. βασίστηκε πάνω σε μερικά μεγάλα ψέματα. Το μεγαλύτερο κατά την άποψή μου πρόβλημα που αντιμετωπίζει η δημοκρατία όχι μόνο στην Κύπρο αλλά σε όλο τον κόσμο είναι αυτό που είπε ο Πλάτωνας, ότι δηλαδή όσοι αδιαφορούν για τα κοινά είναι καταδικασμένοι να τους κυβερνούν κατώτεροί τους. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι οι πολύ μορφωμένοι άνθρωποι έχουν αμφιβολίες για όλα, ενώ ο κοινός άνθρωπος είναι βέβαιος για τα περισσότερα.

Αυτή η βεβαιότητα όταν προβάλλεται και με ένα εθνικιστικό γαρνίρισμα γίνεται ολοένα και πιο ελκυστική, αλλά και εθιστική για τον κοινό άνθρωπο. Ένα άλλο, εξίσου σημαντικό, θέμα που είχε εγείρει ο Πλάτωνας είναι πως «γνώμην δύναται να έχουν άπαντες, γνώσιν διά να έχουν γνώμην έχουν;». Τα αντανακλαστικά του κάθε λαού εξαρτώνται από το επίπεδο της πολιτικής παιδείας που έχει. Όταν ένας λαός είναι φτωχός στο πνεύμα και αδύνατος να κατανοήσει πολιτικές και οικονομικές πραγματικότητες τότε είναι ευάλωτος στους κόλακες και τις υποσχέσεις τους. Έτσι θα εκλέγει αυτούς που ξέρουν να λένε ψέματα με τη μεγαλύτερη πειστικότητα. Ίσως οι δείκτες δημοκρατίας θα πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογούν την ικανότητα των ψηφοφόρων να αντλούν μαθήματα από το παρελθόν, αλλά και να κατανοούν διεθνή και εσωτερικά πολιτικά και οικονομικά ζητήματα ώστε να είναι σε θέση να αξιολογούν τις δυνατότητες υλοποίησης των υποσχέσεων που οι πολιτικοί συχνά μοιράζουν, αφού μοναδικός σκοπός τους είναι η κατάκτηση της εξουσίας. Εξίσου σημαντικό είναι βέβαια και το επίπεδο δημοσιογραφίας που επίσης έχει διολισθήσει σε νέα χαμηλά ρεκόρ κάθε χρόνο όχι μόνο στη χώρα μας αλλά και αλλού.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Τα κυπριακά εδέσματα ήταν πρωταγωνιστές στο πρόγευμα γνωριμίας Υφυπουργού Τουρισμού -ΜΜΕ. Με τέτοιο μενού ο κ. Περδίος κέρδισε αν μη τι άλλο το στοίχημα της πρώτης εντύπωσης.

Επιβεβαίωση της Καθημερινής

Εδώ και μήνες γράψαμε για υπόθεση που συγγενής πρώτου βαθμού δικαστή του ανωτάτου έτυχε ευνοιοκρατικής αντιμετώπισης από την Τράπεζα Κύπρου σε υπόθεση αξιογράφων και η υπόθεση αποσύρθηκε. Ο Νίκος Κληρίδης έδεσε την υπόθεση αυτή με την αθωωτική απόφαση του Ανωτάτου υπέρ του Αντρέα Ηλιάδη και της Τράπεζας Κύπρου ως ακολούθως: «Στις 21/06/2018, αγωγή στο επαρχιακό δικαστήριο που είχε κινήσει το 2013 η αδελφή του κ. Νικολάτου εναντίον της Τράπεζας Κύπρου και άλλων, με διεκδικήσεις αποζημιώσεων λόγω αγοράς αξιόγραφων, διευθετήθηκε εξώδικα από το Γραφείο Χρυσαφίνη και Πολυβίου με πληρωμή αποζημιώσεων και αποσύρθηκε. Επίσης, στις 25/01/16, αγωγή την οποία είχε κινήσει θυγατέρα του κ. Νικολάτου εναντίον της Τράπεζας Κύπρου και άλλων με διεκδικήσεις αποζημιώσεων λόγω ζημιάς από την αγορά αξιόγραφων μέσω του πατέρα της, από απομείωση καταθέσεων και από μείωση της αξίας μετοχών της, διευθετήθηκε από τους δικηγόρους της Τράπεζας Χρυσαφίνη και Πολυβίου με πληρωμή αποζημιώσεων και αποσύρθηκε. Όπως είναι γνωστό, οι κάτοχοι αξιόγραφων έχασαν όλα τα λεφτά της επένδυσής τους για την αγορά τους λόγω μετατροπής των αξιόγραφων που είχαν αγοράσει σε μετοχές χωρίς αξία. Στη συγκεκριμένη περίπτωση το δικηγορικό γραφείο Χ και Π αποζημίωσε συγγενικά πρόσωπα πρώτου βαθμού του Προέδρου του Ανώτατου Μ. Νικολάτου συμβιβαστικά χωρίς να δικαστούν οι αγωγές τους. Επομένως, όσα πήραν συμβιβαστικά, είναι καθαρό κέρδος.»

Σήμα κινδύνου στην κυπριακή οικονομία από Πισσαρίδη και Σαρρή

Τον κώδωνα του κινδύνου κρούουν για την πορεία της κυπριακής οικονομίας ο Νομπελίστας οικονομολόγος Χριστόφορος Πισσαρίδης, αλλά και ο πρώην υπουργός Οικονομικών Μιχάλης Σαρρής σε συνεντεύξεις που έδωσαν και οι δύο την προηγούμενη βδομάδα. Με σκληρή γλώσσα μίλησε ο κ. Πισσαρίδης για την αγορά ακινήτων και τη ραγδαία αύξηση των τιμών ως αποτέλεσμα της πολιτικής πολιτογραφήσεων και κάνοντας λόγο για τον κίνδυνο φούσκας. Η στήλη θεωρεί ότι αν για οποιονδήποτε λόγο τερματιστεί η πολιτική αυτή θα βλέπουμε μισοτέλειωτους πύργους για τα επόμενα 10 χρόνια. Ο Μιχάλης Σαρρής αναφέρθηκε στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα, αλλά και το μέλλον της ΣΥΤΑ και ΑΗΚ.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Φοροαποφυγή

Φοροαποφυγή καλείται η νόμιμη μείωση της φορολογικής υποχρέωσης/επιβάρυνσης ή η νόμιμη εξαίρεση καταβολής φορολογίας, οι οποίες προκύπτουν μέσα από νόμιμες διαδικασίες και κατάλληλο φορολογικό σχεδιασμό που βασίζεται σε λογιστικές, φορολογικές και χρηματοοικονομικές πρακτικές και πρότυπα, σε συνάρτηση με την υφιστάμενη νομοθεσία.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Η ακρίβεια τους έστειλε στη Φλώρινα

Το αιγινό γάλα φαίνεται ότι έβαλαν στο μάτι Γάλλοι τυροκόμοι. Ήθελαν να αγοράζουν ποσότητες αιγινού γάλακτος να τις εισάγουν υπό μορφή σκόνης στη Γαλλία ώστε να το μεταποιούν και να παράγουν συγκεκριμένο είδος τυριού. Πληροφορίες ήθελαν να βολιδοσκοπούν τους τελευταίους μήνες παραγωγούς της επαρχίας Πάφου για τον σκοπό αυτό. Έκαναν όμως πίσω τελικά, αφού βρήκαν φθηνότερη προσφορά στη Φλώρινα. Εκεί το αιγινό γάλα πλησιάζει σε ποιότητα το κυπριακό, ενώ είναι και πολύ φθηνότερο. Σημειώνεται ότι η τιμή πώλησης του αιγινού γάλακτος στην Κύπρο είναι αυτή την περίοδο στα 0,65- 0,69 σεντ/κιλό.

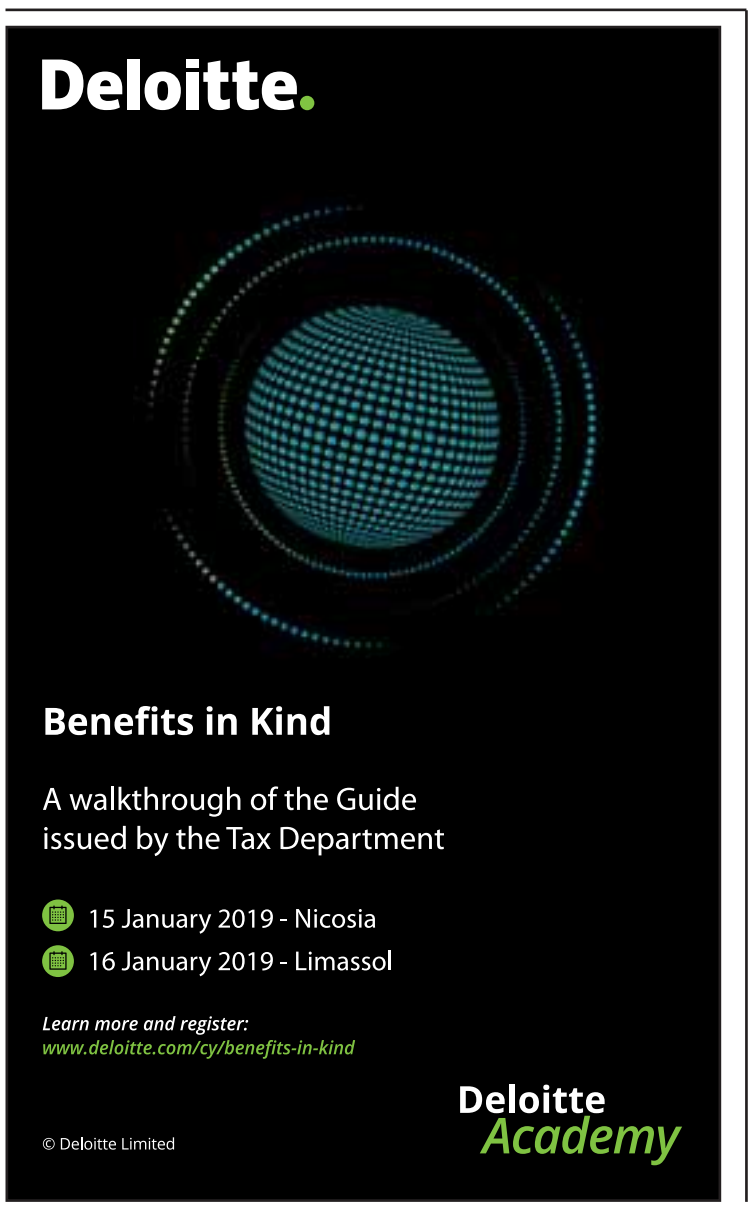

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Βλέποντας πέραν από τη μύτη μας

Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία αμερικανικών κτηματομεσιτικών γραφείων, οι Κινέζοι είναι για έκτη συνεχή χρονιά οι πρώτοι ξένοι αγοραστές ακινήτων στις ΗΠΑ, τόσο σε αριθμό ακινήτων όσο και σε αξία συναλλαγών.

Μάλιστα, είναι αγοραστές που αγοράζουν τοις μετρητοίς και δεν έμπαιναν στη διαδικασία εξασφάλισης χρηματοδότησης ή τουλάχιστον αυτός ήταν ο κανόνας μέχρι πρόσφατα που οι αγοραστές ήταν στην πλειοψηφία τους εύποροι και αγόραζαν ακίνητα εκατομμυρίων. Το τελευταίο διάστημα παρατηρήθηκε πως και αγοραστές της μεσαίας τάξης φαίνεται να προβαίνουν πλέον σε αγορές. Για παράδειγμα στο Σαν Φρανσίσκο, ως αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης, η μέση τιμή αγοράς ακινήτου από Κινέζους πήγε από τις $530.000 το 2017 στις $439.000 το 2018. Γι' αυτή τη νέα κατηγορία αγοραστών φαίνεται πως ανταποκρίθηκαν αστραπιαία οι τοπικές τράπεζες, εφόσον τους προσφέρουν χρηματοδότηση νοουμένου πως η ιδία συνεισφορά είναι τουλάχιστον στο 50% του τιμήματος αγοράς.

Οι Κινέζοι δίνουν στους Αμερικανούς την εντύπωση ότι είναι πολιτικά αγνωστικιστές, δηλαδή δεν φαίνεται να σμίγουν την όποια πολιτική αναταραχή υπάρχει σε επίσημο επίπεδο μεταξύ των χωρών τους, με υγιείς επενδύσεις σε ακίνητη περιουσία. Η αγαπημένη τους πολιτεία εξακολουθεί να είναι η Καλιφόρνια, ενώ τώρα ξανοίγονται σε περιοχές του Τέξας, της Φλόριντα και αλλού.

Ενόσω αυξάνονται οι θέσεις εργασίας σε εταιρείες τεχνολογίας φαίνεται πως όλο και περισσότεροι Κινέζοι εργοδοτούνται και η επόμενή τους κίνηση είναι να αγοράσουν ακίνητο. Όπως χαρακτηριστικά λέγεται από κάποιους του τομέα, μόλις το παιδί κατασταλάξει, οι γονείς πετάνε από Κίνα με μια προκαταβολή στο χέρι για να αγοράσουν διαμέρισμα. Το πιο πρόσφατο παράδειγμα είναι το τι ακολούθησε την ανακοίνωση της Amazon πως θα ανοίξει νέα γραφεία διοίκησης στο Long Island City στο Queens: Κινέζοι αγοραστές μαζεύτηκαν σαν κοπάδι έξω από μια παρουσίαση σε open house που έγινε στην περιοχή κοντά στον προδιαγραφόμενο χώρο και προέβηκαν σε μαζικές αγορές διαμερισμάτων, επειδή θεωρούν ότι η παρουσία της Amazon δημιουργεί ευοίωνες συνθήκες για την επένδυσή τους.

Μπορεί να άκουσα πολλές περιγραφές για το ποιος είναι ο τυποποιημένος Κινέζος αγοραστής ακινήτου στην Κύπρο. Το αστείο είναι πως δεν άκουσα καμία περιγραφή που να σκιαγραφεί τον μέσο Κινέζο αγοραστή ακινήτου σε αμερικανικό έδαφος που περιγράφηκε πιο πάνω. Τους δικούς μας Κινέζους, τους δικούς μας Ρώσους και τους λοιπούς δικούς μας ξένους που επενδύουν εκατομμύρια εδώ κάτω, φαίνεται να τους καλύπτει ένα πέπλο μυστηρίου.

Όπως χαρακτηριστικά λέγεται από κάποιους του τομέα, μόλις το παιδί κατασταλάξει, οι γονείς πετάνε από Κίνα με μια προκαταβολή στο χέρι για να αγοράσουν διαμέρισμα.

Αυτό φυσικά έχει να κάνει και πολλά με το γεγονός πως όσοι τους φέρνουν εδώ κάτω τους κρύβουν μπας και τους κλέψει άλλος και χάσουν την επόμενη μίζα ή μαθευτεί η πρώτη. Συν τοις άλλοις, είμαστε και επιλεκτικά ρατσιστές – όπως απέδειξε και το πρόστιμο που επιβλήθηκε για ρατσιστικά σχόλια μέσω Facebook. Επιλεκτικά επειδή τους θέλουμε για τα λεφτά τους, αλλά όχι τόσο για να ζουν ανάμεσά μας. Και ρωτάω, αυτός ο τόπος θα πάει μπροστά; Όλες οι αναπτυγμένες χώρες εισάγουν τέτοιο εργατικό δυναμικό όσο είναι σε θέση να τους ανεβάσει πιο ψηλά. Και δεν είναι μόνο αυτό. Ο Καναδάς προχθές ανακοίνωσε πως θα επιτρέψει την εγκατάσταση ενός εκατομμυρίου μεταναστών στο έδαφός του. Πέραν του κοινωνικο-πολιτισμικού εμπλουτισμού, της ενίσχυσης της ανάπτυξης κ.λπ., κύριος στόχος είναι το δημογραφικό. Μια κοινωνία που πάσχει δημογραφικά – όπως εμείς με την υπογεννητικότητα – θα έχει σοβαρό πρόβλημα επιβίωσης στο μέλλον. Εμείς δίνουμε σχεδόν μηδαμινή σημασία στο δημογραφικό.

Όταν, λοιπόν, κάποιοι λέμε να δούμε το θέμα της ενίσχυσης της ανάπτυξης πιο σφαιρικά και σε βάθος, εννοούμε πως πρέπει να δημιουργήσουμε νέες αγορές. Η τεχνολογία, για παράδειγμα, θα είναι η κινητήρια δύναμη των πάντων στις επόμενες δεκαετίες. Στόχος μας πρέπει να είναι η έλκυση εταιρειών που παράγουν και παρέχουν τεχνολογία σε όλα τα επίπεδα. Έτσι θα ελκύσουμε τον ανάλογο κόσμο, αλλά θα δώσουμε και δυνατές θέσεις εργασίας σε Κύπριους. Το δε real estate θα προσαρμοστεί ανάλογα και η μετεξέλιξή του θα είναι επωφελής προς όλους. Ας δούμε πέραν από τη μύτη μας και ας αφήσουμε επιτέλους τις πρόσκαιρες αρπαχτές.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Μάιο η αξιολόγηση Moneyval για Κύπρο

Κομβικής σημασίας η θέση του Συμβουλίου σε μια εποχή που η χώρα βάλλεται ως κέντρο ξεπλύματος μαύρου χρήματος

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η νέα αξιολόγηση της Επιτροπής Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Κύπρο αναμένεται εντός του τρέχοντος έτους. Συγκεκριμένα, η έκθεση της Επιτροπής θα έρθει αρχικά σε μη τελική μορφή (draft) στα τέλη Μαΐου με αρχές Ιουνίου, ενώ μετά από τις όποιες διορθώσεις προκύψουν μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου, θα οριστικοποιηθεί και θα δημοσιευτεί στην τελική της μορφή (final) μετά τον Σεπτέμβριο του 2019. Η Κύπρος έχει αποστείλει ήδη το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου στις Βρυξέλλες ώστε να συνταχθεί η έκθεση, ενώ όπως πληροφορήθηκε η «Κ» από στοιχεία της Μονάδας Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ), μέχρι τα τέλη του μηνός – αρχές του επομένου, θα σταλεί το δεύτερο και τελευταίο μέρος των στοιχείων. Μια έκθεση η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί ως κομβικής σημασίας, μετά τις επικρίσεις που δέχεται η Κύπρος από ξένα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης –και όχι μόνο– ως κέντρο ξεπλύματος μαύρου χρήματος. Νωπές ακόμα οι δημοσιεύσεις, αφού το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg την εβδομάδα που πέρασε ασχολήθηκε με το κλείσιμο λογαριασμών Ρώσων, εκθειάζοντας εμμέσως πλην σαφώς τις κινήσεις που έχει προβεί η χώρα σε αυτό τον τομέα. Το Συμβούλιο έχει να συνάψει ολοκληρωμένη έκθεση από το 2011, ενώ οι εξελίξεις του 2013 έφεραν την ανάγκη να εκδώσει εκ νέου έκθεση για τη χώρα. Τότε, είχε βρει αρκετές αδυναμίες, αφού, όπως κατέγραφε το Συμβούλιο, η χώρα παρείχε χρηματοοικονομικές υπηρεσίες που την καθιστούσαν εκτεθειμένη σε κινδύνους. Έκτοτε, έχουν συμβεί αρκετές αλλαγές. Η Κύπρος έχει διώξει από το σύστημά της χιλιάδες λογαριασμούς, αξίας 5 δισ. ευρώ, κυρίως ρωσικούς, οι ιδιοκτήτες των οποίων δεν μπορούσαν να δικαιολογήσουν τις πηγές των εσόδων τους ή το αυτοματοποιημένο σύστημα της κάθε τράπεζας «χτυπούσε καμπανάκι» για χρήματα τα οποία προέρχονται από «μη καθαρές εργασίες». Πρόσθετα, όπως πολλάκις έχει τονιστεί στην εφημερίδα, η Κύπρος δεν μπορεί να συνεχίσει να ασχολείται με το ίδιο επιχειρηματικό μοντέλο, της παροχής των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με τη μορφή που παρείχε μέχρι και το 2013. Το κερασάκι στην τούρτα ήρθε το 2017 όταν έγινε ξεκάθαρο από τη «Δύση» πως πρέπει η Κύπρος να διαλέξει πλευρές και να πάψει την τόση συνεργασία με την «Ανατολή». Όπου Δύση βλέπε Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και Ανατολή βλέπε Ρωσία. Η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου «δραματοποίησε» την τελευταία φορά που παρευρέθηκε σε συνεδρία της Επιτροπής Οικονομικών της Βουλής αναφορικά με την έκθεση της Moneyval και τη διαδικασία που λαμβάνει χώρα, με το χαρακτηριστικό «αλίμονό μας εάν δεν σημειώσει η Κύπρος καλή επίδοση στην έκθεση».

Το νησί δεν μπορεί να συνεχίσει να ασχολείται με το ίδιο επιχειρηματικό μοντέλο, της παροχής των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με τη μορφή που παρείχε μέχρι και το 2013.

Μπορεί η Κύπρος να έχει αδυναμίες, αλλά λόγω του μνημονίου ήταν από τις πρώτες χώρες που εφάρμοσαν μεταρρυθμίσεις στον τομέα της καταπολέμησης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, σημειώνει η ΜΟΚΑΣ.

Θα υπάρξουν συστάσεις

Πηγές από τη Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης της Κύπρου (ΜΟΚΑΣ) που επικοινώνησε η «Κ» επιβεβαίωσαν τα παραπάνω χρονοδιαγράμματα που παρουσιάζει η εφημερίδα, ωστόσο, υπογράμμισαν ότι η έκθεση για την επίδοση της Κύπρου από τη Moneyval δεν αναμένεται να έχει τόσο τραγικές επιπτώσεις όσο παρουσιάζεται. Εξήγησαν ότι είναι σχεδόν αδύνατο να μην υπάρξουν συστάσεις από το Συμβούλιο, όπως εξάλλου συνηθίζεται για την κάθε χώρα. «Για όλες τις χώρες υπάρχουν συστάσεις, έστω και λίγες, ενώ πρέπει να τονιστεί ότι το προσχέδιο της έκθεσης της Moneyval που θα φτάσει στα χέρια μας τέλος Μαΐου θα απέχει αρκετά από την τελική που θα δημοσιευτεί έπειτα από τον Σεπτέμβριο του 2019. Ενδεχομένως να υπάρξουν κάποιες διευκρινήσεις – αλλαγές που να μειώσουν δραματικά και τις όποιες συστάσεις», εξήγησαν.

Ερωτηθείσες οι πηγές σχετικά με το αν αναμένεται να εκτιμηθούν θετικά οι όποιες προσπάθειες των τραπεζών έχουν γίνει τα τελευταία κυρίως χρόνια, η απάντηση ήταν καταφατική. Σχολίασαν ότι η Κύπρος δικαιολογημένα είχε αρκετές συστάσεις την τελευταία φορά, αλλά από τότε έχουν γίνει μεγάλα βήματα για να βελτιωθεί η ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχει. «Οι λογαριασμοί που έχουν κλείσει ή που έχει μπει ένα στοπ για να ανοίξουν καινούργιοι, θα εκτιμηθεί πολύ θετικά από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Μπορεί η Κύπρος να έχει αδυναμίες, αλλά μην ξεχνάμε ότι και λόγω του μνημονίου ήταν από τις πρώτες χώρες που εφάρμοσαν τις όποιες μεταρρυθμίσεις σε αυτό τον τομέα, της καταπολέμησης του ξεπλύματος μαύρου χρήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Δραστηριότητες της Moneyval

Η Κύπρος είναι μέλος της Επιτροπής Moneyval του Συμβουλίου της Ευρώπης που ασχολείται με την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, από της ίδρυσής της το 1997. Το «Γραφείο» είναι αρμόδιο για την προετοιμασία της εργασίας της Επιτροπής. Στόχος της Επιτροπής αυτής είναι να επιβεβαιώσει ότι τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει αποτελεσματικά συστήματα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή αξιολογεί και αναφέρει κατά πόσον τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης συμμορφώνονται με τα διεθνή πρότυπα στον τομέα της λήψης μέτρων κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η Επιτροπή κάνει συστάσεις προς τις χώρες που αξιολογούνται, με σκοπό να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και να ενδυναμώσουν τη διεθνή συνεργασία.

GCC

Job Title: Senior Support Consultant
Location: Nicosia, Cyprus | GCC Computers Office
Full-time/part-time: Full-time

GCC Computers is the local partner of UNIT4, who has recently been awarded a highly prestigious contract to implement and provide long term support of an ERP system for the whole of the Government of Cyprus. This will cover the key business areas of Accounting, Budgeting, HR and Payroll. Part of this contract requires us to establish a local helpdesk situated within the Government Buildings.

To deliver this we are looking to recruit 2 Senior Support Consultants who can join the implementation process in the early stages of the contract to learn on the job and become an expert in the Unit4 Business World Application. At the end of the currently 3 year implementation period these Senior Support Consultants will then transition to lead the helpdesk and manage other support staff with the intention of delivering a world class support service to the Government.

Job details

As a Senior Support Consultant you will provide a professional, efficient and effective support service in the resolution of support requests and the completion of a variety of other tasks required to support our customer base.

Key tasks and responsibilities

- Investigate, document and resolve the application problems passed to the Support team
- Process all service requests adhering to Service Level Guidelines;
- Deliver application support and services to our customer base directly and remotely;
- Comply with local Information and Security Requirements and all Business procedures, policies and ISO standards;
- Investigate, document and present to the Customer Services Team Leader process improvements that enhance the customer experience;
- Identify opportunities for service improvement or chargeable activities and to raise these via the appropriate channels;
- Responsible for your own personal development plan which must include both product/technical knowledge as well as soft skill development;
- Train and mentor less experienced members of the team around product knowledge, skills and processes.

Job requirements

Knowledge and skills

- Exceptional Customer facing skills, understand and be able to implement the concept of exceptional Customer Service;
- Demonstrate strong verbal communication skills (English and Greek), the ability to develop customer relationships whilst gaining trust and respect for the company;
- Exhibits strong analytical and problem solving abilities, can determine root causes by asking the right questions;
- Exhibits excellent communication skills carefully selecting the most appropriate method of communication;
- Fluent in English and Greek, both written and verbal;
- Ability to manage your own time to prioritize workload and meet deadlines;
- Friendly and professional manner with an enthusiastic positive approach to tasks;
- Demonstrate strong verbal communication skills, the ability to develop customer relationships whilst gaining trust and respect for the company.
- Able to use initiative and work alone, and as part of a team.

Education

Bachelor's degree in a related field desirable but equivalent real world experience will be considered.

Experience

- 3+ years' of experience in a government related IT industry;
- 3+ years' of experience with key business processes;
- Previous experience of working with ERP/Finance/Procurement systems;
- Proven knowledge of ERP functionality, installation, maintenance and typical use cases.
- SQL skills.
- Experienced with Microsoft Office;
- Previous experience of working in a Customer Service environment preferred;
- Accounting Qualification(s) preferred;
- Knowledge of RDBMS preferred.

Personality

We expect our colleagues to be energetic, self-motivated and initiative taker. A very good team player but also able to work individually. You are enthusiastic, realistic and creative. You like to build relationships, flexible and have an open communication style. You are able to work flexible hours, as customers may need essential support out of core hours from time to time.

Training will be provided and travel to the UK may be required to become familiar with the Global Support systems used by Unit4.

About GCC Computers

GCC Computers has a distinguished market presence in Cyprus as a provider of ICT-based solutions and System Integrator and has built a strong reputation as an employer of the best technology professionals.

For more than 30 years, GCC has been acknowledged with considerable success serving Public/Government, Telecommunications & Utilities, Banking/Finance and SME (Small-Medium-Enterprise) sectors with strategic consulting and innovative technology.

GCC's expertise and extensive partnerships help clients harness the technology power to thrive on change and guide their digital transformation journeys.

About UNIT4

UNIT4 is a global cloud-focused business software and services company with over 3.500 employees, ranked as a top 6 mid-market ERP software player globally, and 2nd largest European ERP Supplier. UNIT4 helps dynamic public sector and commercial services organizations to embrace change simply, quickly and cost effectively.

We provide our clients with software products and services that are designed to meet the needs of an ever-changing business world. Our solutions have been designed to adapt to any internal or external changes our clients' businesses may face, irrespective of industry or market sector. Our aim is to help our customers embrace change successfully, while minimizing the cost and maximizing the efficiency of the change process.

Applications

Interested candidates must electronically submit their applications with a recent C.V to **careers@gcc.com.cy**

For further information
Tel.: (+357) 22 206 222

Τα στοιχήματα του πρώτου υφυπουργού στον Τουρισμό

«Υπάρχουν πολλά που πρέπει να γίνουν για το επιθυμητό αποτέλεσμα», δηλώνει στην «Κ» ο Σάββας Περδίος

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Παρέλαβε έναν επιτυχημένο τομέα, όμως αυτό το δεδομένο δεν φαίνεται να τον εφησυχάζει, αλλά μάλλον να αποτελεί πρόκληση για τον πρώτο υφυπουργό Τουρισμού. Στην πρώτη του συνέντευξη από τη μέρα ανάληψης των καθηκόντων του, ο Σάββας Περδίος επισημαίνει ότι «θα ήταν σφάλμα να πιστέψουμε ότι όλα είναι τέλεια στον τουρισμό», αναγνωρίζοντας ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης. Απαριθμεί ως σημαντικότερα το κεφάλαιο της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, τη ρύθμιση των καταλυμάτων τύπου Airbnb και την αναβάθμιση της αισθητικής και του επιπέδου των παρεχόμενων υπηρεσιών. Στοίχημα αποτελεί για το Υφυπουργείο να καταστεί η Κύπρος προορισμός με κουλτούρα, ενώ προς αυτή την κατεύθυνση εντάσσεται και η τοπική γαστρονομία με την προώθηση του κυπριακού προγεύματος σε περισσότερα τουριστικά καταλύματα.

Άνοιγμα σε γειτονικές αγορές, ρύθμιση των Airbnb και επένδυση σε ειδικές αγορές τουρισμού, οι βασικές επιδιώξεις του Υφυπουργείου.

–Ποια θεωρείτε τη βασικότερη πρόκληση που έχετε να αντιμετωπίσετε ως υφυπουργός;

–Επιθυμώ να καταστεί η Κύπρος ένας προορισμός με κουλτούρα και σφραγίδα φιλικής, νησιώτικης φιλοξενίας, με τρόπο που να εμπλουτίζεται και το βιοτικό επίπεδο των τοπικών μας κοινωνιών. Προς αυτή την κατεύθυνση, η κυβέρνηση και το Υφυπουργείο Τουρισμού θα εργαστούμε σκληρά και συντονισμένα με όλους τους τουριστικούς φορείς. Το περιεχόμενο αυτού του στόχου θα το καθορίσουμε μέσα από εκτενή και ενδελεχή διαβούλευση με όλους τους φορείς του τουρισμού, στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού μέχρι το 2030.

–Υπάρχουν κακώς έχοντα στην κυπριακή τουριστική βιομηχανία; Ποιες είναι οι πρώτες σας κινήσεις;

–Η Κύπρος αποτελεί έναν καταξιωμένο και ποιοτικό τουριστικό προορισμό και αυτό αντικατοπτρίζεται από τις τουριστικές επιδόσεις που σημειώνει. Θα ήταν σφάλμα, όμως, να πιστέψουμε ότι όλα είναι τέλεια και δεν υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης στον τουριστικό μας τομέα. Υπάρχουν πολλά που μπορούν και πρέπει ακόμα να γίνουν για να φτάσουμε στα επίπεδα που επιθυμούμε ως κυβέρνηση και ως Υφυπουργείο Τουρισμού. Ανάμεσα σε άλλα σημειώνω τα θέματα της περαιτέρω αναβάθμισης του τουριστικού προϊόντος, της επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, της παραπέρα ανάπτυξης και βελτίωσης των τουριστικών μας περιοχών σε θέματα όπως η αισθητική του δομημένου περιβάλλοντος και η ηχορύπανση. Σημαντικά είναι, επίσης, και τα θέματα της αναβάθμισης των ήδη υψηλών επιπέδων εξυπηρέτησης που προσφέρουμε, αλλά και της προσέλκυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού.

–Πώς θα προωθηθεί η Κύπρος στο εξωτερικό; Τι θα αλλάξει από αυτό που γνωρίζαμε μέχρι σήμερα;

–Ήδη η κυβέρνηση και ειδικότερα ο ΚΟΤ έχουν καθιερώσει πολλές πρωτοβουλιών για προώθηση της Κύπρου και του τουριστικού προϊόντος, όπως η σύναψη συμφωνιών με διεθνείς οργανωτές ταξιδιών και αεροπορικές εταιρείες, η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις στο εξωτερικό, η βελτίωση της συνδεσιμότητας και πολλά άλλα. Τα αποτελέσματα αυτών των πρωτοβουλιών είναι απόλυτα πετυχημένα και αντανακλώνται στις αφίξεις και στα έσοδα από τον τουρισμό τα τελευταία χρόνια, για τα οποία έχει γίνει πολλές φορές μνεία, τόσο σε εγχώριο, όσο και διεθνές επίπεδο και, ως εκ τούτου, δεν επιθυμώ να τα επαναλάβω. Ο εμπλουτισμός των ενεργειών για προώθηση της Κύπρου στο εξωτερικό αποτελεί βασικό αντικείμενο της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού μέχρι το 2030, η οποία, όπως σας έχω ήδη αναφέρει, βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Μέσα στον προγραμματισμό μας είναι να δοθεί μεγαλύτερη σημασία σε αγορές που βρίσκονται γεωγραφικά κοντά στην Κύπρο.

–Υπάρχει ραγδαία αύξηση των καταλυμάτων τύπου Airbnb και στην Κύπρο. Είναι εχθρός της ξενοδοχειακής βιομηχανίας; Έχετε συγκεκριμένες εισηγήσεις για την ρύθμιση της λειτουργίας του;

–Είναι γεγονός ότι υψηλές πληρότητες που παρατηρούνται στα τουριστικά καταλύματα ειδικά, κατά τους μήνες αιχμής, οδηγούν κάποιους εκ των περιηγητών σε χρήση και άλλων μορφών διαμονής, πιθανώς χαμηλότερου κόστους. Τόσο η κυβέρνηση όσο και η Βουλή συμφωνούν στην ανάγκη ρύθμισης του θέματος, ώστε οι πάροχοι τέτοιων υπηρεσιών να υπόκεινται σε όρους πρόσβασης στην αγορά, π.χ. να πληρούν βασικούς όρους ασφάλειας και υγείας και να εκπληρώνουν τις φορολογικές του υποχρεώσεις. Βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων η συζήτηση για διευθέτηση του εν λόγω ζητήματος, στο πλαίσιο του νέου κανονιστικού πλαισίου για ρύθμιση της αδειοδότησης και λειτουργίας των τουριστικών επιχειρήσεων.

–Σε ποιες μορφές τουρισμού θα πρέπει να επενδύσουμε;

–Με βάση τις εκτιμήσεις της κυβέρνησης και του Υφυπουργείου Τουρισμού, οι ειδικές μορφές τουρισμού, στις οποίες θα μπορούσαμε να εστιάσουμε είναι ο γαμήλιος τουρισμός, ο αθλητικός τουρισμός, ο συνεδριακός τουρισμός, ο τουρισμός υγείας, ο θρησκευτικός τουρισμός, ο τουρισμός υπαίθρου, ο πολιτιστικός τουρισμός, ο τουρισμός οινογαστρονομίας κ.ά. Η πιο πάνω αξιολόγηση εδράζεται σε διάφορα συγκεκριμένα συγκριτικά και ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που διαθέτει το νησί μας, όπως οι κλιματολογικές συνθήκες με την ολόχρονη ηλιοφάνεια και οι υποδομές, οι οποίες μπορεί να υποστηρίξουν με επάρκεια τις συγκεκριμένες μορφές τουρισμού. Βασίζεται επίσης στα έσοδα που δύναται να αποφέρουν, η δυνατότητα συνεισφοράς τους στην άμβλυνση του προβλήματος της εποχικότητας, η προοπτική που παρουσιάζουν οι στοχευόμενες αγορές (προσβασιμότητα, αναγνωρισιμότητα, απαιτήσεις) για τα εν λόγω προϊόντα αλλά και το γεγονός ότι συνάδουν με τους ευρύτερους στρατηγικούς στόχους, όπως είναι ο σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον, στον τοπικό χαρακτήρα και τη φέρουσα ικανότητα του προορισμού γενικότερα.

–Ποιες είναι οι εκτιμήσεις για τα έσοδα και τις αφίξεις στον τουρισμό την προσεχή καλοκαιρινή περίοδο;

–Η κυβέρνηση στοχεύει να δώσει περισσότερη έμφαση τα επόμενα χρόνια σε ποιοτικά παρά ποσοτικά στοιχεία σε σχέση με την προσέλκυση επισκεπτών στην Κύπρο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η κυβέρνηση θα εστιάσει στην προσέλκυση επισκεπτών πιο ψηλής εισοδηματικής στάθμης, εφαρμόζοντας συγκεκριμένα μέτρα όπως είναι η αύξηση της συνδεσιμότητας, η αναβάθμιση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος για παράδειγμα με την κατασκευή μαρίνων, καζίνων, χώρων ελλιμενισμού και γηπέδων γκολφ, όπως επίσης η προσέλκυση επισκεπτών που ασχολούνται με ειδικές μορφές τουρισμού (π.χ. καταδυτικού τουρισμού, συνεδριακού τουρισμού, γαστρονομικού τουρισμού κ.ά.). Συναφώς, επισημαίνεται ότι οι πιο πάνω είναι και οι βασικοί στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής Τουρισμού 2018-2030, την οποία προωθεί η κυβέρνηση.

Περισσότερη έμφαση θα δοθεί στα ποιοτικά παρά στα ποσοτικά στοιχεία στον τουρισμό τα επόμενα χρόνια και στην αύξηση της συνδεσιμότητας στην Κύπρο επισημαίνει ο υφυπουργός Τουρισμού.

Κυπριακό πρόγευμα στα ξενοδοχεία

–Πόσο σημαντικές είναι για τη βελτίωση του τουριστικού προϊόντος μας, κινήσεις όπως το να προσφέρεται το κυπριακό πρόγευμα στα ξενοδοχεία; Υπάρχει συγκεκριμένο πλάνο προώθησης για το συγκεκριμένο;

–Αναμφίβολα το πρόγραμμα αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφού θεωρώ ότι βελτιώνει και αναβαθμίζει τις υπηρεσίες που προσφέρονται στα ξενοδοχεία μας και, κατ' επέκταση, το τουριστικό μας προϊόν. Μέσα από την υλοποίηση του θεσμού του Κυπριακού Προγεύματος παρέχεται η δυνατότητα στους επισκέπτες των ξενοδοχείων να γνωρίσουν τον γαστρονομικό πλούτο του νησιού μας και να γευτούν στο πρωινό τους, παραδοσιακά κυπριακά προϊόντα και εδέσματα που συνδέονται με την παράδοση και την κουλτούρα της Κύπρου μας, εμπλουτίζοντας με τον τρόπο αυτό την εμπειρία και την επαφή τους με τη χώρα και τους ανθρώπους της. Η γαστρονομία, ο πολιτισμός και το περιβάλλον αποκτούν μια κοινή ταυτότητα, η οποία συνδέεται τόσο έμμεσα όσο και άμεσα με τα ξενοδοχεία τα οποία μοιράζονται το ενιαίο σήμα του κυπριακού προγεύματος. Πέραν από την ανάδειξη του γαστρονομικού μας πλούτου ως ένα ιδιαίτερο στοιχείο του πολιτισμού μας, το Κυπριακό Πρόγευμα σηματοδοτεί παράλληλα τον κοινωνικό ρόλο της ξενοδοχειακής βιομηχανίας, μέσα από τη στήριξη που παρέχει στις τοπικές κοινωνίες και στους παραγωγούς με τη χρήση τοπικών προϊόντων. Είμαστε στην ευχάριστη θέση να αναφέρουμε ότι τα κυπριακά ξενοδοχεία αγκάλιασαν με ιδιαίτερη θέρμη τον θεσμό του Κυπριακού Προγεύματος και αρκετά από αυτά κατάφεραν να ξεχωρίσουν με ευφάνταστα πιάτα και ξεχασμένες παραδοσιακές συνταγές. Σήμερα 57 ξενοδοχεία αποτελούν μέλη του θεσμού αυτού παγκύπρια. Στόχος μας είναι να προστεθούν πολύ περισσότερα τουριστικά καταλύματα σύντομα. Σε ό,τι αφορά τρόπους προώθησης του θεσμού, ενδεικτικά αναφέρω την καταχώρηση αφιερωμάτων και σχετικών άρθρων στον τύπο, την αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης (το πρόγραμμα διατηρεί ιστοσελίδα και σελίδα στο facebook) και, επίσης την παρουσίασή του στο πλαίσιο τουριστικών εκθέσεων στο εξωτερικό, όπως είχε γίνει παλαιότερα στην έκθεση ITB στο Βερολίνο. Ιδιαίτερα σημαντικό, όμως, είναι, τα ίδια τα ξενοδοχεία να εκμεταλλευτούν το σήμα αυτό και να το προωθούν μέσω των δικών τους καναλιών επικοινωνίας, αναγνωρίζοντας ότι αποτελεί προστιθέμενη αξία στις υπηρεσίες που προσφέρουν. Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι ο σύγχρονος επισκέπτης αναζητεί την επαφή με τον προορισμό και ό,τι τον χαρακτηρίζει, επιδιώκοντας περισσότερες εμπειρίες και γνώσεις σε σχέση με την κουλτούρα και παράδοση του τόπου που επισκέπτεται, σημαντικό στοιχείο της οποίας είναι και η τοπική γαστρονομία.

57 ξενοδοχεία έχουν υιοθετήσει τον θεσμό του κυπριακού προγεύματος παγκύπρια, ενώ στόχος είναι ο θεσμός να αγκαλιαστεί από περισσότερα ξενοδοχεία.

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΜΜΑ**

Οι προτεραιότητες των τραπεζών εντός του 2019

Αφήνοντας άλλη μία χρονιά γεμάτη με πολλές πιέσεις και αλλαγές, ως Σύνδεσμος Τραπεζών Κύπρου προσεγγίζουμε το 2019 ως άλλο ένα έτος με προκλήσεις και αναγκαίες προσαρμογές, προς την κατεύθυνση της περαιτέρω ομαλοποίησης στην οικονομία και τον τραπεζικό τομέα αλλά και ως χρονιά θετικότερων αποτελεσμάτων σε κάθε επίπεδο.

Αξιολογώντας όσα έχουν παρέλθει τόσο το 2018 όσο και τα προηγούμενα χρόνια, αλλά και προσμετρώντας τις τάσεις και τις εξελίξεις σε διάφορα κομμάτια της αγοράς εντός και εκτός Κύπρου, η νέα χρονιά ωθεί τις τράπεζες να κινηθούν, ως επί το πλείστον, σε τρεις κύριους άξονες:

(1) Στην επικέντρωσή τους στον πυρήνα των τραπεζικών εργασιών.

(2) Στις νέες επενδύσεις και στο λανσάρισμα νέων τεχνολογικών/ψηφιακών λύσεων και υπηρεσιών και

(3) διασφάλιση εφαρμογής των πιο επικαιροποιημένων και αυστηρών προτύπων αναφοράς, συμμόρφωσης και ευθυγράμμισης με κάθε εποπτική, κανονιστική και νομοθετική απαίτηση.

Με τη σταδιακή αποκλιμάκωση του προβλήματος των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων, μέσω της εφαρμογής λύσεων της εργαλειοθήκης που δημιουργεί το νομοθετικό, κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο, οι τράπεζες της χώρας επικεντρώνονται πλέον στα τρία προαναφερθέντα σημεία, επιδιώκοντας να δημιουργήσουν όφελος για την οικονομία, τους πελάτες και τους μετόχους τους.

Με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας οι τράπεζες αξιοποιούν όλο και περισσότερες ψηφιακές λύσεις.

Την ίδια ώρα με τη ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας οι τράπεζες αξιοποιούν όλο και περισσότερες ψηφιακές λύσεις, τόσο για τις εσωτερικές τους διαδικασίες όσο και για την εξυπηρέτηση των πελατών τους. Παράλληλα, επενδύουν εσωτερικά, αλλά και διαμέσου συνεργασιών στο κομμάτι της τεχνολογίας για τραπεζικές εργασίες και υπηρεσίες (FinTech) προκειμένου να δώσουν απαντήσεις στον ανταγωνισμό που δημιουργείται από εναλλακτικά κανάλια συναλλαγών, της Κύπρου και του εξωτερικού.

Είναι παράλληλα μεγάλη η ανάγκη εφαρμογής, αλλά και εντατικοποίησης της ενημέρωσης σε σχέση με την εφαρμογή των αυστηρότερων, διεθνών προτύπων και κανονισμών συμμόρφωσης που ακολουθούν οι τράπεζες, για θέματα νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, φοροδιαφυγής και ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικά θέματα.

Μέσα από το προαναφερθέν πλέγμα δεδομένων, τάσεων, σχεδιασμών, αλλά και επενδύσεων σκιαγραφείται και η πορεία του τραπεζικού τομέα εντός του 2019. Μια χρονιά, η οποία αναμένουμε να επιφέρει την αναγκαία ομαλότητα στην αγορά, καλύτερες αξιολογήσεις για τη χώρα μας από τους διεθνείς οίκους, αλλά και εξωτερικούς παρατηρητές της Κύπρου, χρηματοδότηση καλών ιδεών, βιώσιμων έργων και συνετών επιλογών από επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

Η αποτελεσματικότητα, η προσαρμοστικότητα και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός τόσο του ιδιωτικού όσο και του δημόσιου τομέα της χώρας μας, αποτελούν στοιχεία τα οποία θα συνδράμουν την απαραίτητη οικονομική ανάπτυξης και την αναγκαία βελτίωση του βιοτικού επιπέδου της κυπριακής κοινωνίας.

Ο κ. Μιχάλης Καμμάς είναι γενικός διευθυντής του Συνδέσμου Τραπεζών.

Ανέβηκαν οι δουλειές των εκτιμητών ακινήτων

Υπάρχουν παράπονα για τα 70 – 80 ευρώ που λαμβάνουν από τις τράπεζες ή τις εταιρείες για κάθε διεκπεραίωση

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

«Τρέχουν και δεν φτάνουν» οι εκτιμητές ακινήτων, με το Σχέδιο ΕΣΤΙΑ να έχει δημιουργήσει νέες εργασίες για τον κλάδο τους, αλλά και γκρίνια. Η φύση του Σχεδίου προϋποθέτει την εκτίμηση του ακινήτου του κάθε δανειολήπτη που θα συμμετάσχει και βάσει των κριτηρίων να είναι επιλέξιμος. Απαράβατος όρος του Σχεδίου είναι ο εξής: «η αγοραία αξία της κύριας κατοικίας δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες πενήντα χιλιάδες ευρώ (€350.000),

Η απαίτηση των εκτιμητών ήταν να αποτιμάται η κάθε εργασία τουλάχιστον στα 100 - 120 ευρώ, δηλαδή περίπου 50 ευρώ περισσότερα από αυτά που λαμβάνουν.

Οι τράπεζες έχουν αναθέσει τις εκτιμήσεις των ακινήτων από μέρος τους σε εξωτερικούς εκτιμητές ακινήτων.

όπως θα προκύψει από τον μέσο όρο δύο εκτιμήσεων («Εκτίμηση»), μία για λογαριασμό της Τράπεζας/ Εταιρείας Εξαγοράς Πιστώσεων και μία για λογαριασμό του δανειολήπτη (εκτός αν αποδέχεται να γίνει εκτίμηση μόνο από την Τράπεζα/ Εταιρεία Εξαγοράς Πιστώσεων), που θα πραγματοποιούνται από ανεξάρτητους εκτιμητές εντός της περιόδου υποβολής αιτήσεων (όπως αυτή θα ανακοινωθεί μεταγενέστερα). Το κόστος για τις υπηρεσίες του κάθε εκτιμητή θα καταβάλλεται από το πρόσωπο που τον διόρισε. Διαθέσιμες πρόσφατες εκτιμήσεις της υποθηκευμένης κύριας κατοικίας (εντός δώδεκα (12) μηνών πριν από την ημερομηνία της αίτησης συμμετοχής στο Σχέδιο) γίνονται αποδεκτές. Τα υπόλοιπα καθαρά περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού, εξαιρουμένης της κύριας κατοικίας (δηλαδή τα περιουσιακά στοιχεία του νοικοκυριού, εξαιρουμένης της κύριας κατοικίας, μείον οι τρέχουσες πιστωτικές διευκολύνσεις εξαιρουμένου του δανείου που εξασφαλίζεται με την κύρια κατοικία), δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν σε τιμές αγοράς το 80% της αγοραίας αξίας της κύριας κατοικίας, όπως αυτή θα προκύψει, χωρίς όμως να υπερβαίνει τις €250.000».

Όπως πληροφορείται η «Κ», η αγορά των εκτιμήσεων έχει ανοίξει για τα καλά, αφού οι τράπεζες έχουν αναθέσει τις εκτιμήσεις των ακινήτων από μέρος τους σε εξωτερικούς εκτιμητές ακινήτων. Αποτέλεσμα αυτού, ένα Σχέδιο, το οποίο, αν και ακόμα δεν έχει εφαρμοστεί (πρέπει να αποδεσμεύσει πρώτα η Βουλή το σχετικό κονδύλι των 33 εκατ. για να καταβάλει το κράτος το 1/3 της δόσης του κάθε δανειολήπτη που θα συμμετάσχει στην ΕΣΤΙΑ), έχει ανεβάσει κατά πολύ –με θετικό πρίσμα– τον φόρτο εργασίας των εκτιμητών.

Γκρίνια για 70 - 80 ευρώ

Παρόλη τη θετική αύξηση των εκτιμήσεων που καλούνται να προβούν οι εκτιμητές, η τιμή που λαμβάνουν από τις τράπεζες δεν φαίνεται να τους ικανοποιεί. Όπως έχει πληροφορηθεί η «Κ», για κάθε εκτίμηση το αντίτιμο που όρισαν οι τράπεζες είναι στα 70 - 80 ευρώ, ανάλογα πάντα των τετραγωνικών των οικιών που προχωρούν την εκτίμηση. Όπως και να έχει, παρά την καλοδεχούμενη αύξηση των εργασιών τους, υπήρξε στο παρασκήνιο έντονη γκρίνια και διαπραγμάτευση για το ποσό που λαμβάνουν από τις τράπεζες ανά μονάδα .

Η δική τους απαίτηση ήταν να εκτιμάται η κάθε εργασία τουλάχιστον στα 100 - 120 ευρώ, δηλαδή περίπου 50 ευρώ περισσότερα. Η διαφορά αυτή έφερε και εκτιμητές να μη συμμετέχουν στις εκτιμήσεις των ακινήτων για λογαριασμό των κυπριακών τραπεζικών ιδρυμάτων.

Αξίζει να σημειωθεί πως εάν η διαφορά εκτίμησης του ακινήτου της τράπεζας και του ιδιώτη είναι πάνω από 20%, τότε θα διενεργείται και τρίτη εκτίμηση. Αρκετές από τις τράπεζες που θα συμμετάσχουν στο Σχέδιο έχουν ήδη πληροφορήσει με σχετικές επιστολές τους πελάτες τους από τον Νοέμβριο του 2018.

Ζητείται η αποδέσμευση

Ως γνωστόν, η Βουλή σταύρωσε το κονδύλι του ΕΣΤΙΑ, που είναι στα 33 εκατ. ευρώ. Το Υπουργείο Οικονομικών ζήτησε την αποδέσμευση του κονδυλίου, ώστε να καταστεί εφικτή η εφαρμογή του, όπως καταγράφει η σχετική επιστολή του Υπουργείου στην Βουλή των Αντιπροσώπων. Αναφορικά με την καταβολή της πρώτης χορηγίας, εξηγεί πως θα γίνει στο τέλος του 2019 και θα αντιστοιχεί στους μήνες τους οποίους άρχισε να λειτουργεί το Σχέδιο για τον κάθε δικαιούχο. Από εκεί και πέρα όμως, για τα επόμενα έτη δηλαδή, θα καταβάλλεται η δόση του 1/3 της δόσης (που θα είναι κρατική) και για τους 12 μήνες του έτους. Το Υπουργείο Οικονομικών ζητάει την αποδέσμευση του ποσού εντός του τρέχοντος μηνός.

Τα τελικά ποσά

Υπογραμμίζεται πως μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 2017 θα έπρεπε ο δανειολήπτης να είχε δάνειο σε καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, άρα και να θεωρείται Μη Εξυπηρετούμενο για να συμμετάσχει στο Σχέδιο. Με τις πρόσφατες αλλαγές, το συνολικό ακαθάριστο ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του δανειολήπτη δεν θα πρέπει να υπερβαίνει:

(α) τις εξήντα χιλιάδες ευρώ (€60.000) για ζεύγος με τουλάχιστον τέσσερα εξαρτώμενα άτομα,

(β) τις πενήντα πέντε χιλιάδες ευρώ (€55.000) για ζεύγος με τρία εξαρτώμενα άτομα,

(γ) τις πενήντα χιλιάδες ευρώ (€50.000) για ζεύγος με δύο εξαρτώμενα άτομα,

(δ) τις σαράντα πέντε χιλιάδες ευρώ (€45.000) για ζεύγος με ένα εξαρτώμενο άτομο,

(ε) τις τριάντα πέντε χιλιάδες ευρώ (€35.000) για ζεύγος χωρίς εξαρτώμενα άτομα και

(στ) τις είκοσι χιλιάδες ευρώ (€20.000) για μονήρη νοικοκυριά.

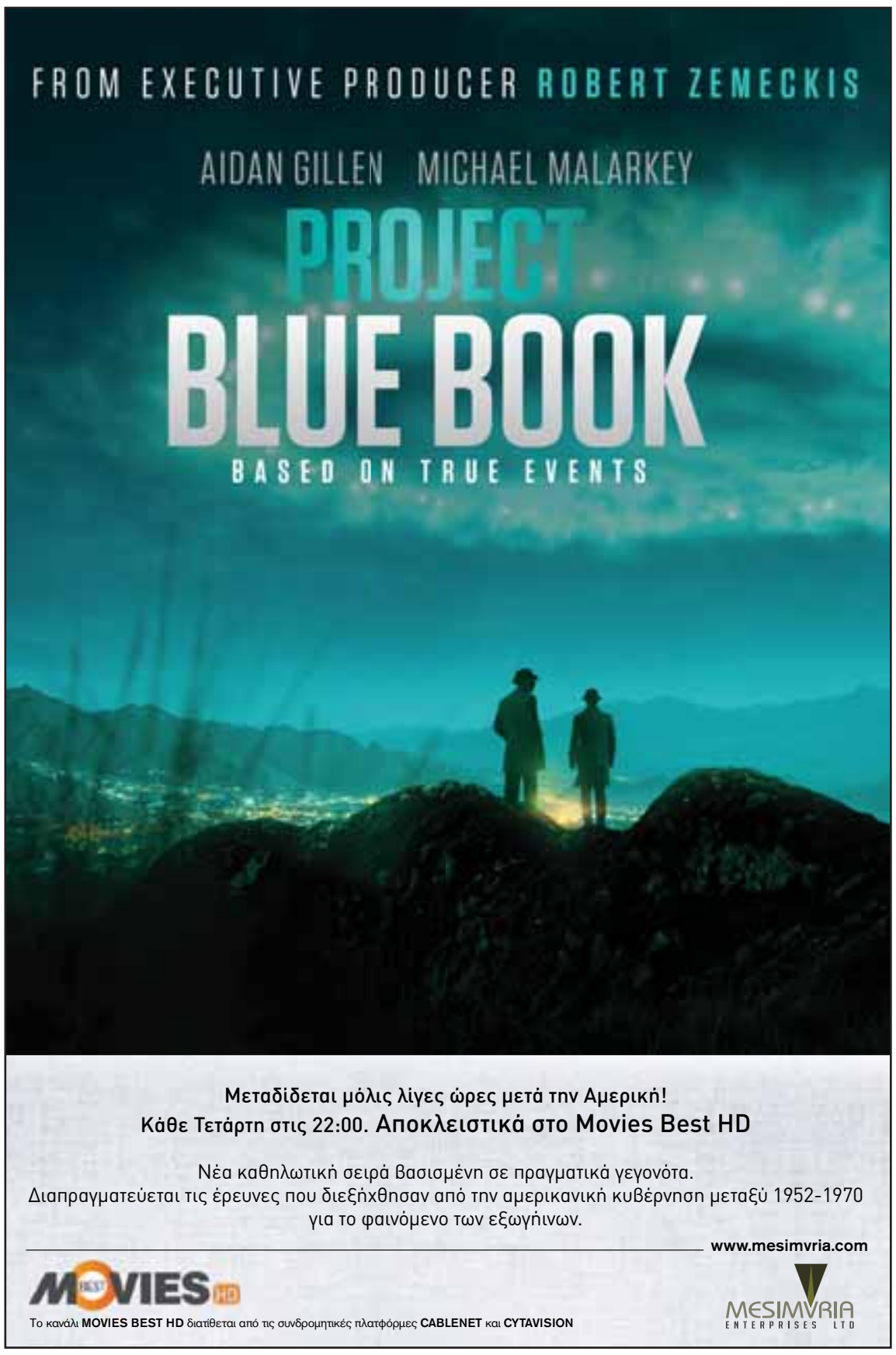

Οι τέσσερις άξονες του σχεδίου αφορούν επιδοτήσεις για θερμομόνωση κατοικιών, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στο σπίτι, συνδυασμό των δύο, καθώς και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών για φόρτιση υβριδικών ή ηλεκτρικών οχημάτων.

Σχέδιο €25 εκατ. για φωτοβολταϊκά στο σπίτι

Τον Μάρτιο η οριστικοποίηση και η εφαρμογή του, τρέχει και πρόγραμμα ενεργειακών ελέγχων ΜμΕ το Υπ. Ενέργειας

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Οι στόχοι που έχει θέσει η Ε.Ε. για διείσδυση των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας κινητοποίησε την κυβέρνηση για να προλάβει να φτάσει το 13,8% μέχρι το 2020, με το Υπουργείο Ενέργειας να επικεντρώνεται σε πρώτο στάδιο στους οικιακούς καταναλωτές και να επιδοτεί ποσοστό του κόστους για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στα σπίτια.

Όπως πληροφορείται η «Κ» το σχέδιο έχει ήδη περάσει από το Υπουργείο Οικονομικών, ενώ αναμένεται να τεθεί ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου σε επόμενες του συνεδρίες εντός Ιανουαρίου. Ακολούθως αναμένεται να πάρει τον δρόμο της Βουλής, για συζήτηση στην Επιτροπή Εμπορίου και αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί και θα μπορεί να προχωρήσει μέχρι τον Μάρτιο.

Οι πόροι για την χρηματοδότηση του σχεδίου θα αναζητηθούν από το αποθεματικό του ταμείου των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας το οποίο ανέρχεται στα 25 εκατομμύρια ευρώ του ταμείου των ΑΠΕ, και έχει ήδη ανακοινωθεί από τον υπουργό Ενέργειας Γιώργο Λακκοτρύπη.

Εκτιμάται ότι το ποσό αυτό θα μπορεί να καλύψει περίπου 10 χιλιάδες αιτήσεις. Συνοπτικά το σχέδιο αφορά επιδότηση σε θερμομόνωση κατοικιών, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στο σπίτι και επιδότηση περιπτώσεων καταναλωτών που θέλουν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά και παράλληλα να προχωρήσουν με θερμομόνωση. Μια τέταρτη πτυχή του σχεδίου είναι η επιδότηση για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος το οποίο θα αφορά τη φόρτιση υβριδικού ή ηλεκτρικού οχήματος

Το σχέδιο θα τεθεί ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου εντός Ιανουαρίου και ακολούθως θα πάρει το δρόμο της Βουλής.

Θα ελέγχονται και οι ΜμΕ

Πιο μακροπρόθεσμο είναι το σχέδιο για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις το οποίο τρέχει επίσης αυτό το διάστημα το Υπουργείο Ενέργειας. Όπως πληροφορείται η «Κ» πρόκειται για σχέδιο ενεργειακών ελέγχων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο του σχεδίου θα διενεργούνται ενεργειακοί έλεγχοι στους χώρους εργασίας και ακολούθως θα δίνονται συγκεκριμένες εισηγήσεις για μείωση της κατανάλωσης ρεύματος.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση το κόστος της επιχορήγησης θα είναι μικρότερο και θα καλύπτει το κόστος των ελέγχων, ωστόσο το ποσό δεν έχει ακόμα αποφασιστεί.

Περισσότερες λεπτομέρειες για το σχέδιο θα υπάρχουν μετά τον Μάρτιο. Προχωράει επίσης σχέδιο Παροχής Χορηγιών για Εγκατάσταση ή Αντικατάσταση Ηλιακών Συστημάτων Παραγωγής Ζεστού Νερού Χρήσης σε υφιστάμενες κατοικίες, καθώς και η χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους των υφιστάμενων αιτήσεων του Σχεδίου «Εξοικονομώ – Αναβαθμίζω», οι οποίες δεν μπορούν να καλυφθούν από τα Συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Ενδεικτικά ποσά επιδοτήσεων

Η «Κ» παραθέτει το πλαίσιο των εισηγήσεων, οι οποίες, ωστόσο, δεν είναι ακόμα στην τελική τους μορφή και ενδεχομένως να διαφοροποιηθούν μετά τη συζήτηση του ενώπιον Υπουργικού Συμβουλίου και Βουλής. Για την περίπτωση της επιδότησης θερμομόνωσης οροφής της κατοικίας, σημειώνεται ότι το σχέδιο είναι σε εφαρμογή από τον Οκτώβριο. Στα 25% ήταν η χορηγία μέχρι στιγμής, ενώ πλέον η εισήγηση αφορά την αύξηση του ποσού επιδότησης στο 30%, και την αναδρομική ισχύ αυτού από την 1η Νοεμβρίου. Στόχος είναι η αύξηση του ενδιαφέροντος από πλευράς καταναλωτών για χρήση των ΑΠΕ καθώς σύμφωνα με τον προϊστάμενο της Υπηρεσίας Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου, η ανταπόκριση των καταναλωτών μέχρι στιγμής δεν θεωρείται ικανοποιητική.

> **Υπάρχει εισήγηση για επιδότηση στην εγκατάσταση συστήματος φόρτισης υβριδικού ή ηλεκτρικού οχήματος σε κατοικίες.**

Για τα φωτοβολταϊκά συστήματα στο σπίτι με τη μέθοδο του συμψηφισμού μετρήσεων (Net Metering), ισχύος μέχρι δέκα κιλοβάτ, το σχέδιο εισηγείται την επιδότηση 250 ευρώ ανά εγκατεστημένο κιλοβάτ με οροφή τα χίλια ευρώ. Για τους ευάλωτους καταναλωτές, η επιδότηση είναι μεγαλύτερη και ανέρχεται στα 900 ευρώ ανά εγκατεστημένο κιλοβάτ. Μέγιστο ποσό επιδότησης στην προκειμένη περίπτωση τα 3600 ευρώ, αυξημένα κατά 900 ευρώ σε σχέση με την υφιστάμενη επιχορήγηση των 2700 ευρώ. Στην περίπτωση που καταναλωτές επιθυμούν να συνδυάσουν εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στο σπίτι τους με θερμομόνωση οροφής, η επιδότηση είναι αυξημένη και φτάνει συνολικά τις 3 χιλιάδες ευρώ. Σε αυτή την κατηγορία θα παρέχεται χορηγία 1800 ευρώ για θερμομόνωση και 300 ευρώ ανά εγκατεστημένο κιλοβάτ φωτοβολταϊκού συστήματος. Εκτιμάται ότι το κόστος για εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος ξεκινά από πέντε χιλιάδες ευρώ, ενώ στην περίπτωση της θερμομόνωσης το κόστος κυμαίνεται στις 5-6 χιλιάδες ευρώ.

Κίνητρο για ηλεκτροκίνηση

Ως ένα έμμεσο κίνητρο για την αγορά υβριδικών και ηλεκτρικών οχημάτων μπορεί να χαρακτηριστεί το τελευταίο σημείο του σχεδίου, το οποίο διευκολύνει τη δυνατότητα φόρτισης του οχήματος στο σπίτι. Συγκεκριμένα το Υπουργείο Ενέργειας εισηγείται την επιδότηση εγκατάστασης φωτοβολταϊκού συστήματος με τη μέθοδο του συμψηφισμού μετρήσεων (Net Metering), και την τοποθέτηση μετρητή για την οικιακή φόρτιση υβριδικού ή ηλεκτρικού οχήματος. Υπενθυμίζεται ότι πριν από περίπου μία δεκαετία, συγκεκριμένα το 2007-2009 η κυβέρνηση επιχορηγούσε ποσό 100-1200 ευρώ για την αγορά υβριδικού ή ηλεκτρικού οχήματος. Ωστόσο, το ύψος της επιδότησης, σε συνδυασμό με το αυξημένο κόστος για την αγορά των οχημάτων δεν κατάφεραν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των καταναλωτών και το σχέδιο τερματίστηκε. Στην προκειμένη περίπτωση το ποσό χορηγίας θα ανέρχεται στα 500 ευρώ ανά κιλοβάτ με μέγιστο ποσό τις 2 χιλιάδες ευρώ ανά αίτηση. Και οι τέσσερις άξονες του σχεδίου αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί περί τις αρχές Μαρτίου.

Αποθήκευση ενέργειας

Στις σκέψεις του Υπουργείου είναι η εκπόνηση σχεδίου για φωτοβολταϊκά πάρκα ισχύος 80 μεγαβάτ με πρόνοια για αποθήκευση ενέργειας. Μεγάλο ζήτημα για τη δημιουργία τέτοιων πάρκων αποτελεί η εξασφάλιση των μπαταριών αποθήκευσης, το κόστος των οποίων είναι εξαιρετικά ψηλό. Ωστόσο καθίσταται σαφές ότι χωρίς αποθήκευση ενέργειας, το κεφάλαιο διείσδυσης των ΑΠΕ θα παραμείνει στάσιμο με τις συνέπειες από την Ε.Ε. να είναι ήδη γνωστές. Υπενθυμίζεται ότι ήδη η Κύπρος έχασε το στοίχημα για το έγκαιρο άνοιγμα της αγοράς ηλεκτρισμού, με το χρονοδιάγραμμα από Ιούλιο του 2019 να μετατίθεται τελικά το 2021.

Μια συνοικία επιχειρήσεων σε τεχνητά νησιά στη Δανία

ΚΟΠΕΓΧΑΓΗ. Νέα συνοικία γραφείων και επιχειρήσεων, που θα περιλαμβάνει την κατασκευή εννέα τεχνητών νησιών στο παροπλισμένο λιμάνι «Avedore» (Εβντερ) της πρωτεύουσας της Δανίας, σχεδιάζει να δημιουργήσει ο δήμος της πόλης.

Το καινοτόμο σχέδιο, έκτασης 3 εκατ. τετραγωνικών μέτρων (όσο 420 γήπεδα ποδοσφαίρου), θα επιτρέψει τη δημιουργία 12.000 νέων θέσεων εργασίας. Το έργο θα πραγματοποιηθεί χάρη στη συνεργασία των γειτονικών δήμων της Κοπεγχάγης και του Βιντέβρ, με σημαντικό ποσοστό της χρηματοδότησης να προέρχεται από συνταξιοδοτικά ιδιωτικά αμοιβαία κεφάλαια.

«Πρόκειται για εκπληκτικό και συναρπαστικό σχέδιο, με μεγάλες δυνατότητες. Εκτιμώ ότι η νέα συνοικία έχει τη δυνατότητα να εξελιχθεί σε ευρωπαϊκή Σίλικον Βάλεϊ, που θα επιτρέψει στη Δανία και την πρωτεύουσά της να ανταγωνισθούν με αξιώσεις το Αμστερνταμ, το Λονδίνο και τη Στοκχόλμη, προσελκύοντας "πράσινες" θέσεις εργασίας στο κέντρο της πρωτεύουσας», λέει ο Μπράιαν Μίκελσεν, πρόεδρος του εμπορικού επιμελητηρίου της Κοπεγχάγης, μιλώντας στο δίκτυο TV2 News.

Τα έργα θα ξεκινήσουν το 2022, εφόσον ικανοποιηθεί το αίτημα της κυβέρνησης για μεταφορά του μεγάλου εργοστασίου επεξεργασίας νερού από το Λουνέτεν στα τεχνητά νησιά του Εβντερ. Ο δήμος της πρωτεύουσας επιθυμεί τη μεταφορά των εγκαταστάσεων της εταιρείας υδάτων, με στόχο την οικιστική ανάπτυξη της νέας συνοικίας «Lynetteholmen», που θα κατασκευασθεί και αυτή σε τεχνητές νήσους στην προέκταση του λιμανιού της Κοπεγχάγης, Νόρχαουν.

REUTERS

Εννέα τεχνητά νησιά πρόκειται να κατασκευασθούν στα νότια της Κοπεγχάγης. Θα μπορούν να φιλοξενήσουν 380 επιχειρήσεις, ενώ η ολοκλήρωση του έργου εκτιμάται γύρω στο 2040.

«Το σχέδιο ανάπτυξης του Εβντερ θα προσφέρει ιδανικές ευκαιρίες για νέες επιχειρήσεις, καθώς βρίσκεται σε απόσταση μόλις 10 χλμ. από το αεροδρόμιο», λέει ο οικονομικός αναλυτής Ολε Κρον.

Το σχέδιο της αρχιτεκτονικής ομάδας προτείνει τη δημιουργία «συνοικιών» από συναφείς επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τα τεχνητά νησιά, επιτρέποντας στις εταιρείες αυτές να συνεργάζονται μεταξύ τους. Οι μελετητές του έργου εκτιμούν ότι αυτό θα έχει την ικανότητα να φιλοξενήσει 380 επιχειρήσεις, ενώ η ολοκλήρωσή του εκτιμάται γύρω στο 2040, με τα πρώτα κτίρια γραφείων να είναι έτοιμα προς πώληση το 2028.

Στα βόρεια του λιμανιού της Κοπεγχάγης, ο δήμος της πρωτεύουσας σχεδιάζει την κατασκευή της νέας συνοικίας Lynetteholmen – και αυτή σε τεχνητά νησιά– με ικανότητα στέγασης 50.000 κατοίκων, που φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει την οξεία στεγαστική κρίση στην πόλη.

«Το Lynetteholmen θα είναι κάτι εντελώς καινούργιο, αλλά και γνώριμο. Πρόκειται για αληθινή γειτονιά, με παραλία, πάρκα και μεγάλο ποσοστό επιδοτούμενων κατοικιών για χαμηλόμισθους κατοίκους», λέει ο δήμαρχος της Κοπεγχάγης, Φρανκ Γένσεν. Τα έργα κατασκευής αναμένεται να ξεκινήσουν γύρω στο 2035.

Αναχώματα

Τα σχέδια αυτά εντάσσονται στο πρόγραμμα «Πρωτεύουσα 2030», ενώ τα τεχνητά νησιά θα λειτουργήσουν και ως αντιπλημμυρικά αναχώματα, ενόψει ανόδου της στάθμης των υδάτων εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

REUTERS

Μείωση ανεργίας στο 18,6% με νέες θέσεις των 500 ευρώ

Υποχώρησε και τον Οκτώβριο, παρά το τέλος της θερινής σεζόν

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μείωση σε ετήσια βάση, στο 18,6% από 21%, σημείωσε το ποσοστό ανεργίας στη χώρα μας τον περασμένο Οκτώβριο, ενώ σε σχέση με τον Σεπτέμβριο του 2018 παρέμεινε σταθερή, παρ' ότι ο Οκτώβριος τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει συνήθως αύξησης της ανεργίας, εξαιτίας της ολοκλήρωσης της τουριστικής περιόδου.

Από τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, που δημοσιοποιήθηκαν χθες, προκύπτει επίσης αύξηση των απασχολουμένων κατά 2,1% σε σχέση με τον Οκτώβριο του 2017, αλλά και μείωση της τάξης του 0,8% σε σχέση με τον αμέσως προηγούμενο μήνα, Σεπτέμβριο. Αύξηση της απασχόλησης για το σύνολο του έτους, σε σχέση τόσο με το 2017 όσο και με τα προηγούμενα έτη, παρουσιάζουν και τα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη». Αναλυτικά, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των ανέργων ανήλθε σε 875.997 άτομα, μειωμένος κατά 122.090 άτομα σε σχέση με τον Οκτώβριο 2017 (-12,2%) και κατά 11.374 άτομα σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2018 (-1,3%). Το σύνολο των απασχολουμένων εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.843.979 άτομα. Οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 78.040 άτομα μέσα σε ένα χρόνο (+2,1%) και μειώθηκαν κατά 30.283 άτομα σε σχέση με τον Σεπτέμβριο (μείωση 0,8%). Οι οικονομικά μη ενεργοί (τα άτομα που δεν εργάζονται ούτε αναζητούν εργασία) ανήλθαν σε 3.243.079 άτομα, αυξημένα κατά 0,2% μέσα σε ένα χρόνο.

Στις γυναίκες το ποσοστό ανεργίας (23,1% τον Οκτώβριο 2018 από 25,8% τον Οκτώβριο 2017) παραμένει σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των ανδρών (15% από 17,1%). Ηλικιακά, τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στις ομάδες 15 - 24 ετών (38,5% τον Οκτώβριο 2018 από 41,3% τον Οκτώβριο 2017) και 25 - 34 ετών (23,9% από 26%), ενώ σε επίπεδο περιφερειών στις τρεις πρώτες θέσεις βρίσκονται η Ηπειρος - Δυτική Μακεδονία (22,2% τον Οκτώβριο 2018 από 26,1% τον Οκτώβριο 2017), η Αττική (19,2% από 21,5%) και η Μακεδονία - Θράκη (19% από 21,5%).

Ο ΣΕΒ

Αύξηση των θέσεων απασχόλησης, τόσο πλήρους όσο και μερικής, διαπιστώνει για το 2018 και ο ΣΕΒ, επεξεργαζόμενος στο μηνιαίο δελτίο οικονομικών εξελίξεων τα πρόσφατα στοιχεία του συστήματος «Εργάνη». Συγκεκριμένα, το 2018 καταγράφεται αύξηση των θέσεων μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης κατά 26% σε σχέση με το 2014, ενώ η πλήρης απασχόληση έχει αυξηθεί κατά 24%.

Μάλιστα, ο Σύνδεσμος επισημαίνει πως ιδιαίτερα ενδιαφέρον αλλά και ενδεικτικό της κατάστασης που διαμορφώνεται στην αγορά εργασίας είναι το γεγονός ότι ο αριθμός των απασχολουμένων αυξάνεται μεν σε όλα τα μισθολογικά κλιμάκια, όμως σε γενικό επίπεδο, όσο υψηλότερος είναι ο μισθός τόσο μικρότερη εμφανίζεται η ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης. Ετσι εξηγείται, άλλωστε, η μεγάλη αύξηση της απασχόλησης στο μισθολογικό κλιμάκιο μεταξύ 501 και 600 ευρώ.

Οπως επίσης ο ΣΕΒ εκτιμά πως η σημαντική αύξηση των θέσεων εργασίας στις μικρές επιχειρήσεις μπορεί να εξηγείται εν μέρει και από την αύξηση του αριθμού των εργαζομένων που εμφανίζονται να απασχολούνται σε περισσότερες από 1 επιχειρήσεις (από 44.800 το 2014 σε 88.800 το 2018). Αναφορικά με τους μισθούς, η ανάλυση του ΣΕΒ δείχνει μια τάση σχετικής σταθερότητας για τον μέσο μισθό, από το 2014, σε ένα εύρος 1.020 - 1.060 ευρώ, ίσως μια ελαφρά τάση αύξησης το 2018.

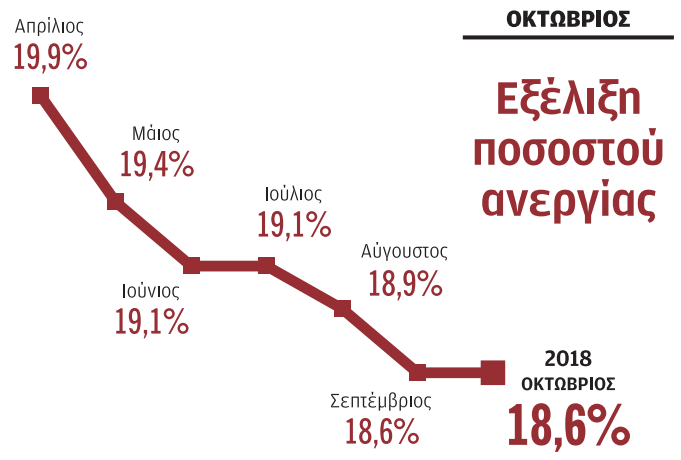

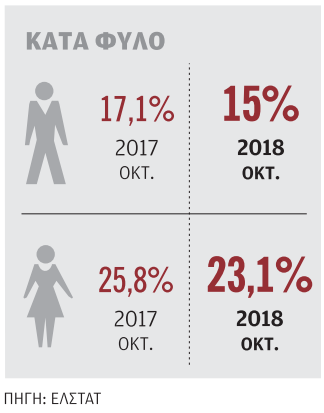

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΕΚΑΤ.
3,77 2017 ΟΚΤ. | 3,84 2018 ΟΚΤ. ↑

ΑΝΕΡΓΟΙ ΧΙΛΙΑΔΕΣ
998 2017 ΟΚΤ. | 876 2018 ΟΚΤ. ↓

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ ΕΚΑΤ.
3,23 2017 ΟΚΤ. | 3,24 2018 ΟΚΤ. ↑

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κλείνουν τα «παραθυράκια» για τη χρυσή βίζα

Τροπολογία με την οποία επιχειρείται να θωρακιστεί ακόμα περισσότερο το νομοθετικό πλαίσιο για τη χορήγηση αδειών παραμονής σε πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε., μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα», κατέθεσε πριν από λίγες ημέρες το υπουργείο Μεταναστευτικής Πολιτικής, στο νομοσχέδιο του υπ. Παιδείας για τις «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα ΤΕΙ Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις».

Επί της ουσίας, η τροπολογία αποσκοπεί στο να εξαλειφθεί η πρακτική της πληρωμής ποσών μέσω τερματικών POS, που είχε αρχίσει να αποκτά διαστάσεις επιδημίας, ιδίως σε συναλλαγές που αφορούσαν Κινέζους αγοραστές. Υπενθυμίζεται ότι, όπως αποκαλύφθηκε από την υπόθεση Παπαευαγγέλου, οι ενδιαφερόμενοι Κινέζοι πλήρωναν τμηματικά ποσά μέσω POS, έως ότου συμπληρωνόταν σταδιακά το ελάχιστο ποσό των 250.000 ευρώ, διαδικασία που μπορεί να απαιτούσε έως και 18-24 μήνες έως ότου ολοκληρωθεί, καθώς συχνά το προς αγορά ακίνητο βρισκόταν υπό κατασκευή. Η πρακτική αυτή λαμβάνει τέλος με τη σχετική τροπολογία, αφού, όπως ορίζεται, η αξία του ακινήτου (που κατ' ελάχιστον παραμένει 250.000 ευρώ) θα πρέπει να καταβάλλεται ολοσχερώς κατά την υπογραφή του αντίστοιχου συμβολαίου. Η δε καταβολή του ποσού θα πρέπει να γίνεται στο σύνολό του με δίγραμμη τραπεζική επιταγή σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα ή με μεταφορά πίστωσης και πάλι σε λογαριασμό στην Ελλάδα.

Ουσιαστικά, πρόκειται για μία επιπλέον διατύπωση που γίνεται στον υφιστάμενο νόμο, ώστε να είναι ακόμη σαφέστερος ο τρόπος πληρωμής των ακινήτων και να μην υπάρχει «παράθυρο» για τυχόν ύποπτες συναλλαγές. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι η ισχύς του σχετικού άρθρου έχει αναδρομική ισχύ από τις 24 Δεκεμβρίου του 2018 και μετά. Παράλληλα, η ρύθμιση αποσκοπεί στο να αποτρέπεται τυχόν καταστρατήγηση της νομοθεσίας και συγκεκριμένα φαινομένων άμεσης μεταπώλησης ακινήτων από έναν κάτοχο άδειας παραμονής σε κάποιον άλλο, με αμφοτέρους να διατηρούν τη σχετική άδεια, παρότι ο νόμος ορίζει ότι σε ένα τέτοιο ενδεχόμενο ο πωλητής θα πρέπει να απολέσει το δικαίωμα στη σχετική άδεια παραμονής.

Αυτό διασφαλίζεται μέσω της θεσμοθέτησης υποχρέωσης του πωλητή να προσκομίσει βεβαίωση από την αντίστοιχη Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης, σχετικά με το αν το συγκεκριμένο ακίνητο έχει χρησιμοποιηθεί για την έκδοση άδειας παραμονής επενδυτή. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση που πωλητής είναι νομικό πρόσωπο.

Μπαίνει τέλος στην πρακτική της πληρωμής ποσών μέσω τερματικών POS, που είχε αρχίσει να αποκτά διαστάσεις επιδημίας, ιδίως σε συναλλαγές που αφορούσαν Κινέζους αγοραστές.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΤΕΛΩΝΕΙΟ ΛΕΜΕΣΟΥ
ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Την Πέμπτη 17.01.2019 στις 9.00 π.μ. θα γίνει στη Αποθήκη Δημοσίου του Τελωνείου Λεμεσού Δημόσιος Πλειστηριασμός.

Όλα τα εμπορεύματα που θα πωληθούν περιλαμβάνονται σε γνωστοποίηση του Διευθυντή Τμήματος Τελωνείων που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας Αρ. 5129 ημερομηνίας 28 Δεκεμβρίου 2018. Αντίγραφο μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να βρουν και στην ιστοσελίδα www.mof.gov.cy/ce.

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επιθεωρήσουν τα εμπορεύματα στην Αποθήκη του Τελωνείου Λεμεσού που βρίσκεται στο Λιμάνι Λεμεσού αποθήκη αρ.2 στις 14, 15 και 16 Ιανουαρίου 2019 μεταξύ των ωρών 9.00 - 13.00 π.μ.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποτείνονται στον αρμόδιο Κλάδο του Τελωνείου Λεμεσού (τηλ. 25802415, 25802526, 25802522).

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗ ΚΤΗΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΕΓΑΣΗ
ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (ΚΑΔΔ)

1. Η Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης (ΚΑΔΔ) - ΤΔΔΠρ του Υπουργείου Οικονομικών, για σκοπούς στέγασης, ενδιαφέρεται να ενοικιάσει κτήριο και ζητά την υποβολή Δήλωσης Ενδιαφέροντος από νομικά ή φυσικά πρόσωπα που διαθέτουν προς ενοικίαση κτήριο στην Επαρχία Λευκωσίας. Το κτήριο θα πρέπει να είναι συνολικού εμβαδού περίπου 2,850 τ.μ. (με απόκλιση ±5%), και να διαθέτει ικανοποιητικούς χώρους στάθμευσης τόσο για το προσωπικό, όσο και για τους συνεργάτες και πελάτες της ΚΑΔΔ (περισσότερες λεπτομέρειες φαίνονται στη κτηριολογική μελέτη). Η περίοδος ενοικίασης θα είναι για πέντε (5) έτη, με δικαίωμα ανανέωσης για χρονικό διάστημα που θα καθοριστεί από την ΚΑΔΔ.

2. Σχετική πρόσκληση Δήλωσης Ενδιαφέροντος, κτηριολογική μελέτη και προδιαγραφές για το κτήριο βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα της ΚΑΔΔ www.mof.gov.cy/capa .

3. Η Δήλωση Ενδιαφέροντος (συνοδευόμενη από τα απαραίτητα δικαιολογητικά/πιστοποιητικά) πρέπει να απευθύνεται στην Αν. Διευθύντρια ΚΑΔΔ/ΤΔΔΠρ και να υποβληθεί σε δύο αντίγραφα σε σφραγισμένο φάκελο με τον τίτλο «Δήλωση Ενδιαφέροντος για την Ενοικίαση Κτηρίου στην ΚΑΔΔ», στην ΚΑΔΔ, οδός Κλήμεντος 17 & 19, 1473 Λευκωσία, πρώτο όροφο, αρ. γραφείου 111 ή 113, το αργότερο μέχρι την Πέμπτη 31 Ιανουαρίου 2019 και η ώρα 14:00. Για περισσότερες πληροφορίες και διευκρινίσεις, μπορείτε να επικοινωνήσετε στο τηλέφωνο 22466544 / 520, Ήβη Θεοφίλου, Ανώτερη Λειτουργό Επιμόρφωσης.

Εξωδικαστική ρύθμιση - εξπρές κόκκινων δανείων για νοικοκυριά

Πώς θα λειτουργήσει ο νέος μηχανισμός – Επιδότηση δόσης για την πρώτη κατοικία

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Τη δυνατότητα για εξωδικαστική ρύθμιση των χρεών που έχουν τα φυσικά πρόσωπα, είτε έχουν ενταχθεί στον νόμο Κατσέλη είτε όχι, προωθεί η κυβέρνηση μέσω ειδικής πλατφόρμας που θα δημιουργηθεί για αυτόν τον σκοπό. Κίνητρο για την εξωδικαστική ρύθμιση θα είναι:

• Η ταχεία διευθέτηση των οφειλών τόσο για αυτούς που έχουν κάνει αίτηση υπαγωγής στον νόμο Κατσέλη, όσο και για αυτούς που αντιμετωπίζουν προβλήματα στην αποπληρωμή των χρεών τους και δεν έχουν κάνει αίτηση να ενταχθούν στον νόμο.

• Η επιδότηση της δόσης για την προστασία της πρώτης κατοικίας όσων αδυνατούν να ανταποκριθούν στη ρύθμιση.

Πρόκειται για ένα μοντέλο εξωδικαστικού μηχανισμού για τα φυσικά πρόσωπα, που θα τεθεί σε εφαρμογή μετά τη δίμηνη παράταση που δόθηκε στον νόμο Κατσέλη. Το μοντέλο είναι αντίστοιχο με αυτό που υπάρχει σήμερα για τις επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες μέσω της πλατφόρμας που λειτουργεί στην Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους. Στόχος, μέσω της ειδικής πλατφόρμας που θα δημιουργηθεί για τα φυσικά πρόσωπα, να δοθεί η δυνατότητα στους δανειολήπτες να ρυθμίσουν τις οφειλές τους βάσει τυποποιημένων λύσεων, που μπορεί να περιέχουν και «κούρεμα» της οφειλής. Ουσιαστική διαφορά της εξωδικαστικής ρύθμισης για τα φυσικά πρόσωπα είναι ότι η ένταξη στην πλατφόρμα δεν θα γίνεται βάσει προϋποθέσεων, όπως συμβαίνει για τις επιχειρήσεις και τους ελεύθερους επαγγελματίες.

Στην περίπτωση των φυσικών προσώπων η ένταξη θα γίνεται χωρίς να υπάρχουν «κόφτες», αλλά η ρύθμιση που θα προκύπτει θα βασίζεται σε αυστηρά κριτήρια, δηλαδή στο εισόδημα και στην περιουσιακή κατάσταση. Πρόκειται ουσιαστικά για τα ίδια κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη και από τα δικαστήρια κατά την εκδίκαση της υπόθεσης για ρύθμιση οφειλών, με τη διαφορά ότι μέσω της πλατφόρμας θα υπάρξει η τυποποίηση των λύσεων και έτσι οι ρυθμίσεις θα είναι ομοιογενείς και δεν θα είναι αποτέλεσμα της διαφορετικής προσέγγισης που μπορεί να έχει κάθε Ειρηνοδικείο.

Ο νόμος Κατσέλη

Η πρωτοβουλία που αποσκοπεί και στην ταχεία εκκαθάριση των υποθέσεων του νόμου Κατσέλη προβλέπει την επιδότηση από την πλευρά του Δημοσίου της δόσης για την προστασία της πρώτης κατοικίας όσων δανειοληπτών αδυνατούν να ανταποκριθούν στη λύση που θα προκύπτει από την εξωδικαστική ρύθμιση. Για το 2019 η κυβέρνηση έχει προϋπολογίσει για τον σκοπό αυτό τη διάθεση 50 εκατ. ευρώ. Η αξία της πρώτης κατοικίας που θα προστατεύεται, αλλά και τα εισοδηματικά και περιουσιακά στοιχεία βάσει των οποίων θα αποφασίζεται η χορήγηση επιδόματος, αποτελούν αντικείμενο επεξεργασίας από την ομάδα εργασίας, η οποία θα εξετάσει επίσης και την περίμετρο των δανείων που θα μπορούν να ενταχθούν στην πλατφόρμα, δηλαδή το κατά πόσον θα ενταχθούν και οφειλές από επαγγελματικά δάνεια που έχουν εξασφάλιση την κατοικία του οφειλέτη. Η δυνατότητα ρύθμισης που θα δίνεται μέσω της πλατφόρμας δεν θα σημαίνει ότι ο δανειολήπτης θα παραιτείται της δικαστικής διευθέτησης που δικαιούται. Εάν ωστόσο θεωρεί τη ρύθμιση δίκαιη και μπορεί να την εξυπηρετήσει θα μπορεί να επιλέγει αυτή αντί να αναμένει τη ρύθμιση από το δικαστήριο, η οποία ούτως ή άλλως στοιχίζει σε χρήμα και χρόνο. Η κυβέρνηση αναμένεται να οριστικοποιήσει την πρότασή της εντός του Ιανουαρίου, προκειμένου στη συνέχεια αυτή να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με τους θεσμούς, που έρχονται στην Αθήνα στα τέλη του μήνα.

Με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, που αναφέρονται στο εννεάμηνο του 2018, οι εκκρεμείς υποθέσεις του νόμου Κατσέλη, δηλαδή αυτές που δεν έχουν ακόμη εκδικαστεί από τα δικαστήρια, ανέρχονται σε 135.639. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, τα δάνεια που έχουν υπαχθεί σε καθεστώς νομικής προστασίας ανέρχονται σε 12,9 δισ. ευρώ, εκ των οποίων τα 6,9 δισ. ευρώ είναι δάνεια που έχουν ήδη καταγγελθεί. Ειδικότερα σε καθεστώς νομικής προστασίας είναι το 31% των μη εξυπηρετούμενων στεγαστικών δανείων, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα καταναλωτικά δάνεια είναι 23,7%.

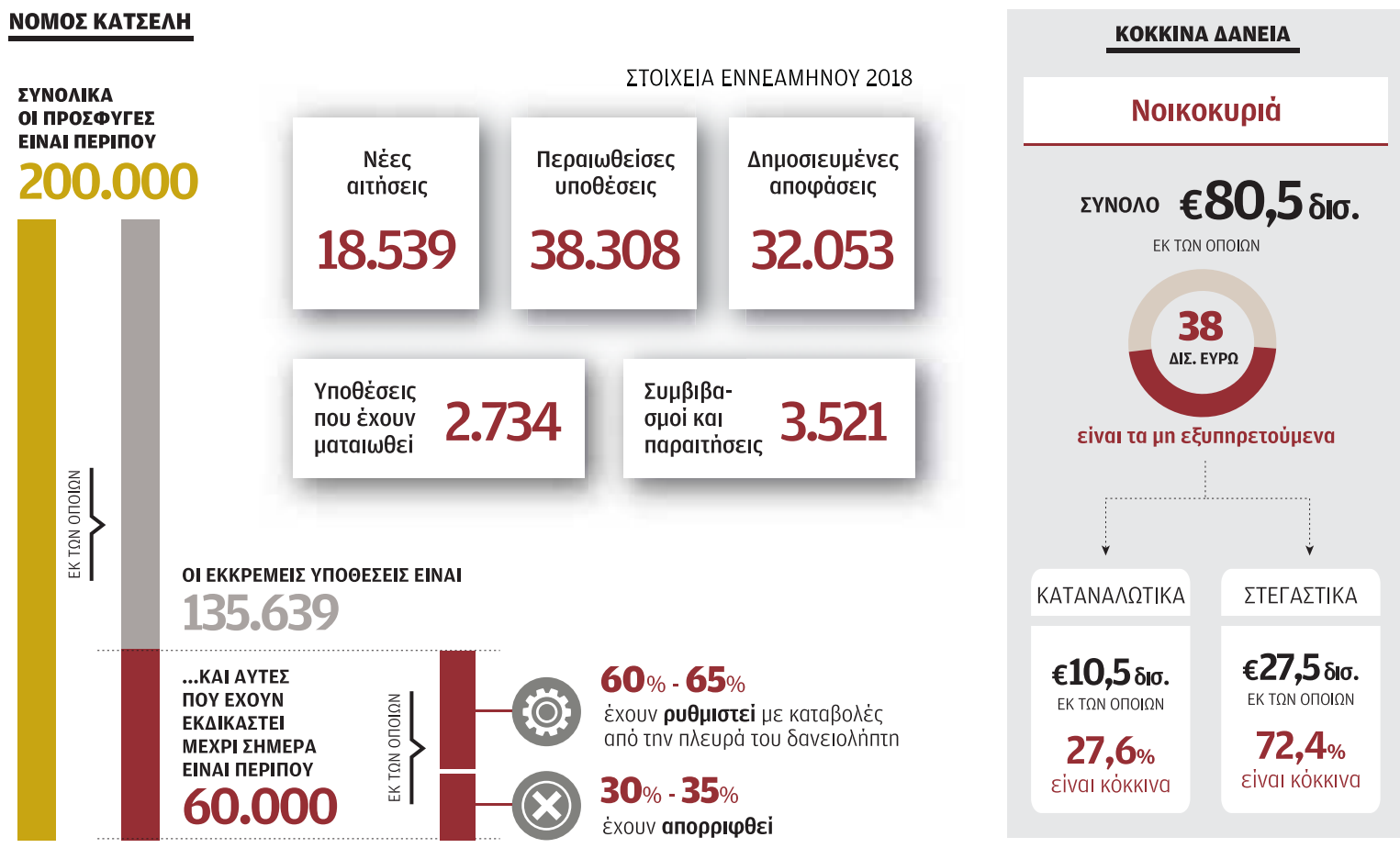

Η αξιολόγηση των δανειοληπτών

Με παράλληλες διαδικασίες οι τράπεζες έχουν ξεκινήσει από την πλευρά τους μια προσπάθεια ηλεκτρονικής καταγραφής των εκκρεμών υποθέσεων του νόμου Κατσέλη, προκειμένου να διαχωριστούν οι περιπτώσεις δανειοληπτών που έχουν κάνει αίτηση ένταξης στον νόμο και έχουν οφειλές σε πάνω από μία τράπεζες.

Η ψηφιοποίηση που έχει ξεκινήσει μέσω ειδικής εφαρμογής στον Τειρεσία επιτρέπει την πλήρη αποτύπωση όχι μόνο των οφειλών, αλλά και της περιουσιακής κατάστασης των δανειοληπτών. Οι τράπεζες αποσκοπούν μέσω αυτής της διαδικασίας στη ρύθμιση των οφειλών με οδηγό τις δικαστικές αποφάσεις και αφού προηγουμένως αξιολογηθεί η εισοδηματική και η περιουσιακή κατάσταση του δανειολήπτη.

Οπως εξηγούν αρμόδια στελέχη και εφόσον η οικονομική κατάσταση του οφειλέτη το δικαιολογεί, μπορούν να ρυθμιστούν οφειλές των καταναλωτικών δανείων με γενναία «κουρέματα» που μπορεί να φτάνουν έως και το 80%, ενώ για τις οφειλές από στεγαστικά δάνεια, η ρύθμιση θα γίνει με βάση την εμπορική αξία του ακινήτου. Εχοντας μελετήσει τις αποφάσεις που έχουν εκδικαστεί μέχρι σήμερα, οι τράπεζες θα καλέσουν τους δανειολήπτες σε εξωδικαστική διαπραγμάτευση, προτείνοντάς τους λύσεις με αυξημένα προνόμια. Οπως εξηγούν αρμόδια στελέχη η πρόταση για ρύθμιση –εφόσον τεκμηριώνεται από την οικονομική κατάσταση του οφειλέτη– θα είναι ευνοϊκότερη από αυτή στην οποία καταλήγουν τα δικαστήρια, καθώς στόχος των τραπεζών είναι να επαναφέρουν στα καταστήματα έναν σημαντικό αριθμό υποθέσεων που εκκρεμεί στα ειρηνοδικεία όλης της χώρας. Στην κοινή στάση των τραπεζών οδήγησε η διαπίστωση ότι η πλειοψηφία των δανειοληπτών που έχουν κάνει αίτηση για ένταξη στον νόμο Κατσέλη έχει κατά μέσον όρο οφειλές σε 2,5 τράπεζες.

Συντονισμός τραπεζών για την αποτύπωση των οφειλών και της περιουσιακής κατάστασης των δανειοληπτών.

Οι τράπεζες έχουν ξεκινήσει ήδη την προσπάθεια επικοινωνίας με τους οφειλέτες του νόμου Κατσέλη και το κάλεσμα γίνεται για πρώτη φορά συντονισμένα και από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, οι οποίες έχουν συμφωνήσει να αναθέσουν την πρωτοβουλία σε αυτή στην οποία ο δανειολήπτης έχει το μεγαλύτερο χρέος. Ετσι, εάν κάποιος έχει οφειλή από πιστωτική κάρτα ή καταναλωτικό δάνειο π.χ. στη Eurobank και συγχρόνως έχει στεγαστικό δάνειο στην Εθνική Τράπεζα, την πρωτοβουλία για την πρόσκληση θα αναλάβει η τελευταία, στην οποία μάλιστα έχει δοθεί η ευχέρεια να διαπραγματευτεί για λογαριασμό και των δύο πιστωτών.

2009-2019: Η δεκαετία που άλλαξε ριζικά την εικόνα των τραπεζών

Εκλεισαν 2.500 καταστήματα και έφυγαν 25.000 εργαζόμενοι

Του **ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΔΩΡΙΚΗ**

Την αύξηση του δικτύου καταστημάτων τους με έμφαση κυρίως στα αστικά κέντρα ανακοίνωναν στις αρχές του 2009 μέσω της «Κ» οι τράπεζες ATEbank, Εμπορική, Marfin Egnatia Bank, Τράπεζα Κύπρου, Millennium Bank, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Probank και Aspis Bank, ενώ η Citibank ανακοίνωνε ότι θα διατηρήσει σταθερό τον αριθμό του δικτύου καταστημάτων της. Σήμερα, ακριβώς μια δεκαετία μετά, κανένα από αυτά τα brand name δεν υπάρχει πλέον στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα (με εξαίρεση τη Citibank που όμως δεν δραστηριοποιείται πλέον στη λιανική και δεν διαθέτει δίκτυο καταστημάτων), καθώς οι επιπτώσεις από τη δημοσιονομική κρίση στο τραπεζικό σύστημα ήταν καθοριστικές: τρεις ανακεφαλαιοποιήσεις, αλλαγή στρατηγικής, απορροφήσεις και συγχωνεύσεις τραπεζών που εξαφάνισαν επωνυμίες, μείωση δικτύου καταστημάτων κατά περίπου 2.500 και μείωση εργαζομένων κατά περίπου 25.000. Ολα αυτά οδήγησαν στη δημιουργία των τεσσάρων συστημικών τραπεζών που μαζί με την Attica bank, την HSBC και όσες συνεταιριστικές απέμειναν, συνθέτουν τον εγχώριο τραπεζικό χάρτη με έναν συνολικό αριθμό μόλις 2.000 καταστημάτων από περίπου 4.100 το 2009 και σχεδόν 41.000 εργαζομένους από περίπου 66.000 δέκα χρόνια πριν.

Ολες οι τράπεζες βρίσκονται σε διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού που οδηγεί σε ενίσχυση των ψηφιακών δικτύων διανομής προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ ταυτόχρονα αλλάζει σταδιακά και ουσιαστικά την εικόνα των τραπεζικών υποκαταστημάτων που γνωρίζαμε έως σήμερα.

Η κρίση είχε δραματικές επιπτώσεις και στη διεθνή παρουσία των ελληνικών τραπεζών, οι οποίες σχεδόν δέκα χρόνια πριν είχαν ανακηρυχθεί οι ισχυρότερες στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης, από την οποία σήμερα με ελάχιστες εξαιρέσεις (όπως η ισχυρή παρουσία της Eurobank στη Βουλγαρία και την Κύπρο) έχουν αποχωρήσει ή διαθέτουν περιορισμένη παρουσία, που σε τίποτα δεν μπορεί να συγκριθεί με τα μεγέθη που είχαν φθάσει.

Ειδικότερα, σύμφωνα με ρεπορτάζ που είχε δημοσιεύσει η «Κ», στο βάθρο των νικητών του αγωνίσματος που οδηγούσε στην κατάκτηση του τίτλου «Μεγαλύτερη τράπεζα στην ευρύτερη περιοχή της ΝΑ Ευρώπης» βρίσκονταν μόνον ελληνικές τράπεζες!

Σύμφωνα με την κατάταξη-αναφορά για τον διεθνή τραπεζικό τομέα του βρετανικού περιοδικού The Banker, η μεγαλύτερη τράπεζα στη ΝΑ Ευρώπη με βάση το ενεργητικό ήταν η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, κατακτώντας το χρυσό μετάλλιο με σύνολο ενεργητικού 71,2 δισ. δολάρια, με το ασημένιο να πηγαίνει στην Eurobank με ενεργητικό 52,4 δισ. δολάρια και το χάλκινο στην Alpha Bank με 51,9 δισ. δολάρια. Στις 20 ισχυρότερες τράπεζες της ΝΑ Ευρώπης με βάση το ενεργητικό βρίσκονταν επίσης η Τράπεζα Πειραιώς που ήταν 8η στην κατάταξη, ενώ ακολουθούσαν στην 11η θέση η Αγροτική Τράπεζα και στη 12η η Εμπορική Τράπεζα. Στην περιοχή της ΝΑ Ευρώπης οι ελληνικές τράπεζες διέθεταν ένα δίκτυο άνω των 2.300 καταστημάτων με εργαζομένους που ξεπερνούσαν τις 20.000!

Η επανεκκίνηση

Σήμερα, στην αυγή του 2019, οι ελληνικές τράπεζες κάνουν ένα νέο ξεκίνημα. Σύμφωνα με στοιχεία που συγκέντρωσε η «Κ», η Τράπεζα Πειραιώς κλείνει το 2018 με συνολικό αριθμό 550 καταστημάτων και σχέδια για περαιτέρω εξορθολογισμό του το 2019. Η Alpha Bank με δίκτυο 431 καταστημάτων συνεχίζει και αυτή τον εξορθολογισμό του δικτύου της, καθώς και η Εθνική Τράπεζα με ένα δίκτυο σήμερα 430 καταστημάτων. Η Eurobank ολοκλήρωσε την αναδιάρθρωση του δικτύου της, διαθέτει 350 καταστήματα και για το νέο έτος δεν προβλέπονται αλλαγές. Η Attica Bank στο τέλος του 2018 διαθέτει δίκτυο 55 καταστημάτων, έχοντας ολοκληρώσει και αυτή την αναδιάρθρωσή της. Ολες οι τράπεζες βρίσκονται σε διαδικασία ψηφιακού μετασχηματισμού που οδηγεί σε ενίσχυση των ψηφιακών δικτύων διανομής τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ ταυτόχρονα αλλάζει σταδιακά και ουσιαστικά την εικόνα των τραπεζικών υποκαταστημάτων που γνωρίζαμε μέχρι σήμερα.

Υψηλό παραμένει το κόστος δανεισμού της Ελλάδας, λέει η Citi

Το κόστος δανεισμού της Ελλάδας παραμένει υψηλό, όπως διαμηνύει η Citigroup σε σημείωμα προς τους πελάτες της, με αφορμή τις δηλώσεις του Ελληνα υπουργού Οικονομικών Ευκλείδη Τσακαλώτου αυτή την εβδομάδα. Οπως σημειώνει η αμερικανική τράπεζα, ο κ. Τσακαλώτος ανέφερε ότι η Ελλάδα σχεδιάζει να βγει στις αγορές για την άντληση 7 δισ. ευρώ το 2019, ενώ η ελληνική κυβέρνηση σχεδιάζει επίσης την επαναγορά μέρους των δανείων του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου και/ή της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, χρησιμοποιώντας το «μαξιλάρι» ρευστότητας (cash buffer), το οποίο φτάνει τα 26 δισ. ευρώ. Η Citi τονίζει πως καθώς η οικονομία βελτιώνεται σιγά σιγά, τα δημόσια οικονομικά συνεχίζουν επίσης να βελτιώνονται, ενώ υπάρχει και ένα «γενναίο cash buffer», πιθανότατα έχει νόημα η Ελλάδα να εξοφλήσει κάποιο μέρος από το «ακριβό» υφιστάμενο χρέος. Ωστόσο, όπως προειδοποιεί, το κόστος χρηματοδότησης της Ελλάδας από τις αγορές παραμένει υψηλό, με τις αποδόσεις των 10ετών κρατικών ομολόγων να κυμαίνονται στο 4,3%-4,4%, και έτσι είναι δύσκολο η Ελλάδα να επιστρέψει στις αγορές. Σχολιάζοντας τις πολιτικές εξελίξεις, η Citi επισημαίνει πως, σύμφωνα με δημοσιεύματα, οι ΑΝΕΛ αναμένεται να αποχωρήσουν από την κυβέρνηση και να ψηφίσουν εναντίον της επίμαχης συμφωνίας των Πρεσπών, ενώ μια συνάντηση μεταξύ του Αλέξη Τσίπρα και του Πάνου Καμμένου έχει προγραμματιστεί για την Παρασκευή, για να επισημοποιήσει το «διαζύγιο».

Ο Ελληνας πρωθυπουργός Αλ. Τσίπρας μπορεί πιθανώς να υπολογίζει σε αρκετές ψήφους στο Κοινοβούλιο για να περάσει τη συμφωνία των Πρεσπών ακόμη και χωρίς την υποστήριξη των ΑΝΕΛ. Η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ κράτησε πολύ περισσότερο απ' όσο ανέμεναν οι περισσότεροι

Πιθανότατα έχει νόημα η Ελλάδα να εξοφλήσει κάποιο μέρος από το «ακριβό» υφιστάμενο χρέος μέσω του «μαξιλαριού» ρευστότητας.

και έτσι δεν αποτελεί έκπληξη το «διαζύγιο», λίγους μήνες πριν από τις επερχόμενες εκλογές, υπογραμμίζει η αμερικανική τράπεζα. Οπως εκτιμά, ο Αλέξης Τσίπρας μπορεί ακόμη να αποφασίσει να παραμείνει στην εξουσία ως επικεφαλής μιας κυβέρνησης μειοψηφίας, αντί να πάει σε πρόωρες εκλογές. Σε ό,τι αφορά τις δημοσκοπήσεις, η Citi υπενθυμίζει πως ο ΣΥΡΙΖΑ εξακολουθεί να βρίσκεται πίσω από τη Νέα Δημοκρατία, κατά 10-12 μονάδες, με την τελευταία να εμφανίζεται πιθανότατα ως επικεφαλής του νέου κυβερνητικού σχήματος.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Σε κρίσιμο σταυροδρόμι η διεθνής αυτοκινητοβιομηχανία

Αντιμέτωπη με μεγάλες αλλαγές εν μέσω μειωμένης ζήτησης από την Κίνα

Μεγάλη αναταραχή παρατηρείται στον κλάδο της διεθνούς αυτοκινητοβιομηχανίας, η οποία δέχεται πλήγματα από την κάμψη της ζήτησης στην Κίνα, τη στροφή των καταναλωτών σε αυτοκίνητα ποικίλων δραστηριοτήτων, την ελαττωμένη ελκυστικότητα των πετρελαιοκίνητων αυτοκινήτων στην Ευρώπη και τις επιπτώσεις της εξόδου της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ενωση (Brexit), με τις Ford και Jaguar Land Rover να ανακοινώνουν απολύσεις και ενδεχόμενο κλείσιμο εργοστασίων τους στη Γηραιά Ηπειρο. Ο επικεφαλής της Jaguar Land Rover, Ραλφ Σπεθ, προειδοποιεί ότι η λανθασμένη συμφωνία για το Brexit θα κοστίσει δεκάδες χιλιάδες θέσεις εργασίας. Ταυτόχρονα, όμως, υπάρχουν και καλές ειδήσεις, όπως το ότι το 2018 η Volkswagen κατόρθωσε να πωλήσει 6,24 εκατομμύρια αυτοκίνητα σε διεθνή κλίμακα, φθάνοντας σε επίπεδο ρεκόρ. Και αυτό το εξασφάλισε παρά το ότι υπήρξαν καθυστερήσεις στις παραδόσεις οχημάτων εξαιτίας των νέων ευρωπαϊκών προδιαγραφών για τη μείωση των εκπομπών ρύπων. Πάντως, ο γενικός της διευθυντής, Ραλφ Μπραντστέτερ προειδοποίησε ότι και το 2019 η Volkswagen θα αντιμετωπίσει δυσκολίες, λόγω αβεβαιότητας για τις εμπορικές διενέξεις και την επιβράδυνση της κινεζικής οικονομίας.

Εν τω μεταξύ, εξελίξεις υπάρχουν και στο μέτωπο της γαλλοϊαπωνικής συμμαχίας Renault - Nissan και του συλληφθέντος δημιουργού της, Κάρλος Γκοσν. Στον τελευταίο αναμένεται να απαγγελθούν νέες κατηγορίες για οικονομικές ατασθαλίες πέραν των αρχικών, οι οποίες τον οδήγησαν στα χέρια των ιαπωνικών αρχών. Ο Κάρλος Γκοσν, ο οποίος διακήρυξε την αθωότητά του στο δικαστήριο στις αρχές της εβδομάδας, θεωρείται ύποπτος μεταξύ άλλων για ψευδείς δηλώσεις εισοδημάτων όσον αφορά τις αποδοχές του από τη Nissan.

Ειδικότερα, χθες, η (αμερικανική) Ford Ευρώπης ανακοίνωσε ότι θα κάνει περικοπές χιλιάδων θέσεων εργασίας, θα διακόψει την παραγωγή μη κερδοφόρων μοντέλων, ενώ εξετάζει και την πιθανότητα να κλείσει εργοστάσια στη Γηραιά Ηπειρο. Στόχος της είναι να επιτύχει περιθώριο λειτουργικών κερδών 6% στη συγκεκριμένη αγορά, στην οποία υφίσταται ισχυρές πιέσεις και να αναδιοργανωθεί. Οι πιέσεις εντάθηκαν από τότε που η βασική της ανταγωνίστρια, η επίσης αμερικανική General Motors πώλησε την Opel, τον ευρωπαϊκό της βραχίονα, στην Peugeot. Η αλλαγή αυτή ωφέλησε την Opel, η οποία, ύστερα από πολυετή οικονομική αιμορραγία, επιτέλους έχει κέρδη. Ο αντιπρόεδρος του ομίλου και υπεύθυνος για την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική, Στίβεν Αρμστρονγκ, τόνισε ότι «θα αποχωρήσουμε από την κατασκευή βαν πολλαπλών χρήσεων, δίνοντας έμφαση στα αυτοκίνητα ποικίλων δραστηριοτήτων, ενώ θα διακόψουμε και την κατασκευή συστημάτων αυτόματης μετάδοσης της κίνησης στο γαλλικό εργοστάσιο του Μπορντό». Επιπλέον, η Ford Ευρώπης, η οποία απασχολεί συνολικά 53.000 άτομα, θα αναθεωρήσει και τις δραστηριότητές της στη Ρωσία.

Την ίδια στιγμή, η Jaguar Land Rover (JLR), η μεγαλύτερη αυτοκινητοβιομηχανία της Βρετανίας, ετοιμάζεται για χιλιάδες απολύσεις εξαιτίας της ελαττωμένης ζήτησης από την Κίνα και της δραστικής πτώσης των πωλήσεων σε πετρελαιοκίνητα οχήματα στην Ευρώπη. Τέλος, αναφέρεται πως την περίοδο Απριλίου - Σεπτεμβρίου 2018 η JLR εμφάνισε ζημίες 450 εκατ. δολαρίων, ενώ ήδη έχει περικόψει 1.000 θέσεις εργασίας, έχει κλείσει για 2 εβδομάδες το εργοστάσιο στο Σόλιχαλ και μείωσε τις εργάσιμες ημέρες σε τρεις στο εργοστάσιο του Κασλ Μπρόμγουιτς.

REUTERS, BLOOMBERG

ASSOCIATED PRESS

Η εμπορική διένεξη ΗΠΑ - Κίνας, η επιβράδυνση στην οικονομία της τελευταίας, οι νέοι περιβαλλοντικοί κανόνες της Ε.Ε., η αποστροφή των καταναλωτών από το ντίζελ, το Brexit και η προοπτική των ηλεκτροκίνητων οχημάτων αποτελούν τεράστιες προκλήσεις για τον κλάδο.

Η Κομισιόν ερευνά τη φορολογική συμφωνία μεταξύ Nike και Ολλανδίας

Στο στόχαστρο των ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τίθεται η Nike λόγω συμφωνιών που είχε συνάψει με την Ολλανδία και αφορούσαν τη φορολογική μεταχείρισή της. Σύμφωνα με ανακοίνωση της Κομισιόν, οι συμφωνίες αυτές πιθανώς να είχαν δώσει στην αμερικανική εταιρεία αθλητικών ειδών ένα παράνομο πλεονέκτημα έναντι των άλλων επιχειρήσεων. Εκπρόσωποι της ολλανδικής κυβέρνησης δήλωσαν πως θα συνεργαστούν με τις Βρυξέλλες. Ηδη, από το 2013 οι ευρωπαϊκές αρχές έχουν διεξαγάγει μία σειρά ερευνών για αντίστοιχες περιπτώσεις στο Βέλγιο, στο Γιβραλτάρ, στο Λουξεμβούργο, στην Ιρλανδία και στην Ολλανδία. Πρόκειται για συμφωνίες, οι οποίες επιτρέπουν στις συμβαλλόμενες επιχειρήσεις, ως επί το πλείστον αμερικανικές πολυεθνικές, να καταβάλλουν ιδιαίτερα χαμηλούς φόρους. Οι προαναφερθείσες χώρες είχαν λάβει εντολή από την Κομισιόν να ανακτήσουν τους οφειλόμενους φόρους αναδρομικά από κολοσσούς όπως οι Amazon, Apple, Starbucks και Fiat.

ASSOCIATED PRESS

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Κομισιόν, οι συμφωνίες αυτές πιθανώς να είχαν δώσει στην αμερικανική εταιρεία αθλητικών ειδών ένα παράνομο πλεονέκτημα έναντι των άλλων επιχειρήσεων.

Πέντε συμφωνίες

Οι ολλανδικές αρχές από το 2006 έως το 2015 είχαν κάνει πέντε συμφωνίες με τη Nike, δύο εκ των οποίων ακόμα βρίσκονται σε ισχύ. Στο πλαίσιο αυτό προβλέπεται μέθοδος υπολογισμού των πνευματικών δικαιωμάτων, που καταβάλλονταν σε δύο μονάδες της αμερικανικής πολυεθνικής με έδρα την Ολλανδία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβληματίζεται μήπως ο υπολογισμός αυτός απέχει από την πραγματικότητα των εσόδων της Nike. Η αρμόδια επίτροπος ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, υπογράμμισε ότι τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. δεν θα πρέπει να επιτρέπουν σε εταιρείες να δημιουργούν περίπλοκα σχήματα, τα οποία μειώνουν υπερβολικά τα φορολογητέα τους κέρδη, προσφέροντάς τους ένα αθέμιτο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστριών τους. Η νέα έρευνα των Βρυξελλών αφορά τις Nike European Operations Netherlands και την Converse Netherlands, οι οποίες έχουν αδειοδοτηθεί να χρησιμοποιούν τα πνευματικά δικαιώματα των προϊόντων Nike και Converse. Ως αντάλλαγμα πληρώνουν ένα ποσόν σε δύο άλλες μονάδες της Nike στην Ολλανδία, το οποίο, όμως, εκπίπτει της φορολογίας. Το ποσόν αυτό, όπως επισημαίνει η Κομισιόν, δείχνει πολύ υψηλότερο από ό,τι θα είχαν δυνητικά συμφωνήσει οι συμβαλλόμενες εταιρείες μεταξύ τους. Ενδεχομένως, λοιπόν, οι ολλανδικές αρχές να είχαν επιτρέψει στις εταιρείες αυτές να φορολογηθούν λιγότερο, οπότε, εάν ισχύει αυτό, σημαίνει ότι τους παρείχαν παράνομη κρατική βοήθεια.

REUTERS

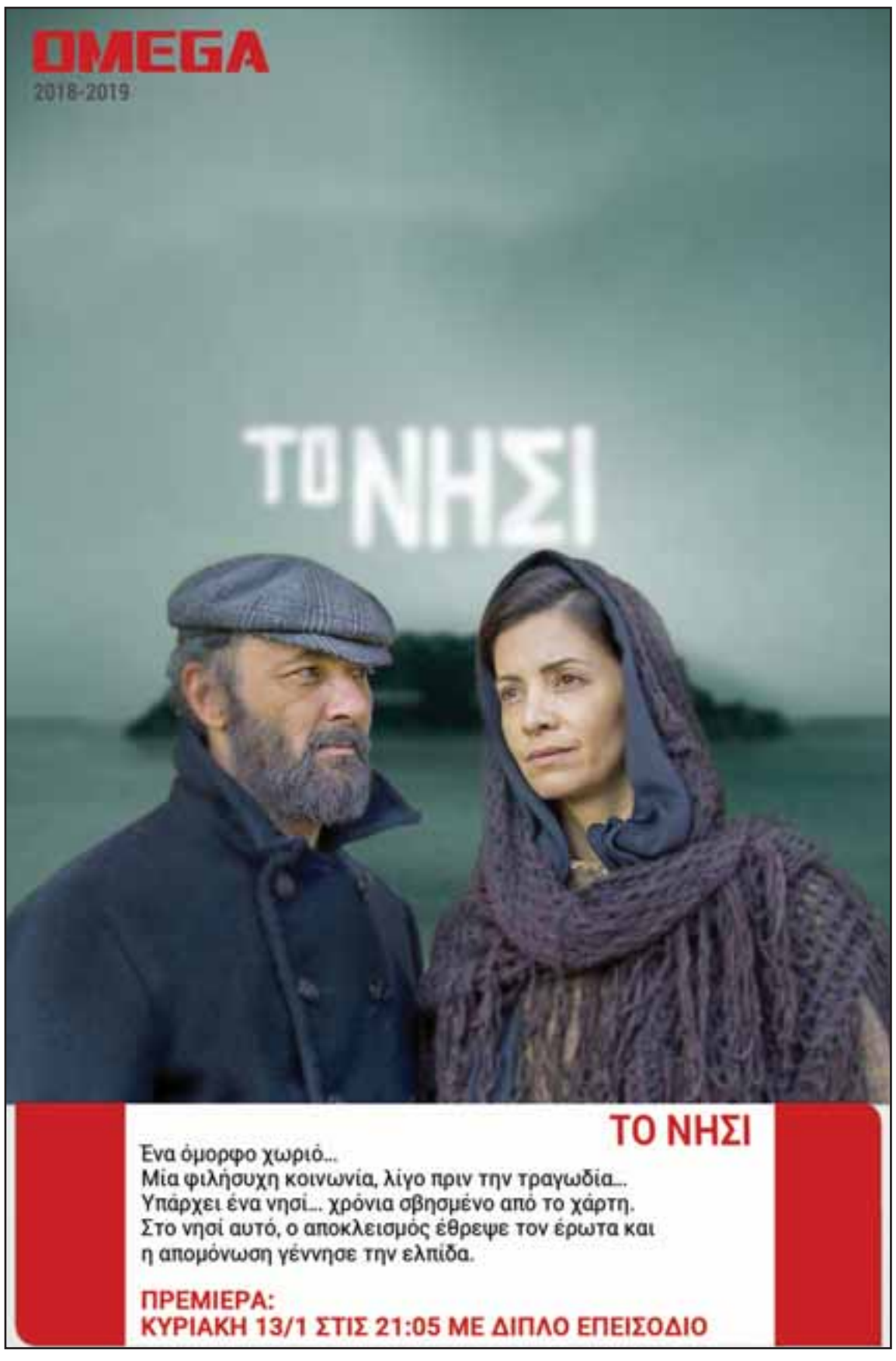

Το δωρεάν φαγητό ως κίνητρο σε πολλές επιχειρήσεις

Της **PRIYA KRISHNA**
THE NEW YORK TIMES

Όλοι οι εργαζόμενοι στην έδρα του παγωτατζίδικου Ben & Jerry's στο Μπέρλινγκτον του Βερμόντ δικαιούνται 1,5 κιλό δωρεάν παγωτό για κάθε ημέρα εργασίας. Στο Αμερικανικό Ινστιτούτο Επιχειρηματικότητας, ένα συντηρητικό συμβούλιο της Ουάσιγκτον, οι εργαζόμενοι μπορούν καθημερινά να απολαύσουν έναν εντυπωσιακό μπουφέ που περιλαμβάνει κρέατα, κεφτέδες καβουριού και σπιτικά γλυκίσματα. Επίσης, στα γραφεία της αρχιτεκτονικής φίρμας Perkins Eastman, που διαθέτει αντιπροσώπους σε τρεις ηπείρους, τα μέλη του προσωπικού μπορούν να απολαύσουν δωρεάν μεζέδες, αρκεί βέβαια να έχουν πορτοκαλί χρώμα όπως το λογότυπο της εταιρείας.

Τα δωρεάν τρόφιμα είναι πανταχού παρόντα στους αμερικανικούς εργασιακούς χώρους από τη δεκαετία του 1990 όταν ο Μπλούμπεργκ και τεχνολογικές νεοσύστατες εταιρείες όπως η Google άρχισαν να προσφέρουν εδέσματα ελπίζοντας ότι με αυτόν τον τρόπο θα κάνουν τους υπαλλήλους τους πιο ευτυχισμένους, πιο υγιείς και πιο παραγωγικούς. Σήμερα η πρακτική αυτή είναι σχεδόν υποχρεωτική, καθώς οι εταιρείες καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να παρέχουν είτε δωρεάν φαγητό, είτε τρόφιμα με μεγάλες εκπτώσεις. Η προσφορά μεγάλωσε σε μέγεθος, στόχο και εξειδίκευση.

Προνόμια με στρατηγική

Η εφαρμογή γνωριμιών Hinge χρησιμοποιεί τα εδέσματα με στρατηγικό τρόπο. Οι υπάλληλοί της στα γραφεία της Νέας Υόρκης λαμβάνουν 200 δολάρια μηνιαίως τα οποία πρέπει να δαπανήσουν σε ραντεβού, που περιλαμβάνουν και φαγητό. Ο ιδρυτής της επιχείρησης, Τζάστιν Μακλέοντ, λέει ότι η αγαπημένη χρήση αυτού του προνομίου ήταν ένα ραντεβού από έναν υπάλληλό του γύρω από τις γάτες. «Ξεκίνησαν σε ένα καφενείο με γάτες», θυμάται. «Στη συνέχεια πήγαν σε ένα παντοπωλείο και προσπάθησαν να βρουν τρόφιμα με θέμα τις γάτες και προσπάθησαν να ετοιμάσουν τρόφιμα στο σχήμα της γάτας παρακολουθώντας τη "Λυσσασμένη Γάτα"». Η Hinge, επίσης, προσφέρει θρεπτικά εδέσματα όπως γιαούρτι και ξηρούς καρπούς επειδή ο Μακλέοντ θεωρεί την εταιρεία του την «υγιεινή διατροφή» των διαδικτυακών γνωριμιών παρέχοντας περισσότερες πληροφορίες για την πιθανή γνωριμία από ό,τι οι αντίστοιχες εφαρμογές όπου οι χρήστες μπορούν να χαζέψουν γρήγορα τις φωτογραφίες. «Με την προσέγγιση του φαστ φουντ, ολόκληρη η εμπειρία μοιάζει καλή τη δεδομένη στιγμή, αλλά όχι και τόσο καλή στο τέλος», επισημαίνει ο Μακλέοντ.

Σε κάποιους εργασιακούς χώρους τα δωρεάν γεύματα έχουν μία ανταγωνιστική πτυχή. Το Zappos, το διαδικτυακό κατάστημα υποδημάτων, διοργανώνει περιοδικούς διαγωνισμούς φαγητού στον εκθεσιακό του χώρο στο Λας Βέγκας. Περισσότεροι από 300 εργαζόμενοι λαμβάνουν μέρος με χαρά. Και η Fidelity, μία εταιρεία οικονομικών συμβούλων χρησιμοποιεί το φαγητό ως κίνητρο. Ωστόσο, τα τρόφιμα δεν είναι δωρεάν αλλά τιμολογούνται με μεγάλες εκπτώσεις, οι οποίες καθορίζονται από το πόσο υγιεινό είναι το τρόφιμο. Εκπρόσωπος της εταιρείας επισημαίνει ότι η στρατηγική είναι επιτυχής. Περίπου τα δύο τρίτα των τροφίμων που αγοράζονται κάθε μήνα θεωρούνται από την εταιρεία υγιεινά, αύξηση 140% από τότε που άρχισε το πρόγραμμα το 2012. Κάποιες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των τροφίμων προσφέρουν στους υπαλλήλους τους τα δικά τους προϊόντα, ενώ κάποιες άλλες προσφέρουν τρόφιμα τα οποία δεν είναι απαραιτήτως υγιεινά.

SUSAN WRIGHT FOR THE NEW YORK TIMES

Στην έδρα του Ιταλού σχεδιαστή Μπρουνέλο Κουτσινέλι οι υπάλληλοι απολαμβάνουν ένα φθηνό και υγιεινό γεύμα με ζυμαρικά με ντομάτα και βασιλικό και ψωμί με μοτσαρέλα.

Πωλείται ένα κομμάτι της ιστορίας του κοσμοπολίτικου Μανχάταν

Αναζητείται αγοραστής για τον «90χρονο» ουρανοξύστη Chrysler Building

Ένα από τα πιο εμβληματικά κτίρια της Νέας Υόρκης, το οποίο έχει ταυτιστεί με την πόλη αλλά και διαχρονικά με τον αμερικανικό κινηματογράφο, προσφέρεται προς πώληση. Πρόκειται για το Κράισλερ Μπίλντινγκ (Chrysler Building), το οποίο έχει 77 ορόφους και θεωρείται από τα πιο μεγαλειώδη οικοδομήματα του κόσμου. Κατασκευάστηκε κατ' επιθυμία του δημιουργού της ομώνυμης αυτοκινητοβιομηχανίας, Γουόλτερ Κράισλερ.

Ολοκληρώθηκε το 1930 και για σχεδόν ένα χρόνο διατηρούσε τα πρωτεία ως το υψηλότερο κτίριο του κόσμου. Σήμερα οι ιδιοκτήτες αυτού του διάσημου αρ ντεκό οικοδομήματος, δηλαδή η κατασκευαστική νεοϋορκέζικη εταιρεία Tishman Spreyer και το κρατικό επενδυτικό ταμείο του Αμπου Ντάμπι, ανέθεσαν την προετοιμασία της πώλησης στην CBRE.

Τα σχετικά ανέφερε η πρόεδρος της CBRE, Ντάρσι Στάρκομ, η «βασίλισσα των ουρανοξυστών», όπως την αποκαλεί η Wall Street Journal, μιας και έχει πωλήσει αρκετούς ουρανοξύστες στις ΗΠΑ – και μάλιστα, έχει πουλήσει τα περισσότερα οικιστικά και εμπορικά ακίνητα στην ιστορία. Η εκτίμηση της αξίας του κτιρίου της Chrysler, το οποίο είχε στεγάσει τα γραφεία της εταιρείας από το 1930 έως τα μέσα της δεκαετίας του 1950, παρουσιάζει μεγάλη διακύμανση. Επενδυτές στην αγορά ακινήτων πιστεύουν, πάντως, πως θα είναι δύσκολο να εξασφαλιστούν τα 800 εκατ. δολ. που αρχικά κατέβαλε για να το αποκτήσει το Αμπου Ντάμπι. Το κεφάλαιο αυτό κάλυπτε το 90% του ακινήτου και δόθηκε το 2008, λίγο πριν ξεσπάσει η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και οι τιμές ακινήτων καταβαραθρωθούν.

Εποχές

Εκτοτε τα πράγματα άλλαξαν και σήμερα το Κράισλερ Μπίλντιγκ, ύψους σχεδόν 320 μέτρων, συναγωνίζεται με άλλα νεότερα κτίρια για ενοίκους. Και τα νεότερα έχουν να προσφέρουν παράθυρα από το πάτωμα μέχρι την οροφή, καθώς και σύγχρονες ανέσεις, όπως τεράστια μπαλκόνια, οικολογική θέρμανση και τέλεια γυμναστήρια και πισίνες. Οι ιδιοκτήτες του οικοδομήματος, το Αμπου Ντάμπι και η Tishman Spreyer, ευελπιστούν να προσελκύσουν ξένους επενδυτικούς οίκους ή έναν δισεκατομμυριούχο, που θα θέλει να έχει στην κατοχή του ένα κομμάτι της ιστορίας του Μανχάταν.

Λόγου χάριν, μια κινεζική ασφαλιστική εταιρεία απέκτησε το ξενοδοχείο Γουόλντορφ Αστόρια της Νέας Υόρκης αντί 1,85 δισ. δολαρίων. Βέβαια, η συντήρηση του 90χρονου Κράισλερ Μπίλντινγκ είναι πολυέξοδη, ενώ στις δαπάνες του ιδιοκτήτη πρέπει να συνεκτιμηθεί και η εκμίσθωση του οικοπέδου. Και αυτή η δαπάνη θα διαμορφώσει αναλόγως και την τιμή πώλησης. «Ίσως υπάρχει ένας δισεκατομμυριούχος που θα εμφανιστεί και θα πει "θέλω να μάθει ο κόσμος πως είμαι ο ιδιοκτήτης του Κράισλερ Μπίλντιγκ"», παρατηρεί η Αντελαΐντ Πολζινέλι, αντιπρόεδρος της εταιρείας κτηματομεσιτικών υπηρεσιών Compass. «Οταν ένα πράγμα χαλάσει σε ένα προπολεμικό κτίριο, ο χρόνος επισκευής είναι μεγαλύτερος, γιατί πρέπει να βρεις τον ένα και μοναδικό τεχνίτη που ξέρει να το φτιάξει». Το κτίριο οικοδομήθηκε τη διετία 1928-1930 και ήταν ουσιαστικά ένας αγώνας δρόμου με αντίπαλο την Bank of Manhattan για την τότε υψηλότερη κατασκευή του κόσμου.

Το επενδυτικό ταμείο του Αμπου Ντάμπι είχε αποκτήσει το κτίριο το 2008 έναντι 800 εκατ. δολαρίων.

Αρχιτέκτονας ήταν ο Γουίλιαμ βαν Αλεν, ο οποίος αρχικά συνεργάστηκε με τον κατασκευαστή Γουίλιαμ Ρέινολντς και στη συνέχεια με τον ίδιο τον Γουόλτερ Κράισλερ. Το 1929, η Bank of Manhattan γιόρταζε το γεγονός πως είχε κατασκευάσει το υψηλότερο κτίριο διεθνώς, υπερβαίνοντας κατά 28 μέτρα το Κράισλερ Μπίλντινγκ. Τότε, μέσα σε 90 λεπτά οι Κράισλερ και Βαν Αλεν ύψωσαν κωδωνοστάσιο, που καθιστούσε το Κράισλερ Μπίλντινγκ το υψηλότερο του κόσμου.

Ο Γουόλτερ Κράισλερ πλήρωσε εξ ολοκλήρου για το έργο, μιας και ήθελε να το κληροδοτήσει στα παιδιά του. Κατά τον Αμερικανό φωτογράφο Τζέιμς Μαρ, το Chrysler Building γεννήθηκε λόγω της ύβρεως του Γουόλτερ Κράισλερ. Ηθελε να έχει στο κτίριο ένα πολυτελές διαμέρισμα και χώρους γραφείων, αλλά και μία τουαλέτα, την υψηλότερη στο Μανχάταν, από όπου να κοιτάζει από θέση ισχύος όλους τους υπόλοιπους.

EPA

Το υπερπολυτελές αρ ντεκό οικοδόμημα των 77 ορόφων και των 34 ανελκυστήρων έχει ύψος σχεδόν 320 μέτρων, εγκαινιάστηκε το 1930 και παρέμεινε το υψηλότερο στον κόσμο έως το 1931, οπότε το ξεπέρασε το Εμπάιαρ Στέιτ Μπίλντινγκ. Η κατασκευή του στοίχισε 15 εκατ. δολάρια.

Η κεφαλή αετού στον 61ο όροφο παραπέμπει σε διακοσμητικό στοιχείο μοντέλου της Chrysler.

Το πολυτελές λόμπι του ξενοδοχείου έχει επενδυθεί με πανάκριβο αφρικανικό μάρμαρο.

Ο Γουόλτερ Κράισλερ δεν εφείσθη χρημάτων για την κατασκευή του Chrysler Building.

Σε Κίνα, ηλεκτροκίνηση το μέλλον της αυτοκινητοβιομηχανίας

Οι επικεφαλής των ισχυρότερων αυτοκινητοβιομηχανιών του κόσμου συμφωνούν πως το μέλλον κρύβεται στην ηλεκτροκίνηση και την Κίνα. Γι' αυτό και περισσότεροι παίκτες εισέρχονται στον κλάδο για να αποσπάσουν ένα κομμάτι από τη μεγαλύτερη αγορά ηλεκτρικών αυτοκινήτων του κόσμου που δεν είναι άλλη από την κινεζική. Νεοφυείς εταιρείες και νέες επιχειρήσεις μοιάζουν να έχουν το πάνω χέρι στην προώθηση και καθιέρωση της ηλεκτροκίνησης, σύμφωνα με δημοσίευμα της Deutsche Welle. Καταφέρνουν δε να παραγκωνίσουν τους δυσκίνητους βιομηχανικούς κολοσσούς που δυσκολεύονται να ακολουθήσουν τις ραγδαίες εξελίξεις.

Επικεφαλής μεγάλων αυτοκινητοβιομηχανιών συμφωνούν ότι το μέλλον των κολοσσών που διοικούν θα κριθεί στην κινεζική αγορά.

Στην Ευρώπη, το ενδιαφέρον για τα ηλεκτροκίνητα αυτοκίνητα είναι ήδη έντονο. Ο καθηγητής Οικονομικών, ειδικός σε ζητήματα αυτοκίνησης από το Πανεπιστήμιο Ντούισμπουργκ - Εσσεν, Φέρντιναντ Ντουντενχέφερ εκτιμά ότι «το 2019 η Tesla θα ηγηθεί στην αγορά ηλεκτροκίνητων στη Γερμανία. Την άνοιξη θα κυκλοφορήσει στην ευρωπαϊκή αγορά το πολυαναμενόμενο Model 3, το πρώτο πιο προσιτό αυτοκίνητο της αμερικανικής εταιρείας και η Tesla θα βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος».

Μία από τις νεοφυείς εταιρείες που θα πρέπει να προσέξουν οι γερμανικές αυτοκινητοβιομηχανίας είναι η κινεζική Byton, δημιούργημα πρώην μάνατζερ της BMW. Μέχρι στιγμής υπάρχουν μόνο δοκιμαστικά πρωτότυπα. Τέλος του έτους, ωστόσο, θα ξεκινήσει η μαζική παραγωγή του στη Νανζίνγκ, κατ' αρχήν μόνο για την κινεζική αγορά. Στην έκθεση CES στο Λας Βέγκας που ξεκίνησε προχθές η Byton παρουσιάζει για πρώτη φορά το εσωτερικό του ηλεκτρικού SUV ονόματι M-Byte. Σύμφωνα με τον επικεφαλής της Byton Κάρστεν Μπράιτφελντ «το επιχειρησιακό μοντέλο του μέλλοντος δεν είναι μόνο η κατασκευή και πώληση οχημάτων, αλλά και η πώληση ψηφιακών υπηρεσιών στους πελάτες». Κατά την άποψή του μια startup επιχείρηση μπορεί ευκολότερα να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της ηλεκτροκίνησης απ' ό,τι καθιερωμένοι βιομηχανικοί κολοσσοί με 150.000 ή 200.000 εργαζομένους».

Ο λόγος προφανώς για αυτοκινητοβιομηχανίες όπως η Volkswagen, της οποίας ο επικεφαλής Χέρμπερτ Ντις δηλώνει ότι «το μέλλον της VW θα κριθεί στην κινεζική αγορά». Στόχος του Πεκίνου είναι να κυκλοφορούν στους κινεζικούς δρόμους μέχρι το 2020 περίπου 5 εκατ. ηλεκτροκίνητα οχήματα. Για να προωθήσει την ηλεκτροκίνηση, η κυβέρνηση επιδοτεί τις πωλήσεις και ταυτόχρονα απειλεί με πρόστιμα όσες αυτοκινητοβιομηχανίας δεν πωλούν αρκετά ηλεκτρικά ή υβριδικά αυτοκίνητα.

Μεγάλο κομμάτι από την κινεζική πίτα διεκδικεί η VW, η οποία ανακοίνωσε ότι στο εξής θα δαπανά ένα στα τρία ευρώ για την ανάπτυξη της ηλεκτροκίνησης. Τα επόμενα πέντε χρόνια ο γερμανικός κολοσσός προτίθεται να επενδύσει 44 δισ. ευρώ στην ηλεκτροκίνηση, την αυτόνομη οδήγηση και τις ψηφιακές τεχνολογίες. Στόχος είναι τα ηλεκτρικά να φθάσουν μέχρι το 2025 το 20% της συνολικής παραγωγής στη Δυτική Ευρώπη. «Θα έχουμε πιο προσιτές τιμές από την Tesla και θα διασφαλίσουμε τις θετικές οικονομίες κλίμακας», δήλωσε ο επικεφαλής της VW στο Automotive News. Κατά την εκτίμησή του «σε 20 χρόνια από σήμερα η εταιρεία με τη μεγαλύτερη χρηματιστηριακή αξία δεν θα δραστηριοποιείται στο Διαδίκτυο ή στις τηλεπικοινωνίες, αλλά θα σχετίζεται με το αυτοκίνητο». Ακόμα και σε αυτή την περίπτωση τίθεται εύλογα το ερώτημα ποιος από όλους τους κατασκευαστές οχημάτων θα βρίσκεται στην κορυφή το 2039.

EPA

Στόχος του Πεκίνου είναι να κυκλοφορούν στους κινεζικούς δρόμους μέχρι το 2020 περίπου 5 εκατ. ηλεκτροκίνητα οχήματα.

ΕΡΑ

Το Brexit παραμένει ένα από τα πιο αινιγματικά «κεφάλαια» στη διεθνή επικαιρότητα. Είναι σχεδόν απίθανο να κερδίσει η Τερέζα Μέι (φωτ.) την έγκριση του Κοινοβουλίου για τη συμφωνία που έχει χαράξει με την Ε.Ε.

Η σινοαμερικανική αντιπαλότητα, στους μεγαλύτερους κινδύνους για το 2019

Ο λαϊκισμός στην Ευρώπη, η αντιπαλότητα ΗΠΑ - Κίνας, το ένθερμο πολιτικό κλίμα στην Ουάσιγκτον, η αβεβαιότητα για το Brexit και ο σκληρός ανταγωνισμός στην ψηφιακή τεχνολογία είναι κάποιοι από τους μεγαλύτερους κινδύνους που διατρέχει ο κόσμος μέσα στο 2019, σύμφωνα με την εταιρεία παροχής υπηρεσιών συμβούλου Eurasia Group. Οι μεγαλύτεροι κίνδυνοι προέρχονται από τη λήψη λανθασμένων αποφάσεων εκ μέρους υψηλών αξιωματούχων είτε σε κυβερνήσεις είτε σε διεθνείς οργανισμούς. Κατά την Eurasia Group είναι αρνητική η προοπτική για τις σχέσεις ΗΠΑ και Κίνας, της Ρωσίας με τις γειτονικές χώρες, την Ευρωπαϊκή Ενωση και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Η Eurasia Group εστιάζει στην αλλαγή της στάσης των ΗΠΑ απέναντι στην Κίνα επί διακυβέρνησης Ντόναλντ Τραμπ. Σήμερα, η Ουάσιγκτον έχει ανατρέψει εξ ολοκλήρου το φιλικό κλίμα που εξομάλυνε την αντιπαλότητα των δύο ισχυρών χωρών όλα τα προηγούμενα χρόνια. Αναμένεται δε πως θα υπάρξουν και άλλες διαφωνίες μεταξύ Ουάσιγκτον και Πεκίνου στον τομέα της τεχνολογίας, της οικονομίας και της ασφάλειας.

Μια ανησυχητική παράμετρος είναι ο λαϊκισμός στην Ευρώπη.

Μία ακόμη ανησυχητική παράμετρος είναι ο λαϊκισμός στην Ευρώπη. Στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου τον επόμενο Μάιο αναμένεται να κερδίσουν έδρες οι ευρωσκεπτικιστές είτε ανήκουν στην Ακροδεξιά είτε στην Ακροαριστερά. Βασικό χαρακτηριστικό των ευρωσκεπτικιστών σήμερα είναι ότι ασκούν κριτική και παραβλέπουν τους κανόνες της Ε.Ε. Εάν τα κόμματα αυτά διευρύνουν τη σφαίρα επιρροής τους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τότε θα είναι δυσκολότερη η λειτουργία της Ε.Ε. Χαοτική, ταυτόχρονα, θα είναι η πολιτική κατάσταση στις ΗΠΑ, προβλέπει το Eurasia Group. Το κλίμα θα είναι εξαιρετικά ευμετάβλητο στην Ουάσιγκτον, αλλά είναι απίθανη η αποπομπή του Αμερικανού προέδρου. Οι ΗΠΑ θα επιδιώξουν, παράλληλα, να κατοχυρώσουν την ισχύ τους στον κυβερνοχώρο, μια προοπτική που μπορεί να έχει επιπτώσεις. Είναι πολύ πιθανό να αναχαιτιστεί η τεχνολογική πρόοδος όσο οι ΗΠΑ δημιουργούν εμπόδια σε προμηθευτές εξαρτημάτων από το εξωτερικό για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Ενόψει των εκλογών στην Ουκρανία αυτόν τον Μάρτιο είναι σχεδόν βέβαιο πως η Ρωσία θα αποπειραθεί να αναμειχθεί για να επηρεάσει το αποτέλεσμα. Η Μόσχα θεωρεί πως μπορεί να παίζει μεγαλύτερο ρόλο στην πολιτική της Ουκρανίας, καθώς οι χώρες έχουν στενές ιστορικές, πολιτικές και πολιτισμικές σχέσεις. Τέλος, το Brexit παραμένει ένα από τα πιο αινιγματικά «κεφάλαια» στη διεθνή επικαιρότητα. Είναι σχεδόν απίθανο να κερδίσει η Τερέζα Μέι, πρωθυπουργός της Βρετανίας, την έγκριση του Κοινοβουλίου για τη συμφωνία που έχει χαράξει με την Ε.Ε. Οπότε όλα τα σενάρια είναι πιθανά μια τριετία μετά το δημοψήφισμα για το Brexit, συμπεριλαμβανομένης της άτακτης αποχώρησης της Βρετανίας από την Ε.Ε.

7 από τις 10 μεγαλύτερες οικονομίες θα είναι αναδυόμενες το 2030

Από την Ευρώπη μόνο η Γερμανία θα βρίσκεται στη λίστα των ισχυρότερων χωρών

Μέσα στα επόμενα έντεκα χρόνια οι επτά από τις δέκα μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου θα είναι πιθανότατα αναδυόμενες, με τον ρόλο της Ευρώπης να περιορίζεται δραστικότατα. Πρώτη και ισχυρότερη σε παγκόσμια κλίμακα θα είναι ήδη από το 2020 η Κίνα, εξοστρακίζοντας τις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με τις μακροπρόθεσμες προβλέψεις της εταιρείας Standard Chartered. Στην έρευνά της η βρετανική πολυεθνική εταιρεία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών χρησιμοποιεί ως κριτήριο την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης και το ονομαστικό ΑΕΠ. Η ισοτιμία αγοραστικής δύναμης στηρίζεται στην οικονομική θεωρία, η οποία συγκρίνει τα νομίσματα διαφορετικών χωρών με εργαλείο ένα «καλάθι» βασικών αγαθών. Σύμφωνα με την προσέγγιση αυτή, δύο νομίσματα βρίσκονται σε ισοτιμία, όταν ένα «καλάθι» αγαθών κοστίζει και στις αντίστοιχες δύο χώρες το ίδιο.

Αφίξεις

Ενισχυμένη θα είναι και η θέση της Ινδίας, η οποία προβλέπεται να ξεπεράσει σε μέγεθος την οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών το 2030. Μία επίσης αξιοσημείωτη αλλαγή είναι και το ότι η Ινδονησία θα συγκαταλέγεται στην πρώτη πεντάδα των μεγάλων οικονομιών. Είναι ενδιαφέρον να εξετάσει κανείς την πορεία των κάποτε θεωρούμενων ισχυρών οικονομιών στα τελευταία σχεδόν 30 χρόνια και την προβλεπόμενη εξέλιξή τους στα επόμενα δέκα.

Το 1990 στην πρώτη πεντάδα συναντάμε τις ανεπτυγμένες οικονομίες, όπως των ΗΠΑ, της Ιαπωνίας, της Γερμανίας, της Ιταλίας και της Κίνας, ενώ μία δεκαετία αργότερα, το 2000, η Κίνα από την πέμπτη βρίσκεται στη δεύτερη θέση, όπως και το 2010. Η δε Ιταλία όπως και η Γαλλία έως το 2020 δεν αναμένεται να ανήκουν στη δεκάδα των ισχυρών οικονομιών. Η μόνη ευρωπαϊκή οικονομία, η οποία σταθερά παραμένει και θα παραμείνει στην πρώτη δεκάδα των ισχυρών, είναι αυτή της Γερμανίας. Οπως αναφέρεται στην έκθεση της Standard Chartered, το γεγονός ότι τα μεγάλα προγράμματα ποσοτικής χαλάρωσης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) ολοκληρώθηκαν, ίσως δημιουργήσει εντονότερες πιέσεις στις οικονομίες, ώστε να προωθήσουν μεταρρυθμίσεις και να αναζωογονήσουν τη ζήτηση.

Σε διεθνή κλίμακα η εξέλιξη της μεσαίας τάξης βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης, καθώς προβλέπεται ότι μέχρι το 2020 η πλειονότητα των ανθρώπων στη γη θα ανήκουν σε αυτή. Αυτό οφείλεται στην ολοένα και μεγαλύτερη αστικοποίηση καθώς και στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου. Εν τω μεταξύ, η εξέλιξη αυτή δυνητικά θα αντισταθμίσει τη ραγδαία γήρανση του πληθυσμού σε πολλές οικονομίες, της κινεζικής συμπεριλαμβανομένης. Οσο περισσότερο μορφώνονται οι άνθρωποι, τόσο μαζικότερα μπαίνουν στην αγορά εργασίας, ζητώντας υψηλότερες αποδοχές και καταβάλλοντας εισφορές στο σύστημα ασφάλισης και συνταξιοδότησης. Οι χώρες στη Νότια Ασία και τη Μέση Ανατολή για κάποια χρόνια θα επωφελούνται από το λεγόμενο «δημογραφικό μέρισμα», δηλαδή την περίοδο κατά την οποία μειώνεται η γονιμότητα, ενώ η υγεία και η μακροβιότητα βελτιώνονται, ενισχύοντας την αναλογία μεταξύ όσων βρίσκονται σε παραγωγική ηλικία και όσων είναι παιδιά ή ηλικιωμένοι.

Στην πρώτη θέση θα είναι η Κίνα και στη δεύτερη η Ινδία.

Οι προβλέψεις

Ειδικότερα, όπως παρατηρεί η ομάδα των ερευνητών της Standard Chartered με επικεφαλής τον Ντέιβιντ Μαν, «οι μακροπρόθεσμες προβλέψεις μας στηρίζονται στη βασική αρχή ότι το μερίδιο των χωρών στο παγκόσμιο ΑΕΠ σταδιακά θα συγκλίνει με το μερίδιό τους στον παγκόσμιο πληθυσμό χάρις στη σύγκλιση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεταξύ ανεπτυγμένων και αναδυόμενων οικονομιών». Η τάση ανάπτυξης της Ινδίας προβλέπεται να επιταχυνθεί στο 7,8% έως το 2020, ενώ η οικονομία της Κίνας θα επιβραδυνθεί στο 5% και λόγω μεγέθους. Συνολικά, όπως υπολογίζουν οι ερευνητές της Standard Chartered, το μερίδιο της Ασίας στο παγκόσμιο ΑΕΠ διογκώνεται σταθερά από το μόλις 20% το 2010 στο 28% πέρυσι, ενώ το 2030 θα φθάσει το 35%. Τότε, όπως προσθέτουν οι ίδιες πηγές, θα συμβαδίσει με το μερίδιο το οποίο αντιπροσωπεύουν η Ευρωζώνη και οι ΗΠΑ συνδυαστικά στο διεθνές ΑΕΠ.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της εταιρείας Standard Chartered στα επόμενα 11 χρόνια η Τουρκία θα εξελιχθεί στην πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου

Οι μεγαλύτερες οικονομίες του κόσμου

ΑΝΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 1990 ΕΩΣ ΤΟ 2030

Το ΑΕΠ τους υπολογίζεται στη μονάδα τρισεκατομμυρίων διεθνών δολαρίων, λαμβάνοντας υπ' όψιν την ισοτιμία αγοραστικής δύναμης/PPP. Η αγοραστική δύναμη υπολογίζεται βάσει των ανά περίπτωση ισοτιμιών και με κριτήριο ένα «καλάθι» βασικών αγαθών.

	1990		2000		2010		2020		2030	
1.	ΗΠΑ	5,9	ΗΠΑ	10,2	ΗΠΑ	14,9	**Κίνα**	29,9	**Κίνα**	64,2
2.	Ιαπωνία	2,4	**Κίνα**	3,7	**Κίνα**	12,4	ΗΠΑ	22,2	**Ινδία**	46,3
3.	Γερμανία	1,6	Ιαπωνία	3,4	**Ινδία**	5,3	**Ινδία**	13,4	ΗΠΑ	31,0
4.	Ιταλία	1,1	Γερμανία	2,4	Ιαπωνία	4,5	Ιαπωνία	5,8	Ινδονησία	10,1
5.	**Κίνα**	1,1	**Ινδία**	2,1	Γερμανία	3,3	Ρωσία	4,7	Τουρκία	9,1
6.	Γαλλία	1,1	Γαλλία	1,7	Ρωσία	3,2	Γερμανία	4,6	Βραζιλία	8,6
7.	Βραζιλία	1,0	Ρωσία	1,6	Βραζιλία	2,8	Ινδονησία	4,2	Αίγυπτος	8,2
8.	Βρετανία	1,0	Ιταλία	1,6	Γαλλία	2,3	Βραζιλία	3,9	Ρωσία	7,9
9.	**Ινδία**	0,9	Βραζιλία	1,6	Βρετανία	2,3	Τουρκία	3,4	Ιαπωνία	7,2
10.	Μεξικό	0,7	Βρετανία	1,6	Ιταλία	2,1	Βρετανία	3,3	Γερμανία	6,9

ΠΗΓΕΣ: ΔΝΤ, ΟΟΣΑ, Standard Chartered Research

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οι δασμοί στον χάλυβα υποτίθεται ότι θα προστάτευαν τους Αμερικανούς βιομηχάνους χάλυβα από τον ανταγωνισμό της Κίνας.

Οι δασμοί πλήττουν τις αμερικανικές βιομηχανίες

Του **PETER S. GOODMAN**
THE NEW YORK TIMES

Η αμερικανική και η κινεζική αντιπροσωπεία ξεκινούν νέο γύρο εμπορικών συνομιλιών υπό εντεινόμενες πιέσεις για ανακωχή. Στις ΗΠΑ όσες βιομηχανίες αγοράζουν χάλυβα και αλουμίνιο αγωνίζονται να διαχειριστούν το πρόσθετο κόστος. Ορισμένες χάνουν μέρος της πελατείας τους που προτιμά τους φθηνότερους ανταγωνιστές τους. Εταιρείες που εισάγουν ηλεκτρονικά και ανταλλακτικά προσπαθούν να παραμείνουν κερδοφόρες, ενώ εξετάζουν τις εναλλακτικές τους, όπως τη μεταφορά μονάδων στο εξωτερικό. Ο Αμερικανός πρόεδρος παρουσιάζει τον εμπορικό πόλεμο ως αναπόφευκτη αντιπαράθεση με την οποία θα επανορθώσει την εκμετάλλευση που επί δεκαετίες υπέστησαν οι ΗΠΑ. Παρουσίασε τους δασμούς ως μέσον πίεσης για να εξαναγκάσει τις πολυεθνικές να παράγουν στις ΗΠΑ και όχι σε Κίνα, Μεξικό ή άλλη χώρα με χαμηλό κόστος παραγωγής. Αλλά οι δασμοί απειλούν τις θέσεις εργασίας στις ΗΠΑ. Στο δυτικό Μισιγκαν, ο κ. Τραμπ έχει βρει απήχηση. Η πόλη Χόλαντ, που έχει 33.000 κατοίκους, ευημερούσε επί πολλά χρόνια, καθώς αποτελούσε κέντρο παραγωγής επίπλων γραφείου και ανταλλακτικών αυτοκινήτων. Οι βιομηχανίες της όμως επλήγησαν από τις φθηνότερες εισαγωγές κινεζικών ειδών. Υποσχόμενος, έτσι, να τηρήσει σκληρή γραμμή προς την Κίνα, διασφάλισε το 62% των ψήφων στην περιοχή. Οι δασμοί έχουν αυξήσει το κόστος των ανταλλακτικών που αγοράζουν πολλές βιομηχανίες της περιοχής, αλλά πολλοί εξακολουθούν να τον εγκωμιάζουν επειδή τήρησε τις υποσχέσεις του. «Μολονότι πλήττομαι, ελπίζω να έχουμε τα κότσια να τηρήσουμε τη θέση μας», σχολιάζει ο Τομ Σλάιτ, επικεφαλής βιομηχανίας που κατασκευάζει έπιπλα ξενοδοχείου σε τρεις μονάδες παραγωγής στη Χόλαντ. Ο ίδιος μεγάλωσε δουλεύοντας σε εργοστάσιο επίπλων που είχε ιδρύσει ο παππούς του πριν από έναν αιώνα και το οποίο έκλεισε το 2005 εξαιτίας των εισαγωγών από την Κίνα. Οι δασμοί έχουν αυξήσει το κόστος της παραγωγής του κατά 10% και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στον ανταγωνισμό. Προσφάτως έχασε μια μεγάλη δουλειά για το ξενοδοχείο Grand Rapids που την κέρδισε ανταγωνιστική κινεζική εταιρεία προσφέροντας λιγότερο από τη μισή τιμή. Εξακολουθεί, πάντως, να θεωρεί ευεργετικό τον εμπορικό πόλεμο. Πολλοί άλλοι, όμως, παραπονιούνται για τη ζημία που υφίστανται. Ο Λάρι Κουίκερ, για παράδειγμα, ψήφισε τον Τραμπ και συμμερίζεται την άποψη ότι χρειάζεται γενναία αντίδραση στις εμπορικές πρακτικές της Κίνας. Είναι πρόεδρος της Agritek, που παράγει μεταλλικά είδη, και εκτιμά ότι η πολιτική των δασμών δεν είχε μελετηθεί επαρκώς.

Οι δασμοί στον χάλυβα υποτίθεται ότι θα προστάτευαν τους Αμερικανούς βιομηχάνους χάλυβα από τον ανταγωνισμό της Κίνας. Σύμφωνα, όμως, με τον Κουίκερ, οι βιομήχανοι έσπευσαν να εκμεταλλευθούν τους δασμούς εις βάρος επιχειρήσεων σαν τη δική του, καθώς αύξησαν τις τιμές του χάλυβα κατά 25%.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας** έτσι **την αποδοτικότητά** της και **μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

MTN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

Το «μαύρο» χρήμα επιστρέφει στην οικοδομή

Ενώ η ζήτηση στην αγορά ακινήτων όλο και αυξάνεται, οι εργολάβοι ζητούν κάποιο ποσό που δεν θα δηλώνεται στο φόρο

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

«Το συγκεκριμένο διαμέρισμα κοστίζει 360.000 ευρώ. Εφόσον ενδιαφέρεστε, να σας εξηγήσω τα διαδικαστικά.Στο συμβόλαιο θα γράψουμε 240.000 ευρώ, δηλαδή την αντικειμενική αξία του σπιτιού και τα υπόλοιπα 120.000 ευρώ θα μου τα φέρετε στο γραφείο, όταν προχωρήσουμε στην οριστική συμφωνία». Με τη φράση αυτή, κατασκευαστής πολυκατοικίας σε περιοχή των νοτίων προαστίων επιχείρησε, πριν από λίγες ημέρες, να εξηγήσει στον εμβρόντητο πελάτη του τη «διαδικασία» που πρέπει να ακολουθήσει, ώστε να «κλείσει» ένα από τα διαμερίσματα 120 τ.μ. που σχεδιάζει σε πολυκατοικία που θα ξεκινήσει να ανεγείρεται τις επόμενες εβδομάδες.

ΑΠΕ

Δεκάδες δισεκατομμύρια δεν δηλώθηκαν στην εφορία τη δεκαετία 2001-2010. Η πλειονότητα των ακινήτων πωλήθηκε το παραπάνω διάστημα σε τιμές αρκετά υψηλότερες των αντικειμενικών, επί των οποίων συντάχθηκαν τα σχετικά συμβόλαια.

Μεγάλη φοροδιαφυγή

Ο ανυποψίαστος και αμύητος στα της αγοράς ακινήτων ενδιαφερόμενος αγοραστής προχώρησε σε διευκρινιστικές ερωτήσεις, ώστε να είναι σίγουρος ότι κατάλαβε σωστά. «Δηλαδή μου ζητάτε να πάω στην τράπεζά μου, να σηκώσω 120.000 ευρώ και με τα χρήματα στα χέρια να έρθω και να σας τα δώσω στο γραφείο σας;», ρώτησε, μεταξύ άλλων. Η απάντηση ξεκάθαρη και σαφής από κάποιον που, ως φαίνεται, επιδίδεται στη συγκεκριμένη πρακτική για πολλοστή φορά. «Μην ανησυχείτε. Οι τράπεζες δίνουν πλέον χρήματα. Αν βέβαια διστάζετε και θέλετε να προχωρήσουμε σε πληρωμή του συνολικού ποσού μέσω τράπεζας, τότε να έχετε υπόψη σας ότι η τιμή θα ανέβει πάνω από τα 400.000 ευρώ, καθώς πρέπει να καταβάλω κι εγώ τον δικό μου φόρο (ΦΠΑ)».

Εν ολίγοις, ο συγκεκριμένος κατασκευαστής ζήτησε από τον υποψήφιο πελάτη του να συνεργήσει σε φοροδιαφυγή. Το παραπάνω περιστατικό είναι πέρα για πέρα αληθινό και συνέβη πριν από λίγες εβδομάδες. Αποδεικνύει, δε, ότι οι ελεγκτικές αρχές πρέπει να επιδείξουν μεγάλη προσοχή στον κατασκευαστικό κλάδο, ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα παράνομου πλουτισμού εις βάρος του Δημοσίου από επαγγελματίες και ιδιώτες, τα οποία κυριάρχησαν τα χρόνια πριν από την οικονομική κρίση. Πρόκειται για χρήματα, τα οποία σήμερα βρίσκονται, σε μεγάλο βαθμό, σε καταθέσεις ξένων τραπεζικών ιδρυμάτων, συνήθως σε φορολογικούς «παραδείσους». Οπως αναφέρουν φορείς της αγοράς ακινήτων, η παραπάνω πρακτική δεν αποτελεί μεμονωμένο φαινόμενο κάποιου «σάπιου φρούτου» του κλάδου, αλλά για διαδεδομένο τρόπο λειτουργίας πληθώρας επαγγελματιών, ακόμα και σήμερα. Σημειώνουν, δε, ότι εφόσον η τροχιά ανάκαμψης της οικονομίας συνεχιστεί και αρχίσουν να πληθαίνουν οι – λιγοστοί ακόμα – ενδιαφερόμενοι αγοραστές νεόδμητων διαμερισμάτων, τα σχετικά περιστατικά θα αποτελέσουν εκ νέου τον κανόνα λειτουργίας της αγοράς κατοικίας και όχι την εξαίρεση. Αλλωστε, το «σύστημα» αυτό εξυπηρετεί και τις δύο πλευρές, καθώς ο μεν κατασκευαστής γλιτώνει φόρους και εισφορές, ο δε αγοραστής, μεταξύ άλλων, καλείται να δικαιολογήσει σαφώς χαμηλότερο ποσό στο «πόθεν έσχες» που θα συμπληρώσει για την αγορά του ακινήτου, ενώ θα φορολογηθεί και με χαμηλότερο φόρο μεταβίβασης.

Δεν δηλώθηκαν 70 δισ. ευρώ

Υπολογίζεται ότι τουλάχιστον 40 δισ. ευρώ αδήλωτων εισοδημάτων (από τη διαφορά μεταξύ της αντικειμενικής και της πραγματικής τιμής) διακινήθηκαν κατά τα προηγούμενα χρόνια στην οικοδομή. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, κατά τη δεκαετία 2001-2010 πωλήθηκαν στη χώρα 800.000 ακίνητα (νεόδμητα και μεταχειρισμένα), η πλειονότητα των οποίων πωλήθηκε σε τιμές αρκετά υψηλότερες των αντικειμενικών, επί των οποίων συντάχθηκαν τα σχετικά συμβόλαια. Με μια συντηρητική προσέγγιση απόκλισης της τάξεως των 60.000 - 80.000 ευρώ ανά ακίνητο, προκύπτει ότι είναι πιθανόν τα αδήλωτα κεφάλαια να κινούνται μεταξύ 50 και 70 δισ. ευρώ. Αντιλαμβάνεται, λοιπόν, κανείς το μέγεθος της φοροδιαφυγής.

Η δε ατιμωρησία του συστήματος αυτού, που αποτέλεσε καθεστηκυία πρακτική κατά την περίοδο από τα τέλη της δεκαετίας του ’90 και μέχρι και το 2008, συνηγορεί υπέρ της επανεμφάνισης του «μαύρου» χρήματος στην αγορά ακινήτων και της φοροδιαφυγής. Μακροπρόθεσμα, δε, λειτουργεί αρνητικά για την αγορά, καθώς οι τιμές «φουσκώνουν», ανάλογα με το ποσοστό του κέρδους που επιθυμεί να εξασφαλίσει ο εκάστοτε πωλητής-κατασκευαστής. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι τιμές πώλησης νεόδμητων διαμερισμάτων εκτινάχθηκαν κατά 150% κατά μέσον όρο εντός μιας περιόδου 10-12 ετών, χωρίς να υπάρξει ανάλογη άνοδος των εισοδημάτων και ασφαλώς χωρίς να δικαιολογείται από το ισοζύγιο προσφοράς-ζήτησης. Ο λόγος ήταν κυρίως ο τεράστιος όγκος διακινούμενου «μαύρου»-αδήλωτου χρήματος, που διακινούνταν, κατά κανόνα, εν γνώσει των Αρχών, αλλά και των τραπεζών, που ενέκριναν στεγαστικά δάνεια ακόμα και στο 100% της αξίας των προς απόκτηση ακινήτων.

Επανήλθαν τα φαινόμενα απόκρυψης της πραγματικής τιμής πώλησης των ακινήτων στα συμβόλαια αγοραπωλησίας.

Οι έλεγχοι δεν απέδωσαν

Παρότι η κατάρρευση των αγοραπωλησιών στην αγορά κατοικίας συμπαρέσυρε και τα αδήλωτα εισοδήματα, εντούτοις, οι έλεγχοι που έγιναν κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, προκειμένου να εντοπιστούν τα χρήματα αυτά και οι μεγαλύτεροι παραβάτες, ήταν μέχρι σήμερα αποσπασματικοί και πλημμελείς και δεν οδήγησαν σε κάποιο απτό αποτέλεσμα. Διασταυρώσεις στοιχείων που έγιναν, ήδη πριν από τρία και τέσσερα χρόνια, σε συνεργασία με τις τράπεζες, αποκάλυψαν ότι χιλιάδες φορολογούμενοι δεν μπορούν να δικαιολογήσουν σημαντικά ποσά από πωλήσεις ακινήτων. Μάλιστα, οι δανειστές ζητούσαν από τότε τον αναδρομικό έλεγχο όλων των αγοραπωλησιών ακινήτων από τις αρχές του 2000, θεωρώντας –δικαίως– ότι εκεί κρύβονταν τεράστια ποσά, που θα μπορούσε να διεκδικήσει το Δημόσιο, είτε από ΦΠΑ είτε από φόρο μεταβίβασης ακινήτων, αλλά και φόρο εισοδήματος που δεν πληρώθηκε ποτέ. Παρότι όμως οι τράπεζες προσκόμισαν στις ελεγκτικές αρχές έναν τεράστιο όγκο στοιχείων, που ενέπλεκαν ακόμα και συμβολαιογράφους, οι οποίοι συνέταξαν τα σχετικά συμβόλαια, εν τέλει, όπως φαίνεται, λόγοι πολιτικού κόστους απέτρεψαν μια οριστική λύση στο πρόβλημα, μέσω κάποιας νομοθετικής ρύθμισης.

«Ράλι» στις τιμές πώλησης γραφείων λόγω υψηλής ζήτησης

Με τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων 10 και πλέον ετών αυξάνονται οι τιμές πώλησης κτιρίων γραφείων, καθώς ο ανταγωνισμός μεταξύ των θεσμικών επενδυτών ωθεί τις αξίες προς τα πάνω. Σύμφωνα με τα τελευταία αναθεωρημένα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018, οι τιμές των γραφειακών χώρων στην περιοχή της Αττικής εκτινάχθηκαν κατά 8,4% σε ετήσια βάση.

Σε πανελλαδικό επίπεδο, η ετήσια αύξηση ήταν της τάξεως του 7,4%, με την άνοδο να διαμορφώνεται σε 7,1% στην υπόλοιπη Ελλάδα και κατά 2,6% στην πόλη της Θεσσαλονίκης.

Σύμφωνα με στελέχη της αγοράς ακινήτων, βασικός λόγος της ανόδου των τιμών πώλησης γραφείων είναι το περιορισμένο απόθεμα σύγχρονων κτιρίων, σε μια περίοδο που η ζήτηση για τη μίσθωση τέτοιων ακινήτων βρίσκεται σε τροχιά συνεχούς ανόδου κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους.

Τα επόμενα δύο - τρία χρόνια εκτιμάται ότι η απορρόφηση νέων χώρων θα αυξηθεί σημαντικά σε 150.000 τ.μ.

Το α΄ 6μηνο του 2018, οι τιμές των γραφείων στην περιοχή της Αττικής εκτινάχθηκαν κατά 8,4% σε ετήσια βάση. Σε πανελλαδικό επίπεδο, η ετήσια αύξηση ήταν 7,4%, με την άνοδο να διαμορφώνεται σε 7,1% στην υπόλοιπη Ελλάδα και κατά 2,6% στη Θεσσαλονίκη.

Είναι χαρακτηριστικό ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις της εταιρείας παροχής υπηρεσιών ακινήτων Cushman & Wakefield Proprius, τα επόμενα δύο - τρία χρόνια η απορρόφηση νέων χώρων θα αυξηθεί σημαντικά σε 150.000 τ.μ., συγκριτικά με τα περίπου 70.000-100.000 τ.μ. των προηγούμενων ετών.

Ως εκ τούτου, το αγοραστικό ενδιαφέρον των εγχώριων αλλά και ξένων θεσμικών επενδυτών δεν ικανοποιείται, ωθώντας τις τιμές προς τα πάνω. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την εικόνα που παρατηρείται σε σχετικούς διαγωνισμούς πώλησης υψηλής ποιότητας κτιρίων γραφείων. Για παράδειγμα, στη σχετική διαδικασία που «τρέχει» εσχάτως η Alpha Bank για την πώληση ενός χαρτοφυλακίου από πρώην ακίνητα της Μπ. Βωβός, συνολικής εκτιμώμενης αξίας της τάξεως των 70 εκατ. ευρώ, συμμετέχουν οι περισσότερες επενδυτικές εταιρείες ακινήτων (εισηγμένες και μη), όπως επίσης και funds ακινήτων.

Οπως εκτιμούν φορείς του κλάδου, το 2018, ο όγκος των συναλλαγών επαγγελματικών ακινήτων κινήθηκε πέριξ των 450-500 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, συμπληρώνουν πως το μέγεθος αυτό θα μπορούσε να είναι πολύ υψηλότερο, αν υπάρχει επαρκές απόθεμα κτιρίων προς πώληση. Σύμφωνα με τον κ. Τάσο Καζίνο, διευθύνοντα σύμβουλο της Trastor ΑΕΕΑΠ, τα κτίρια γραφείων καταγράφουν τη σημαντικότερη άνοδο των αξιών αυτήν την περίοδο (μεταξύ των υπολοίπων κατηγοριών ακινήτων), καθώς η ζήτηση από τους επενδυτές είναι πλέον πολύ υψηλή. Ευκαιρίες όμως προσφέρονται και σε γραφειακούς χώρους, οι οποίοι με τις κατάλληλες αναβαθμίσεις μπορούν να προσελκύσουν νέους μισθωτές και υψηλότερες τιμές ενοικίασης. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον ίδιο, η αγορά ακινήτων έχει εξέλθει πλέον από τον υφεσιακό της κύκλο.

Με τη σειρά του ο κ. Γιώργος Κορμάς, διευθύνων σύμβουλος της Πειραιώς Real Estate, τονίζει ότι «το αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για την ελληνική αγορά ακινήτων οφείλεται τόσο στη δυνατότητα εξασφάλισης υψηλότερων αποδόσεων όσο και στο γεγονός ότι η χώρα παρέμεινε εντός Ευρωζώνης, με αποτέλεσμα σήμερα να προσφέρει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών με πιο ανεπτυγμένη αγορά ακινήτων, επομένως και πολύ χαμηλότερες προσφερόμενες αποδόσεις».

Πάντως, αν και οι τιμές ενοικίασης έχουν σταθεροποιηθεί εσχάτως, δεν έχουν ακόμα επιστρέψει σε τροχιά ανάκαμψης. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕ, μόνο στην Αθήνα παρατηρήθηκε μια ήπια αύξηση της τάξεως του 0,5% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018.

Στον αντίποδα, στη Θεσσαλονίκη, τα ενοίκια γραφείων υποχώρησαν κατά 2,8% σε ετήσια βάση, ενώ στις υπόλοιπες πόλεις της χώρας η κάμψη ήταν της τάξεως του 1,7%.

Ν.Χ.Ρ.

Επαγγελματικά ακίνητα 120 εκατ. διεκδικούν οι ΑΕΕΑΠ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Δεκάδες είναι τα ακίνητα εισοδήματος, όπως κτίρια γραφείων κι εμπορικά καταστήματα, που διεκδικούνται αυτήν την περίοδο από εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, όπως επίσης και διεθνή funds. Εντός των προσεχών εβδομάδων αναμένεται να ολοκληρωθούν σημαντικές επενδυτικές κινήσεις, προς τέρψιν των τραπεζών, που είναι και οι βασικότεροι πωλητές των ακινήτων αυτών. Σύμφωνα με υπολογισμούς, εκτιμάται ότι μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου θα έχουν ολοκληρωθεί συναλλαγές αξίας άνω των 120 εκατ. ευρώ, μόνο για επαγγελματικά ακίνητα, είτε μέσω διαγωνισμών είτε μέσω πλειστηριασμών. Στο επίκεντρο αναμένεται να βρεθεί, κατ’ αρχάς, το χαρτοφυλάκιο που έχει διαθέσει προς πώληση, μέσω σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας που ξεκίνησε στο τέλος του προηγούμενου Νοεμβρίου, η Alpha Bank. Πρόκειται για κτίρια γραφείων που ανήκαν στην «Μπάμπης Βωβός-Διεθνής Τεχνική» κι έχουν περάσει υπό τον έλεγχο της τράπεζας τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο της σχετικής συμφωνίας εξυγίανσης. Ενα από τα πλέον σημαντικά προς πώληση ακίνητα είναι το κτίριο γραφείων, επιφανείας 17.000 τ.μ., στην οδό Εθνικής Αντιστάσεως στο Χαλάνδρι, το οποίο φιλοξενεί τα κεντρικά γραφεία της Vodafone. Επίσης, προς πώληση βρίσκονται και οριζόντιες ιδιοκτησίες στο κτίριο γραφείων που βρίσκεται επί της Λ. Κηφισίας 95-97 στο «δαχτυλίδι» της Αττ. Οδού, έναντι του μεγάρου του ΟΤΕ. Πρόκειται για κτίρια συνολικής εκτιμώμενης αξίας άνω των 70 εκατ. ευρώ, ήδη μισθωμένα σε μεγάλες εταιρείες, με αποτέλεσμα το αγοραστικό ενδιαφέρον να είναι πολύ μεγάλο. Στο πλαίσιο αυτό, δεσμευτικές προσφορές αναμένεται να καταθέσουν οι μεγάλες εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία, τόσο η Εθνική Πανγαία όσο και η Grivalia Properties, η οποία συνεχίζει το επενδυτικό της πρόγραμμα, παρά τη δρομολογούμενη απορρόφησή της από τη Eurobank. Παράλληλα, στον διαγωνισμό εκτιμάται ότι θα συμμετάσχουν κι άλλες ΑΕΕΑΠ, όπως η Trastor, αλλά και η νεοσύστατη Orilina Properties ΑΕΕΑΠ, η εταιρεία της Brevan Howard στην οποία συμμετέχει επενδυτικά και ο εκ των ιδρυτικών εταίρων της τελευταίας, Τρύφων Νάτσης. Εκτός από τις ΑΕΕΑΠ, στον διαγωνισμό συμμετέχουν επίσης και επενδυτικά κεφάλαια private equity, όπως το Greco Fund (Greek Real Estate Company Fund), που διαχειρίζεται η Dromeus Capital. Τις επόμενες εβδομάδες αναμένονται και άλλα τραπεζικά χαρτοφυλάκια μισθωμένων ακινήτων, καθώς ανάλογη κίνηση ετοιμάζει και η Πειραιώς Real Estate. Η διοίκηση της τελευταίας έχει προετοιμάσει δύο διαφορετικά χαρτοφυλάκια ήδη μισθωμένων ακινήτων, συνολικής αξίας της τάξεως των 20 εκατ. ευρώ.

Ενα από τα πλέον σημαντικά προς πώληση ακίνητα είναι το κτίριο γραφείων, επιφανείας 17.000 τ.μ., στην οδό Εθνικής Αντιστάσεως στο Χαλάνδρι, το οποίο φιλοξενεί τα κεντρικά γραφεία της Vodafone.

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 13 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2019

Blue Air
smart flying

Η «ώρα της αλήθειας»

Το 2019 θα είναι κρίσιμη χρονιά για την Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος, που παρά τα προβλήματα κάνει μια νέα αρχή

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

«Χωρίς Εθνική Βιβλιοθήκη είναι αστείο να μιλάμε για εθνικό πολιτισμό. Γιατί αυτός είναι ο τόπος όπου συγκεντρώνεται και διασώζεται η μνήμη ενός έθνους. Χρειαζόμαστε λοιπόν τη στήριξη της πολιτικής ηγεσίας, της ακαδημαϊκής κοινότητας, του εκπαιδευτικού συστήματος για να μπορέσουμε να παίξουμε σωστά τον ρόλο μας: να παράγουμε πολιτισμό. Εάν δεν έχουμε αυτή τη στήριξη, σημαίνει ότι ετούτη η κοινωνία δεν έχει ανάγκη την Εθνική Βιβλιοθήκη της».

Ο Σταύρος Ζουμπουλάκης μας υποδέχθηκε στη Βιβλιοθήκη τη δεύτερη μέρα του 2019, μιας χρονιάς που σύμφωνα με τον ίδιο σημαίνει την «ώρα της αλήθειας» για το ίδρυμα. Πριν αρχίσουμε τη συζήτηση με τον πανεπιστημιακό και συγγραφέα, πρόεδρο του Εφορευτικού Συμβουλίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος (ΕΒΕ), μας προέτρεψε να περιπλανηθούμε στους χώρους της ΕΒΕ που βρίσκονται στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ) χωρίς τη συνοδεία του. Για να σχηματίσουμε τη δική μας γνώμη για όσα συμβαίνουν εδώ.

Η ξενάγηση ήταν εντυπωσιακή: η ΕΒΕ έχει έκταση 22.000 τετραγωνικών μέτρων και υπερσύγχρονο εξοπλισμό για τις εγκαταστάσεις της παιδικής και εφηβικής συλλογής, τα στούντιο για μουσικές πρόβες και ηχογράφηση, τα αυτόνομα hub εργασίας του ισογείου μέχρι τα οχτώ μεγάλα αναγνωστήρια που απλώνονται στους επάνω ορόφους και τα ολοκαίνουργα εργαστήρια βιβλιοδεσίας και συντήρησης των τεκμηρίων.

Εχει ακόμη πολλά τετραγωνικά μέτρα από ράφια που περιμένουν να γεμίσουν με έντυπα και βιβλία. Και πολλές θέσεις αναγνωστών αδειανές, που όταν καλυφθούν από εκείνους που ο Σταύρος Ζουμπουλάκης ονομάζει «ανθρώπους των βιβλιοθηκών», δηλαδή τα μέλη της αναγνωστικής κοινότητας αυτής της χώρας τουλάχιστον –ερευνητές, μεταπτυχιακούς φοιτητές, υποψήφιους διδάκτορες, συγγραφείς– τότε η ΕΒΕ θα αρχίσει να ζει πραγματικά τη νέα της ζωή.

Η επανεκκίνηση

Από αύριο λειτουργεί πλέον το σύνολο της Εθνικής Βιβλιοθήκης, δηλαδή το ερευνητικό κυρίως «σώμα», και όλα τα επιμέρους τμήματα (χειρογράφων και αρχείων, περιοδικών, δανειστικό). Παράλληλα, ανοίγει για το κοινό και ξαναζωντανεύει επιτέλους η Βαλλιάνειος Βιβλιοθήκη επί της οδού Πανεπιστημίου –το περίφημο νεοκλασικό κτίριο της Αθηναϊκής Τριλογίας– με τη συλλογή των εφημερίδων. Για να ολοκληρωθεί το γιγάντιο έργο της μετακόμισης και μετεγκατάστασης στη νέα της έδρα, η ΕΒΕ χρειάστηκε να παραμείνει κλειστή για δύο χρόνια. Παρ' όλα αυτά, η λειτουργία όλων των κτιρίων της ΕΒΕ ξεκινά με προβλήματα: ένα περιορισμένο ωράριο 9 π.μ. - 2 μ.μ. από τη Δευτέρα ώς την Παρασκευή.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Τα ανοικτά αναγνωστήρια του ισογείου γεμίζουν καθημερινά με μαθητές.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Ο πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της ΕΒΕ Σταύρος Ζουμπουλάκης.

> *Από αύριο λειτουργεί πλέον το σύνολο της ΕΒΕ, δηλαδή το ερευνητικό κυρίως «σώμα» και όλα τα επιμέρους τμήματα.*

«Μπορεί έτσι να αποκτήσει το κοινό της;», αναρωτιόμαστε. Πολύ δύσκολα, είναι η απάντηση. «Όμως το σκεπτικό της απόφασής μας ήταν απλό: καλύτερα να λειτουργήσουμε πλημμελώς και ελλιπώς, παρά να παραμείνουμε κλειστοί», σχολιάζει ο Σταύρος Ζουμπουλάκης. «Η Εθνική Βιβλιοθήκη έχει ευθύνη απέναντι στην κοινωνία. Αυτό το ίδρυμα είναι ένας θεσμός, δεν είναι μόνον τα κτίριά του. Είναι τα σκυμμένα κεφάλια πάνω στη γραμμένη σελίδα, είναι η αναγνωστική συλλογικότητα που δημιουργείται και διασώζεται μέσα στα αναγνωστήρια».

Η ΕΒΕ χρειάζεται περίπου 50 υπαλλήλους για να λειτουργήσει σωστά, με τον τρόπο που γίνεται στις εθνικές βιβλιοθήκες όλου του κόσμου. Για την απογευματινή βάρδια και μία για το Σάββατο, το ίδρυμα ζητεί από το υπουργείο Παιδείας ισάριθμες αποσπάσεις - μετατάξεις εκπαιδευτικών, αλλά το αίτημα παραμένει χωρίς απάντηση, με τη δικαιολογία της έλλειψης προσωπικού. Μέσα στο επόμενο δίμηνο θα παραδοθεί στο υπουργείο από την ΕΒΕ η σύσταση οργανισμού, αφαιρώντας από το κράτος και τον τελευταίο λόγο για την απουσία υποστήριξης.

ΝΙΚΟΣ ΚΟΚΚΑΛΙΑΣ

Στα 22.000 τ.μ. της Εθνικής Βιβλιοθήκης υπάρχουν στούντιο για μουσικές πρόβες και ηχογράφηση, αυτόνομα hub εργασίας, οκτώ μεγάλα αναγνωστήρια και ολοκαίνουργια εργαστήρια βιβλιοδεσίας και συντήρησης τεκμηρίων.

> *Η ΕΒΕ επιδιώκει να πρωταγωνιστήσει στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από το 1821 χάρη στο σπάνιο αρχειακό υλικό.*

Το μόνιμο προσωπικό της βιβλιοθήκης αποτελείται από 70 εργαζομένους και απασχολεί άλλους 40 υπαλλήλους με απόσπαση. Ο τακτικός προϋπολογισμός της για το 2019 είναι 4,851 εκατ. ευρώ. Θα λάβει επιπλέον περίπου 1 εκατ. ευρώ από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και διαθέτει υπόλοιπο 2,3 εκατ. ευρώ από την έκτακτη κρατική επιχορήγηση των 5 εκατ. που δόθηκε το 2014 για τη μετεγκατάσταση. Για τον ίδιο σκοπό και την ίδια χρονιά το Ιδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΙΣΝ) προσέφερε στην ΕΒΕ επίσης 5 εκατ. ευρώ, και η δωρεά έχει σήμερα απορροφηθεί στο σύνολό της. Χάρη σε αυτή, και την έκτακτη κρατική επιχορήγηση, η Βιβλιοθήκη παρήγγειλε και περιμένει καινούργια βιβλία, περίπου 5.000 νέους τίτλους, τους απολύτως απαραίτητους. Αυτό συμβαίνει για πρώτη φορά εδώ και 20 χρόνια.

«Η Εθνική μας Βιβλιοθήκη είναι μία από τις φτωχότερες – προφανώς δεν τη συγκρίνουμε με τη βιβλιοθήκη του Κογκρέσου που έχει 32 εκατομμύρια καταγεγραμμένα τεκμήρια. Ούτε επιδιώκουμε να περιέχει τα πάντα, καμιά βιβλιοθήκη παγκοσμίως δεν μπορεί να ελπίζει σήμερα σε κάτι τέτοιο. Για να επιτελέσει όμως τον στρατηγικό της στόχο, τη συγκέντρωση και καταγραφή όλου του υλικού που αφορά τον Ελληνισμό στη διαχρονία του και επίσης τον τρόπο που αυτός προσλαμβάνεται από τις άλλες κουλτούρες, θα έπρεπε να διαθέτει 4-5 εκατομμύρια τεκμήρια. Και έχει μόλις 1 εκατομμύριο».

Η «ηχορρύπανση»

Την ημέρα που επισκεφθήκαμε την ΕΒΕ, οι επισκέπτες του ΚΠΙΣΝ συνωστίζονταν σε όλους τους χώρους. Τα ανοιχτά αναγνωστήρια του ισογείου φιλοξενούσαν ταυτόχρονα οικογένειες με μικρά παιδιά που έτρεχαν στους διαδρόμους φωνάζοντας, μαθητές και φοιτητές με τα δικά τους βιβλία για μελέτη που κάθονταν όπου και όπως έβρισκαν και πολλούς ηλικιωμένους που έπιναν τον καφέ τους ψιλοκουβεντιάζοντας.

Είναι αλήθεια ότι τα τελευταία χρόνια ακόμη και οι πιο αυστηρές ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες παγκοσμίως έχουν εγκαταλείψει τον ασκητικό τους χαρακτήρα, προσφέροντας στους ερευνητές φιλικότερους χώρους προκειμένου να τους αποσπάσουν από την απομόνωση της ηλεκτρονικής αναζήτησης του υλικού τους και να τους βγάλουν από το σπίτι. Ομως, σε μια χώρα σαν τη δική μας με περιορισμένη κουλτούρα βιβλιοθήκης, θα πρέπει να υπάρξει ένας πιο αυστηρός κανονισμός για τη συμπεριφορά του αναγνωστικού κοινού που μπαίνει στους χώρους της ΕΒΕ. Ας είναι και αυτό μέρος της παιδαγωγικής της λειτουργίας, όπως και το δανειστικό της τμήμα που ίσως μυήσει τους χρήστες του στα σιωπηλά πάθη και στις εμμονές της επιστημονικής μελέτης.

Την αμέσως επόμενη ημέρα της επίσκεψής μας στη Βιβλιοθήκη, το ΙΣΝ ανακοίνωσε μια γενναιόδωρη προσφορά 20 εκατ. ευρώ προς την Ελληνική Λυρική Σκηνή. Ο πρόεδρός του Ανδρέας Δρακόπουλος, ύστερα από σχετικό μας ερώτημα, δήλωσε στην «Κ» ότι το Ιδρυμα παραμένει στο πλευρό της Εθνικής Βιβλιοθήκης, πρόθυμο να εξετάσει κάθε συγκεκριμένη και σαφή πρόταση ανάπτυξης.

Ο πρόεδρος της ΕΒΕ από την πλευρά του μας διαβεβαίωσε ότι μέχρι τον Μάρτιο θα υποβληθεί στο ΙΣΝ αναλυτικό αίτημα δωρεάς, καθώς εκτός των άλλων στόχων της, η Βιβλιοθήκη επιδιώκει να πρωταγωνιστήσει στους εορτασμούς για τα 200 χρόνια από την Επανάσταση του 1821 χάρη στο σπάνιο αρχειακό υλικό της.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

13.1.19-19.1.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αναζητώντας τη Fetine

Η ταινία «Αναζητώντας τη Fetine», σε σκηνοθεσία Yeliz Shukri πραγματεύεται τη θλιβερή ιστορία της Φετινέ και περίπου άλλων 1.000 γυναικών από την τουρκοκυπριακή κοινότητα της Κύπρου, οι οποίες παντρεύτηκαν σε νεαρή ηλικία. Η Πέμπε Μέντες με την επανεγκατάστασή της στην Κύπρο αρχίζει την έρευνα για να εντοπίσει την αγνοούμενη συγγενή της. Από Πέμπτη, 17 Ιανουαρίου έως 23 Ιανουαρίου. Pantheon Art Cinema, Διαγόρου 29, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλ. 22675787, pantheon@cytanet.com.cy**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Διονύσης Σαββόπουλος στα τραγούδια άλλων

Τραγούδια άλλων ομοτέχνων του, παλαιότερων και νεότερων, από τον Αττίκ ή τον Μάρκο Βαμβακάρη π.χ. μέχρι τον Θανάση Παπακωνσταντίνου, τον Φοίβο Δεληβοριά και άλλων, τραγουδά και παρουσιάζει σε αυτή τη συναυλία του ο Διονύσης Σαββόπουλος. Το πρόγραμμα διανθίζεται από τις αφηγήσεις του Σαββόπουλου πάνω στην γνωριμία, τις αναμνήσεις και τις σκέψεις του γι' αυτούς τους δημιουργούς και τα τραγούδια τους. Αυτή είναι η πρώτη φορά που ο Διονύσης Σαββόπουλος παρουσιάζει ένα πρόγραμμα που δεν στηρίζεται στα δικά του τραγούδια αλλά στα τραγούδια των άλλων που αγάπησε και τα ζήλεψε. Τον συνοδεύει το Φωνητικό Σύνολο «Διάσταση» υπό τη διεύθυνση της Αντριάνας Σεργίδου που μαζί με τον Διονύση Σαββόπουλο τραγουδούν και παίζουν εικοσιτέσσερα τραγούδια-διαμάντια, σαν μια μεγάλη μουσική τοιχογραφία που καλύπτει εκατό χρόνια ελληνικής τραγουδοποιίας. Ενορχηστρώσεις - Μουσική Διεύθυνση: Γιώτης Κιουρτσόγλου, Βάσος Αργυρίδης. Πέμπτη, 17 Ιανουαρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Παττίχειο Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 6, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 25377277.**

ΘΕΑΤΡΟ

Η κωμωδία «Χάρολντ και Μωντ» στο Σατιρικό

Το Σατιρικό Θέατρο ξεκινάει τη νέα θεατρική περίοδο με τη ρομαντική κωμωδία «Χάρολντ και Μωντ» του συγγραφέα Κόλιν Χίγγινς. Τη σκηνοθεσία του έργου έχει αναλάβει η Δέσποινα Μπεμπεδέλη, η οποία υποδύεται και τον ρόλο της Μωντ. Το «Χάρολντ και Μωντ» είναι ένα έργο για τον έρωτα και τη μοναξιά, για τις σχέσεις των σημερινών νέων με την παλιότερη γενιά, για την έλλειψη επικοινωνίας και τη μανία των ανθρώπων να χτίζουν τοίχους απομόνωσης αντί για γέφυρες επαφής. Πρόκειται για τη συγκινητική σχέση ενός απελπισμένου εφήβου με μία «σούπερ γιαγιά». Όταν ο Χάρολντ συναντά την «αναρχική» Μωντ σε μια κηδεία γίνονται φίλοι και η ζωή του αλλάζει ολοκληρωτικά. Η Μωντ θα αποκαλύψει στον Χάρολντ τις προοπτικές και αποχρώσεις που μπορεί να αποκτήσει η καθημερινότητά του. Η Μωντ, λειτουργώντας ως ψυχίατρος, εξομολογητής και μητρικό σύμβολο, καταφέρνει να μεταδώσει αισιοδοξία και πίστη σ' ένα νέο παιδί που αδυνατεί να προσαρμοστεί στο περιβάλλον του και να του μεταβιβάσει την τεράστια αγάπη της για ζωή. Παίζουν οι ηθοποιοί: Δέσποινα Μπεμπεδέλη, Μαριάννα Καυκαρίδου, Φώτιος Φωτίου, Σπύρος Γεωργίου, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Φιακά, Κώστας Καντζηλιέρης, Μαριαλένα Παπαδοπούλου, Μιχάλης Καζάκας, Πόλυς Χατζηκώστα, Έφη Πεζιρκιανίδου. Σατιρικό Θέατρο, Πολιτιστικό Κέντρο Βλαδίμηρος Καυκαρίδης, οδός Βλαδίμηρου Καυκαρίδη 11-15, Αγλαντζιά, Λευκωσία.: Πρεμιέρα: Σάββατο, 12 Ιανουαρίου 2019, 8:30 μ.μ. Τακτικές παραστάσεις κάθε Σάββατο, 8:30 μ.μ. και Κυριακή, 6:30 μ.μ. από 12 Ιανουαρίου. Θα ακολουθήσουν παραστάσεις στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό, στις 22 Μαρτίου και στο Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας στις 24 Φεβρουαρίου.
Πληροφορίες στο τηλέφωνο 22312940, 22421609, satirikotheatro@cytanet.com.cy

ΜΟΥΣΙΚΗ

Από τον Strauss στον Tchaikovsky

Η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου ξεκινάει τη νέα της χρονιά με τη «Χαρά του Χειμώνα» του Joseph και το «Αυτοκρατορικό Βαλς» του Strauss. Τα βαλς, ωστόσο, αποτελούσαν και τον κύριο πυλώνα της μουσικής μπαλέτου του Tchaikovsky, και μαζί με αποσπάσματα από τα τρία μπαλέτα του Ρώσου συνθέτη, έχουμε επίσης και τρία αποσπάσματα από την όπερα του «Ευγένιος Ονιέγκιν» με τη Σ.Ο.Κ. και τον μαέστρο Jens Georg Bachmann να καλωσορίζουν στη σκηνή την εκ Πάφου ορμώμενη μέτζο Anastasia Maximova Gonsales Moreau. Σολίστ: Anastasia Maximova Gonsales Moreau (μετζο-σοπράνο), μαέστρος: Jens Georg Bachmann. Τετάρτη, 16 Ιανουαρίου, Ώρα 8:30 μ.μ. Δημοτικό Θέατρο Στροβόλου, λεωφόρος Στροβόλου 100, Στρόβολος, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22313010, theatro@strovolos.org.cy και Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου, τηλ. 22463144, info@cyso.org.cy**

ΕΚΘΕΣΗ

Φάνος Κυριάκου «Garden Sculptures»

Η γκαλερί eins παρουσιάζει την ατομική έκθεση του Φάνου Κυριάκου με τίτλο «Garden Sculptures». Είναι η πρώτη παρουσίαση αυτής η σειρά έργων του Φάνου Κυριάκου δημιουργήθηκε σε ένα διάστημα αρκετών χρόνων. Είτε γίνονται αντιληπτά ως γλυπτά κήπου είτε όχι, ο τίτλος της έκθεσης προσφέρεται, όπως προτείνει ο καλλιτέχνης, ως ένα παιγνιώδες πεδίο θέασης και συσχέτισης με ένα ανοιχτό τόπο. Ανάμεσα σε λειτουργικά αντικείμενα, φιλικές μορφές, ένα χώρο που αρχιτεκτονείται με χάρη για να είναι κοινωνικός και δημόσιος, αυτά τα είδη γλυπτικής «κήπου» διεγείρουν μια κατάσταση, έναν ευφάνταστο και φανταστικό χώρο στον οποίο συγκατοικούν και όπου μας δίνεται η ευκαιρία να αναστείλουμε τον χρόνο για να αντιληφθούμε πώς συμπεριφέρονται και πού μας πάνε. Διάρκεια έκθεσης έως 2 Φεβρουαρίου. Eins Gallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99522977.**

ΘΕΑΤΡΟ

ΜέΝΓΚΕΛΕ: όνειρο για 2 πρόσωπα σε ένα βαγόνι

Ο «χωροΤόπος» παρουσιάζει σε παγκύπρια πρώτη παράσταση το έργο «ΜέΝΓΚΕΛΕ: όνειρο για δύο πρόσωπα σε ένα βαγόνι» του Θανάση Τριαρίδη, σε σκηνοθεσία Σάββα Μυλωνά και Νεοκλή Νεοκλέους, το Σάββατο 19/1/2019 στις 8:30 μ.μ. στο ARTos Cultural and Research Foundation. Πρόκειται για ένα έργο με στοιχεία μυστηρίου, θρίλερ και επιστημονικής φαντασίας, όπου η μία ανατροπή διαδέχεται την άλλη. Εκκρεμή ζητήματα του παρελθόντος δύο τυχαίων συνεπιβατών εμφανίζονται σε ένα βαγόνι τρένου, όπου μία ξαφνική διακοπή ρεύματος γίνεται η αρχή ενός μοιραίου παιχνιδιού. Συγγραφέας: Θανάσης Τριαρίδης Σκηνοθεσία: Σάββας Μυλωνάς/Νεοκλής Νεοκλέους Ηθοποιοί: Νεοκλής Νεοκλέους, Σαλώμη Ιεροπούλου Μυλωνά, Εικαστική επιμέλεια: Σάββας Μυλωνάς, Μουσική επιμέλεια: Χριστόφορος Χριστοφή. Πολιτιστικό και Ερευνητικό ίδρυμα ARTos, Λευκωσία. Πρεμιέρα Σάββατο 19 Ιανουαρίου, 8:30 μ.μ. Τακτικές παραστάσεις: Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. μέχρι 10 Φεβρουαρίου 2019. **Πληροφορίες 22666610, chorotopos@gmail.com**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Μια άλλη ματιά στα 200 χρόνια

Ολα κυλούσαν ήρεμα, σεμνά και την ίδια στιγμή συγκρατημένα πανηγυρικά στη συνέντευξη Τύπου που δόθηκε πριν από λίγες ημέρες στην Εθνική Λυρική Σκηνή, από τον πρόεδρο του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος Ανδρέα Δρακόπουλο και τον καλλιτεχνικό διευθυντή της ΕΛΣ Γιώργο Κουμεντάκη. Σκοπός της συνέντευξης, να ανακοινωθεί η νέα μεγάλη δωρεά ύψους 20.000.000 ευρώ του ιδρύματος προς τη Λυρική, με βάθος τετραετίας για να ενισχυθεί η «καλλιτεχνική εξωστρέφεια», η παρουσία της ΕΛΣ στο εξωτερικό.

Η δωρεά αυτή είναι καθοριστική για το μέλλον ενός οργανισμού που φρόντισε, αρχής γενομένης με τον Στέφανο Λαζαρίδη και τώρα με τον Γιώργο Κουμεντάκη, να συνδεθεί με τα μεγάλα λυρικά θέατρα του κόσμου και σημαντικούς καλλιτέχνες, προωθώντας τις συνέργειες μέσα από ένα απαιτητικό και όχι αναμενόμενο ρεπερτόριο (όπως οι όπερες του Γιάνατσεκ). Τα «κέρδη» είναι πλέον ορατά: διευρυμένο κοινό, με πολλούς ξένους επισκέπτες-θεατές, που ταξιδεύουν ειδικά για να παρακολουθήσουν μια παράσταση στην ΕΛΣ, στις εντυπωσιακές, διεθνών προδιαγραφών, εγκαταστάσεις του ΚΠΙΣΝ.

Ομως το θέμα μας δεν είναι ούτε η ζείδωρη δωρεά ούτε ο έπαινος για την ανοικτή, με οργάνωση και σχεδιασμό, πλεύση της Λυρικής. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης ο καλλιτεχνικός διευθυντής αναφέρθηκε στον εορτασμό της επετείου των 200 χρόνων από την Ελληνική Επανάσταση: «Προγραμματίζουμε για το 2021 νέες παραγωγές όπερας και μπαλέτου, αναθέσεις νέων έργων, συμπράξεις με διακεκριμένους Ελληνες και ξένους καλλιτέχνες», είπε. «Κεντρικός στόχος του αφιερώματος είναι να αναγνωστεί η Ελληνική Επανάσταση όχι ως ένα τοπικό αλλά διεθνούς εμβέλειας ιστορικό γεγονός και να καταδειχθεί η σύνδεση με τις κορυφαίες επαναστάσεις που οδήγησαν στη δημιουργία των μεγάλων ανεξάρτητων κρατών-εθνών του σύγχρονου κόσμου, όπως για παράδειγμα η Γαλλική και η Αμερικανική Επανάσταση». Προσέθεσε δε ότι θα ζητήσει από μια ομάδα Τούρκων καλλιτεχνών, με επικεφαλής έναν Τούρκο συνθέτη και έναν εικαστικό, να εξιστορήσουν το δικό τους εθνικό αφήγημα. Τη στιγμή της απελευθέρωσης της Ελλάδος, η Οθωμανική Αυτοκρατορία ζούσε τη δική της κατάρρευση και συντριβή. Πώς βλέπουν αυτήν την ιστορική στιγμή, από την πλευρά τους, οι Τούρκοι δημιουργοί;

Να, λοιπόν, που ένας δημόσιος οργανισμός τολμά να εφαρμόσει πολιτική την οποία έως τώρα κυρίως ιδιώτες επιχειρούσαν (ας αναλογιστούμε μόνο την εξαιρετική σειρά ντοκιμαντέρ «1821» του ΣΚΑΪ πριν από οκτώ χρόνια, την οργή των θερμόαιμων και εμπαθών «ιδιοκτητών» της μιας και μόνης ιστορικής αλήθειας).

Θα αναμετρηθούμε το 2021 όχι μόνο με λάβαρα και παιάνες αλλά και με ιστορικές διαδρομές δύσβατες και ακανθώδεις. Είναι και θα είναι μεγάλη η προσφορά όσων διευρύνουν τον διάλογο, όσων μιλήσουν πέρα και έξω από στερεότυπα, όσων αξιοποιήσουν την επέτειο όχι για να κολακέψουν ένα εσωτερικό ακροατήριο (που περιμένει πώς και πώς να τραφεί από εδραιωμένα ζωτικά ψεύδη, αναμεμειγμένα και με αλήθειες, εκατονταετιών) αλλά για να συμβάλουν σε ζυμώσεις αναγκαίες όχι μόνο για το ιστορικό αλλά και για το εθνικό μέλλον μας.

Το βήμα αυτό, ανάμεσα στα πολλά που έχει σχεδιάσει η ΕΛΣ για τον εορτασμό των 200 χρόνων, έχει μεγάλη συμβολική σημασία. Θα μπορούσε ήσυχα - ήσυχα και χωρίς μπελάδες να συμπλεύσει με την ευκολία της αποθέωσης. Ομως όχι. Θα δώσει τον λόγο και στους «απέναντι», να μετασχηματίσουν σε τέχνη το δικό τους αφήγημα. Η καλλιτεχνική αξία του πονήματος θα κριθεί μέσα σε εκείνη την χρονιά, που, αναπόφευκτα, θα αναβιώσουν πάθη, ενδιαφέρουσες συζητήσεις και (πολλά) τετριμμένα και πληκτικά. Οι αγκυλώσεις και οι πολώσεις θα έχουν, αναμφίβολα, την τιμητική τους. Ενας δημόσιος (έχει σημασία) πολιτιστικός οργανισμός προτείνει μια πραγματικά κοινωφελή προσέγγιση της επετείου. Καθόλου διχαστική, ρίχνοντας γέφυρα με την άλλη όχθη, καλλιεργώντας τα καλλιτεχνικά ανακλαστικά μέσα σε ένα περιβάλλον ιστορικής πολυπλοκότητας και πλουραλισμού. «Εξωστρέφεια» δεν μπορεί να υπάρξει με κλειστά αυτιά και μάτια. Με παραμορφωτικούς καθρέφτες και φανατισμούς, απ' όπου κι αν προέρχονται. Η παράμετρος που προτείνει η ΕΛΣ έχει με το μέρος της το δύσκολο επόμενο βήμα της αμφιβολίας και της συμφιλίωσης και απέναντί της αυτό που θα θέλαμε να αφήσουμε πίσω μας.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Μας λείπει ένα «Κάντο Χενεράλ»

Πριν από μερικές ημέρες έφυγαν από τη ζωή δύο άνθρωποι που ο καθένας με τον τρόπο του υπηρέτησε τον πολιτισμό αυτού του τόπου, ο Αριστείδης Κουδουνάρης και η Ήβη Μελεάγρου. Πρόσφεραν πολλά, ο πρώτος στη γενεαλογική ιστορία του τόπου, με το εμβληματικό «Λεξικό» του, το οποίο έκανε επτά εκδόσεις. Η δεύτερη ήταν μία σημαντική προσωπικότητα των κυπριακών γραμμάτων και ίσως η καλύτερη μυθιστοριογράφος της Κύπρου. Νιώθω ότι αυτοί οι άνθρωποι εκπροσωπούσαν μια διαφορετική Κύπρο που μοιάζει να χάνεται, δεν ξέρω. Τουλάχιστον, αυτό αντιλήφθηκα από τη γνωριμία μου με τον Αριστείδη Κουδουνάρη – δυστυχώς δεν είχα την ευκαιρία να συναντήσω την Ήβη Μελεάγρου.

Σκεφτόμουν ότι αυτοί οι άνθρωποι έδωσαν πολλά σε αυτόν τον τόπο και άλλοι που έχουν μείνει ακόμα σε αυτόν τον ρότσο συνεχίζουν να δίνουν και μάλλον θα τους θυμηθούμε όταν θα αναχωρήσουν διά τας άνω μονάς. Άραγε, σήμερα, υπάρχουν πνευματικές προσωπικότητες που κοιτάνε τα χαρτιά τους ή ενδιαφέρονται μονάχα για τις οθόνες των κινητών τους; Νιώθω ότι οι εποχές δεν βοηθάνε κιόλας για να αφιερωθείς σε έναν σκοπό, να καθίσεις να γράψεις, να δημιουργήσεις για ένα ιδανικό. Ζούμε σε έναν μπερδεμένο κόσμο, σε χρόνια πολύ λαμπερά και χωρίς συγκινήσεις, πέραν από τις προσωπικές μας. Ακόμα και τις διεθνείς ανθρωπιστικές ή άλλες κρίσεις τις χρησιμοποιούμε σχεδόν κατ' ανάγκη, είτε γιατί δεν έχουμε άλλο υλικό, είτε γιατί είναι της μόδας, είτε ακόμη γιατί θα πουλήσουν, θα γίνουν like και share και θα ικανοποιήσουμε το εγώ μας. Ίσως να αδικώ κάποιους, αλλά δεν βλέπω ορμητικότητα, δεν συναντώ έντονες στιγμές δημιουργίας. Ο κόσμος του πολιτισμού, της Κύπρου τουλάχιστον, μοιάζει να έχει κατά κάποιο τρόπο σύνδρομο αταβισμού, επανερχόμαστε στα ίδια και στα ίδια, ανακυκλώνουμε συμπεριφορές των προγόνων μας και τις εκφράζουμε καλλιτεχνικά, λογοτεχνικά, μουσικά. Οπωσδήποτε πρέπει να κοιτάμε πίσω, να ξέρουμε τι μας ορίζει, αλλά θα πρέπει κάποια στιγμή να κόψουμε τον ομφάλιο λώρο και να βγούμε μπροστά, να αφουγκραστούμε τις τάσεις που αναπτύσσονται αλλού, όχι να τις μεταφέρουμε στα καθ' ημάς, να προσπαθήσουμε να τις καταλάβουμε και να τις διαμορφώσουμε. Φτάνει η τέχνη για την Τέχνη, δεν ωφελείται κανείς, παρά μόνο το εγώ μας και τους λογαριασμούς μας στα κοινωνικά δίκτυα. Η πνευματική παραγωγή δεν είναι πολυτέλεια που πρέπει να υπάρχει μόνο όταν ρέει χρήμα και επιχορηγήσεις –και δεν ισχυρίζομαι ότι δεν πρέπει να υπάρχουν και να μη δίνονται. Σημείωσα και παραπάνω ότι οι εποχές δεν βοηθούν όχι γιατί δεν προσφέρονται για μεγάλες συγκινήσεις, αλλά διότι τρέχουν πολύ γρήγορα και όσο που προλαβαίνουμε να τις φτάσουμε και να αφομοιώσουμε τις αλλαγές που συντελούνται. Σκεφτείτε το δράμα των Σύριων προσφύγων, τον πόλεμο εναντίον της τρομοκρατίας στη Νιγηρία με την Μπόκο Χαράμ. Το ανθρωπιστικό δράμα των Ροχίνγκιας στη Βιρμανία. Τα αυταρχικά καθεστώτα στη Βόρεια Κορέα, την Τουρκία και αλλού, τις πολιτικές του Ντόναλντ Τραμπ και την άνοδο της ακροδεξιάς στην Ευρώπη. Αρκούν για να κλειστεί κανείς στο σπίτι του και να γράψει, να σχεδιάσει, να ζωγραφίσει, να συνθέσει, να δημιουργήσει. Γιατί δεν έχουμε σήμερα ένα «Κάντο Χενεράλ», μία «Γκουέρνικα», ένα «Θωρηκτό Ποτέμκιν». Γιατί δεν έχουμε σήμερα μία ποιητική σύνθεση όπως «Τα Γράμματα στη Μητέρα» και ακόμα γιατί δεν έχουμε μία «Χιώτισσα» ή μία «9η Ιουλίου»; Σίγουρα δεν έχουμε έλλειψη από εμπνευσμένους δημιουργούς και από πνευματικό κεφάλαιο, αλλά μοιάζει να μη δύναται να ενεργοποιηθεί και να αποδώσει επενδυτικούς καρπούς σε βάθος, για να μιλήσω με όρους σύγχρονους και επίκαιρους. Ο ρόλος της Πολιτείας είναι καταλυτικός στην αφύπνιση των πνευματικών αντανακλαστικών όσων έχουν το χάρισμα και μαζί της πρέπει να συνταχθούν τα πνευματικά ιδρύματα, οι Ενώσεις και οι Σύνδεσμοι, μακριά από σκοπιμότητες της στιγμής και σε απόσταση ασφαλείας από κομματικές ή άλλες ιδεολογικές αγκυλώσεις. Η στρατευμένη τέχνη χρειάστηκε κάποτε να αναδειχθεί διότι ο αέρας που ανέπνεαν πολλοί ήταν δηλητηριώδης και έπρεπε να υπάρξουν καθαροί αεραγωγοί, οι λίγοι έβγαιναν μπροστά για τους πολλούς. Σήμερα που οι λίγοι έγιναν οι πολλοί, γιατί ακολουθούν τους ελάχιστους;

Δύσκολο να ξεχωρίσεις κάτι αληθινά καλό

Ο Διονύσης Σαββόπουλος έρχεται στην Κύπρο τον Ιανουάριο για τρεις μουσικές βραδιές και ερμηνεύει τα «τραγούδια των άλλων»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ο Διονύσης Σαββόπουλος μιλάει στην «Κ» για τη μουσική βραδιά που έχει ετοιμάσει για μας και θα την παρουσιάσει σε συνεργασία με το Φωνητικό Σύνολο «Διάσταση» με τη Φιλαρμονική Ορχήστρα Μ. Γειτονιάς και μεγάλη λαϊκή ορχήστρα υπό τη διεύθυνση του Βάσου Αργυρίδη. Ο Νιόνιος λέει ότι το πρόγραμμα που έφτιαξε περιλαμβάνει τραγούδια που θα τραγουδούσαμε όλοι μας σε μία εκδρομή ή σε μια ταβέρνα. Λέει ότι τον φοβίζει η μοναχικότητα που διακρίνει σε νεανικά πρόσωπα. Για τον Διονύση Σαββόπουλο η πιο συγκινητική στιγμή ήταν όταν μέσα στο κελί απομόνωσης άρχισε να γράφει τραγούδια με το μυαλό του, χωρίς μολυβί και χαρτί: «Ένιωσα μεγάλη χαρά και συγκίνηση, ναι, ήμουν ένας μικρός δημιουργός χωρίς αμφιβολία. Δάκρυσα από αυτή την επιβεβαίωση, σαν μια φωνή να μου έλεγε 'αυτός είσαι Νιόνιο'».

–Να ξεκινήσουμε με τη μουσική συνάντηση «Τα τραγούδια των άλλων». Τα Θα πείτε τραγούδια αποκλειστικά άλλων για πρώτη φορά, πώς προέκυψε αυτή η ιδέα;

–Μα όταν είμαι με φίλους και πηγαίνουμε σε μια ταβέρνα ή σε μια εκδρομή, δεν τραγουδάμε μόνο δικά μου τραγούδια, τραγουδάμε και πολλά άλλα. Έφτιαξα, λοιπόν, ένα ευχάριστο πρόγραμμα που λέγεται «Τα τραγούδια των άλλων». Το έπαιξα τέσσερα βράδια στην «Ταράτσα του Φοίβου» το περασμένο καλοκαίρι και σπάσανε τα τηλέφωνα! Μας το ζητάνε από το Λονδίνο από το Βερολίνο και από παντού, σε λίγες μέρες θα έρθουμε και σε εσάς στη Λευκωσία και στη Λεμεσό. Πολύ χαίρομαι που θα συναντηθούμε με τη νέα χρονιά.

> *Όταν μπορείς να ξεχωρίσεις τον στίχο από τη μουσική του, όταν είναι ένα αδιαίρετο σύνολο, τότε ένα τραγούδι είναι καλό, μόνον τότε...*

–Παράλληλα με τα τραγούδια, θα αφηγείστε και προσωπικές ιστορίες γνωριμίας και σκέψεις σας με τους δημιουργούς. Πώς σας όρισαν αυτές οι γνωριμίες, είτε με τους ίδιους τους ανθρώπους είτε μέσω των τραγουδιών τους;

–Αρκετοί από τους παλιούς μάστορες του λαϊκού τραγουδιού είχαν και το χάρισμα της αφήγησης. Ήταν απόλαυση να ακούς ιστορίες από τον Μπιθικώτση, τον Ζαμπέτα ή τον Παπαϊωάννου στις συνεντεύξεις τους ή κατ' ιδίαν. Η τέχνη του άσματος είναι πιο παλιά και από τη γραφή, ανήκει στον πολιτισμό της προφορικότητας, γι' αυτό συχνά οι τραγουδοποιοί είναι και καλοί παραμυθάδες. Φαίνεται πως όλο αυτό με έχει επηρεάσει και εμένα.

–Αυτό που θα ακούσουμε θα είναι «μάθημα» στην ελληνική μουσική ιστορία;

–Όχι. Η Ιστορία είναι κάτι αντικειμενικό, ενώ οι ιστορίες μου έχουν πολλά υποκειμενικά στοιχεία και κάποια στοιχεία μυθοπλασίας επίσης.

Στην παράσταση «Τραγούδια των άλλων» ο Διονύσης Σαββόπουλος έφτιαξε ένα ευχάριστο πρόγραμμα με κομμάτια που θα τραγουδούσαμε όλοι σε μια παρέα ή σε μία εκδρομή.

Διηγούμαι την προσωπική μου σχέση με ορισμένα τραγούδια και με ορισμένους δημιουργούς. Σας δείχνω την καταγωγή μου, τραγουδώντας. Επιδιώκω την ψυχαγωγία σας. Δεν θέλω να κάνω μάθημα, θέλω να δείτε τη δική μου ματιά πάνω στον Τσιτσάνη τον Αττίκ τον Χατζιδάκι και τόσους άλλους.

–Σήμερα έχουμε στην ελληνική μουσική αντίστοιχους καλλιτέχνες, τέτοιου βεληνεκούς;

–Όχι. Σε κανένα τομέα δεν έχουμε σπουδαία πράγματα. Είμαστε σε παρακμή. Ευτυχώς έχει φύγει μπροστά το Θέατρο και ο Χορός με δημιουργούς σαν τον Δημήτρη Παπαϊωάννου, τον Βασίλη Παπαβασιλείου, τον Νίκο Καραθάνο. Είμαστε στην κοιλιά του κύματος, αλλά θα σηκωθούμε πάλι, μην αμφιβάλετε.

–Τι σας φοβίζει σήμερα που παλαιότερα δεν θα μπορούσε;

–Με φοβίζει η μοναχικότητα που διακρίνω σε νεανικά πρόσωπα. Φαίνεται ότι πολλά παιδιά είναι κλεισμένα στα δωμάτιά τους μπροστά σε μια οθόνη σαν να κυνηγούν φαντάσματα. Τα πρόσωπά τους είναι σαν έρημος. Με το τσιγκέλι τους βγάζεις δυο-τρεις κουβέντες και το προσωπάκι τους παραμένει απαθές. Φυσικά, όχι όλα, αλλά πολλά παιδιά είναι έτσι. Με φοβίζει αυτό.

–Διακρίνετε μουσική πενία σήμερα;

–Μας περιβάλλει αντιθέτως μια αφθονία τραγουδιών και μουσικής. Σου ρίχνουν μουσική στα μούτρα ακόμα και μες στα ασανσέρ και μες στις τουαλέτες. Δύσκολο να ξεχωρίσεις κάτι αληθινά καλό, γιατί το πνίγει ο ορυμαγδός.

–Έχετε καταλήξει σε κάποια συνταγή του πώς γράφονται μουσική ή στίχοι;

–Όχι ευτυχώς! Δεν ξέρω να πω πώς γράφεται ένα τραγούδι. Σε αυτά τα θέματα ή μπορείς ή δεν μπορείς. Για εμένα είναι όπως η ανάσα. Πώς να τη διδάξω; Σκοπός σε ένα τραγούδι είναι να μην μπορείς να ξεχωρίσεις τον στίχο από τη μουσική του. Να είναι ένα αδιαίρετο σύνολο. Μόνον τότε είναι καλό ένα τραγούδι.

–Μετά από τόσα χρόνια στα καλλιτεχνικά πράγματα υπάρχει κάποιο απωθημένο; Κάτι που δεν καταφέρατε να πραγματοποιήσετε;

–Απωθημένο όχι. Απλώς μου αρέσει να παίζω και θα ήθελα να μπορώ να συνεχίσω να το κάνω. Θαυμάζω τον Βασίλη Τσιτσάνη που ανέβηκε στο πάλκο στα 19 του και δεν κατέβηκε απ' αυτό παρά μόνο για να πεθάνει.

–Θα ήθελα να μου πείτε, αν υπάρχει, την πιο συγκινητική στιγμή στην καριέρα σας;

–Θα σας φανεί παράξενο αλλά η πιο συγκινητική στιγμή για μένα ήταν μέσα στο κελί απομόνωσης όταν ήμουν φυλακισμένος από τη χούντα. Με δείρανε, με ταλαιπώρησαν και μετά με ρίξανε σε ένα τσιμεντένιο κελί 2x2. Ενώ ήμουν χάλια άρχισα να γράφω τραγούδια με το μυαλό μου, χωρίς μολυβί και χαρτί. Δηλαδή ακόμη και στις χειρότερες συνθήκες αποδεικνύονταν ότι είμαι φτιαγμένος γι' αυτή τη δουλειά. Ένιωσα μεγάλη χαρά και συγκίνηση, ναι, ήμουν ένας μικρός δημιουργός χωρίς αμφιβολία. Δάκρυσα από αυτή την επιβεβαίωση, σαν μια φωνή να μου έλεγε «αυτός είσαι Νιόνιο».

–Τι σας ενοχλεί ως άνθρωπο και ως καλλιτέχνη σήμερα;

–Που οι μεγάλες αξίες του δυτικού κόσμου, δηλαδή η Δημοκρατία, το κράτος δικαίου, η ανοιχτή κοινωνία, δεν έχουν εμπνευσμένους υπερασπιστές παρά μόνον γραφειοκράτες και μια μετριότατη ελίτ. Αντιθέτως, οι εχθροί της Δημοκρατίας, ο φανατισμός, η μισαλλοδοξία, ο αυταρχισμός διαθέτουν πιο «πιασάρικες» λέξεις. Φαίνεται ότι η βαρβαρότητα έχει πιο σουξεδιάρικο αφήγημα. Με απιδιάζει αυτό. Βέβαια, κάποια στιγμή τα πράγματα θα ισορροπήσουν, η Δύση θα βρει μια καινούργια αναγέννηση, αλλά ως τότε μπορεί να ζήσουμε έναν μεσαίωνα.

–Από όλα σας τα τραγούδια, αν σας έλεγαν να σώσετε 2 ή 3 ποια θα διαλέγατε;

–Αχ, μην με φέρνεται σε δύσκολη θέση.

info

Διονύσης Σαββόπουλος, «Τα τραγούδια των άλλων», 15 Ιανουαρίου Θέατρο Δήμου Στροβόλου, 17 Ιανουαρίου Παττίχειο Θέατρο, 18 Ιανουαρίου Δημοτικό θέατρο Λάρνακας.

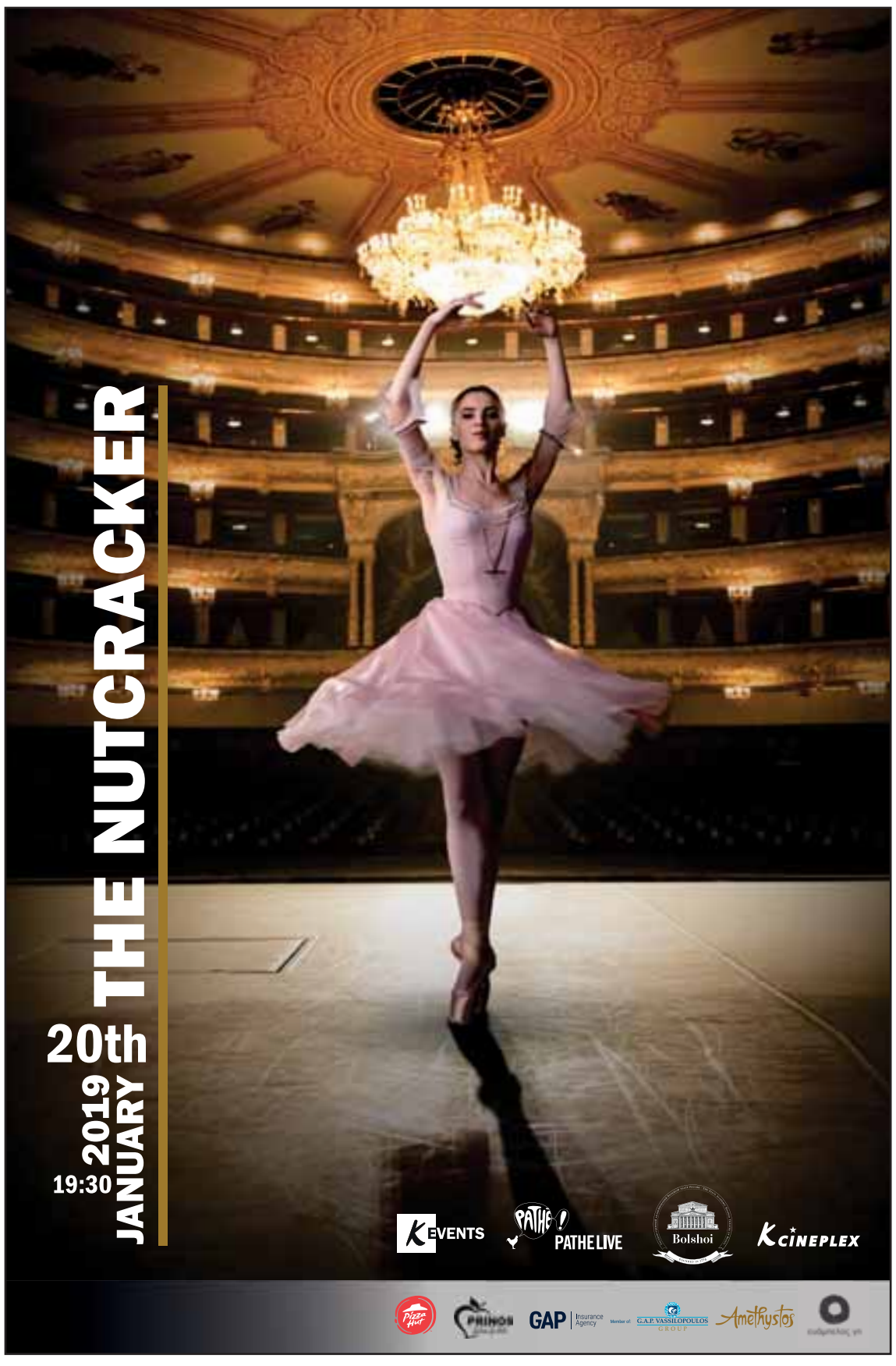

Κρίνεται το βιβλίο από το εξώφυλλο;

Η «Κ» επιλέγει και παρουσιάζει δώδεκα αισθητικά άρτιες ελληνικές εκδόσεις που κυκλοφόρησαν τη χρονιά που πέρασε

Θα μπορούσαν να είναι πολύ περισσότερα από τα δώδεκα που παρουσιάζουμε σήμερα εδώ. Δώδεκα εξώφυλλα βιβλίων ελληνικών εκδόσεων που κυκλοφόρησαν μέσα στο 2018. Τουλάχιστον εδώ στην «Κ» και στο πολιτιστικό της τμήμα, αισθανόμαστε ιδιαίτερη χαρά με την αισθητική που εκφράζουν ελληνικοί εκδοτικοί οίκοι μέσω των εξωφύλλων και του όλου σχεδιασμού των βιβλίων τους τα τελευταία χρόνια.

Σκεφτήκαμε, λοιπόν, ότι έχουμε λίγο περιφρονήσει αυτή την (τόσο βασική για την πορεία ενός βιβλίου στην αγορά) πτυχή του εκδοτικού γίγνεσθαι. Μια πτυχή η οποία, πέρα από την εμπορική σημασία της, αποτελεί και τέχνη καθαυτή.

Κάνουμε, λοιπόν, μια αρχή σήμερα, επιλέγοντας δώδεκα εξώφυλλα από το 2018 και λέγοντας δυο λόγια, οι συντάκτες που τα επέλεξαν, γι' αυτά. Σε καμία περίπτωση δεν είναι εξαντλητική η επιλογή αυτή. Για παράδειγμα, λείπουν οι εκδόσεις Αγρα, που «δίδαξαν», δεκαετίες τώρα, την τέχνη του σχεδιασμού ενός βιβλίου και την αισθητική φροντίδα ενός εξωφύλλου. Λείπει το Μορφωτικό Ιδρυμα της Εθνικής Τραπέζης, με μια σειρά εξαιρετικών εξωφυλλικών επιλογών. Λείπουν οι εκδόσεις Αλεξάνδρεια, με μια σειρά καλαίσθητων τίτλων Ιστορίας τα τελευταία χρόνια, λείπουν οι εκδόσεις Κάτοπτρο, με άποψη πάνω στο τι συνιστά σοβαρό επιστημονικό βιβλίο, τόσο ως προς το περιεχόμενο όσο και ως προς τον σχεδιασμό του.

Θα επανέλθουμε όμως αργότερα, αφού αφήσουμε να κυλήσει λίγο και αυτή η χρονιά.

Το γνωστό κλισέ, πάντως, που θέλει να μην «κρίνουμε ένα βιβλίο από το εξώφυλλο» φέρει την αλήθεια του. Οπως θα διαπιστώσετε όμως από τις δώδεκα επιλογές παρακάτω, δεν ισχύει πάντοτε. Αντίθετα: συχνά ένα ωραίο εξώφυλλο είναι ο καθρέφτης ενός ελκυστικού περιεχομένου.

Γράφουν οι: Μάρω Βασιλειάδου (Μ. Β.), Νίκος Βατόπουλος (Ν. Β.), Σάκης Ιωαννίδης (Σ. Ι.), Δημήτρης Νίκας (Δ. Ν.) και Χριστίνα Σανούδου (Χ. Σ.).

Η. Μ.

ΝΤΑΝΙΛΟ ΚΙΣ
Η εγκυκλοπαίδεια των νεκρών

Για τη φωτογραφία του εξωφύλλου, οι εκδόσεις Καστανιώτη σημειώνουν: «Ο Ντανίλο Κις στο Παρίσι, 1989». Εκείνη την ίδια χρονιά «έφυγε» από τη ζωή ο μεγάλος Σέρβος συγγραφέας, ο περιπλανώμενος της παλιάς Ευρώπης, ο επιζήσας.

Ποιο μήνα άραγε τον συνάντησε ο φωτογράφος Ουλφ Αντερσεν, πόσο κοντά στον θάνατο βρίσκεται αυτή τη στιγμή που μας κοιτά κατάματα; Η εικόνα τον δείχνει να κουβαλά στην πλάτη του μια βαλίτσα. Στη σελίδα 187, στο διήγημα «Τα κόκκινα γραμματόσημα με τη μορφή του Λένιν» ο Ντανίλο Κις γράφει: «Ζούσα για πολλά χρόνια με μια έτοιμη βαλίτσα, για να μπορώ να φεύγω όποτε εκείνη με καλούσε».

Μ. Β.

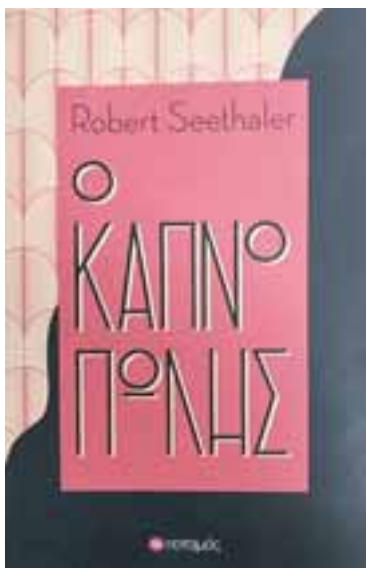

ROBERT SEETHALER
Ο Καπνοπώλης

Χτίζοντας παράλληλες σειρές, οι εκδόσεις Ποταμός μας προσφέρουν με τα «Ποταμόπλοια» τον «Φάρο» και άλλες κατηγορίες, παράθυρα στη σύγχρονη λογοτεχνία και σκέψη.

Τα εξώφυλλα είναι πλέον σήμα κατατεθέν, ιδίως στη σειρά «Ποταμόπλοια» που –με αρκετούς πλέον τίτλους στη λίστα– συγκροτούν ένα αισθητικό πάνθεον γραφιστικής τέχνης. Τα εξώφυλλα (μίνιμαλ όσο χρειάζεται και με ισχυρή συνειρμική δύναμη) υπογράφει η Δάφνη Κουγέα, η οποία μας έχει δώσει ώς τώρα μια ελκυστική ανθολογία της αισθητικής της. Στον «Καπνοπώλη» του Ρόμπερτ Ζέεταλερ, για παράδειγμα, μας δίνει ένα εξαιρετικό δείγμα αρ ντεκό ύφους.

Ν. Β.

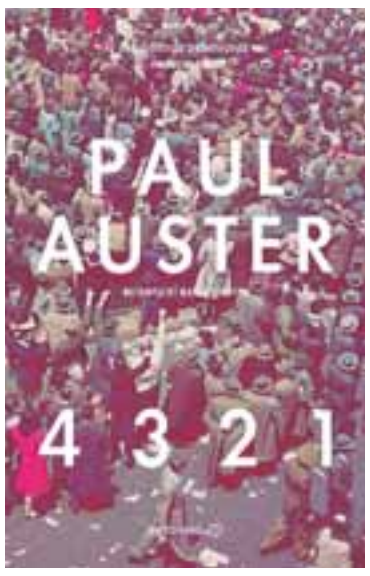

PAUL AUSTER
«4 3 2 1»

Η φωτογραφία του Χέρμπερτ Γκερ τραβήχθηκε στις 7 Μαΐου 1945 στη Νέα Υόρκη και δείχνει το πλήθος να γιορτάζει το τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Αισθητικά έχει μια ντοκουμενταρίστικη χροιά αλλά και μια αίσθηση «μυθοπλασίας», που νομίζω την καθιστά ιδανική για το συγκεκριμένο βιβλίο. Τέλος, είναι κάτι που συνδέεται το βιβλίο και αρχικά μοιάζει με «λάθος». Τι δουλειά έχει μια φωτογραφία για τον Β΄ Π.Π. σε μια ιστορία για την Αμερική του '50 και του '60; Μα είναι η κληρονομιά του Πολέμου που διαμορφώνει τις συνθήκες μέσα στις οποίες μεγαλώνουν οι τέσσερις Αρτσι Φέργκιουσον. Ο σχεδιασμός του εξωφύλλου αυτού του βιβλίου των εκδόσεων Μεταίχμιο είναι του Γιώργου Παναρετάκη.

Σ. Ι.

ΧΑΪΝΡΙΧ ΜΠΕΛ
Μπιλιάρδο στις εννιάμισι

Δεν γνωρίζουμε την ιστορία που κρύβεται πίσω από την αινιγματική, ασπρόμαυρη φωτογραφία του Κωνσταντίνου Πίττα, την οποία επέλεξε η Μαρία Τσουμαχίδου για το εξώφυλλο της νέας έκδοσης του εμβληματικού μυθιστορήματος του Χάινριχ Μπελ για τις εκδόσεις Πόλις. Δεν είναι όμως δύσκολο να φανταστούμε πως ο ηλικιωμένος άντρας βαδίζει στους δρόμους κάποιας γερμανικής πόλης, σαν αυτή όπου εκτυλίσσεται η ιστορία της οικογένειας Φάιμελ, αν και αρκετές δεκαετίες αργότερα. Ενα έργο του αναγνωρισμένου φωτογράφου κοσμεί το εξώφυλλο ακόμα ενός βιβλίου του Μπελ, του «Ομαδικού πορτρέτου με μία κυρία», επίσης από τις εκδόσεις Πόλις.

Χ. Σ.

FRIEDRICH SCHILLER
Ωδή στη χαρά

Στα «Φυλλάδια» των εκδόσεων «Περισπωμένη» προσφέρεται σταδιακά ο ανθός της δυτικής παιδείας και η «Ωδή στη χαρά» του Σίλερ συνοδεύεται σε αυτήν την έκδοση και με απόσπασμα της παρτιτούρας από την Ενάτη Συμφωνία του Μπετόβεν. Με χειροποίητο ράψιμο, τα «Φυλλάδια» έχουν την αίσθηση του πρωτογενούς και μονάκριβου. Στο σύνολό τους, οι εκδόσεις «Περισπωμένη» συνιστούν και μια πρόταση αισθητικής και φέρουν εξ ολοκλήρου τη σφραγίδα του εκδότη τους, ποιητή Σωτήρη Σελαβή. Είναι τυπωμένα σε χαρτί Αλσατίας με «Χαϊδελβέργη» από τον Γρηγόρη Μουγιακάκο και διπλοραμμένα στο χέρι από την καλλιτέχνιδα βιβλιοδέτρια και συντηρήτρια βιβλίων Βασιλική Βλάχου.

Ν. Β.

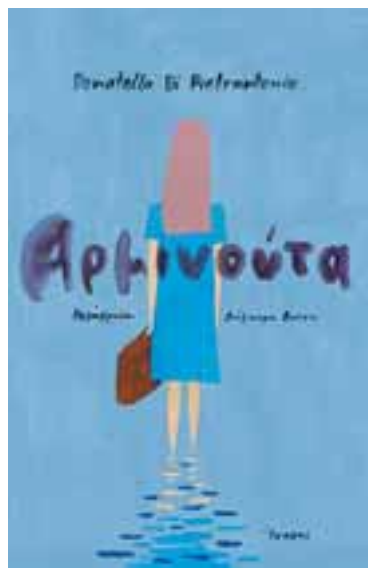

DONATELLA DI PIETRANTONIO
Αρμινούτα

Μια ευαίσθητη γυναικεία φιγούρα φτιαγμένη με χρώματα που λιώνουν και χάνονται μέσα στο νερό επέλεξε για το εξώφυλλο αυτού του τρυφερού μυθιστορήματος ο εικονογράφος και γραφίστας Χρήστος Κούρτογλου για λογαριασμό των εκδόσεων Ικαρος.

Ο τίτλος, γραμμένος με ένα κεφαλαίο «Α» που απλώνει στο χαρτί όπως τα σχέδια που ζωγραφίζαμε όταν είμασταν παιδιά με τις νερομπογιές, ταιριάζει απολύτως με την ιστορία που αφηγείται η συγγραφέας: μια παιδική ανάμνηση που δεν έσβησε, ένα κορίτσι που επιστρέφει στο παρελθόν αναζητώντας τη μάνα του και τις ρίζες μιας χαμένης οικογένειας που δεν μπορεί να θρέψει την ενήλικη ζωή της.

Μ. Β.

ΓΚΑΪΤΟ ΓΚΑΖΝΤΑΝΟΦ
Μια βραδιά με την Κλαιρ

Καθώς πληθαίνουν οι τίτλοι στη λίστα των εκδόσεων Αντίποδες (που μας βοηθούν δίνοντας αρίθμηση, προσεγγίζοντας πλέον τους 50 τίτλους) γίνεται σαφές και στέρεο και το αισθητικό στίγμα τους. Με ένα εικαστικό θέμα σε υπόλευκο φόντο και τη σχέση κειμένου (συγγραφέα και τίτλου) και εικόνας οργανωμένη με έναν αέρα κεντροευρωπαϊκού Μεσοπολέμου, οι Αντίποδες μοιάζουν να έχουν βιωμένη τη σχέση με μια μακρά γραφιστική παράδοση. Σε έναν από τους νέους τίτλους, στο «Μια βραδιά με την Κλαιρ» του Ρώσου Γκάιτο Γκαζντάνοφ (1903-1971), το ύφος του βιβλίου εκπροσωπείται παρασταστικά. Ο σχεδιασμός είναι της Μάρως Κατσίκα.

Ν. Β.

ΤΖΕΪΜΣ ΝΤΕΪΒΙΝΤ ΒΑΝΣ
Το τραγούδι του χιλμπίλη

Η φωτογραφία του Λάρι Τάουελ θεωρώ ότι καθρεφτίζει την ατμόσφαιρα του βιβλίου «Το τραγούδι του χιλμπίλη» από τις εκδόσεις Δώμα. Με τον όρο «χιλμπίλιδες» προσδιορίζεται μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα στην Αμερική: λευκοί, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου, ζουν συνήθως στα όρια της παραβατικότητας, με μεγάλα διαστήματα ανεργίας, ξεδίνουν με άφθονο αλκοόλ και ουσίες, και πολιτικά –στο βιβλίο– στρέφονται στα άκρα και σε ηγέτες τύπου Τραμπ. Το σκυμμένο παιδί της φωτογραφίας στο αγροτικό φορτηγό μοιάζει θλιμμένο ή απλώς βαριέται, αλλά πάντως δίνει την αίσθηση πως ό,τι και να κάνει δεν μπορεί να ξεφύγει από μια ζωή με παλιά αγροτικά φορτηγά μέσα σε καλαμποχώραφα.

Σ. Ι.

ΛΟΥΙΣ ΣΕΠΟΥΛΒΕΔΑ
Ιστορία μιας λευκής φάλαινας

Θυμίζει παιδική ζωγραφιά ή κολάζ, όμως το λιτό εξώφυλλο του Κωνσταντίνου Γερονίκου για τις εκδόσεις Opera και το βιβλίο του Λουίς Σεπούλβεδα είναι, φυσικά, δουλειά επαγγελματία, και με αυτή την έννοια ταιριάζει απολύτως με την ιστορία της λευκής φάλαινας, που ξεκινά σαν παραμύθι για παιδιά αλλά εξελίσσεται σε κάτι πιο σκοτεινό, αλληγορικό και ενίοτε βίαιο. Μια φάλαινα «αναδύεται» από το βαθύ μπλε μιας χάρτινης θάλασσας προς το ανοικτό γαλάζιο της επιφάνειας, και οι δύο αποχρώσεις «χωρίζουν» τον τίτλο του βιβλίου στα δύο δίνοντας παιχνιδιάρικο τόνο. Αυτός ο διαχωρισμός την ίδια στιγμή, όμως, μοιάζει και με υπαινιγμό σε αυτή τη διττή φύση του βιβλίου, από την αθωότητα στη βία.

Χ. Σ.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΟΛΛΙΑΚΟΥ
Αλφαβητάρι εντόμων

Αμέτρητα μικροσκοπικά ανθρωπάκια συνωστίζονται στο εξώφυλλο και το οπισθόφυλλο αυτού του βιβλίου των εκδόσεων Πατάκης. Και είναι πράγματι τόσα πολλά, που οι εξωτερικές επιφάνειες δεν τα χωρούν, γι' αυτό κυλούν προς τα μέσα πλησιάζοντας επικίνδυνα προς τις γραμμένες σελίδες. Είναι σαν να ακούς τον βόμβο της συνάντησής τους. Είναι άνθρωποι λοιπόν ή μήπως μια πολύβουη κυψέλη μελισσών; Στις ιστορίες της Δήμητρας Κολλιάκου το ελάχιστο, το ασήμαντο, ένα έντομο, μπαίνει στην ανθρώπινη ζωή και δημιουργεί εκλεκτικές συγγένειες. Χάρη σε αυτό το εξώφυλλο, η λογοτεχνική αφήγηση ξεκινά με μια εικόνα. Ο σχεδιασμός του εξωφύλλου είναι του Πάρι Μέξη.

Μ. Β.

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΦΩΚΝΕΡ
Ο αχυρώνας φλέγεται

Υπάρχει μια ηρεμία στον πίνακα του Αντριου Γιεθ και πολλά ερωτήματα. Ποιος είναι ο άνδρας της εικόνας, από πού έρχεται, πού πηγαίνει. Η λίμνη που διακρίνεται στο βάθος αφήνει υποσχέσεις αισιοδοξίας, αλλά τίποτα δεν είναι σίγουρο. Ο άνδρας είναι στην αρχή της διαδρομής. Κάπως έτσι ο πίνακας υποδηλώνει το περιεχόμενο του βιβλίου των εκδόσεων Κίχλη που αφορά μια ιστορία ενηλικίωσης με σαφώς μεγαλύτερη ένταση απ' ό,τι ο περίπατος σε ένα ασυννέφιαστο λιβάδι. Θα μπορούσε κάλλιστα η εικόνα του εξωφύλλου να είναι η νοητή συνέχεια του τέλους του υπέροχου διηγήματος του Ουίλλιαμ Φώκνερ. Εικόνα εξωφύλλου: «Turkey Poind» (1944), Andrew Wyeth (Farnsworth Art Museum).

Σ. Ι.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
Εμμανουήλ Ρόϊδης, Η Πάπισσα Ιωάννα

Το μυθιστόρημα του Εμμανουήλ Ροΐδη παρουσιάζεται με εικαστική μορφή που παραπέμπει σε κόμικς από τις εκδόσεις του The Athens Review Of Books. Η εικόνα του εξωφύλλου χαρακτηρίζεται από τέσσερα στοιχεία. Ενταση: Μαύρο - άσπρο, όπου το μαύρο καλύπτει το ένα τρίτο του χώρου έχοντας στην κορυφή τη φιγούρα μιας λιτανείας. Μυστήριο: Η πλάτη της Πάπισσας Ιωάννας είναι ζωγραφισμένη με εξαιρετική ακρίβεια, ενώ το κεφάλι παραμένει σκοτεινό. Δράμα: Εντονες σκιές «λερώνουν» το καθαρό, λευκό φόντο και δίνουν αίσθηση κίνησης. Μοναδικότητα: Ιδιαίτερα τυπογραφικά στοιχεία, που παραπέμπουν στον γραφικό χαρακτήρα του καλλιτέχνη και υπονοούν την παλαιότητα της ιστορίας.

Δ. Ν.

Το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και η Ελλάδα

Μια εξαιρετική μελέτη για πολιτικούς, διπλωμάτες και πανεπιστημιακούς

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ
Ενεργειακή ασφάλεια και διεθνής πολιτική
εκδ. Παπαζήση, 2018, **σελ.** 857

Του **ΘΑΝΟΥ Π. ΝΤΟΚΟΥ**

Υπάρχουν στη διεθνή βιβλιογραφία δύο «κλασικά» βιβλία του Daniel Yergin: «The Prize: The Epic Quest for Oil, Money, and Power» και «The Quest: Energy, Security and the Remaking of the Modern World». Σε αυτά περιγράφονται η ιστορία της ενέργειας και ο ρόλος του πετρελαίου στη διεθνή πολιτική. Στον πολύ περιορισμένο κατάλογο εγχειριδίων αναφοράς – υπό την προϋπόθεση, βεβαίως, ότι θα μεταφραστεί και στα αγγλικά– φιλοδοξεί να προσθέσει το τελευταίο του συγγραφικό εγχείρημα ο Θεόδωρος Τσακίρης, ο σημαντικότερος, ίσως, Ελληνας ειδικός σε θέματα γεωπολιτικής τής ενέργειας. Τηρουμένων των αναλογιών, ο στόχος επιτυγχάνεται.

Το ογκώδες πόνημά του καλύπτει τη «γεωπολιτική του "μαύρου" χρυσού από την ανακάλυψη πετρελαίου στη Μέση Ανατολή έως τη Σχιστολιθική Επανάσταση (1908-2018)». Ανάμεσα στα θέματα που εξετάζονται ενδελεχώς συμπεριλαμβάνεται και η έννοια της ενεργειακής ασφάλειας, που αποτελεί τα τελευταία χρόνια αντικείμενο σημαντικού προβληματισμού και ανησυχιών σε περιφερειακό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στο μεγαλύτερο τμήμα του βιβλίου η προσέγγιση είναι χρονολογική, ξεκινώντας από την αμερικανική πετρελαϊκή ηγεμονία και τον ρόλο του ηγεμονικού σταθεροποιητή (μέχρι το 1973, οπότε τον ρόλο ανέλαβε η Σαουδική Αραβία), τον ναυτικό ανταγωνισμό των μεγάλων δυνάμεων και την αμερικανο-βρετανική σύγκρουση για τα πετρέλαια της Μεσοποταμίας. Στη συνέχεια εξετάζονται το ξέσπασμα της αμερικανοϊαπωνικής σύγκρουσης και το αποκορύφωμα της στρατιωτικής στρατηγικής βαρύτητας του πετρελαίου, καθώς και η αυξανόμενη σημασία της ασφαλούς πετρελαϊκής τροφοδοσίας για την εξέλιξη των στρατιωτικών επιχειρήσεων και η αναδυομένη στρατηγική βαρύτητα της Μέσης Ανατολής στη δεκαετία του 1940. Ακολουθούν η περιγραφή της μεταπολεμικής πετρελαϊκής τάξης πραγμάτων έως την ιρανική πετρελαϊκή κρίση, συμπεριλαμβανομένης και της πετρελαϊκής διάστασης του Σχεδίου Μάρσαλ, η εθνικοποίηση της Διώρυγας του Σουέζ και ο πόλεμος του 1956, καθώς και η σοβιετική πετρελαϊκή «επίθεση» στην περίοδο 1956-67. Στη συνέχεια αναλύονται η κατάρρευση της αμερικανικής πετρελαϊκής ηγεμονίας και η ανάδυση της κυριαρχίας του ΟΠΕΚ, η δυτική απόπειρα αντίδρασης με τη δημιουργία της International Energy Agency (με στόχο την αυτόματη κατανομή στρατηγικών αποθεμάτων), η εδραίωση της σαουδαραβικής ηγεμονίας και η αποτυχία συγκρότησης ενός συλλογικού πετρελαϊκού συστήματος ασφαλείας μέχρι τη Β΄ πετρελαϊκή κρίση (1978/9). Ακολουθούν η αμφισβήτηση της σαουδαραβικής ηγεμονίας, η στρατηγική σπουδαιότητα του φυσικού αερίου, οι προκλήσεις ασφαλείας ενός παγκοσμιοποιημένου ενεργειακού συστήματος, η ευρωπαϊκή στροφή προς φυσικό αέριο και η σοβιετική «επίθεση» φυσικού αερίου (1981-1990).

Στο μεγαλύτερο τμήμα του ογκώδους πονήματος, που καλύπτει τη «γεωπολιτική του "μαύρου χρυσού" από την ανακάλυψη πετρελαίου στη Μέση Ανατολή έως τη Σχιστολιθική Επανάσταση (1908-2018)», η προσέγγιση είναι χρονολογική.

A.P. / PAUL SANCYA

> *Πέραν των αναλύσεων, ο αναγνώστης μπορεί να ανατρέξει σε πολλούς χρήσιμους πίνακες και αριθμούς.*

Μετά τον Ψυχρό Πόλεμο

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεταψυχροπολεμική περίοδος, με τους δύο πολέμους του Κόλπου και το κασπιανό «Μεγάλο Παιχνίδι», την κρίση εσωτερικής ασφαλείας στη Σαουδική Αραβία και την περαιτέρω αποδυνάμωση της στρατηγικής σχέσης Ουάσιγκτον - Ριάντ μετά την 11η Σεπτεμβρίου 2001, την άνοδο του αμερικανο-κινεζικού διπόλου, την αναδιάταξη της πετρελαϊκής ισορροπίας δυνάμεων μετά την Αραβική Ανοιξη και την αμερικανική Σχιστολιθική Επανάσταση. Στις πιο πρόσφατες εξελίξεις, ιδιαίτερα χρήσιμες είναι η ανάλυση της στρατηγικής σημασίας της Αιγύπτου, οι εκτεταμένες αναφορές στις τριγωνικές συνεργασίες Ελλάδας-Κύπρου με Ισραήλ και Αίγυπτο, στην ενεργειακή «ομφαλοσκόπηση» του Ισραήλ (που δεν θα επιτρέψει εξαγωγές πριν από το 2021-22 το νωρίτερο), καθώς και στη γεωστρατηγική «υπεραξία» της χώρας μέσω της προώθησης τεσσάρων ενεργειακών σχεδίων: TAP, IGB, τερματικό ΥΦΑ Αλεξανδρούπολης και αύξηση αντίστροφης ροής ΕΣΦΑ στον Προμαχώνα. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι η Ελλάδα καλείται να ισορροπήσει τη γενική κατεύθυνση της ενεργειακής της διπλωματίας (με έντονη ευρωατλαντική διάσταση) μέσω της υποστήριξης και σχεδίων ρωσικής και ευρωρωσικής προτεραιότητας, με σημαντικότερο εκείνο της νότιας παράκαμψης του ουκρανικού διαδρόμου (σε συνεργασία με Γαλλία, Ιταλία). Επιπλέον, διατυπώνει την άποψη ότι «η παραμονή της Ελλάδας στον πυρήνα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης δίνει νέες δυνατότητες πολλαπλασιασμού του ειδικού γεωστρατηγικού βάρους της χώρας σε επίπεδο ενεργειακής διπλωματίας».

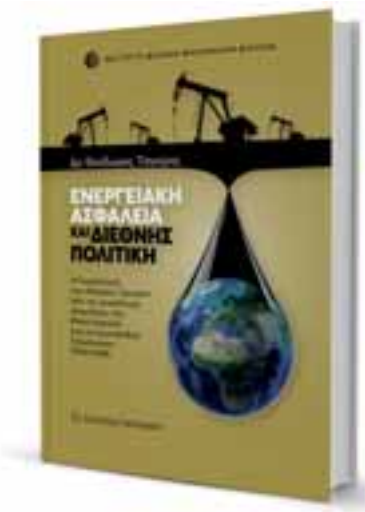

Το εξώφυλλο του βιβλίου του Θεόδωρου Τσακίρη που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Παπαζήση.

Πέραν των αναλύσεων, η μελέτη περιέχει πολλούς χρήσιμους πίνακες και αριθμούς και αποτελεί απαραίτητο ανάγνωσμα και βοήθημα για όσους πολιτικούς, διπλωμάτες ή πανεπιστημιακούς ασχολούνται, ή πρόκειται να ασχοληθούν, με το αυξανόμενης σημασίας ζήτημα των υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον ελλαδικό χώρο. Η ήδη πολύ υψηλή αξία του θα μπορούσε να αυξηθεί έτι περαιτέρω με τη συμπερίληψη περισσοτέρων προτάσεων πολιτικής, γλωσσαρίου και ευρετηρίου, καθώς και με την κάλυψη των πλέον πρόσφατων «ελληνικών» εξελίξεων, ενδεχομένως σε μια 2η έκδοση που νομοτελειακά θα ακολουθήσει.

Ο κ. Θάνος Π. Ντόκος είναι γενικός διευθυντής στο Ελληνικό Ιδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ).

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ**

Υπερβολές

Μερικές φορές, όπως και πολλοί δημοσιογράφοι έτσι και οι επιστήμονες το παρακάνουν σε υπερβολές σε ορισμένες ανακοινώσεις τους για ευνόητους λόγους. Εξαιρετικά διδακτικός στο θέμα των υπερβολών ήταν, για παράδειγμα, ο τίτλος ενός βιβλίου του νομπελίστα φυσικού Λέον Λέντερμαν που εγκαθίδρυσε τον όρο «Σωματίδιο του Θεού» για το σωματίδιο Χιγκς. Ενα άλλο παράδειγμα είχαμε την περασμένη εβδομάδα με την ανακοίνωση μελέτης Βρετανών αστροφυσικών του Ινστιτούτου Υπολογιστικής Κοσμολογίας του Πανεπιστημίου του Ντάραμ, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση «Monthly Notices of the Royal Astronomical Society».

Στην ανακοίνωσή τους οι Βρετανοί αστροφυσικοί εκτιμούν ότι ένας γειτονικός γαλαξίας μας, το Μεγάλο Νέφος του Μαγγελάνου (ΜΝΜ), που «ζυγίζει» όσο 250 δισεκατομμύρια άστρα, έρχεται καταπάνω στον δικό μας Γαλαξία και η σύγκρουση φαίνεται αναπόφευκτη σε περίπου 2,5 δισεκατομμύρια χρόνια. «Μάλιστα, όπως δείχνουν οι προσομοιώσεις στους υπερυπολογιστές, υπάρχει μια μικρή πιθανότητα (1% ως 3%) μετά τη σύγκρουση αυτή το ηλιακό μας σύστημα να εκτοξευθεί στο Διάστημα έξω από τον Γαλαξία μας, κάτι που θα σημάνει και το τέλος της όποιας ζωής υπάρχει έως τότε πάνω στη Γη».

Η ανακοίνωση, δυστυχώς, περιλαμβάνει ορισμένες υπερβολές και ανακρίβειες που δεν προσφέρουν κάτι ιδιαίτερο στην πληροφόρηση του κοινού. Και πρώτα απ' όλα το ΜΝΜ, που βρίσκεται σε απόσταση 165.000 ετών φωτός από τη Γη μας, είναι 10 φορές μικρότερο του δικού μας Γαλαξία ο οποίος περιέχει 200 περίπου δισεκατομμύρια άστρα. Επιπλέον, δεν χρειάζεται να περιμένουμε να περάσουν 2,5 δισεκατομμύρια χρόνια για το τέλος της όποιας ζωής στη Γη, γιατί πολύ νωρίτερα ο πλανήτης μας δεν θα διαθέτει πια συνθήκες φιλόξενες για έμβιους οργανισμούς, αφού σε 1,1 δισ. χρόνια από σήμερα, όταν ο Ηλιος θα έχει φθάσει να λάμπει με 10% μεγαλύτερη ένταση, θα καταστρέψει σιγά σιγά τη γήινη ατμόσφαιρα. Σε 1,3 δισ. χρόνια όλα τα είδη ευκαρυωτικής ζωής θα έχουν εξαφανιστεί από την επιφάνεια της Γης λόγω της έλλειψης του διοξειδίου του άνθρακα, ενώ 300 εκατομμύρια χρόνια αργότερα θα εξαφανιστούν και όλα τα είδη προκαρυωτικής ζωής.

Βρετανοί αστροφυσικοί εκτιμούν ότι ένας γειτονικός γαλαξίας μας, το Μεγάλο Νέφος του Μαγγελάνου, που «ζυγίζει» όσο 250 δισεκατομμύρια άστρα, έρχεται καταπάνω στον δικό μας Γαλαξία και η σύγκρουση φαίνεται αναπόφευκτη σε περίπου 2,5 δισ. χρόνια. Η ανακοίνωση, δυστυχώς, περιλαμβάνει ορισμένες υπερβολές και ανακρίβειες.

> *Δεν χρειάζεται να περιμένουμε 2,5 δισ. χρόνια για το τέλος της όποιας ζωής στη Γη, γιατί πολύ νωρίτερα ο πλανήτης μας δεν θα διαθέτει πια συνθήκες φιλόξενες για έμβιους οργανισμούς.*

Το θέμα των γαλαξιακών συγκρούσεων, όμως, είναι όντως γεγονός που παρατηρείται εδώ και δεκαετίες. Σε τέτοιου είδους συγκρούσεις, οι ανακατατάξεις που αντιμετωπίζει η γειτονιά μας είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες. Σε 750 εκατομμύρια χρόνια (πολύ νωρίτερα δηλαδή από τη σύγκρουση με το ΜΝΜ) ένας μικρός νάνος γαλαξίας, που σήμερα βρίσκεται προς την κατεύθυνση του αστερισμού του Τοξότη (ανακαλύφτηκε το 1994), θα συγκρουστεί με τον δικό μας Γαλαξία ο οποίος θα τον αφομοιώσει, όπως έχει κάνει άλλωστε με πολλούς άλλους νάνους γαλαξίες στο παρελθόν. Η σύγκρουση αυτή θα δημιουργήσει δυνάμεις αστρογένεσης των αέριων υλικών του Γαλαξία μας, αλλά παρ' όλα αυτά δεν αναμένονται τρομαχτικές ανακατατάξεις στην περιοχή της Γης μας. Το ίδιο άλλωστε θα γίνει και με τη σύγκρουση του ΜΝΜ.

Οι πιθανότητες όμως είναι αρκετά μεγάλες για τον πλανήτη μας να μην επηρεαστεί καθόλου, αφού ο μέσος όρος των αποστάσεων μεταξύ των άστρων είναι 40 περίπου τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα. Φανταστείτε ότι εάν ο Ηλιος είχε το μέγεθος μιας μπάλας πινγκ πονγκ, τότε το πλησιέστερο σ' εμάς άστρο, ο Εγγύτατος του Κενταύρου, θα είχε το μέγεθος ενός ρεβιθιού σε απόσταση 1.100 χλμ. Ακόμα όμως και με τις πολύ μικρότερες αποστάσεις των άστρων στις κεντρικές περιοχές των γαλαξιών, πάλι η μέση απόσταση των άστρων είναι περίπου 160 δισεκατομμύρια χλμ., σαν να έχουμε δηλαδή μπαλάκια του πινγκ πονγκ σε αποστάσεις 3,2 χλμ. Βλέπετε, οι αποστάσεις μεταξύ των άστρων είναι τεράστιες και δεν είναι δυνατόν να έχουμε μία οποιαδήποτε αστρική σύγκρουση.

Υπάρχει όμως και το ενδεχόμενο για το ηλιακό μας σύστημα να εκσφενδονιστεί πράγματι μακριά από την παρούσα γαλαξιακή τροχιά του, κι έτσι η Γη μας μαζί με τον Ηλιο θα ξεκινήσει ένα νέο ταξίδι, σε μια νέα τροχιά, ανάμεσα στα άστρα του νέου γαλαξία. Την εποχή πάντως εκείνη ο Ηλιος θα βρίσκεται πια στα τελευταία στάδια της ζωής του. Και οι όποιοι απόγονοι του ανθρώπου θα έχουν επιζήσει θα έχουν μετοικήσει σε κάποιον άλλον πλανήτη κάποιου άλλου από τα δισεκατομμύρια άστρα του νέου γαλαξία.

Θα αναρωτιέστε όμως, αφού όλοι οι γαλαξίες απομακρύνονται ο ένας από τον άλλο λόγω της κοσμικής διαστολής του Σύμπαντος, πώς είναι δυνατόν να έχουμε τέτοιες τιτάνιες συγκρούσεις γαλαξιών στην Τοπική μας Ομάδα; Σ' αυτή την περίπτωση, οι βαρυτικές δυνάμεις που υφίστανται οι γαλαξίες σε τοπικό επίπεδο υπερισχύουν της κοσμολογικής διαστολής.

Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Οψιμος, βαρύς και θαυμαστός Τσέλαν

PAUL CELAN
Καμπή πνοής
μτφρ. Μιχάλης Καρδαμίτσης
εκδ. Κίχλη, **σελ.** 249

Οσοι τόμοι μελέτης κι αν περιβάλλουν ένα ποίημα, δεν αρκούν για να το δικαιώσουν αν δεν μπορεί αυτό να σταθεί γυμνό, να λειτουργήσει «από μόνο του», έστω και για έναν μοναδικό αναγνώστη. Αν εξαιρέσουμε, τώρα, τη διάσημη αλλά πρώιμη «Φούγκα του θανάτου», το γνωστότερο ποίημα του Πάουλ Τσέλαν (1920-1970), του γερμανόφωνου Εβραίου από την Μπουκοβίνα (τότε Ρουμανία, σήμερα Ουκρανία) που βίωσε τα ναζιστικά στρατόπεδα, έχασε σε αυτά τους γονείς του, ανανέωσε σε βάθος τη γερμανόφωνη μεταπολεμική ποίηση, τιμήθηκε με τη μεγαλύτερη γερμανική λογοτεχνική διάκριση, έζησε στο Παρίσι και αυτοκτόνησε στον Σηκουάνα· αν βάλουμε στην άκρη τον μύθο που σχετίζεται με αυτά τα ιστορικά-βιογραφικά δεδομένα· αν δεν επικεντρώσουμε την προσοχή μας στο ενδιαφέρον και την αγάπη που έδειξαν μεγάλοι στοχαστές (Ντεριντά, Στάινερ κ.ά.) για την ποίησή του· αν τα κάνουμε όλα αυτά, θα βρεθούμε απέναντι στο πλούσιο σε έκταση και εντυπωσιακό ως προς το εντελώς ξεχωριστό του ύφος αλλά οπωσδήποτε ερμητικό, βαρύ και δύσκολο, ακόμη και για τον ασκημένο αναγνώστη ώριμο έργο του. Ο βαθμός δυσκολίας της μετάφρασης αυτού του ποιητή είναι, λοιπόν, ευθέως ανάλογος της δυσκολίας του πρωτοτύπου.

Ο ίδιος ο Τσέλαν αρνιόταν να παράσχει ερμηνευτική βοήθεια. Σύστηνε να τον διαβάζει κανείς ξανά και ξανά, και να χρησιμοποιεί λεξικό για να τον καταλάβει. Η υπομονετική, επαναλαμβανόμενη ανάγνωση του ίδιου ποιήματος, το άγιο «ξανά και ξανά», καθώς και η χρήση του λεξικού είναι, κατά τη γνώμη μου, πράγματι άριστη συμβουλή για επίδοξους αναγνώστες, και όχι μόνον του Τσέλαν. Θα πρόσθετα: να διαβάζει κανείς φωναχτά, να οικειοποιείται το ποίημα μελωδικά και ρυθμικά, με το σώμα. Η συλλογή ποιημάτων «Atemwende», η πρώτη, σημειωτέον, από τις συλλογές του που εκδόθηκε από τον μεγάλο γερμανικό οίκο Surhkamp (1967), και που ο μεταφραστής Μιχάλης Καρδαμίτσης αποδίδει ως «Καμπή πνοής», περιέχει ποιήματα που και στην ελληνική τους απόδοση θα διατηρήσουν τεταμένη την προσοχή και θα συγκινήσουν. Οι αναγκαίοι νεολογισμοί («ερημοπολώντας ανάμεσα σε νύχτες», «αλεξώνειρες βάρκες») στους οποίους προβαίνει ο μεταφραστής για να ανταποκριθεί στους αντίστοιχους του Τσέλαν είναι ευρηματικοί και καλά συγκερασμένοι. Λιγότερο πείθει η –κατά σημεία μόνον– επιλογή ενός μάλλον εξεζητημένου λεξιλογίου (φαιό, όθε, άναντα, κάταντα, λιγνύς, κυβεία).

Ο Τσέλαν ένιωθε περήφανος για την κατορθωμένη πυκνότητα των ποιημάτων αυτών. Τα θεματικά και μορφολογικά χαρακτηριστικά της ποίησής του φθάνουν, πράγματι, εδώ σε ωριμότητα και ακμή, με τον οριακό, βέβαια, τον ακραίο τρόπο του. Θα πρότεινα ως αναγκαίες προϋποθέσεις ανάγνωσης τρία σημεία, βασιζόμενη και σε επισημάνσεις που έκανε ο ίδιος ο ποιητής στη διάσημη ομιλία του κατά την απονομή του βραβείου Μπίχνερ (1960): πρώτον, ότι –κατά τον Τσέλαν– τίθενται όλα υπό ερώτηση από τη σημερινή ποίηση, εφόσον θέλει αυτή να συνεχίσει· δεύτερον, ότι συναισθάνεται κανείς την ισχυρή ροπή του τσελανικού ποιήματος προς τη σιωπή· τρίτον, ότι αντιλαμβάνεται κανείς τη σιωπή αυτή διττά, όχι μονάχα ως θάνατο αλλά και ως επιστροφή στον οίκο, στη μήτρα.

Είναι σεβαστή, μολονότι υπερβολικά τολμηρή, η επιλογή να δοθούν τα μεταφρασμένα αυτά ποιήματα στο ελληνόφωνο κοινό δίχως καθόλου πραγματολογική-ερμηνευτική βοήθεια, όπως συμβαίνει στην υπό συζήτηση έκδοση της Κίχλης. Δεν είναι, όμως, διαφορετική η πρόσβαση σε έναν ποιητή και σε ένα ποίημα μέσα στα συμφραζόμενα και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα της γλώσσας του και της εποχής του, από ό,τι, εν προκειμένω, σε μιαν άλλη γλώσσα, μισόν αιώνα μάλιστα μετά τον θάνατό του;

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΜΑΡΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ

Η Μαρία Νομικού γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Επικοινωνία και ΜΜΕ (Πάντειο). Το πρώτο της βιβλίο, «Το ξωτικό και η χορεύτρια», εκδόθηκε από το Μεταίχμιο για τη σειρά «Μικρές Καληνύχτες». Ακολούθησε το «Μαγικό πορτρέτο». Το «Μια πινελιά μυστήριο» είναι το τρίτο της βιβλίο.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό δίπλα σας;
Το «Κουτσό» του Χούλιο Κορτάσαρ, το «Δεσποινίς ντε Σκιντερί» του Ε. Τ. Α. Χόφμαν, το «Ο παπαγάλος του Φλωμπέρ» του Τζούλιαν Μπαρνς, το «Η Μεταμόρφωση» του Φραντς Κάφκα.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Η Ντόροθι από τον «Μάγο του Οζ», γιατί αν και βρίσκεται ξαφνικά σε έναν παράξενο και αφιλόξενο κόσμο, προσαρμόζεται, κάνει νέους φίλους, βρίσκει τον τρόπο για να επιστρέψει στο σπίτι της και –μέσα από την περιπέτειά της– ανακαλύπτει τη δύναμη που έκρυβε μέσα της.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Τον Καζαντζάκη, τον Γκαλεάνο, τον Εκο και τον Φο.

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Δεν υπάρχει βιβλίο από το οποίο δεν έχω μάθει κάτι.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
«Το παλτό» του Νικολάι Γκόγκολ.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
«Το άρωμα του ονείρου» του Τομ Ρόμπινς. Αν και είναι ελάχιστα τα βιβλία που έχω διαβάσει δεύτερη φορά, το έχω διαβάσει τουλάχιστον πέντε. Σε δύσκολες στιγμές με έκανε πάντοτε να παθιάζομαι με τη ζωή.

Μια «Πινελιά Μυστήριο», ένα εφηβικό ταξίδι ανακάλυψης. Πώς ξεκίνησε μέσα σας;
Αγαπώ πολύ τη ζωγραφική. Ηθελα να γράψω μια ιστορία για μια έφηβη που μέσα από το πάθος της για τη ζωγραφική προσπαθεί να εξερευνήσει τον κόσμο και τον εαυτό της, να διαχειριστεί τα προβλήματά της και να βρει ισορροπία. Στην αρχή είχα σκεφθεί διαφορετική πλοκή, όμως οι χαρακτήρες του βιβλίου πήραν την υπόθεση στα χέρια τους και την οδήγησαν σε άλλα μονοπάτια. Βρέθηκα λοιπόν να γράφω την ιστορία σελίδα σελίδα, χωρίς να ξέρω τι θα γίνει παρακάτω, και αυτή η ελευθερία και η ρευστότητα –αν και κάποιες στιγμές φάνταζε τρομακτική– αποδείχθηκε τελικά ιδιαίτερα γοητευτική ως διαδικασία.

Από το παιδικό παραμύθι στο εφηβικό βιβλίο. Πού νιώθετε καλύτερα ως συγγραφέας;
Απολαμβάνω εξίσου τη μικρή και τη μεγάλη φόρμα. Στα βιβλία για μικρά παιδιά μου αρέσει που όλα μπορούν να συμβούν. Χρειάζεται όμως πειθαρχία και αυτοσυγκράτηση για να γράψω την ιστορία σύντομα και απλά. Από την άλλη, για τη συγγραφή ενός μυθιστορήματος για εφήβους υπάρχει περισσότερη ελευθερία στη χρήση της γλώσσας και σίγουρα εκπλήξεις και ανατροπές στην πλοκή. Είναι πιο χορταστική ως διαδικασία.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Ανθρωπιστικές Επιστήμες

1. **«The new Silk Roads - The present and future of the world»** του Peter Frankopan (Bloomsbury)
2. **«21 Lessons for the 21st Century»** του Yuval Noah Harari (Jonathan Cape)
3. **«Rome Resurgent - War and Empire in the Age of Justinian»** του Heather Peter (Oxford University Press)
4. **«Living With the Gods - On Beliefs and Peoples»** του Neil McGregor (Allen Lane)
5. **«D-Day - The Soldiers' Story»** του Giles Milton (John Murray)

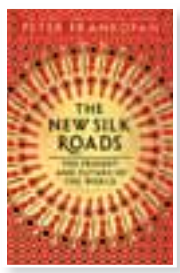

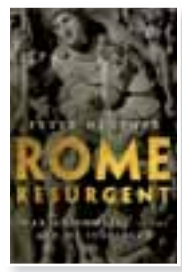

Αυτή την εβδομάδα

Θετικές Επιστήμες

1. **«Brief Answers to Big Questions»** του Stephen Hawking (John Murray)
2. **«How to Fall Slower Than Gravity, and Other Everyday (and Not So Everyday) Uses of Mathematics and Physical Reasoning»** του Paul Nahin (Princeton University Press)
3. **«Quantum Space - Loop Quantum Gravity and the Search for the Structure of Space, Time, and the Universe»** του Jim Baggott (Oxford University Press)
4. **«Infinity in the Palm of your Hand - Fifty Wonders that Reveal an Extraordinary Universe»** του Marcus Chown (Michael O'Mara Books)
5. **«Special Relativity and Classical Field Theory»** του Leonard Susskind (Penguin Books)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το ξενόγλωσσο επιστημονικό βιβλιοπωλείο Bookpath (Σόλωνος 69, Αθήνα)

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

THE FRICK COLLECTION

ΟΞΦΟΡΔΗ

Τζεφ Κουνς στο Ασμόλεαν

Σε ένα από τα πιο σημαντικά μουσεία της Ευρώπης, στο Ashmolean της Οξφόρδης, θα εγκαινιαστεί στις 7 Φεβρουαρίου έκθεση με 17 έργα του Τζεφ Κουνς, με συνεπιμελητή τον ίδιο. Η έκθεση φέρνει μεγάλο αριθμό έργων του καλλιτέχνη για πρώτη φορά στο Ηνωμένο Βασίλειο και τα εγκαθιστά σε ένα χώρο που συνομιλεί με εκθέματα από την προϊστορία έως τη σύγχρονη εποχή. Ο Κουνς έχει επιλέξει να παρουσιάσει έργα από τις πιο αντιπροσωπευτικές σειρές του, καθώς και από την πιο πρόσφατη, «Gazing Ball».

EPA/BALLESTEROS

ΣΚΟΔΡΑ

Ναντάρ, πατήρ και υιός

Προχωρώντας την εξωτερική πολιτική του, το παρισινό μουσείο Jeu de Paume παρουσιάζει μια έκθεση ιστορικής φωτογραφίας στην Αλβανία, στο Μουσείο Εθνικής Φωτογραφίας Marubi στην πόλη Σκόδρα. Η έκθεση εστιάζει στα ξεχωριστά πορτρέτα από τον πρωτοπόρο της φωτογραφίας Ναντάρ και τον γιο του Πολ (1856-1939), δημιουργώντας ένα διάλογο ανάμεσα στα μέσα του 19ου αιώνα και στις πρώτες δεκαετίες του 20ού μέσα από τη δουλειά μιας ιστορικής για τη φωτογραφία οικογένειας.

EPA/JUSTIN LANE

ΛΟΝΔΙΝΟ

Atopos, μόδα από χαρτί

Η pop-up έκθεση «#TextMe_PaperFashion» από τη συλλογή της Atopos εγκαινιάζεται στις 16 Ιανουαρίου στο Λονδίνο, στο Hellenic Centre (16 -18 Paddington Str.). Βασισμένη σε έρευνα του Βασίλη Ζηδιανάκη και επιμέλεια Στάμου Φαφαλιού, η έκθεση εξερευνά τη σχέση κειμένου και χαρτιού στη μόδα. Αφηγείται την ιστορία των χάρτινων ενδυμάτων και παρουσιάζει τους τρόπους με τους οποίους λέξεις, αποκόμματα Τύπου, λογότυπα, σλόγκαν, αλλά και ποιήματα, έχουν ενσωματωθεί στη χάρτινη μόδα.

AP/LEO CORREA

ΒΙΕΝΝΗ

Μπετόβεν στην οθόνη

Ο Αυστριακός ηθοποιός Κρίστοφ Βαλτς, 62 ετών, σχεδιάζει να σκηνοθετήσει μια κινηματογραφική μεταφορά της όπερας του Μπετόβεν «Φιντέλιο». Αυτό έγινε πρόσφατα γνωστό στη Βιέννη στο πλαίσιο των εκδηλώσεων που θα μονοπωλήσουν το ενδιαφέρον το έτος 2020, οπότε θα τιμηθούν τα 250 χρόνια από τη γέννηση του Λούντβιχ βαν Μπετόβεν (1770-1827). Θα είναι η τρίτη φορά που ο Κρίστοφ Βαλτς, βραβευμένος με δύο Οσκαρ Β΄ ανδρικού ρόλου, θα ασχοληθεί με τη σκηνοθεσία.

EPA/ZSOLT CZEGLED

ΛΟΝΔΙΝΟ

Εκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη

Οι αναγγελίες των νέων εκθέσεων πυκνώνουν από όλα τα μουσεία. Στο Λονδίνο, στην Εθνική Πινακοθήκη Προσωπογραφιών (National Portrait Gallery), συνεχίζεται η εξαίρετη έκθεση για τον Τόμας Γκένσμπορο (πορτρέτα από το οικογενειακό λεύκωμα, έως 3/2) ενώ έχει εξαγγελθεί και η νέα έκθεση, που θα εγκαινιαστεί στις 21 Φεβρουαρίου. Εχει ως θέμα τις μινιατούρες από την ελισαβετιανή εποχή, ένα θαύμα μικροτεχνίας και ένα κεφάλαιο της ιστορίας της τέχνης που φανερώνει τεχνική και αισθητική.

REUTERS/YVES HERMAN

Το συλλεκτικό δαιμόνιο του Νέλσον Ροκφέλερ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Από τις προσωπικότητες που σφράγισαν τις Ηνωμένες Πολιτείες τον 20ό αιώνα, ιδίως στις δεκαετίες ’50, ’60 και ’70, ήταν ο Νέλσον Ροκφέλερ (1908-1979). Ανθρωπος τεράστιας δύναμης και άλλη τόσης φιλοδοξίας, ηγετική μορφή στην πολιτική ζωή της Αμερικής (αντιπρόεδρος των ΗΠΑ, 1974-1977 και κυβερνήτης της Νέας Υόρκης, 1959-1973), ο Νέλσον Ροκφέλερ ανήκε στο είδος εκείνο των αδιάκοπα εργαζόμενων ανθρώπων που ενδιαφέρονταν λίγο-πολύ για τα πάντα. Ανάμεσα στις πολλές σφαίρες ζωής που τον σαγήνευαν, πέρα από τις επιχειρήσεις και την πολιτική, ήταν και η τέχνη. Αυτή η διάσταση έκανε τον Νέλσον Ροκφέλερ ξεχωριστή περίπτωση και ήταν μοναδικός, πράγματι, ο συνδυασμός των δράσεών του καθώς μεγάλο επίσης ήταν το ενδιαφέρον του για τις αρχιτεκτονικές και πολεοδομικές παρεμβάσεις. Ο πρόωρος θάνατός του στέρησε χωρίς αμφιβολία τον κόσμο από την υλοποίηση των επόμενων σχεδίων του. Ο Ροκφέλερ είχε αμύθητες συλλογές τέχνης ταξινομημένες σε διάφορες κατηγορίες και σταδιακά αυτές δημοπρατούνται από τον οίκο Sotheby’s προκαλώντας εξαιρετικό ενδιαφέρον ανάμεσα στους σύγχρονους συλλέκτες. Πλέον, ο κόσμος των συλλεκτών είχε μεταβληθεί και παρατηρούμε τις τελευταίες δεκαετίες τον σταδιακό διαμελισμό τεραστίων και εξόχως σημαντικών συλλογών τέχνης που συγκροτήθηκαν με την πάροδο των ετών από ειδικούς γνώστες που είχαν προσληφθεί ακριβώς για τον σκοπό αυτόν. Τον περασμένο Νοέμβριο, ο οίκος Sotheby’s είχε δημοπρατήσει μέρος της τεράστιας συλλογής Ροκφέλερ με έργα, κυρίως, μοντέρνας και σύγχρονης τέχνης, τα οποία κοσμούσαν τα περισσότερα το περίφημο διαμέρισμα του Νέλσον και της Χάπι Ροκφέλερ στο 812 της Πέμπτης Λεωφόρου. Η Χάπι (στη φωτογραφία μαζί με τον Νέλσον) ήταν η δεύτερη σύζυγός του (από το 1963) με την οποία απέκτησαν δύο παιδιά (από την πρώτη σύζυγο, ο Νέλσον είχε πέντε παιδιά). Τώρα επίκειται μία ακόμη δημοπρασία συλλογής των Ροκφέλερ. Ο οίκος Sotheby’s έχει προγραμματίσει να δημοπρατήσει την περίφημη συλλογή από πορσελάνες που είχε συγκροτήσει ο Νέλσον Ροκφέλερ. Η δημοπρασία θα γίνει στη Νέα Υόρκη στις 18 Ιανουαρίου και θα προσφέρει προς πώληση, ανάμεσα σε άλλα, και τις περίφημες πορσελάνες Meissen από τον 18ο αιώνα, τις καλύτερες στο είδος.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / *Γράφει ο* **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

«Εάν υπήρχαν άνθρωποι δίχως τραύματα, θα ζούσαν δίχως επιθυμία»

Στα 1841, ένας Γάλλος οπτικός ονόματι Λερμπούρ πρωταγωνιστεί στην εξέλιξη της φωτογραφίας, η οποία μετρά μόλις δύο χρόνια ζωής. Τότε, ο Λερμπούρ καταγράφει κάτι ενδιαφέρον: ότι οι πρώτες φωτογραφίες γυμνών (γυναικών) που εμφάνισε είχαν σχετική επιτυχία και οι περισσότερες βρίσκονται ήδη στα χέρια των πρώτων καλλιτεχνών. «Εχουμε την πρόθεση», γράφει, «να δημιουργούμε καινούργιες ακατάπαυστα».

Ο κύριος Γκρι δεν γνώριζε την ύπαρξη του μεσιέ Λερμπούρ. Την εντόπισε σε ένα κομψό τομίδιο των εκδόσεων Αγρα, που μόλις κυκλοφόρησε, γεμάτο φωτογραφίες γυμνών γυναικών, οι οποίες τραβήχτηκαν μέσα στον δέκατο ένατο αιώνα και τις πρώτες δεκαετίες του εικοστού. Ενδεικτικός ο τίτλος του βιβλίου: «Λάγνες γυναίκες». Η ενδιαφέρουσα αυτή νότα για τον Λερμπούρ προέρχεται από τη συνοπτική εισαγωγή της Συλβί Ομπενά (μτφρ.: Ισμήνη Δούκα).

> *Οι πρώτες φωτογραφίες γυμνών γυναικών προορίζονταν ως τεχνικά βοηθήματα, ως μοντέλα για ζωγράφους...*

«Δεν φανταζόμουν», μου είπε ο κύριος Γκρι, «ότι οι πρώτες φωτογραφίες γυμνών γυναικών προορίζονταν ως τεχνικά βοηθήματα, ως μοντέλα για ζωγράφους και καλλιτέχνες». Πράγματι· η λογοκρισία καιροφυλακτούσε γι’ αυτό και τέτοιες φωτογραφίες περνούσαν διακριτικά από χέρι σε χέρι καλλιτεχνών και φοιτητών των σχολών καλών τεχνών. Βεβαίως, αυτή, όπως αναφέρεται στην εισαγωγή, ήταν μια παρισινή ιδιαιτερότητα με την οποία καμία άλλη πόλη στον κόσμο δεν μπορεί να συγκριθεί (ως προς αυτό, ποιος να διαφωνήσει;). Την ίδια στιγμή, ήταν από τότε εξαιρετικά δύσκολο να εντοπιστεί το όριο ανάμεσα στο «καλλιτεχνικό» γυμνό και το καθαρό πορνό. Ενίοτε μία γυμνή φωτογραφία με καλλιτεχνικό πρόσημο έχει κάτι το πορνογραφικό και, αντίστροφα, μια πορνογραφική εικόνα συχνά παρουσιάζει αισθητικές αξιώσεις.

Emmanuel Sougez: Γυμνό ξαπλωμένο πάνω σε ύφασμα με πτυχώσεις, 1930. Από την έκδοση «Λάγνες γυναίκες» των εκδόσεων Αγρα.

«Υπό ορισμένες προϋποθέσεις», λέει ο κύριος Γκρι χαζεύοντας τα σώματα και τα βλέμματα των «Λάγνων γυναικών», «μήπως ο πόθος είναι πάντοτε μια καλλιτεχνική υπόθεση; Είναι τότε που όλοι οι άνθρωποι γινόμαστε για λίγο καλλιτέχνες – καλοί και κακοί; Η επιθυμία είναι τέχνη; Ποθώντας, κάθε άνθρωπος περνά στην επικράτεια της δημιουργίας; Ενα κορμί, ένα πρόσωπο, γίνεται πύλη σε άλλους κόσμους, από τους οποίους, ακόμα πιο συχνά, δεν θέλεις να επιστρέψεις πίσω, σε αυτόν εδώ»;

Ναι, ίσως. Το ζήτημα είναι, όπως μας έχει μάθει ο μεγάλος Τζον Μπέργκερ, ότι η (αμοιβαία) ερωτική επιθυμία είναι πάντοτε μια πλοκή, ενέχει μια συνωμοσία ανάμεσα σε δύο ανθρώπους. «Το σχέδιο», γράφει ο Μπέργκερ, «είναι να προσφέρεις στον άλλο μια ανάπαυλα από τον πόνο του κόσμου». Για τον Μπέργκερ, η επιθυμία είναι αδιανόητη δίχως το τραύμα. «Εάν υπήρχαν στον κόσμο άνθρωποι δίχως τραύματα, θα ζούσαν δίχως επιθυμία».

Κάπως ανάλογα, η ανάγκη, η επιθυμία για να κάνεις τέχνη εκπορεύεται από μια πληγή που είναι δύσκολο να οριστεί, πόσο μάλλον να καταστεί ορατή. Μέσα από αυτό το πρίσμα, ένα ποθητό σώμα, ένα άγγιγμα, πυρώνει το σβησμένο τραύμα. Υπάρχει μια αέναη κίνηση στην αμοιβαία επιθυμία αλλά στις φωτογραφίες αυτές οι γυναίκες έχουν κάτι στατικό. Δείχνουν πολύ μόνες.

Από τον έρωτα στην οικογένεια

Η νουβέλα που εδραίωσε τον Λέοντα Τολστόι ως συγγραφέα είναι βαθιά υπαρξιακό κείμενο για τον γάμο και τις «συνέπειές» του

ΛΕΩΝ ΤΟΛΣΤΟΪ
Οικογενειακή ευτυχία
πρόλογος: Δημήτρης Στεφανάκης
μτφρ.: Σταυρούλα Αργυροπούλου
σελ. 155, **εκδ.** Μεταίχμιο

Της **ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Δέκα χρόνια προτού γράψει το αριστούργημά του «Πόλεμος και Ειρήνη» και σχεδόν είκοσι προτού καταπιαστεί με την πιο παθιασμένη ηρωίδα του, Αννα Καρένινα, ο τριαντάχρονος Τολστόι γράφει την «Οικογενειακή ευτυχία». Εχει προηγηθεί η ολοκλήρωση της ημι-αυτοβιογραφικής τριλογίας του «Παιδική ηλικία», «Η ζωή ενός αγοριού» και «Νιότη» για την οποία ξεχωρίζει,

> *Η γονεϊκότητα πολλές φορές φέρνει τους ανθρώπους αντιμέτωπους με τη μοναξιά τους, γιατί τα τέκνα πλέον αναζητούν φροντίδα, όχι οι εραστές.*

EPA / JOON SOO KIM

Στην «Οικογενειακή ευτυχία» ο Τολστόι προετοιμάζει τη μετέπειτα ηρωίδα του, Αννα Καρένινα. Αριστερά, επισκέπτρια στο Μουσείο Ιστορίας της Σεούλ παρακολουθεί ντοκιμαντέρ για τη ζωή του μεγάλου συγγραφέα.

λαμβάνοντας εύσημα από τον Ιβάν Τουργκένιεφ. Με τη νουβέλα «Οικογενειακή ευτυχία» εδραιώνεται ο συγγραφέας Τολστόι. Στη σκιαγράφηση της νεαρής ηρωίδας του Μάσα βλέπουμε το πρώτο υλικό από πολλά θέματα που θα τον απασχολήσουν στα μεγάλα του αριστουργήματα και φυσικά την ικανότητά του να καταβυθίζεται στη γυναικεία ψυχοσύνθεση με αριστοτεχνική μαεστρία.

Η ηρωίδα

Ο ίδιος ο Τολστόι έμεινε νωρίς ορφανός από γονείς και ανατράφηκε μαζί με τα αδέλφια του από συγγενείς. Οταν έχασε και τον αδερφό του Νικολάι το 1860 αναζήτησε μια σύζυγο με την επιθυμία δημιουργίας μιας νέας οικογένειας. Η Μάσα, η ηρωίδα του στην «Οικογενειακή ευτυχία» είναι δεν είναι 15 ετών όταν χάνει τη μητέρα της. Εχει ήδη προηγηθεί ο θάνατος του πατέρα της. Στο σπίτι μένουν εκείνη, η μικρότερη αδελφή της και η γκουβερνάντα τους Κάτια. Αραιά μπαινοβγαίνει ο στενός φίλος του πατέρα, ο Σεργκέι Μιχαΐλιτς, είκοσι χρόνια μεγαλύτερός της, δείχνοντας τρομερή αγάπη για τη νεαρή Μάσα, κάτι που εκπλήσσει και τον ίδιο. Στα σχέδιά του δεν υπήρχε το πλάνο για δημιουργία οικογένειας, αφού ένιωθε ότι είχε ήδη μεγαλώσει. Στη νουβέλα ο Τολστόι μέσα σε ένα πυκνογραμμένο και βαθιά υπαρξιακό κείμενο περιγράφει με τρομερή ευαισθησία και ακρίβεια τη μετάλλαξη της ηρωίδας του από έφηβη σε γυναίκα και κατόπιν σε μητέρα.

Η οξυδερκής Μάσα γοητεύεται και ερωτεύεται τον Σεργκέι, τον κάνει να ξαναπιστέψει με τη γοητεία της στον έρωτα και να επενδύσει σε μια νέα ζωή μαζί της, παρά τους φόβους του για το νεαρό της ηλικίας της. Καμία σχέση όμως δεν είναι μόνον ρόδινη και η εξέλιξη των ηρώων ξεκινούν από το τέλειο σμίξιμο για να μεγαλώσουν μαζί αλλά και ξεχωριστά, μέσα από μικρούς και μεγάλους αποχωρισμούς. Στη μικρή νουβέλα του ο Τολστόι προετοιμάζει τη μετέπειτα ηρωίδα του Αννα Καρένινα. Η Μάσα βρίσκεται στις αρχές του έγγαμου βίου έχοντας ήδη ζήσει εφηβικά, πρωτόγνωρα, έναν έρωτα για τον προστάτη της, φίλο του πατέρα της, σχεδόν σωτήρα της Σεργκέι. Εκείνος έχοντας ζήσει ήδη τη ζωή του, στα μέσα της τέταρτης δεκαετίας του, βλέπει στο πρόσωπο της νεαρής Μάσα μια δεύτερη ευκαιρία. Να κάνει απογόνους και να ζήσει μια ήρεμη και ουσιαστική ζωή.

Εκείνη παρασύρεται από τον έρωτα και αφήνεται σε εκείνον, θέλει να νιώθει αυτή την ένταση που προκαλεί η παρουσία του, πολύ γρήγορα όμως ανακαλύπτει ότι η ζωή έχει χαρές που εκείνη δεν γνώριζε. Επιθυμεί την εξωστρέφεια, την κοινωνικότητα, το φλερτ και τις νέες κοινωνικές γνωριμίες, την αναζήτηση της ταυτότητάς της και της γυναικείας της υπόστασης μέσα από το βλέμμα των άλλων, ανδρών και γυναικών.

Οταν έρχεται ο πρώτος απόγονος, εκείνος είναι έτοιμος για πατέρας, εκείνη όμως όχι. Δεν έχει ακόμα ζήσει όσα θα ήθελε. Και βιώνει την απόσταση και την υπομονή του συζύγου της ως εγκατάλειψη. Το πάθος καιροφυλακτεί στη γυναικεία ψυχή, παρόλο που η Μάσα δεν φτάνει στο βάθος και στην τόλμη της Αννας Καρένινα. Η μετάβασή της –που γίνεται οδυνηρά μεν αλλά πιο πολύ στην ψυχική πραγματικότητα, δεν συνοδεύεται από πράξεις– συμφιλιώνεται με το παρόν της μητρότητας και με την αποδοχή όλων όσα χάθηκαν από τον έρωτα που έχει ημερομηνία λήξης.

Ο Τολστόι φαίνεται να κατανοεί σε βάθος ότι ο γάμος σκοτώνει τον έρωτα. Οτι ο έρωτας θυσιάζεται αναγκαστικά για να γεννηθούν παιδιά. Οτι η γονεϊκότητα πολλές φορές φέρνει τους ανθρώπους αντιμέτωπους με τη μοναξιά τους, γιατί τα τέκνα πλέον αναζητούν φροντίδα, όχι οι εραστές. Ηπια και υπόγεια, ο συγγραφέας που έζησε την Ειρήνη αλλά και τον Πόλεμο στον γάμο του, προοικονομεί τη μητέρα όλων των Μαχών. Την οικογενειακή εστία.

Οταν το εμείς υπερίσχυσε του εγώ

Οι μεταφυσικοί μύθοι και ο ρόλος του προπονητή, Οτο Ρεχάγκελ στη μεγαλύτερη ποδοσφαιρική έκπληξη όλων των εποχών

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΑΜΠΡΑΚΟΣ
Εξηγώντας το θαύμα
εκδ. Τόπος, **σελ.** 292

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Στα πρωτοσέλιδα, την επομένη της 4ης Ιουλίου 2004, μπορεί κανείς να βρει λέξεις όπως «αθάνατοι», «ήρωες», «θεοί», «θαύμα» κ.ο.κ. Μέσα στις θεμιτές υπερβολές των επινικίων του ποδοσφαιρικού θριάμβου, κρύβεται η αντίληψη που έχουν πολλοί Ελληνες –και οι περισσότεροι ξένοι– για όσα έγιναν εκείνο το καλοκαίρι στην Πορτογαλία: πως ήταν δηλαδή κάτι το σχεδόν μεταφυσικό, ένα κλείσιμο του (θεϊκού) ματιού που επέτρεψε σε μια σχετικά άσημη ομάδα να κάνει τη μεγαλύτερη ποδοσφαιρική έκπληξη όλων των εποχών. Διότι δεν υπήρχε περίπτωση, ειδικά οι Ελληνες, να κερδίσουν χάρη στο σύστημα, στη στρατηγική και στην οργάνωση...

EPA / FILIPPO MONTEFORTE

Ο Χαριστέας στέλνει την μπάλα στα δίχτυα του Μπαρτέζ, κάνοντας το Ελλάδα – Γαλλία 1-0 και στέλνοντας την Εθνική στα ημιτελικά του Euro 2004.

Το εξώφυλλο του βιβλίου του Βασίλη Σαμπράκου.

Ο Βασίλης Σαμπράκος, διακεκριμένος αθλητικός δημοσιογράφος και ρεπόρτερ εθνικής ομάδας από το 1999 μέχρι το 2004, επιχειρεί με το βιβλίο του να κάνει ακριβώς αυτό που υποδεικνύει ο τίτλος: να «εξηγήσει το θαύμα». Πεπεισμένος πως οι... μαγγανείες και η καθαρή τύχη δεν αποτελούν ικανοποιητικά πειστήρια, αλλά και δίχως ψευδαισθήσεις σχετικά με την καθαρά ποδοσφαιρική ποιότητα των παικτών της ομάδας, ο Σαμπράκος αναζητεί αλλού το κλειδί της επιτυχίας. Και φυσικά το βρίσκει το πρόσωπο του Οτο Ρεχάγκελ. Ο Γερμανός προπονητής, ο οποίος έφτασε στον πάγκο της Εθνικής το 2001, σε ηλικία 63 ετών δεν ήταν ποδοσφαιρική ιδιοφυΐα – ήταν όμως ακριβώς αυτό που χρειαζόμασταν. Αυτό το καταλαβαίνει κανείς διαβάζοντας την πρώτη ενότητα του βιβλίου. Πιάνει το νήμα από την ώρα της έλευσης του Ρεχάγκελ, τον πρώτο (τραυματικό) αγώνα με αντίπαλο τη Φινλανδία (5-1), κάνοντας παράλληλα και αρκετά φλας-μπακ στην προ Γερμανού εποχή. Την περίοδο που οι Ελληνες ποδοσφαιριστές έπαιζαν περισσότερο ως μονάδες και λιγότερο ως ομάδα, όταν συγκεντρώνονταν για τους αγώνες του αντιπροσωπευτικού συγκροτήματος. Απολαυστικά ανέκδοτα στιγμιότυπα με παίκτες που έκαναν βόλτες στα μπουζούκια παραμονές αγώνα ή προπονητές που έπαιζαν τάβλι αντί να παρακολουθούν την ομάδα νέων, ζωντανεύουν την αφήγηση, ενώ παράλληλα αντιπαρατίθενται σε όσα έγιναν αργότερα.

Το θεμέλιο της επιτυχίας

Είναι ολοφάνερο πως αυτή η (στοιχειώδης) γερμανική οργάνωση και πειθαρχία που έφερε μαζί του ο Ρεχάγκελ, θεωρείται από τον συγγραφέα το θεμέλιο της επιτυχίας. Ενα από τα κεφάλαια τιτλοφορείται «Η μετατροπή της Εθνικής σε σύλλογο». Περιγράφεται με λεπτομέρειες πώς η ομάδα από κέντρο διερχομένων –ποδοσφαιριστών και παραγόντων– έγινε κλειστό κλαμπ το πολύ 25-30 παικτών, οι οποίοι δεν άλλαζαν ούτε με... αίτηση και δύο μόνο προπονητών· του Ρεχάγκελ και του αφοσιωμένου βοηθού του, Γιάννη Τοπαλίδη. Σε αυτούς προστέθηκε ο team manager, Γιώργος Παπαλάνης, ο οποίος αποτελεί και βασική πηγή του βιβλίου. Αυτοί ήταν όλοι. Ενα ελαφρύ σχήμα που ταξίδευε δίχως παρατρεχάμενους, μένοντας συνεχώς μακριά από κάθε είδους ανάμειξη με την υπόλοιπη ελληνική πραγματικότητα. Οπως είναι γνωστό ο Γερμανός δεν παρακολουθούσε καν τα παιχνίδια του πρωταθλήματος, είχε διαλέξει ήδη τους «στρατιώτες» του. Οσο για το αγωνιστικό κομμάτι, ο Σαμπράκος αναθέτει στον αναλυτή ποδοσφαίρου και προπονητή, Αθανάσιο Τερζή, να κάνει τη δουλειά. Μέσα από επεξηγηματικούς πίνακες και περιγραφή φάση-φάση βλέπουμε τι έγινε σε όλα τα παιχνίδια και πώς η ομάδα αντέδρασε στις δυσκολίες. Η στατιστική, η επιστήμη της διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, η νευρολογία και η ψυχιατρική επιστρατεύονται επίσης προκειμένου το μεταφυσικό να κλειδωθεί στην ντουλάπα. Βέβαια κάτι τέτοιο, ειδικά για όσους παρακολούθησαν εκείνες τις ημέρες τα τεκταινόμενα καθώς και άλλες, ανάλογες «υπερβατικές» στιγμές του αθλητισμού, είναι μάλλον μάταιο. Κάποιοι μπορεί να πουν πως το βιβλίο διαβάζεται και σαν μυθιστόρημα. Οντως μερικά από τα γραφόμενα μοιάζουν απίθανα και άλλα απλώς ακατανόητα, όμως παρατηρεί κανείς πως συνεχώς επαναλαμβάνονται, χωρίς υπερβολές και ωραιοποιήσεις. Οι ίδιοι πρωταγωνιστές που έφταναν στην κορυφή των κορυφών της καριέρας τους κόντεψαν να έρθουν... στα χέρια με τον πρόεδρο της Ομοσπονδίας πριν από τον ημιτελικό, λόγω του χρηματικού πριμ. Και ήταν οι ίδιοι που προηγουμένως (και ακολούθως) έβαλαν στην άκρη τον εγωισμό τους για το καλό της ομάδας. Η ιστορία τους, εκτός από σπουδαιότερη του ελληνικού αθλητισμού, έχει κάτι να πει και για την κοινωνία μας γενικότερα.

Η επίδραση που ωριμάζει με τα χρόνια, όπως η αγάπη

Αναμνήσεις από τη ζωή με τους γονείς

Ο Ρίτσαρντ Φορντ στην Αθήνα, πριν από ενάμιση χρόνο. Ο συγγραφέας θεωρεί ότι το «Μεταξύ τους» είναι μια παραδοχή της μοναξιάς και της μοναδικότητας των ανθρώπων που οι ζωές τους συγκλίνουν, στην πραγματικότητα για λίγο, για να απομακρυνθούν πάλι και να τραβήξουν στο τέλος τον δικό τους δρόμο.

ΡΙΤΣΑΡΝΤ ΦΟΡΝΤ
Μεταξύ τους
μτφρ. Αθηνά Δημητριάδου
σελ. 192, **εκδ.** Πατάκη

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

«Με θέλανε, όμως δεν με είχαν ανάγκη. Μαζί οι δυο τους –αν και ίσως μόνον μαζί– ήταν πλήρεις προσωπικότητες». Είναι δύσκολο για ένα παιδί να παραδέχεται μια τόσο σκληρή αλήθεια και δεν είναι η μόνη που ο Ρίτσαρντ Φορντ στο βιβλίο του «Μεταξύ τους» (εκδ. Πατάκη) μοιράζεται με τους αναγνώστες. Ο βραβευμένος με Πούλιτζερ συγγραφέας της «Ημέρας Ανεξαρτησίας» διανύει την όγδοη δεκαετία της ζωής του και μπορεί να μην είναι παιδί με την κλίμακα της ηλικίας αλλά πάντα θα είναι το παιδί δύο ανθρώπων, η ζωή και ο θάνατος των οποίων επηρέασαν βαθιά τη δική του πορεία στη ζωή.

Στο τρυφερό μεμουάρ –ολιγοσέλιδο για τα δεδομένα του συγγραφέα– ο Φορντ αναλύει τη σχέση του με τους γονείς του με τρυφερότητα, αγάπη και ωμή ειλικρίνεια και παράλληλα περιγράφει το Αμερικανικό Όνειρο του '40 και του '50 που για τους γονείς του αλλά και πολλούς άλλους περνούσε μέσα από τη ρήξη με το παρελθόν, την ξενιτιά, τη σκληρή δουλειά και τον δρόμο.

Ο «δρόμος» είναι ο άξονας πάνω στον οποίο δομείται η κοινή ζωή του Πάρκερ, της Εντνα και του Ρίτσαρντ κυριολεκτικά και μεταφορικά. Ο συγγραφέας μάς περιγράφει τη ζωή του πλασιέ Πάρκερ και της Εντνα, την οποία μοιράζουν στα μοτέλ του αμερικανικού Νότου πουλώντας κόλλες, σε ποτά, φαγητά σε ντάινερς και περιπέτεια μέχρι τη γέννηση του ιδίου που ανατρέπει τα πράγματα.

Χωρισμένο σε δύο κεφάλαια, αφιερωμένα στους γονείς του, ο Φορντ μιλάει πρώτα για τον απόντα πατέρα του και έπειτα για τη μητέρα του, με την οποία συνδέθηκε βαθιά στη ζωή του. Μέσα από την ευθεία, στρωτή, αφήγησή του ο Φορντ αποκαλύπτεται στους αναγνώστες, μπορεί και άθελά του, και βλέπουμε πώς ο πατέρας του ή καλύτερα η απουσία του διαμόρφωσε τον συγγραφέα και η μητέρα του «έφτιαξε» τον άνθρωπο Ρίτσαρντ Φορντ.

> *«Αν ο πατέρας μου είχε ζήσει πέρα από τον χρόνο που του έμελλε να ζήσει, το πιθανότερο είναι ότι δεν θα είχα γράψει ποτέ τίποτα», αναφέρει ο Φορντ.*

Ετσι μαθαίνουμε για τα μακρά διαστήματα που ο Πάρκερ ζούσε μακριά από το σπίτι, την ιεροτελεστία της Παρασκευής για την επίπλαστη επανένωση της οικογένειας, την προσπάθειά τους να δημιουργήσουν ένα σταθερό «σπιτικό» αλλά και το τραύμα που άφησε στον έφηβο Ρίτσαρντ ο θάνατός του, μια πληγή που τον οδήγησε στη συγγραφή. «Αν ο πατέρας μου είχε ζήσει πέρα από τον χρόνο που του έμελλε να ζήσει, το πιθανότερο είναι ότι δεν θα είχα γράψει ποτέ τίποτα, τόσο μεγάλη θα είχε γίνει τελικά η επιρροή του πάνω μου», γράφει με αφοπλιστική ειλικρίνεια.

Επειτα βλέπουμε τη ζωή του δίπλα στην Εντνα, η οποία μεγαλώνει ένα παιδί μόνη στην Αμερική του '60, αλλάζει περισσότερες δουλειές παρά συντρόφους, αναμετριέται με την τύχη της, περιβάλλει με αγάπη τον έφηβο Ρίτσαρντ, τον οδηγεί στο κολέγιο και τον αφήνει να ανδρωθεί μακριά της πριν πεθάνει από καρκίνο.

Στο βιβλίο ο Φορντ αλλάζει συχνά «θέση» και άλλοτε μικραίνει άλλοτε μεγαλώνει την απόσταση ανάμεσα στον συγγραφέα - παρατηρητή και στο τραυματισμένο παιδί που μεγάλωσε, προσπαθώντας να μένει στο πρώτο. «Βγάζω τα προς το ζην με τα γεγονότα της ζωής τα τελευταία 50 χρόνια», μας είχε πει στη συνάντησή μας για την «Κ» πριν από ενάμιση χρόνο (18/6/2017) και όταν ο ίδιος είχε διαγνωστεί με καρκίνο του φάνηκε «ενδιαφέρον» να παρατηρήσει την επίδραση που θα είχε η ασθένεια επάνω του, με τη ματιά του συγγραφέα.

Οι προκαταλήψεις

Σε εκείνη τη συζήτηση ο κ. Φορντ μας είχε πει επίσης ότι το «Μεταξύ τους» ήθελε να είναι ένα βιβλίο για τους γονείς του και όχι τόσο για τον ίδιο, αν και παραδέχεται ότι ίσως υπάρχουν ορισμένες προκαταλήψεις αφού αφηγητής είναι ο ίδιος. Θα ήταν ίσως εύκολο αλλά μπορεί άδικο να ψάχναμε για αντιστοιχίες μεταξύ των γονιών του Ρίτσαρντ Φορντ και των μυθιστορηματικών ηρώων του. Η «Ημέρα Ανεξαρτησίας», π.χ., είναι μεταξύ άλλων και ένα road trip επανασύνδεσης της τραυματισμένης σχέσης μεταξύ πατέρα και γιου, κάτι που ο Φορντ ποτέ δεν έζησε με τον δικό του πατέρα.

Το «Μεταξύ τους» αφήνει μια γλυκόπικρη επίγευση και δίνει τροφή για εσωτερική σκέψη και ενδοσκόπηση.

Οπως θα παραδεχθεί και ο συγγραφέας –ο οποίος γνωρίζει τη γονεϊκότητα μόνο ως γιος– το βιβλίο είναι γραμμένο με αγάπη, η οποία πράγματι αναβλύζει στις σελίδες του, αλλά και παραδοχή της μοναξιάς και της μοναδικότητας των ανθρώπων που οι ζωές τους συγκλίνουν, στην πραγματικότητα για λίγο, για να απομακρυνθούν πάλι και να τραβήξουν στο τέλος τον δικό τους δρόμο. «Κατά καιρούς που συλλογίζομαι αυτή την εποχή, σκέφτομαι ότι είχα τον πατέρα μου σε μια φάση της παιδικής μου ηλικίας που το να έχεις πατέρα δεν λέει και πολλά. Ομως τελικά αυτό είναι το αντίθετο της αλήθειας, αληθινό θα φαινόταν μόνον στο αγόρι που ο πατέρας του τον περισσότερο καιρό έλειπε».

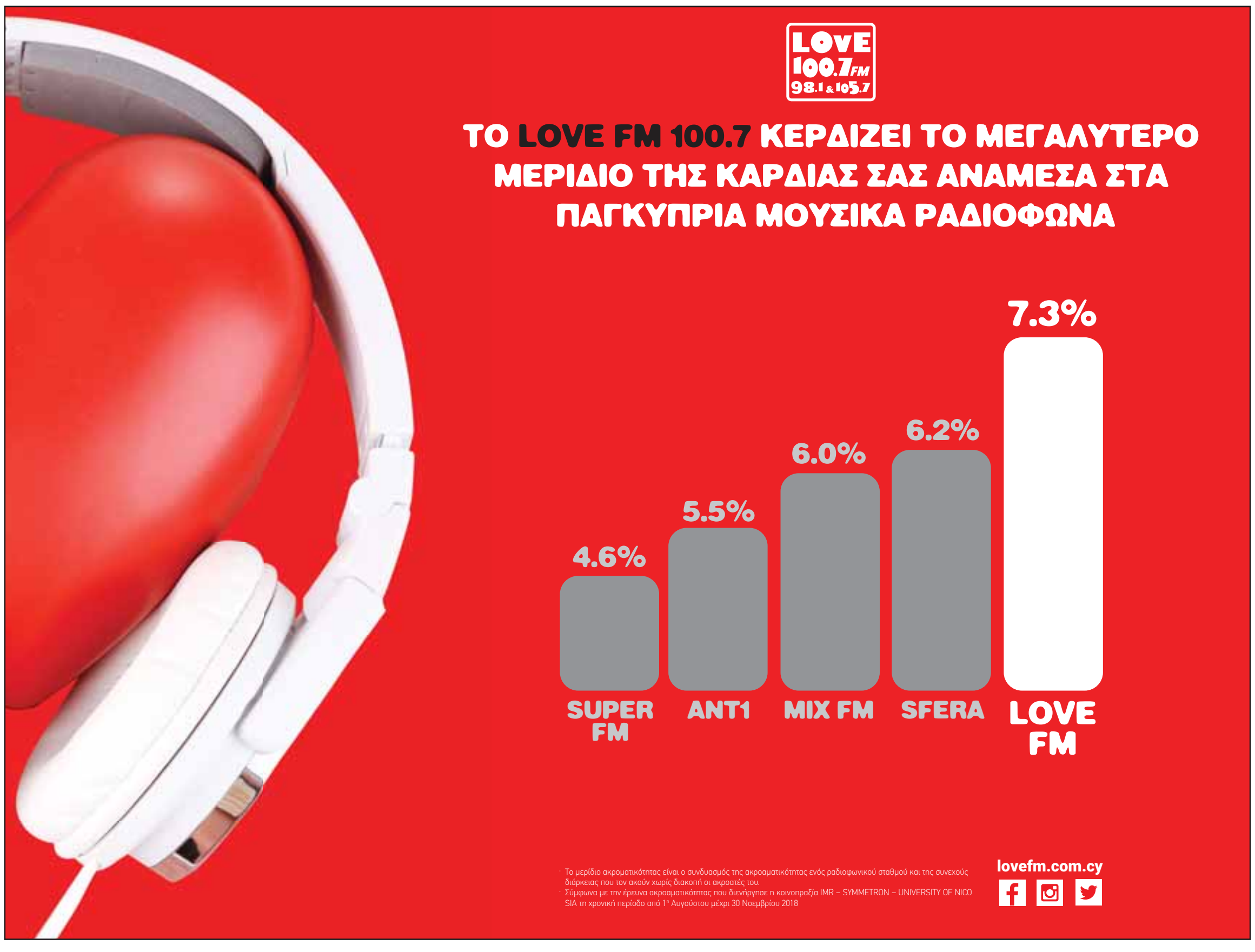

Στο σκοτεινό μυαλό ενός εκτελεστή

Ο Γερμανός Ρόμπερτ Σβέντκε σκιαγραφεί το φρικτό τέλος του Β΄ Παγκοσ. Πολέμου

Ο κυνηγημένος στρατιώτης μετατρέπεται ταχύτατα σε σαδιστή λοχαγό, σε ένα φιλμ που αναδεικνύει την αγριότητα αλλά και τον σουρεαλισμό του πολέμου.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Αλλη μια σκοτεινή αφήγηση του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μας έρχεται αυτή την εβδομάδα στις αίθουσες, αυτή τη φορά διά χειρός του δημιουργού του επιτυχημένου «Red», Ρόμπερτ Σβέντκε. Ο Γερμανός κινηματογραφιστής ανατρέχει στις τελευταίες εβδομάδες του πολέμου, προκειμένου να διηγηθεί την αληθινή ιστορία του Βίλι Χέρολντ, ο οποίος έγινε γνωστός ως ο «εκτελεστής του Εμσλαντ», όντας υπεύθυνος για σχεδόν 200 φόνους, κυρίως συμπατριωτών του, ενστόλων και πολιτών.

Είμαστε στο 1945 και η υποχώρηση των ναζιστικών στρατευμάτων έχει γίνει πια κανονική τρεχάλα ενώ αρκετοί λιποτακτούν. Ενας από τους τελευταίους, ο 19χρονος Βίλι, καθώς προσπαθεί να αποφύγει τη σύλληψη, πέφτει πάνω σε ένα εγκαταλελειμμένο αυτοκίνητο όπου βρίσκει τη στολή ενός λοχαγού. Ο νεαρός ντύνεται άψογα, φοράει τα παράσημά του και με συνοπτικές διαδικασίες παίρνει την ταυτότητα του αξιωματικού. Στα μετόπισθεν πλέον συναντά ένα απόσπασμα στρατιωτών και τίθεται επικεφαλής τους. Ωστόσο εκτός από τη στολή του λοχαγού, έχει πια υιοθετήσει και τη δολοφονική του προσωπικότητα...

Η κατάδυση

Το ασπρόμαυρο φιλμ του Σβέντκε πραγματοποιεί κατάδυση στα σκοτεινά βάθη της ανθρώπινης φύσης, την οποία συχνά ο πόλεμος φέρνει στην επιφάνεια. Ο κυνηγημένος στρατιώτης αποκτά ουρανοκατέβατη εξουσία και ξαφνικά μετατρέπεται σε σαδιστή διοικητή. Σε μια περίσταση απόλυτης παρακμής, όπου οι ηθικές –ακόμα και οι στρατιωτικές– αξίες έχουν σε μεγάλο βαθμό εκλείψει, τα τέρατα γεννιούνται κατευθείαν μέσα από τους λασπωμένους δρόμους και η ανθρώπινη ζωή γίνεται φθηνή.

Ο δημιουργός εξηγεί τους σκοπούς της ταινίας του: «Με τα σημερινά δεδομένα, οι πράξεις αποτρόπαιης βιαιότητας που έλαβαν τότε χώρα φαντάζουν αφύσικες, ψυχοπαθητικές και τρομακτικές. Αλλά ο τρόμος είναι μια έννοια ηθική και όχι λογική. Προκειμένου να ερμηνεύσουμε τις πράξεις του πρωταγωνιστή, οφείλουμε να κατανοήσουμε τον κόσμο μέσα στον οποίο ζούσε και να μην τον κρίνουμε με όρους της δικής μας σύγχρονης πραγματικότητας. Πρέπει να υπερβούμε τη στείρα ηθικολογία και να δούμε τον κόσμο μέσα από τη δική του οπτική [...] Δεν έχουμε σκοπό να δικαιολογήσουμε ή να συγχωρήσουμε τις πράξεις του Χέρολντ τοποθετώντας τες σε κάποιο εννοιολογικό πλαίσιο ή, ακόμα χειρότερα, προτείνοντας έναν ηθικό σχετικισμό. Αυτό που θέλουμε είναι να κατανοήσουμε το πλαίσιο, εντός του οποίου αυτές οι πράξεις ήταν εφικτό να συμβούν και να προσεγγίσουμε το γενικότερο πλαίσιο εκείνης της εποχής μέσα από αυτό το συγκεκριμένο γεγονός».

Παρ' όλη πάντως τη βιαιότητα και τις σκληρές εικόνες της ταινίας, το αισθητικό στοιχείο που ξεχωρίζει είναι μάλλον ο σουρεαλισμός. Ως γνωστόν ο ίδιος ο πόλεμος βρίθει από στιγμές, όπου το αλλόκοτο και το παράλογο γίνονται κανόνας και το συγκεκριμένο φιλμ προτάσσει αρκετές φορές το (μαύρο) χιούμορ μπροστά στην απελπισία του θανάτου.

«Η στολή του λοχαγού»

★★★

ΙΣΤΟΡΙΚΗ (2017)
Σκηνοθεσία: Ρόμπερτ Σβέντκε
Ερμηνείες: Μαξ Χούμπαχερ, Μίλαν Πέσελ, Φρέντερικ Λάου

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Παιχνίδι με τη φωτιά», ο Κορεάτης Λι Τσανγκ-Ντονγκ μεταφέρει ένα μυθιστόρημα του Χαρούκι Μουρακάμι, μπαίνοντας και στην τελική 9άδα των οσκαρικών (ξενόγλωσσων) υποψηφιοτήτων. Ενας νεαρός άνδρας συναντά τυχαία μια κοπέλα που έμενε παλιά στη γειτονιά του και την ερωτεύεται. Οταν ωστόσο εκείνη γυρίζει από ένα ταξίδι στην Αφρική, του συστήνει τον Μπεν, έναν πλούσιο μυστηριώδη τύπο με τον οποίο είναι πλέον μαζί. Τα πράγματα ωστόσο είναι πιο περίπλοκα από όσο δείχνουν. Μια πολύ δυνατή ιστορία γύρω από τον απελπισμένο έρωτα μετατρέπεται σε ανάλογης δυναμικής –αλλά ανοικονόμητης χρονικά– ταινία.

«Στο σώμα της» ο Ζαχαρίας Μαυροειδής παρουσιάζει, μέσα από ένα χαμηλότονο ντοκιμαντέρ, την ιστορία των τελευταίων «δεκαπεντάρηδων», οι οποίοι κάθε χρόνο τον Αύγουστο επιστρέφουν στα κελιά της Μονής της Κοίμησης, στο νότιο άκρο της Θηρασίας. Προβάλλεται στις 19/1, στην Ταινιοθήκη της Ελλάδος.

Στο «Βράδυ που έφαγε τον κόσμο» παρακολουθούμε ένα καλλιτεχνικό ζόμπι-θρίλερ του Γάλλου Ντομινίκ Ροσέ. Επειτα από ένα ξέφρενο πάρτι, ο Σαμ ξυπνάει σε κάποιο διαμέρισμα του Παρισιού, για να διαπιστώσει πως όλοι οι υπόλοιποι είναι νεκροί και η πόλη κατειλημμένη από φονικά ζόμπι. Τρομαγμένος, ταμπουρώνεται στο κτίριο και προσπαθεί να οργανωθεί ώστε να επιβιώσει. Η μοναξιά ωστόσο και η απελπισία παίζουν περίεργα παιχνίδια. Επηρεασμένο από το «28 μέρες μετά» και όλα τα σχετικά παράγωγα, το φιλμ συνθέτει την ιστορία ενός ναυαγού στο κέντρο της πόλης, με τη θάλασσα γύρω του να μην έχει καρχαρίες αλλά πεινασμένους νεκροζώντανους.

ΡΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Τετ - Α - Τετ

07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Τηλεαγορά
10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Road Trip - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.40 Movie time Εκπομπή για τον κινηματογράφο.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
15.00 EU4U - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.00 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.00 Μαζί Δικοινοτικό εβδομαδιαίο πρόγραμμα.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Ο Σπύρος τζιαι ο Σπύρος Κυπριώτικο σκετς.
18.50 Χωρίς αποσκευές Ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ευρυδίκη.
19.20 Πεταλούδα Κυπριακή σειρά εποχής.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.00 Αθλητική Κυριακή
21.30 Τετ - Α - Τετ Talk show. «Κάτια Δανδουλάκη».
22.45 From Paris with love Περιπέτεια δράσης.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Συνέχεια της ταινίας
00.15 Graham Norton Show Chat show.
01.15 Επαναλήψεις.

ΡΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.05 Graham Norton Show

07.30 Παιδική ζώνη α. Ο ταχυδρόμος Πατ β. Ντετέκτιβ Νόντι γ. Μπέμπα και οι κάρτες δ. Οι αγκαλίτσες ε. Πιμ και Πίμπα στ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ ζ. Μπομπ και ο μάστορας η. Οι Σούπερ Γουίνγκς
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Εκπομπή για παιδιά.
11.30 Παιδική ζώνη α. Παιχνιδούπολη β. Μπέμπα και οι κάρτες γ. Οι αγκαλίτσες
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Εκπομπή για παιδιά.
16.00 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Κλασική σειρά.
16.50 Το πλοίο της αγάπης (Ε) Love Boat, III Κλασική σειρά.
17.50 Zoom Art Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.00 Road Trip - (Ε) Μουσική ταξιδιωτική εκπομπή με την Ελένη Ξένου.
18.30 Quest for knowledge Σειρ ντοκιμαντέρ.
19.00 Euromaxx on Vacation Σειρά ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 The Great Outdoors - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Railway stories - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 Graham Norton Show Chat show.
22.00 Mr Selfridge, II - (Ε) Κοινωνική βιογραφική
23.45 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
00.00 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το νησί

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
14.00 Την τύχη μου μέσα - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
15.00 Ποιος ρωτάει; - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
16.00 Shopping Star - (Ε) Παιχνίδι μόδας, με τη Βίκυ Καγιά.
17.00 ΦΑΚΑΕτους - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
17.45 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταραμουντά.
18.15 OMEGA NEWS
18.20 Χαρούμενος ταξιδιώτης (Συνέχεια)
19.00 ΦΑΚΑΕτους - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Το νησί Πρεμιέρα. Δραματική σειρά, με τους Κατερίνα Λέχου, Τάσο Νούσια, κ.ά.
22.05 Η ώρα των εκτελεστών (Assassins). Θρίλερ, με τους Σιλβέστερ Σταλόνε, Αντόνιο Μπαντέρας,κ.ά.
00.10 Ου φονεύσεις - (Ε) Αστυνομική σειρά αυτοτελών επεισοδίων.
01.00 Hemlock Grove - (Ε) Σειρά τρόμου.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά
03.00 DanSing Junior - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Helen of Troy

06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Άκρως οικογενειακόν Κωμική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κωμική σειρά.
09.00 Mamma mia - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Το πιο γλυκό μου ψέμα Κωμική σειρά.
11.10 Ονειροπαγίδα - (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.10 Τύχη βουνό - (Ε) Ελληνική σειρά.
14.50 Daddy cool - (Ε) Κωμική σειρά.
16.20 Celebrity Game Night Τηλεπαιχνίδι, με τον Θοδωρή Αθερίδη.
17.20 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
19.30 La Pasta Pomilωri, 2 - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Ωραία Ελένη της Τροίας Helen of Troy Τηλεταινία, με τους Ρούφους Σιουέλ, Μάθιου Μάρντσεν, κ.ά.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Πάνω από τον νόμο - (Ε) Αστυνομική σειρά.
01.10 Χωρίς όρια - (Ε) Ελληνική σειρά.
02.00 Ιατρικό απόρρητο - (Ε)
02.50 Ο ίσκιος της φωτιάς - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 My Style Rocks Gala

05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
06.50 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά.
07.30 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.00 Success story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
10.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κωμική σειρά.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου.
12.00 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά.
12.30 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.30 Στην υγειά μας ρε παιδιά! - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 Περί ορέξεως (Πρεμιέρα) Ψυχαγωγική εκπομπή, με τον Ανδρέα Δημητρόπουλο και τη Γιώτα Δαμιανού.
18.10 Γεγονότα σε συντομία
18.20 Όσο έχω εσένα Νέα κωμική σειρά, με τους Δημήτρη Κουρούμπαλη, Ευγενία Σαμαρά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.15 My Style Rocks Gala Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.30 Γεγονότα σε τίτλους
00.40 My Style Rocks Gala (Συνέχεια)
01.20 Κυπριακό πρόγραμμα
02.50 Όρκος σιωπής - (Ε) Δραματική σειρ.
03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά.
04.40 Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά.

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Μάριος Τόκας

06.00 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή.
13.00 24 ώρες - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, με τον Κωνσταντίνο Κωνσταντίνου.
14.00 Οικογενειακές ιστορίες Αυτοτελείς ιστορίες με επίκεντρό τους καθημερινές υποθέσεις.
14.45 Η φαμίλια - (Ε) Κωμική σειρά.
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά.
19.30 Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Μάριος Τόκας: Για πάντα εδώ Ντοκιμαντέρ.
22.10 Κάρμα Δραματοποιημένη σειρά.
23.15 Bake Off Greece Εκπομπή ζαχαροπλαστικής η οποία γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού.
00.30 Μετά τα μεσάνυχτα Εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη.
02.00 24 ώρες - (Ε)
02.45 Σαν οικογένεια - (Ε)
03.30 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.40 Clubhouse detectives in scavenger hunt Οικογενειακή ταινία.
10.15 Because of win Dixie Οικογενειακή ταινία.
12.15 Cowgirls 'n angels Ξένη ταινία.
14.00 Τηλεαγορά
15.00 Heartburn
17.00 Τηλεαγορά
19.10 Obsessed
21.00 Con air Ταινία δράσης.
23.00 Απόδραση στον αέρα
01.00 Heartburn

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

07.00 Παιδική ζώνη
08.45 Τηλεαγορά
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
12.50 Τηλεαγορά
13.15 Αποκαλυπτικά
16.20 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.30 Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή,
22.30 Το ταξίδι της ζωής
23.40 Ξένη σειρά
00.40 Ξένη σειρά

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinofroz
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 12 Strong

07.05 Interlude In Prague
08.55 Negative
10.40 The Black Stallion
12.40 The Black Stallion Returns
14.30 Punching Henry
16.15 Midnight Special
18.15 Project Blue Book
19.15 Christmas In The City
21.00 12 Strong
23.20 Stalkers
01.00 Snowden
03.15 Sweet Virginia
05.00 Flowers In The Attic
06.45 Christmas In The City

GREEK CINEMA

22.00 Η αρχόντισσα κι ο αλήτης

06.00 Τύφλα να 'χει ο Μάρλον Μπράντο
07.15 Ο Θόδωρος και το δίκανο
09.05 Για ένα ταγάρι δολάρια
11.00 Θησαυρός του μακαρίτη
12.40 Ο Δήμος απ' τα Τρίκαλα
14.15 Κλέφτης με φιλότιμο
15.40 Ο διάβολος και η ουρά του
17.05 Παλικαράκια παντρειάς
18.35 Ένας ντελικανής
20.20 Η καφετζού
22.00 Η αρχόντισσα κι ο αλήτης
01.30 Μακρυκωσταίοι και Κοντογιώργηδες

Στο μικροσκόπιο Κογκρέσο και Ουάσιγκτον

«Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου» και «Vice», δύο αντιπροσωπευτικά δείγματα αμερικανικού πολιτικού κινηματογράφου

Στην ταινία «Εκδοση κρατουμένου» (2007), ο πράκτορας της CIA Ντάγκλας Φρίμαν (Τζέικ Γκίλενχαλ) επιβλέπει την ανάκριση υπόπτου για τρομοκρατία. Μιλώντας στην προϊσταμένη του Κορίν Ουίτμαν (Μέριλ Στριπ) απ' το τηλέφωνο, της λέει: «Αυτό είναι το πρώτο μου βασανιστήριο». Η κυρία Ουίτμαν αντιδράει: «Οι Ηνωμένες Πολιτείες δεν βασανίζουν ανθρώπους».

Ο πράκτορας της CIA ξέρει τι λέει: είναι παρών όταν ο ύποπτος υφίσταται ηλεκτροσόκ και το λεγόμενο waterboarding: ο κρατούμενος είναι δεμένος ανάσκελα σε μια σανίδα, του έχουν περάσει μια κουκούλα κι ένας από τους βασανιστές ρίχνει στο στόμα του κουβάδες με νερό. Αυτό τον τύπο ανάκρισης εισήγαγε και ενέκρινε η ομάδα των έξι νομικών συμβούλων (Office of Legal Counsel) των Μπους - Τσέινι, με κύριο εκπρόσωπο τον Τζον Γιου. Ο αντιπρόεδρος Τσέινι είχε εγκρίνει το waterboarding, ισχυριζόμενος ότι «σε αυτή την υπόθεση δεν είναι δυνατόν να πορευθούμε κρατώντας σταυρό».

Τον Τζον Γιου τον βλέπουμε σε μια κομβική σκηνή της ταινίας «Vice», που παίζεται στις αίθουσες αυτές τις μέρες. Είναι η σκηνή κατά την οποία η Αμερική των Μπους - Τσέινι (αλλά ουσιαστικά του Τσέινι) εγκρίνει τη χρήση βασανιστηρίων. Κεντρικό πρόσωπο της ταινίας, ο τότε αντιπρόεδρος Τσέινι και οι υπερεξουσίες που συγκέντρωσε πάνω του.

Πολιτικό φιλμ που συχνά θυμίζει μαύρη (σουρεαλιστική) κωμωδία, το «Vice» εντάσσεται σε μια μακρά παράδοση αμερικανικών πολιτικών ταινιών, οι περισσότερες από τις οποίες επικεντρώνονται στα τεκταινόμενα των εκάστοτε ηγετών του Λευκού Οίκου, των στελεχών του Κογκρέσου, της Ουάσιγκτον γενικότερα.

Από το 1939

Η παράδοση αυτή φθάνει, θα λέγαμε, έως το 1939, όταν ο μεγάλος Φρανκ Κάπρα έστηνε μια ευφυέστατη πολιτική σάτιρα με επίκεντρο το Κογκρέσο: το «Ο κύριος Σμιθ πάει στην Ουάσιγκτον», με τον Τζίμι Στιούαρτ στον κεντρικό ρόλο. Ωστόσο, η ταινία που «επικοινωνεί» άμεσα, και την ίδια στιγμή μοιάζει να βρίσκεται στον αντίποδα, με το «Vice», είναι το ιστορικό φιλμ του Αλαν Πάκουλα «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου» (1976).

Θα μπορούσαμε εδώ να μνημονεύσουμε και τις ταινίες του Ολιβερ Στόουν, αν δεν υπέφεραν από μια αφόρητη συνωμοσιολογία και έναν μονοκόμματο καταγγελτικό λόγο, καθώς και άλλα σημαντικά φιλμ, όπως την «Εκδοση κρατουμένου», το «Λίνκολν» κ.ά. Ομως σκεφθήκαμε να επικεντρωθούμε σε δύο ταινίες, το παλαιότερο «Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου» και το πολύ φρέσκο «Vice», παρατηρώντας τη διαφορετική αύρα των εποχών, τις αφηγηματικές παρεκκλίσεις, τις υποσημειώσεις πάνω στον ρόλο των ΜΜΕ από περίοδο σε περίοδο, στο τι σήμαινε πολιτικό κινηματογραφικό σχόλιο στα '70s και τι σήμερα, στην εποχή των περίφημων «millennials».

Η. Μ.

Η δύναμη του Τύπου και ο επίμονος Ρέντφορντ

Της **ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Σιωπή, και η οθόνη γεμίζει με μια λευκή σελίδα. Πάνω σε κοινό δημοσιογραφικό χαρτί μια γραφομηχανή «χτυπά» την ημερομηνία: 1 Ιουνίου 1972. Ο ήχος των πλήκτρων ακούγεται σαν πυροβολισμός. Από το πρώτο ακόμη λεπτό της ταινίας «Όλοι οι άνθρωποι του Προέδρου» (1976) ο σκηνοθέτης Αλαν Πάκουλα δίνει το στίγμα του: Οι λέξεις είναι όπλα.

Βρισκόμαστε στα μέσα της δεκαετίας του '70, τέσσερα χρόνια μετά την αποκάλυψη του σκανδάλου Γουότεργκεϊτ από τους δύο δημοσιογράφους της εφημερίδας «Ουάσιγκτον Ποστ», τον Καρλ Μπέρνσταϊν και τον Μπομπ Γούντγουορντ. Πρόκειται για μία από τις σημαντικότερες επιτυχίες στην ιστορία της ερευνητικής δημοσιογραφίας που έφερε στο φως ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα στην ιστορία των ΗΠΑ και οδήγησε στην παραίτηση του προέδρου Ρίτσαρντ Νίξον. Η ταινία μάς μεταφέρει στην Ουάσιγκτον παραμονές της εκλογής του προέδρου. Πέντε διαρρήκτες εισβάλλουν στα γραφεία των Δημοκρατικών και συλλαμβάνονται από την αστυνομία. Ενας από αυτούς είναι πρώην υπάλληλος της CIA, ένας άλλος υπάλληλος ασφαλείας του κόμματος των Ρεπουμπλικανών. Περνούν από δίκη, αλλά δεν δίνουν εξηγήσεις.

Επανεκλογή Νίξον

Ο Νίξον εκλέγεται για δεύτερη φορά. Οι δύο ρεπόρτερ της «Ποστ» αρχίζουν να ερευνούν την υπόθεση και γρήγορα ανακαλύπτουν ότι πίσω από την ιστορία κρύβεται η επιτροπή που είναι υπεύθυνη για την προεκλογική εκστρατεία του. Τότε αρχίζει η συγκλονιστική προσπάθεια των δύο ανδρών να φτάσουν στην αλήθεια με κίνδυνο της ζωής τους.

Ωστόσο, όπως είπε αργότερα ο Πάκουλα, η ταινία δεν θα είχε γυριστεί αν δεν ήταν τόσο επίμονος και πολιτικοποιημένος ο Ρόμπερτ Ρέντφορντ, ο οποίος υποδύθηκε τον Γούντγουορντ. Αυτός αναζήτησε τους δύο ρεπόρτερ για τα δικαιώματα του ομώνυμου βιβλίου τους, αυτός πίεσε τα στούντιο που έβρισκαν ότι το θέμα δεν θα είχε απήχηση, καθώς όλοι γνώριζαν πλέον το τέλος της ιστορίας, αυτός έπεισε τον Ντάστιν Χόφμαν να υποδυθεί τον Μπέρνσταϊν. Η ιδέα ήταν σαφής: Δεν θα κάνουμε μια ταινία προπαγανδιστική για καλούς Δημοκρατικούς και κακούς Ρεπουμπλικανούς, αλλά μια ταινία κατά της διαφθοράς και των διεφθαρμένων ανθρώπων της εξουσίας. Κέρδισαν 4 Οσκαρ.

Το «Όλοι οι άνθρωποι του Προέδρου» είναι μια πολιτική ταινία, χαρακτηριστική της εποχής της. Απηχεί την προοδευτική αμερικανική κοινή γνώμη τόσο ιδεολογικά όσο και καλλιτεχνικά. Το μεταπολεμικό όνειρο της χώρας έχει αρχίσει να καταρρέει και συχνά μοιάζει με εφιάλτη. Ο Πάκουλα πιστεύει στη δύναμη του Τύπου. Μελέτησε εξονυχιστικά τη λειτουργία της «Ουάσιγκτον Ποστ», μετέφερε σχεδόν αυτούσια την πραγματική αίθουσα σύνταξης και επέμενε κάθε τηλέφωνο και τέλεξ να λειτουργεί κανονικά.

> *Η ταινία απηχεί την προοδευτική κοινή γνώμη στις Ηνωμένες Πολιτείες της δεκαετίας του 1970.*

Εμβόλιμα στην αφήγηση χρησιμοποίησε πολλά αποσπάσματα τηλεοπτικών ντοκουμέντων, δένοντας μυθοπλασία και πραγματικότητα. Ο Νίξον, πανταχού παρών, είναι ταυτόχρονα απών. Η ταινία τελειώνει με την πληροφορία της παραίτησής του που «περνά» σε τίτλους στην τηλεοπτική οθόνη στο βάθος της αίθουσας σύνταξης.

ANNAPURNA PICTURES / MATT KENNEDY

Ο Κρίστιαν Μπέιλ ως αντιπρόεδρος των ΗΠΑ Ντικ Τσέινι και η Εϊμι Ανταμς ως Λιν Τσέινι, η σύζυγός του, στην ταινία «Vice» (2018), που προβάλλεται αυτές τις μέρες στις κινηματογραφικές αίθουσες.

«Όλοι οι άνθρωποι του προέδρου» (1976): Ο Ρόμπερτ Ρέντφορντ ως Μπομπ Γούντγουορντ και ο Ντάστιν Χόφμαν ως Καρλ Μπέρνσταϊν. Οι δύο δημοσιογράφοι της «Ουάσινγκτον Ποστ» που ξεσκέπασαν το σκάνδαλο Ουότεργκεϊτ.

Ενημέρωση, καταιγιστική αλλά όχι πάντα έγκυρη

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Πολιτική ταινία, χαρακτηριστική της εποχής μας, είναι το «Vice: Ο δεύτερος στην ιεραρχία» του Ανταμ Μακέι, το οποίο αναμένεται να πρωταγωνιστήσει και στα επερχόμενα Οσκαρ. Απευθύνεται σε ανθρώπους του 21ου αιώνα, όπου η βαθιά πολιτική ανάλυση μοιάζει πλέον ντεμοντέ· αυτά που κυριαρχούν είναι οι εντυπώσεις και η δύναμη μιας εικόνας που πρέπει να περάσουν στον θεατή γρήγορα και όχι απαραίτητα με βάση έγκυρες πηγές πληροφόρησης. Από την άλλη, όμως, είναι και ένα φιλμ φτιαγμένο για ανθρώπους πρωτόγνωρα ενημερωμένους, συνηθισμένους στον βομβαρδισμό πληροφοριών, στον οποίο άλλωστε επιδίδεται αφειδώς και η ταινία καθαυτή.

> *Η νέα γενιά μοιάζει με εύκολο θύμα ενός τυχοδιώκτη του βελτιστεύοντος του Ντικ Τσέινι.*

Τι βλέπουμε όμως εκεί; Σε πρώτη ανάγνωση, τη βιογραφία του Ντικ Τσέινι, ενός ασήμαντου υποστελέχους της πολιτικής ζωής της Ουάσιγκτον, ο οποίος κατάφερε να αναρριχηθεί μέχρι την αντιπροεδρία της κυβέρνησης του Τζορτζ Μπους Τζ., περιβάλλοντας μάλιστα το αξίωμα με πρωτοφανή εξουσία. Ο Κρίστιαν Μπέιλ δίνει πραγματικό ρεσιτάλ –και βραβεύτηκε με Χρυσή Σφαίρα– ερμηνεύοντας τέσσερις ολόκληρες δεκαετίες από τη ζωή του πρωταγωνιστή, αποδίδοντας κάθε ανατριχιαστική πτυχή της προσωπικότητάς του. Για του λόγου το αληθές, στην απονομή δεν παρέλειψε να ευχαριστήσει τον... Σατανά για τη σχετική έμπνευση.

Ο δημιουργός της ταινίας από την πλευρά του, ο οποίος έχει πίσω του και το παρόμοιας υφής «Μεγάλο σορτάρισμα» και μακρά καριέρα στην πολιτική σάτιρα και τη stand-up comedy, επιλέγει, μέσα από την ιστορία του Τσέινι, να κάνει μια αναδρομή σε αρκετές από τις πολιτικές παλινωδίες της σύγχρονης Αμερικής. Αυτές δεν προκαλούνται υποχρεωτικά από τον πρωταγωνιστή, ωστόσο αποδίδονται σε ένα διαβρωμένο σύστημα που επιτρέπει σκοτεινές συμφωνίες –όχι μόνο πολιτικές– συχνά ολέθριες για τους πολίτες. Μέσα από αυτό ένας αδίστακτος άνθρωπος σαν τον Τσέινι σκαρφαλώνει και τελικά φτάνει στην κορυφή, γεγονός που προκαλεί ερωτήματα σχετικά με την (υποτίθεται) πιο φιλελεύθερη χώρα του κόσμου. Από την άλλη, το φιλμ επιδιώκει, αρκετά βίαια, να βάλει τον θεατή στη θέση του «υπευθύνου», δημιουργώντας ένα χαρακτήρα αποκλειστικά γι' αυτόν τον σκοπό. Παράλληλα με τη βιογραφία του Τσέινι, παρακολουθούμε και σκηνές από τη ζωή του Κερτ (Τζέσι Πλίμονς), ενός απλού Αμερικανού ο οποίος επηρεάζεται έμμεσα από τις επιλογές του πολιτικού, με τις δύο αφηγήσεις να τέμνονται σε ένα τραβηγμένο –αλλά απολαυστικά παιγνιώδες– φινάλε. Η ταινία, βέβαια, δεν τελειώνει εκεί.

Η τελευταία σκηνή

Κάπου ανάμεσα στους τίτλους κρύβεται η πραγματική τελευταία σκηνή, με τα σύγχρονα μέλη ενός πολιτικού γκρουπ να διαφωνούν πάνω στην ίδια την ταινία. Το αξιοσημείωτο είναι πως οι αποστασιοποιημένοι μιλένιαλς γρήγορα χάνουν το ενδιαφέρον τους και αναρωτιούνται πότε θα κυκλοφορήσουν στις αίθουσες οι επόμενοι «Μαχητές των δρόμων». Είναι φανερό πως το δηλητηριώδες αστειάκι απευθύνεται σε μια νέα γενιά, μεγαλωμένη εκτός παραδοσιακής πολιτικής, η οποία μοιάζει με εύκολο θύμα ενός τυχοδιώκτη του βελτιστεύοντος του Ντικ Τσέινι ή (προφανώς) του Ντόναλντ Τραμπ.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ / *Του* **ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ**

Επιτυχημένη Συμφωνία «του Λένινγκραντ» από την Κρατική

Η διαφορά φάνηκε από τις πρώτες νότες της Συμφωνίας «του Λένινγκραντ»: στις 7 Δεκεμβρίου στην αίθουσα «Φίλων της Μουσικής» τα έγχορδα της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών δεν υπήρξαν μόνο συντονισμένα, αλλά παρήγαγαν επίσης έναν ήχο μεστό και ομοιογενή. Ο Γερμανός αρχιμουσικός Φρανκ Μπέερμαν, ο οποίος ακριβώς πριν από έναν χρόνο άφησε μέτριες εντυπώσεις διευθύνοντας έργα Μπετόβεν και Ρ. Στράους («Κ» 21.1.18), αποδείχθηκε πολύ πιο αποτελεσματικός στη δημοφιλή Εβδομη Συμφωνία του Ντμίτρι Σοστακόβιτς.

Κρίσιμο στοιχείο της επιτυχίας υπήρξε το γεγονός ότι σε όλη τη διάρκεια του εκτενέστατου έργου ο Μπέερμαν ήλεγχε πολύ καλά την τεράστια ορχήστρα, η οποία κατελάμβανε όλα τα επίπεδα της αίθουσας «Φίλων της Μουσικής». Ακόμα και το ενορχηστρωμένο «χάος» που έρχεται στην κορύφωση του περίφημου εμβατηρίου στο πρώτο μέρος της Συμφωνίας, αποδίδοντας όσα επικράτησαν μετά την άφιξη των εισβολέων ναζί και την επίθεσή τους στο Λένινγκραντ, ήταν ελεγχόμενο και συντονισμένο, επιτρέποντας στον ακροατή να παρακολουθήσει τα μουσικά θέματα του εμβατηρίου και τη δραματουργία, όπως την εξελίσσει ο συνθέτης.

> *Ο Φρανκ Μπέερμαν επανήλθε και διηύθυνε με φλόγα την Εβδομη του Σοστακόβιτς.*

Βεβαίως, ο Μπέερμαν είχε στη διάθεσή του τα πολύ καλά ξύλινα της Κρατικής, τη Χρυσή Πιλαφτσή, (φλάουτο), τον Φρανκ-Γκέοργκ Γιάρκε (πίκολο), τον Γιάννη Οικονόμου (όμποε), τη Χριστίνα Παντελίδου (αγγλικό κόρνο), τον Σπύρο Μουρίκη (κλαρινέτο) και τον Αλέξανδρο Οικονόμου (φαγκότο), ο οποίος υπήρξε εξαιρετικός στο σόλο του προς το τέλος του πρώτου μέρους της Συμφωνίας.

Μ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥ

Σε όλο το έργο ο Μπέερμαν ήλεγχε πολύ καλά την τεράστια ορχήστρα η οποία κατελάμβανε όλα τα επίπεδα της αίθουσας «Φίλων της Μουσικής».

Ισως ακόμα πιο ευχάριστη έκπληξη ήταν η ποιότητα του ήχου των εγχόρδων, ο οποίος στα χαμηλόφωνα μεσαία μέρη διέθετε ταυτόχρονα όγκο και διαφάνεια, όπως ακριβώς χρειάζεται προκειμένου να δημιουργηθεί η ατμόσφαιρα τρόμου την οποία επιδιώκει ο Σοστακόβιτς. Τέλος, παρά τη μεγάλη διάρκεια της Συμφωνίας η ορχήστρα δεν έδειξε σημεία κόπωσης και περίπου μιάμισι ώρα αργότερα έφτασε στο μεγαλόπρεπο φινάλε με πλήρεις τις δυνάμεις της. Η αρχή της βραδιάς δεν προϊδέαζε για κάτι παρόμοιο. Το Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 24 του Μότσαρτ (Κ. 491) που δόθηκε στο πρώτο μέρος, παρέμεινε συνολικά κάτω των προσδοκιών, κυρίως επειδή η ερμηνεία του ήταν εμφανώς λιγότερο προετοιμασμένη, με αποτέλεσμα να παραμείνει άχρωμη και αδιάφορη. Ούτε ο σολίστ Γιώργος-Εμμανουήλ Λαζαρίδης, ούτε η ορχήστρα υπό τον Μπέερμαν φάνηκαν να ενδιαφέρονται για κάτι περισσότερο από μια αξιοπρεπή ανάγνωση χωρίς «λάθη». Δεν διέκρινε κανείς ιδιαίτερη φροντίδα για τον σχηματισμό των φράσεων, για την ανάδειξη της ευγένειας της μουσικής ή του διαλόγου ανάμεσα στα μουσικά θέματα, σε αυτό που αρκετοί θεωρούν ως το σημαντικότερο Κοντσέρτο για πιάνο του Μότσαρτ. Ακόμα και τα ξύλινα πνευστά, που στο συγκεκριμένο έργο έχουν δεσπόζουσα θέση, παρέμειναν χλωμά στο παρασκήνιο, ίσως λόγω και του πλήθους των εγχόρδων. Κρατά κανείς στη μνήμη το πάντα καθαρό και ευχάριστα διαυγές παίξιμο του Λαζαρίδη.

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

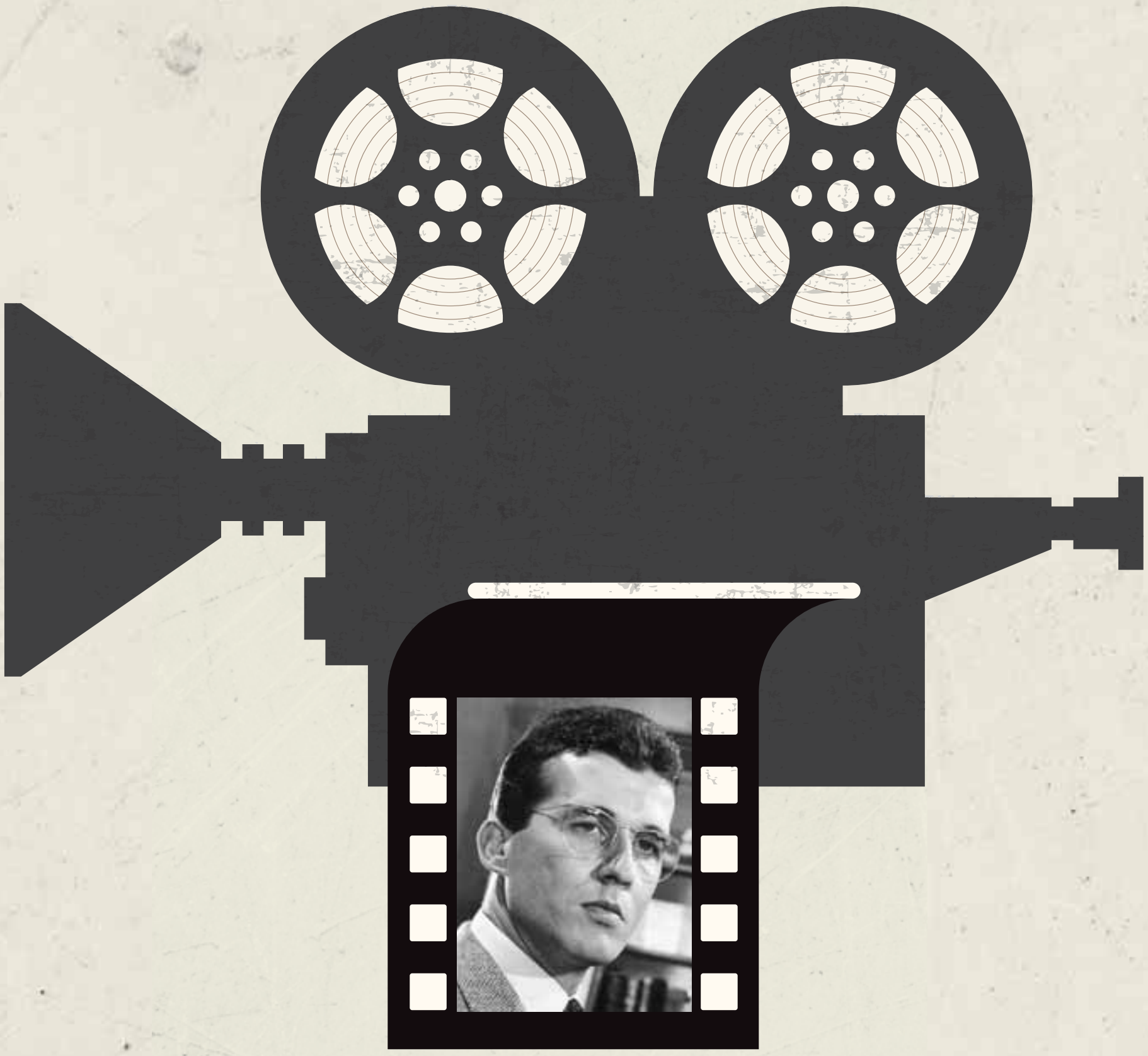

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η Καθημερινή μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, μέσα από τις βιογραφίες μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών.

Ο **έβδομος τόμος** είναι αφιερωμένος στον **Δημήτρη Παπαμιχαήλ,** τον πρωταγωνιστή που έχει συνδέσει το όνομά του με τις μεγαλύτερες επιτυχίες της εποχής του.

Από τους πιο σημαντικούς ζεν πρεμιέ του Εθνικού Θεάτρου στα πρώτα του χρόνια, «λεβεντόπαιδο» σε μερικές από τις πιο εμπορικές ταινίες του ελληνικού κινηματογράφου και ηθοποιός υψηλού επιπέδου των μεγάλων κλασικών ρόλων, στη συνέχεια.
Πάντα, όμως, ταγμένος στην τέχνη.

*Την Κυριακή 20 Ιανουαρίου μαζί με **την Καθημερινή** μη χάσετε τον 7ο τόμο!*